

RAPORT

Ocena efektywności systemu przeciwdziałania przemocy przez profesjonalistów

dr Monika Miedzik
współpraca: Jakub Rutkowski

WYG PSDB Sp. z o.o.

ul. Sienna 64
00-825 Warszawa

Tel: + 48 22 492 71 04
Fax: + 48 22 492 71 39

Spis treści

1. Informacje o badaniu	6
2. Najważniejsze wnioski z badania	9
2.1. Skłonność do stereotypowego postrzegania zjawiska przemocy w rodzinie	9
2.2. Częstotliwości stykania się z przypadkami przemocy	10
2.3. Działania podejmowane zazwyczaj w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie	11
2.4. Oceny jakości współpracy pomiędzy instytucjami wchodzącymi w skład lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy	11
2.5. Ocena skuteczności działań podejmowanych przez instytucje powołane do interwencji w przypadku przemocy w rodzinie	12
2.6. Ocena poszczególnych form pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie dostępnych w lokalnym systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	12
2.7. Identyfikacja czynników zarówno zewnętrznych i osobistych utrudniających pracę w obszarze przeciwdziałania przemocy	13
2.8. Ocena aktualnych wybranych rozwiązań prawnych oraz postulowane zmiany w prawie	13
2.9. Ocena rozwoju zawodowego badanych	15
3. Szczegółowy opis i interpretacja wyników badania	18
3.1. Przekonania/stereotypy na temat zjawiska przemocy w rodzinie	18
3.1.1. Przekonania profesjonalistów dotyczące cech społeczno-demograficznych rodzin dotkniętych przemocą	19
3.1.2. Przekonania profesjonalistów dotyczące bagatelizowania problemu przemocy w rodzinie	21
3.1.3. Przekonania profesjonalistów dotyczące bagatelizowania problemu przemocy w rodzinie wobec dzieci	22
3.1.4. Przekonania profesjonalistów dotyczące roli ofiar w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	23
3.1.5. Przekonania profesjonalistów dotyczące roli instytucji w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	24
3.1.6. Stosunek profesjonalistów wobec badanych przekonań i stereotypów na temat zjawiska przemocy w rodzinie w zależności od wielkości miejscowości, w której działa dana instytucja	32
3.1.7. Czynniki wpływające na stereotypowe postrzeganie zjawiska przemocy w rodzinie	36
3.2. Częstotliwość stykania się profesjonalistów z przypadkami przemocy w rodzinie	39
3.2.1. Częstotliwość stykania się profesjonalistów z przypadkami przemocy w rodzinie w zależności od rodzaju instytucji	40
3.2.2. Częstotliwość stykania się z przypadkami przemocy w zależności od wielkości miejscowości, w której działa dana instytucja	43
3.2.3. Częstotliwość stykania się z przypadkami przemocy wobec dzieci	44
3.2.4. Częstotliwość stykania się z przypadkami przemocy wobec osób niepełnosprawnych	48

3.2.5.	Częstotliwość stykania się z przypadkami przemocy wobec osób starszych	52
3.2.6.	Częstotliwość stykania się profesjonalistów z przypadkami przemocy wobec osób dorosłych, które zwróciły się o pomoc bezpośrednio do danego pracownika	56
3.3.	Działania podejmowane w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie w zależności od tego czy ofiarą jest dorosły czy dziecko	60
3.3.1.	Działania podejmowane przez ośrodki pomocy społecznej w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie gdy ofiarą jest osoba dorosła	60
3.3.2.	Działania podejmowane przez policję w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie gdy ofiarą jest osoba dorosła	62
3.3.3.	Działania podejmowane przez placówki oświaty w sytuacji ujawnienia przemocy gdy ofiarą jest osoba dorosła	63
3.3.4.	Działania podejmowane przez placówki ochrony zdrowia w sytuacji ujawnienia przemocy gdy ofiarą jest osoba dorosła	64
3.4.	Działania podejmowane zazwyczaj w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie w sytuacji gdy ofiarą jest dziecko	65
3.4.1.	Działania podejmowane przez ośrodki pomocy społecznej w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie gdy ofiarą jest dziecko	65
3.4.2.	Działania podejmowane przez policję w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie gdy ofiarą jest dziecko	66
3.4.3.	Działania podejmowane przez placówki oświaty w sytuacji ujawnienia przemocy gdy ofiarą jest dziecko	67
3.4.4.	Działania podejmowane przez placówki ochrony zdrowia w sytuacji ujawnienia przemocy gdy ofiarą jest dziecko	68
3.4.5.	Działania podejmowane przez kuratorów w sytuacji ujawnienia przemocy gdy ofiarą jest dziecko	68
3.4.6.	Działania podejmowane przez gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych w sytuacji ujawnienia przemocy gdy ofiarą jest dziecko	70
3.5.	Ocena jakości współpracy z poszczególnymi podmiotami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	71
3.5.1.	Oceny jakości współpracy w podziale na typ instytucji	72
3.5.2.	Oceny jakości współpracy w zależności od wielkości miejscowości, w której dana instytucja działa	75
3.6.	Ocena skuteczności działań podejmowanych przez instytucje powołane do interwencji w przypadku przemocy w rodzinie	78
3.6.1.	Oceny skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie poszczególnych służb i instytucji w podziale na typ instytucji	79
3.6.2.	Oceny skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie poszczególnych służb i instytucji w zależności od wielkości miejscowości, w której dana instytucja działa ...	83
3.7.	Ocena poszczególnych elementów funkcjonowania lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	85
3.7.1.	Oceny dostępności poszczególnych form pomocy	85

3.7.2.	Oceny jakości wybranych form pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie ..	93
3.8.	Identyfikacja czynników zarówno zewnętrznych i osobistych utrudniających pracę w obszarze przeciwdziałania przemocy	99
3.9.	Ocena aktualnych wybranych rozwiązań prawnych oraz postulowane zmiany w prawie	104
3.9.1.	Ocena procedury „Niebieskie Karty”	104
3.9.2.	Ocena ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	109
3.9.3.	Ocena uregulowań w kodeksie karnym /kodeksie postępowania karnego dotyczących obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie	115
3.10.	Ocena rozwoju zawodowego badanych	116
3.10.1.	Czynniki wpływające na udział respondentów w szkoleniach	127
3.10.2.	Czynniki wpływające na gotowość respondentów do udziału w szkoleniach.....	129
4.	Informacja na temat marginesu błędu przy wnioskowaniu	132

Skróty

OPS – ośrodek pomocy społecznej

GKRPA – gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych

NGO – organizacja pozarządowa (*ang. non-governmental organization*)

MPiPS – Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

PARPA – Polska Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Informacje o badaniu

Raport prezentuje wyniki badania pt. „Ocena efektywności systemu przeciwdziałania przemocy przez profesjonalistów”. Badanie to stanowi część ogólnopolskiego badania pn. „Diagnoza i porównanie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz ocena efektywności działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie”, realizowanego w ramach Projektu pn. „Rodzina polska - wolna od przemocy” dla Programu Operacyjnego PL 14 „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i przemocy ze względu na płeć”, współfinansowanego ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego (NMF) na lata 2009-2014. Realizatorem badania była firma WYG PSDB sp. z o.o. na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Badanie zrealizowane zostało na przełomie sierpnia i września 2014 roku, na próbie losowej liczącej 2711 osób z całej Polski. W badaniu udział wzięły osoby, które wchodziły w skład grup roboczych (lub - tam, gdzie nie ma grup - w skład zespołów interdyscyplinarnych) oraz osoby, które miały kontakt z przypadkami przemocy w związku z wykonywaniem pracy zawodowej, w tym z przypadkami przemocy w rodzinie. Dodatkowe kryterium stanowił staż pracy w poszczególnych instytucjach/podmiotach - nie krótszy niż 1 rok. Uczestnikami badania byli więc profesjonalści zajmujący się problematyką przemocy w rodzinie, w tym:

- pracownicy socjalni,
 - policjanci,
 - kuratorzy sądowi (społeczni i zawodowi),
 - członkowie gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
 - przedstawiciele oświaty (pedagodzy lub psychologowie),
 - przedstawiciele ochrony zdrowia (lekarze pierwszego kontaktu lub pielęgniarki),
- (dalej „profesjonaliści”).

Badanie zostało zrealizowane techniką CATI (wywiady telefoniczne wspomagane komputerowo) z wykorzystaniem RDD (*random digit dialing*). Część ankiet zrealizowano techniką CAWI.

Głównym celem badania była ocena efektywności systemu przeciwdziałania przemocy przez profesjonalistów: pracowników socjalnych, policjantów, kuratorów, członków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli oświaty oraz przedstawicieli ochrony zdrowia. Dodatkowym celem badania było rozpoznanie przekonań na temat przemocy w rodzinie oraz opinii na temat ofiar i sprawców, a także zebranie doświadczeń badanej grupy w obszarze szkoleniowym dotyczącym problematyki przemocy w rodzinie.

Respondenci pytani byli o:

- 1) przekonania/stereotypy na temat zjawiska przemocy w rodzinie w tym opinie na temat ofiar przemocy i sprawców;
- 2) częstotliwość stykania się z przypadkami przemocy wobec dorosłych (w tym osoby niepełnosprawne i osoby starsze) oraz dzieci;
- 3) działania podejmowane zazwyczaj w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie w zależności od tego czy ofiarą jest dorosły czy dziecko;
- 4) ocenę jakości współpracy z poszczególnymi podmiotami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
- 5) ocenę skuteczności działań podejmowanych przez instytucje powołane do interwencji w przypadku przemocy w rodzinie;

- 6) ocenę dostępności i jakości funkcjonowania poszczególnych elementów lokalnego (gminnego/miejskiego) systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 7) identyfikację czynników zarówno zewnętrznych, jak i osobistych utrudniających pracę w obszarze przeciwdziałania przemocy;
- 8) ocenę aktualnych wybranych rozwiązań prawnych oraz postulowane zmiany w prawie z uwzględnieniem Ustawy z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (dz. u. nr 180, poz. 1493 z późn. zm.), rozporządzenia Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (dz. u. nr 209, poz. 1245) oraz Kodeksu karnego.

W ankiecie oraz analizach uwzględniono następujące charakterystyki badanej próby: płeć, staż pracy/staż członkostwa w gminnej komisji, wiek, wykształcenie oraz wielkość miejscowości, w której znajduje się miejsce pracy respondenta. Określone powyżej obszary analizy zjawiska przemocy poddano analizie w podziale na rodzaj reprezentowanej instytucji należącej do lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz w podziale na wielkość miejscowości, w której dana instytucja działa (gmina wiejska, gmina miejska do 50 tys. mieszkańców, gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców).

Dodatkowo, na podstawie zebranych od respondentów odpowiedzi, przeprowadzono analizy weryfikujące, czy:

- 1) czy istnieją zależności między płcią osób badanych / stażem pracy / wykształceniem / wielkością miejscowości / reprezentowaną instytucją a nasileniem stereotypowych przekonań na temat przemocy w rodzinie i opinii o ofiarach i sprawcach;
- 2) czy istnieje zależność między uczestnictwem w szkoleniach a nasileniem stereotypowych przekonań i opinii o ofiarach i sprawcach (ogółem i w podziale na poszczególne instytucje);
- 3) czy istnieje zależność między liczbą czynników utrudniających pracę a nasileniem stereotypowych przekonań i opinii o ofiarach i sprawcach (ogółem i w podziale na poszczególne instytucje);
- 4) czy istnieje związek między liczbą wskazywanych czynników utrudniających pracę a uczestnictwem w szkoleniach (ogółem i w podziale na poszczególne instytucje);
- 5) czy istnieje związek między przekonaniami dotyczącymi przemocy a gotowością do udziału w szkoleniach (ogółem i w podziale na poszczególne instytucje);
- 6) czy da się stwierdzić zależność między powszechnością ofert szkoleniowych a udziałem w szkoleniach (ogółem i w podziale na poszczególne instytucje);
- 7) czy istnieje zależność między oceną szkoleń a gotowością do udziału w szkoleniach (ogółem i w podziale na poszczególne instytucje);
- 8) jaki procent osób, które nie brały udziału w poszczególnych typach szkoleń nie wyraża gotowości do uczestnictwa w nich (ogółem i w podziale na poszczególne instytucje);
- 9) czy da się zaobserwować związek między liczbą czynników utrudniających pracę a liczbą postulowanych zmian w prawie (ogółem i w podziale na poszczególne instytucje).

Uzyskane wyniki - tam, gdzie to możliwe¹ - odnoszono do wyników wcześniejszych badań, zrealizowanych na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej², w tym w szczególności do:

¹ Badanie, podobne do relacjonowanego w niniejszym raporcie, zostało przeprowadzone w 2010 r. (*Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Polsce wobec kobiet i wobec mężczyzn. CZĘŚĆ II – Raport z badania profesjonalistów*. Warszawa: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej / TNS OBOP. Listopad - grudzień 2010 r.) . Jednak z uwagi na inne warunki realizacji tego badania (w szczególności zdecydowanie mniejsza próba badawcza i inne narzędzie badawcze), porównania nie zawsze są możliwe, a czasami są nieuprawnione.

- 1) *Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Polsce wobec kobiet i wobec mężczyzn. CZĘŚĆ II – Raport z badania profesjonalistów.* Warszawa: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej / TNS OBOP. Listopad - grudzień 2010 r.
- 2) *Badanie dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie wobec dzieci. Opinie kuratorów, policjantów, pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia oraz pedagogów szkolnych o występowaniu i okolicznościach występowania przemocy w rodzinie wobec dzieci. Raport z badania profesjonalistów.* Warszawa: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej / TNS OBOP. Lipiec 2008.
- 3) *Przemoc w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych. CZĘŚĆ II - Raport z badania profesjonalistów.* Warszawa: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej / Instytut Psychologii Polskiej Akademii Nauk. 2009
- 4) *Diagnoza dotycząca realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wykonywanych przez zespoły interdyscyplinarne / grupy robocze, a także realizacji procedury „Niebieskie Karty” w oparciu o rozporządzenie w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.* Warszawa: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej / Instytut Millward Brown SMG/KRC. Listopad – grudzień 2012.
- 5) *Potrzeby szkoleniowe grup zawodowych "pierwszego kontaktu" z przypadkami przemocy w rodzinie. Wyniki badań.* Warszawa: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej / TNS OBOP. Październik 2007.

² Raporty dotyczące problematyki przemocy w rodzinie dostępne są na oficjalnej stronie internetowej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w zakładce: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie <http://www.mpips.gov.pl/przemoc-wrodzinie/diagnoza-zjawiska-przemocy-w-rodzinie-w-polsce/>

2. Najważniejsze wnioski z badania

Poniżej zaprezentowano najważniejsze wnioski wynikające z badania pt. „Ocena efektywności systemu przeciwdziałania przemocy przez profesjonalistów”.. Należy podkreślić, że zdecydowana ich większość pokrywa się z ustaleniami z badania profesjonalistów, przeprowadzonego na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w 2010 roku³. Uzyskane wyniki te korespondują także nie tylko z innymi badaniami realizowanymi na potrzeby MPiPS (wskazanymi w niniejszym raporcie oraz dostępnymi na stronie internetowej MPiPS), ale również badaniami prowadzonymi przez inne podmioty i placówki naukowe zajmujące się badaniami społecznymi w tym zakresie.

2.1. Skłonność do stereotypowego postrzegania zjawiska przemocy w rodzinie

- Co do zasady, profesjonalści nie są grupą, w której funkcjonują silne stereotypy związane z przemocą w rodzinie^{3,4}.
- Kontrowersje wzbudziły tylko nieliczne przekonania/stereotypy. Dotyczyło to głównie stereotypów/przekonań związanych z cechami socjodemograficznymi sprawców, np. „Przemoc może wystąpić w każdej rodzinie, bez względu na jej sytuację materialną czy wykształcenie członków rodziny”, z którym zgodziło się 88% ankietowanych, a 18% było przeciwnych czy „Osoby stosujące przemoc to zwykle bezrobotni i nadużywający alkoholu mężczyźni, z którym zgodziło się 17%, a 81% badanych nie potwierdziło prawdziwość tego stwierdzenia). Trzeba jednak podkreślić, że występowanie przemocy w rodzinie często ma powiązania z charakterystyką społeczno-demograficzną, co jest potwierdzone i/lub udokumentowane w wielu statystykach i innych badaniach dotyczących przemocy w rodzinie^{5,6,7,8}.
- Skłonność do stereotypowego postrzegania przemocy w rodzinie ma związek z płcią, wiekiem, poziomem wykształcenia, faktem udział w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy oraz wielkością miejscowości, w której zatrudnieni są badani profesjonalści. Mniej stereotypowe są kobiety, osoby lepiej wykształcone i uczestniczące w szkoleniach oraz osoby z dużych gmin miejskich (powyżej 50 tys. mieszkańców). Wyższą skłonność do stereotypowego postrzegania przemocy obserwowana jest wraz ze wzrostem wieku.
- Analizując skłonność do stereotypowego postrzegania przemocy w rodzinie, warto pamiętać, że stosunek do stereotypu/przekonania w ankiecie odnosi się do poziomu deklaracyjnego. Oznacza to, że deklarowane postawy nie muszą mieć odzwierciedlenia w faktycznych działaniach.

³ Por.: *Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Polsce wobec kobiet i wobec mężczyzn. CZĘŚĆ II – Raport z badania profesjonalistów*. Warszawa: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej / TNS OBOP. Listopad - grudzień 2010 r.

⁴ Por.: *Badanie dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie wobec dzieci. Opinie kuratorów, policjantów, pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia oraz pedagogów szkolnych o występowaniu i okolicznościach występowania przemocy w rodzinie wobec dzieci. Raport z badania profesjonalistów*. Warszawa: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej / TNS OBOP. Lipiec 2008.

⁵ Por.: Pilszyk, A. (2007). Obraz psychopatologiczny sprawcy przemocy w rodzinie. *Psychiatria Polska*, XLI(6), s. 827-836;

⁶ Por.: *Statystyka policji na temat liczby ofiar i sprawców przemocy w rodzinie za 2013 rok. Przemoc w rodzinie* [uzyskane: <http://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,Przemoc-w-rodzinie.html>]; dostęp: 14.10.2014];

⁷ Por.: Bydyn-Kulik, M. (2009). *Przemoc w rodzinie – analiza wiktymologiczna oraz prawnokarne środki przeciwdziałania*. Warszawa: Instytut Wymiaru Sprawiedliwości.

⁸ Por.: *Sprawozdanie z realizacji ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (2011)*. Warszawa: Ministerstwo Zdrowia.

2.2. Częstotliwości stykania się z przypadkami przemocy

- Blisko 90% respondentów wskazało na to, że w miesiącu poprzedzającym badanie zetknęło się w przypadkami przemocy w rodzinie.
- Częstotliwość kontaktów z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie jest niewielka lub umiarkowana - 61% profesjonalistów spotkało się z takimi przypadkami nie częściej niż 3 razy w miesiącu. Nieco ponad 10% profesjonalistów z przypadkami przemocy w rodzinie styka się często (więcej niż 10 razy) lub bardzo często (powyżej 20 razy). Prawidłowość ta dotyczy zarówno przypadków przemocy w rodzinie w stosunku do osób dorosłych, jak i w stosunku osób niepełnosprawnych, starszych i dzieci.
- Liczba kontaktów z osobami niepełnosprawnymi, starszymi lub dziećmi, będącymi ofiarami przemocy w rodzinie nie musi odpowiadać faktycznej skali tego zjawiska⁹. Zarówno dzieci, jak i osoby starsze lub niepełnosprawne, zwykle same się nie zgłaszają do profesjonalistów w poszukiwaniu pomocy. Ich opiekunowie nie zawsze dokonują takich zgłoszeń, tym bardziej, że często jednocześnie są sprawcami przemocy¹⁰. Zatem, informacja o częstotliwości kontaktów profesjonalistów z dziećmi oraz osobami starszymi i niepełnosprawnymi, dotkniętymi przemocą stanowi wyłącznie informację o średniomiesięcznej liczbie zgłoszeń tego typu przypadków.
- Intensywność kontaktów z osobami doświadczającymi przemocy zależy od typu instytucji. Najczęściej takie kontakty mieli przedstawiciele policji (94%), gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (94%) oraz kuratorzy sądowi (94%), a następnie pracownicy pomocy społecznej (90%) i organizacji pozarządowych (89%). Istotnie mniej kontaktów z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie mieli pracownicy oświaty (68%) i służby zdrowia (64%). Najbardziej intensywne kontakty z osobami doświadczającymi przemocy (więcej niż kilkanaście w miesiącu) mieli przedstawiciele organizacji pozarządowych.
- Rozkład częstotliwości zgłaszanych u profesjonalistów przypadków przemocy w rodzinie nie ma związku z wielkością gminy. Niezależnie od wielkości gminy, profesjonalisci najczęściej spotykali się z przypadkami przemocy w rodzinie do 3 razy w miesiącu (od 48% do 68%).
- Przyglądając się intensywności kontaktów z ofiarami przemocy w rodzinie, to widzimy, że wzrasta ona wraz ze wzrostem wielkości gminy. Najczęściej dużo (kilkanaście w miesiącu) lub bardzo dużo (powyżej 20 w miesiącu) przypadków przemocy w rodzinie w trakcie miesiąca odnotowano w gminach miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców (odpowiednio: 11% i 13%), podczas gdy w mniejszych gminach wartości te są znacznie niższe (wartości te wahają się od 2% do 8%).

⁹ Por.: *Przemoc w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych. CZĘŚĆ II - Raport z badania profesjonalistów*. Warszawa: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej / Instytut Psychologii Polskiej Akademii Nauk. 2009

¹⁰ Por.: Sajkowska, M. (2001). Zjawisko krzywdzenia dzieci w świetle badań empirycznych. [w:] Bińczycka, J. (red.). Warszawa: Wydawnictwo Akademickie "Żak"; Badanie dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie wobec dzieci. Opinie ofiar, sprawców i świadków o występowaniu i okolicznościach występowania przemocy w rodzinie wobec dzieci. Warszawa: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej / TNS OBOP. Lipiec 2008; Kmiecik-Baran, K. (1998). *Przemoc wobec dzieci – diagnoza i interwencja*. [w:] Papież, J., Płukis, A. (red.) *Przemoc dzieci i młodzieży perspektywie polskiej transformacji ustrojowej*. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.

2.3. Działania podejmowane zazwyczaj w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie

- W przypadku ujawnienia przemocy w rodzinie (niezależnie od tego, wobec kogo była skierowana) przedstawiciele każdej instytucji podejmowali działania, które uznali za adekwatne do sytuacji. W pierwszej kolejności podejmowane były działania takie jak: diagnoza sytuacji i potrzeb osoby, co do której zachodzi podejrzenie, że jest dotknięta przemocą; udzielenie informacji o możliwościach uzyskania pomocy i możliwościach podjęcia działań mających na celu poprawę sytuacji osoby dotkniętej przemocą w rodzinie; przeprowadzenie rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie; poinformowanie o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie czy wszczęcie procedury „Niebieskie Karty”. Zdecydowanie rzadziej stosowane są działania bardziej radykalne, takie jak: zawiadomienie policji / prokuratury o możliwości popełnienia przestępstwa; zawiadomienie sądu rodzinnego; umieszczenie dziecka w placówce; wszczęcie procedury karnej z art. 209 KK itp. (nie więcej niż 10% respondentów zadeklarowało podjęcie takich działań).
- Rodzaj podejmowanych działań zależy od typu instytucji. Reakcje bardziej zdecydowane częściej podejmują kuratorzy sądowi i policja, którzy w ponad 90% wszystkich przypadków podejmują czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.
- Działania podejmowane w przypadku ujawnienia przemocy w rodzinie w dużej mierze zależą od wielkości miejscowości, w której działa dana instytucja. Instytucje ulokowane w gminach wiejskich zdecydowanie rzadziej od tych ulokowanych w gminach miejskich kierowały dziecko dotknięte przemocą w rodzinie do świetlicy socjoterapeutycznej, świetlicy opiekuńczo-wychowawczej czy też kierowały rodziców/opiekunów prawnych dziecka dotkniętego przemocą w rodzinie do uczestnictwa w warsztatach umiejętności wychowawczych (od 39% do 77%). W gminach wiejskich również zdecydowanie rzadziej, w porównaniu do gmin miejskich, zawiadamiano prokuraturę o możliwości popełnienia przestępstwa.

2.4. Oceny jakości współpracy pomiędzy instytucjami wchodzącymi w skład lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy

- Ze względu na jakość współpracy najlepiej ocenione zostały ośrodki pomocy społecznej. Uzyskały one 89% pozytywnych ocen. Drugie miejsce pod względem jakości współpracy zajęła policja, uzyskując 81% dobrych lub bardzo dobrych ocen. Na trzecim miejscu znaleźli się kuratorzy sądowi uzyskując 65% pozytywnych ocen.
- Najmniej niekorzystnych ocen przyznano pomocy społecznej (od 2% do 4%), a najwięcej służbie zdrowia (od 22% do 44%)¹¹.
- Respondenci ze wszystkich instytucji źle oceniali współpracę z organizacjami pozarządowymi, które otrzymały od 10% do 23% negatywnych ocen.

¹¹ Por.: *Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie przez administrację publiczną. Informacja o wynikach kontroli (2013)*. Warszawa: Najwyższa Izba Kontroli.

- Rozkład ocen pozytywnych i negatywnych był podobny we wszystkich typach gmin, ale intensywność oceny zależała od wielkości miejscowości. Co do zasady, im większa gmina, tym więcej negatywnych ocen.
- Profesjonaliści najchętniej w ocenie jakości współpracy odnosili się do tych instytucji, z którymi najczęściej współpracują (np. policja - pomoc społeczna, policja - kuratorzy sądowi). Oceny te były też silnie spolaryzowane od skrajnie wysokich do skrajnie niskich, przy czym przeważały jednak pozytywne oceny instytucji partnerskich.

2.5. Ocena skuteczności działań podejmowanych przez instytucje powołane do interwencji w przypadku przemocy w rodzinie

- Niezależnie od typu instytucji oraz wielkości miejscowości, dobrze lub bardzo dobrze oceniana była skuteczność działania policji, pomocy społecznej oraz kuratorów sądowych, które uzyskały odpowiednio: 68%, 79% i 54% pozytywnych ocen. Źle lub bardzo źle oceniano gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, oświatę, służbę zdrowia i organizacje pozarządowe (odpowiednio: 22%, 29%, 45% i 36% negatywnych ocen).
- Najwyżej oceniono skuteczność pomocy społecznej (79% pozytywnych ocen), a najgorzej ochronę zdrowia (43% negatywnych ocen)..
- Wszyscy respondenci bardzo źle ocenili służbę zdrowia (od 16% do 59% negatywnych ocen)¹².
- Respondenci oceniając skuteczność, oceniali również skuteczność instytucji, które sami reprezentowali. W odniesieniu do każdej z instytucji, samooceny te były bardzo pozytywne (od średnio 59% w służbie zdrowia do średnio 86% w policji), podczas gdy oceny krytyczne były mniej zdecydowane (od 1% negatywnych samoocen w przypadku pomocy społecznej i policji do 16% w służbie zdrowia). Najbardziej samokrytyczna okazała się służba zdrowia
- Skłonność do negatywnych ocen skuteczności działań poszczególnych instytucji wzrastała wraz z wielkością gminy. Najwięcej negatywnych ocen przyznawali respondenci z gmin miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców.

2.6. Ocena poszczególnych form pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie dostępnych w lokalnym systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

- Pracownicy instytucji przeciwdziałania przemocy w rodzinie najlepiej ocenili dostępność pomocy socjalnej, która została dobrze lub bardzo dobrze oceniona przez 76% ankietowanych. Na drugim miejscu znalazła się pomoc psychologiczna dla osób doświadczających przemocy (61% dobrych i bardzo dobrych ocen). Nieco gorzej oceniana była dostępność pomocy oferowanej przez Punkty Informacyjno-Konsultacyjne (48% pozytywnych ocen).
- Jako najmniej dostępne wskazano oddziaływania korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc oraz pomoc psychologiczną dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie (odpowiednio: 34% i 24% negatywnych ocen). Respondenci negatywnie ocenili również dostępność pomocy prawnej dla osób dorosłych, pomocy

¹² Por.: *Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie przez administrację publiczną. Informacja o wynikach kontroli (2013)*. Warszawa: Najwyższa Izba Kontroli.

dla osób starszych i pomocy dla osób niepełnosprawnych (odpowiednio: 21%, 18% i 20% odpowiedzi).

- Wraz ze wzrostem wielkości gminy, reprezentowanej przez ankietowanych profesjonalistów, malał odsetek negatywnych ocen dostępności analizowanych form pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie (od 4% do 40% negatywnych ocen wśród ankietowanych z terenów wiejskich, podczas gdy profesjonaliści z gmin miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców przyznawali od 7% do 22% negatywnych ocen).
- Jeśli chodzi o ocenę jakości poszczególnych form pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, to badani profesjonaliści najlepiej oceniali jakość pomocy socjalnej (71% dobrych i bardzo dobrych ocen). Rzadziej dobrze oceniali jakość pomocy psychologicznej dla osób doznających przemocy (62%), pomocy prawnej dla osób dorosłych (55%) oraz pomocy psychologicznej dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie (51%). Najgorzej oceniano jakość pomocy w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (34%).
- Odsetki negatywnych ocen jakości poszczególnych form wsparcia/pomocy dla ofiar przemocy malały wraz ze wzrostem wielkości miejscowości, w której działają instytucje reprezentowane przez badanych profesjonalistów (wśród respondentów z terenów wiejskich zanotowano od 4% do 30% negatywnych ocen, podczas gdy badani z dużych gmin miejskich przyznali takich ocen od 6% do 18%).

2.7. Identyfikacja czynników zarówno zewnętrznych i osobistych utrudniających pracę w obszarze przeciwdziałania przemocy

- Wśród czynników utrudniających skuteczne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wskazano zarówno na czynniki leżące po stronie samych ofiar (brak motywacji osób doświadczających przemocy do podejmowania działań - 81%), jak i czynniki instytucjonalne: rozbudowana biurokracja (74%), nadmierna liczba zadań (69%) oraz brak zaangażowania lub nierówne zaangażowanie przedstawicieli służb w działania (65%). Rzadziej wskazywano na niejasne procedury prawne (51%), niewystarczającą wiedzę i kompetencje przedstawicieli poszczególnych służb (44%), za duże obciążenie emocjonalne/psychiczne (42%), wypalenie zawodowe (36%) oraz niedostateczną liczbę szkoleń (32%).
- Profesjonaliści ze wszystkich reprezentowanych w badaniu instytucji zgodnie stwierdzili, że największą barierą skuteczności działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest brak motywacji osób doświadczających przemocy do podjęcia działań (od 59% do 87% takich wskazań). Równie zgodnie, profesjonaliści uznali wypalenie zawodowe za czynnik, który w najmniejszym stopniu utrudnia skuteczne działanie (od 16% do 39%).
- Brak motywacji ofiar przemocy do podjęcia działań był wskazywany także jako najbardziej uciążliwy czynnik skuteczności działań niezależnie od wielkości miejscowości, w której działa dana instytucja (od 80% do 82% wskazań).

2.8. Ocena aktualnych wybranych rozwiązań prawnych oraz postulowane zmiany w prawie

- Większość badanych profesjonalistów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie dobrze lub bardzo dobrze ocenia skuteczność procedury „Niebieskie Karty”

(60%). Procedura została źle lub bardzo źle oceniona przez co czwartego ankietowanego (25%). 15% respondentów nie potrafiło dokonać oceny.

- Najlepiej procedura ta jest oceniana przez pracowników policji (75% dobrych i bardzo dobrych ocen). Poza policjantami, wysoko procedurę ocenili również kuratorzy sądowi (70%), nauczyciele i pedagodzy (70%) oraz pracownicy oświaty (69%). Najgorzej procedura została oceniona przez pracowników ośrodków pomocy społecznej oraz członków gminnych komisji przeciwdziałania problemom alkoholowym (po 28% złych lub bardzo złych ocen)..
- Badani częściej opowiadali się za zmianą obecnie obowiązującego rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”¹³. Większość badanych profesjonalistów wskazała na potrzebę wprowadzenia zmian (45%), podczas gdy 18% nie widziało takiej potrzeby. Aż 37% respondentów nie określiło swojego stanowiska w tej kwestii.
- Najwięcej zwolenników zmiany rozporządzenia jest wśród pracowników policji (53%), ośrodków pomocy społecznej (43%), gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (50%) i organizacji pozarządowych (44%). Rządziej za zmianami opowiadali się pracownicy oświaty (22%), ochrony zdrowia (21%) i kuratorzy sądowi (30%). Jeśli chodzi o wielkość gminy, to nie miała ona wpływu na ocenę wprowadzenia zmian w procedurze "Niebieskie Karty" (niezależnie od wielkości gminy, za zmianami opowiedziało się po 45% respondentów).
- Wśród najczęściej wskazywanych zmian, jakie powinny nastąpić w procedurze „Niebieskie Karty” podawano: *„określenie konkretnych przesłanek/warunków do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” dla poszczególnych służb (35%), „precyzyjne określenie kto, i w jakiej formie kończy procedurę „Niebieskie Karty” (30%) oraz „wprowadzenie zapisu regulującego kwestię wglądu w dokumentację dotyczącą procedury „Niebieskie Karty” przez sprawcę i ofiarę przemocy” (27%)*.
- 43% badanych wskazało, że widzi potrzebę zmiany obecnie obowiązującej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Przeciwnego zdania było 21% ankietowanych pracowników instytucji przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a 36% badanych nie miało w tej sprawie zdania.
- Na potrzebę zmiany ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie najczęściej wskazywali pracownicy organizacji pozarządowych (59%), ośrodków pomocy społecznej oraz gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (po 46%) i policji (45%). Postulowanie zmian nie miało związku z wielkością gminy, w której pracują badani profesjonalści (różnice w odsetkach profesjonalistów wskazujących na potrzebę zmiany ustawy różniły się o kilka punktów procentowych i wahały się od 41% do 45%) .
- Wśród zmian ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie najczęściej pojawiała się propozycja, iż *„należy doprecyzować, iż grupa robocza powinna być powoływana w składzie adekwatnym do problemów zdiagnozowanych w danej rodzinie” (21%)*. Rządziej wskazywano, że *„należy rozszerzyć katalog osób, u których można umieścić dziecko, jeśli musi być odebrane z rodziny, o osoby zaprzyjaźnione, np. dalszych*

¹³ Por.: *Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie przez administrację publiczną. Informacja o wynikach kontroli (2013)*. Warszawa: Najwyższa Izba Kontroli.

sąsiadów czy dalszą rodzinę” (13%). Konieczność zmian ustawy oceniano podobnie niezależnie od wielkości gminy.

- 33% badanych profesjonalistów wskazało, że powinna nastąpić zmiana lub doprecyzowanie uregulowań w kodeksie karnym/kodeksie postępowania karnego w zakresie dotyczącym obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Przeciwnego zdania było 18% badanych, a aż 49% nie potrafiło określić swojego stanowiska w tej kwestii.
- Konieczność zmian w kodeksie karnym najczęściej postulowali pracownicy organizacji pozarządowych (52%), policjanci (38%) oraz członkowie gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (35%). Najbardziej potrzebę zmian zgłaszali pracownicy oświaty (24%). Jeśli chodzi o wielkość gminy, to potrzebę zmian częściej widzieli pracownicy z gmin miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców (38%), podczas gdy z mniejszych gmin odsetek badanych wahał się od 31% w gminach wiejskich do 34% w gminach wiejsko-miejskich.
- Najczęściej postulowane zmiany kodeksu karnego stanowiły następujące propozycje: *wprowadzenie rozwiązań ograniczających umorzenia postępowań z art. 207; zwiększenie uprawnień grup roboczych, które powinny być stroną w postępowaniu; zwiększenie skuteczności egzekucji postanowień sądu dotyczących przymusowego udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych; zwiększenie skuteczności egzekucji kar dla sprawcy; zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy, przy jednoczesnym zwiększeniu wymiaru kary dla sprawców; doprecyzowanie trybu odizolowania sprawcy od rodziny i zobowiązanie go do podjęcia stosownej terapii; odstąpienie od zawieszania kar dla sprawców; określenie maksymalnego czasu prowadzenia postępowania karnego oraz doprecyzowanie co należy zrobić ze sprawcą przemocy - po interwencji.*

2.9. Ocena rozwoju zawodowego badanych

- Zdecydowana większość badanych profesjonalistów (46%) dobrze lub bardzo dobrze oceniła dostępność szkoleń dotyczących problematyki związanej z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. 16% ankietowanych dostępność szkoleń oceniło źle lub bardzo źle, a 8% badanych wskazało, że w ogóle są niedostępne.
- Dostępność do szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie najwyżej ocenili członkowie gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych i ochrony zdrowia (po 53%) oraz pracownicy pomocy społecznej i oświaty (po 53%). Mniej niż połowa badanych policjantów i kuratorów sądowych (odpowiednio: 48% i 44%) wskazała na dostępność do takich szkoleń. Najgorzej dostępność do szkoleń ocenili przedstawiciele organizacji pozarządowych (26%).
- Profesjoniści wskazywali na zróżnicowany poziom dostępności do szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zależności od wielkości gminy, w której działa reprezentowana przez nich instytucja. Pracownicy z gmin wiejskich i wiejsko-miejskich wskazali na podobny poziom dostępności (odpowiednio: 50% i 51%). Nieco większy odsetek profesjonalistów z gmin miejskich do 50 tys. mieszkańców potwierdził dostępność do takich szkoleń (54%). Natomiast, pracownicy z gmin miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców wskazali na najmniejszą dostępność (48%).

- 44% badanych dobrze lub bardzo oceniło jakość merytoryczną szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w których uczestniczyli; 26% oceniło ją jako przeciętną, a 14% jako złą lub bardzo złą.
- Najwyżej jakość szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie ocenili pracownicy z gmin wiejskich i wiejsko-miejskich (po 58% pozytywnych ocen). Jakość tych szkoleń niżej oceniali pracownicy z gmin miejskich do 50 tys. mieszkańców (55%) i gmin miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców (54%).
- Ponad 90% ankietowanych pracowników brało udział w szkoleniach dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Najczęściej w szkoleniach uczestniczyli przedstawiciele policji (95%). Pracownicy innych instytucji stanowili podobny odsetek, który wynosił od 93% do 94%. Jedynie lekarze i pielęgniarki istotnie rzadziej wskazywali, że brali udział w szkoleniach dotyczących obszaru przeciwdziałania przemocy (83%).
- W szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie częściej uczestniczyli pracownicy z gmin wiejskich i wiejsko-miejskich (odpowiednio: 95% i 94%) niż pracownicy z gmin miejskich do 50 tys. mieszkańców i gmin miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców (odpowiednio: 91% i 92%).
- Tematyka szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w których brali udział ankietowani dotyczyła najczęściej: zjawiska przemocy w rodzinie (95%) oraz realizacji procedury „Niebieskie Karty” (91%). Rzadziej ankietowani wskazywali, że brali udział w szkoleniach dotyczących prawnych aspektów przeciwdziałania przemocy w rodzinie (77%); współpracy w zespołach interdyscyplinarnych/grupach roboczych (68%); kontaktu z ofiarami przemocy w rodzinie (66%); osobistych postaw wobec przemocy w rodzinie – stereotypów, uprzedzeń, przekonań (63%) oraz problemów związanych z uzależnieniem od alkoholu (62%). Rzadziej badani wskazywali na udział w szkoleniach dotyczących sytuacji psychologicznej ofiar przemocy w rodzinie oraz mechanizmów zatrzymujących ofiarę w związku (57%); kontaktów ze sprawcami przemocy w rodzinie (56%) oraz sytuacji psychologicznej dziecka krzywdzonego w rodzinie (50%). Najrzadziej badani wskazywali na udział w szkoleniach dotyczących problemów związanych z uzależnieniem od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych (42%); radzenia sobie z wypaleniem zawodowym (38%); radzenia sobie z emocjami i stresem (36%); komunikacji i rozwiązywania konfliktów grupowych (24%) oraz przemocy wobec osób starszych (23%).
- Respondenci, którzy nie brali udziału w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, deklarowali najczęściej, że brak udziału w szkoleniach jest spowodowany nadmiarem obowiązków służbowych (25%), brakiem oferty szkoleń specjalistycznych (23%) oraz niechęcią położonych do skierowania pracownika na szkolenie (13%).
- Prawie wszyscy profesjonalści potwierdzili gotowość do udziału w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (93% wskazało na duże lub bardzo duże zainteresowanie)¹⁴. Jedynie 3% respondentów stwierdziło, że nie zamierza brać udziału w szkoleniach specjalistycznych. Jako powód braku zainteresowania

¹⁴ Por.: *Potrzeby szkoleniowe grup zawodowych "pierwszego kontaktu" z przypadkami przemocy w rodzinie. Wyniki badań.* Warszawa: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej / TNS OBOP. Październik 2007.

udziałem w szkoleniach wskazywano najczęściej na nadmiar pracy (34%), niską jakość szkoleń (20%) oraz brak w ofercie szkoleń specjalistycznych (20%).

- Z udziałem profesjonalistów w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, korelowały skłonność do stereotypowego postrzegania przemocy w rodzinie,
- ocena dostępności szkoleń, staż pracy, wielkość gminy i typ instytucji, w której byli zatrudnieni. Osoby z wyższą skłonnością do stereotypowego postrzegania przemocy rzadziej brały udział w szkoleniach. Z kolei, respondenci o dłuższym stażu pracy; osoby posiadające wykształcenie wyższe magisterskie i/lub podyplomowe oraz pracownicy ośrodków pomocy społecznej - uczestniczyli w szkoleniach istotnie częściej niż inni badani profesjonaliści.
- Jeśli chodzi o gotowość profesjonalistów do udziału w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, to cechami, które istotnie z nią korelowały okazały się: skłonność do stereotypowego postrzegania przemocy; liczba utrudnień napotykanych w pracy; ocena jakości szkoleń oraz fakt bycia członkiem gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Osoby o wyższym poziomie stereotypowego postrzegania przemocy rzadziej deklarowały gotowość do udziału w szkoleniach, podczas gdy osoby dobrze oceniające jakość szkoleń oraz członkowie gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych - częściej deklarowały chęć udziału w szkoleniach.

3. Szczegółowy opis i interpretacja wyników badania

3.1. Przekonania/stereotypy na temat zjawiska przemocy w rodzinie

Pierwszy obszar badawczy dotyczył akceptacji (lub jej braku) stereotypów na temat zjawiska przemocy w rodzinie. Profesjonalistom zajmującym się problemem przemocy w rodzinie zadano pytanie o to, na ile zgadzają się lub nie zgadzają się oni z 17 różnymi przekonaniami i stereotypami. Osoby badane proszono o ustosunkowanie się do każdego ze stwierdzeń na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznaczało „zdecydowanie się nie zgadzam”, a 5 oznaczało „zdecydowanie się zgadzam”.

Tabela 1. Rozkład odpowiedzi na temat przekonań / stereotypów dotyczących przemocy w rodzinie

Stwierdzenie	Zdecydowanie nie	2	3	4	Zdecydowanie tak	Trudno powiedzieć
W pewnych sytuacjach jednorazowe użycie przemocy fizycznej może zostać usprawiedliwione.	77% (+/-2%)	7% (+/-1%)	4% (+/-1%)	2% (+/-0%)	3% (+/-1%)	7% (+/-1%)
Przemoc w rodzinie to sprawa prywatna – nikt nie powinien się wtrącać.	95% (+/-1%)	2% (+/-1%)	1% (+/-0%)	0% (+/-0%)	2% (+/-1%)	0% (+/-0%)
W małżeństwie nie może dojść do gwałtu.	64% (+/-2%)	1% (+/-0%)	1% (+/-0%)	0% (+/-0%)	33% (+/-2%)	1% (+/-0%)
O przemocy można mówić tylko wtedy, gdy widoczne są ślady na ciele ofiary.	96% (+/-1%)	1% (+/-0%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	2% (+/-0%)	0% (+/-0%)
Nie ma sensu pomagać osobie doświadczającej przemocy, która już wcześniej wycofywała się ze współpracy.	87% (+/-1%)	6% (+/-1%)	2% (+/-1%)	1% (+/-0%)	2% (+/-1%)	2% (+/-1%)
Przemoc może wystąpić w każdej rodzinie, bez względu na jej sytuację materialną czy wykształcenie członków rodziny.	11% (+/-1%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	1% (+/-0%)	86% (+/-1%)	1% (+/-0%)
Stosowanie kar cielesnych wobec dzieci jest dobrą metodą wychowawczą, ponieważ uczy dyscypliny.	88% (+/-1%)	7% (+/-1%)	2% (+/-0%)	1% (+/-0%)	2% (+/-0%)	2% (+/-0%)
Osoby stosujące przemoc to zwykle bezrobotni i nadużywający alkoholu mężczyźni.	71% (+/-2%)	9% (+/-1%)	8% (+/-1%)	4% (+/-1%)	5% (+/-1%)	2% (+/-1%)
Stosowanie przemocy jest ściśle powiązane z brakiem wykształcenia.	85% (+/-1%)	6% (+/-1%)	3% (+/-1%)	1% (+/-0%)	3% (+/-1%)	1% (+/-0%)
Ofiary przemocy niekiedy są same sobie winne.	75% (+/-2%)	11% (+/-1%)	5% (+/-1%)	2% (+/-0%)	3% (+/-1%)	4% (+/-1%)
Zmiana sytuacji ofiary przemocy w dużym stopniu zależy od zaangażowania instytucji niosących pomoc.	7% (+/-1%)	8% (+/-1%)	24% (+/-2%)	19% (+/-1%)	34% (+/-2%)	8% (+/-1%)
Prawo w Polsce niedostatecznie chroni ofiary przemocy w rodzinie.	9% (+/-1%)	7% (+/-1%)	15% (+/-1%)	16% (+/-1%)	47% (+/-2%)	6% (+/-1%)
Przemoc wobec dzieci w rodzinie to wybrykowy problem – rodzice mają prawo wychowywać dziecko tak jak chcą.	80% (+/-1%)	10% (+/-1%)	4% (+/-1%)	2% (+/-0%)	1% (+/-0%)	2% (+/-1%)
Pozbawienie posiłku dziecka nie jest formą zaniedbania.	84% (+/-1%)	4% (+/-1%)	1% (+/-0%)	1% (+/-0%)	8% (+/-1%)	2% (+/-1%)
To niemożliwe, aby ofiarą przemocy był mężczyzna.	90% (+/-1%)	3% (+/-1%)	1% (+/-0%)	1% (+/-0%)	4% (+/-1%)	1% (+/-0%)
Ofiary przemocy usprawiedliwiają zachowanie sprawcy, biorąc na siebie odpowiedzialność za jego zachowanie.	7% (+/-1%)	5% (+/-1%)	19% (+/-1%)	21% (+/-2%)	44% (+/-2%)	5% (+/-1%)
Podjęcie działań wobec sprawcy przemocy daje dużą szansę na zatrzymanie tego zjawiska.	6% (+/-1%)	4% (+/-1%)	13% (+/-1%)	17% (+/-1%)	54% (+/-2%)	6% (+/-1%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Na etapie analizy, 17 stwierdzeń odnoszących się do przekonań/stereotypów na temat przemocy w rodzinie, doświadczeni eksperci podzielono na 5 grup tematycznych dotyczących:

1. cech społeczno-demograficznych rodzin dotkniętych przemocą,
2. bagatelizowania problemu przemocy w rodzinie,
3. bagatelizowania problemu przemocy w rodzinie wobec dzieci,
4. roli ofiar w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
5. roli instytucji w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

W dalszej części podrozdziału zostaną przedstawione i omówione wyniki zgodnie z przyjętym powyżej podziałem.

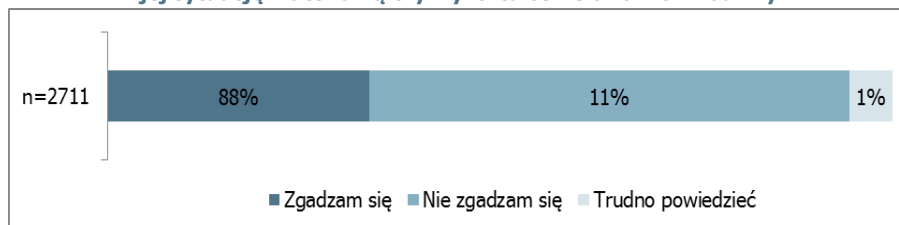
3.1.1. Przekonania profesjonalistów dotyczące cech społeczno-demograficznych rodzin dotkniętych przemocą

Wśród stwierdzeń dotyczących cech społeczno-demograficznych znalazły się 4 pozycje:

1. Przemoc może wystąpić w każdej rodzinie, bez względu na jej sytuację materialną czy wykształcenie członków rodziny;
2. Osoby stosujące przemoc to zwykle bezrobotni i nadużywający alkoholu mężczyźni;
3. Stosowanie przemocy jest ściśle powiązane z brakiem wykształcenia;
4. To niemożliwe, aby ofiarą przemocy był mężczyzna.

Poniżej szczegółowo omówiono ustosunkowanie się osób badanych do każdego z tych stwierdzeń.

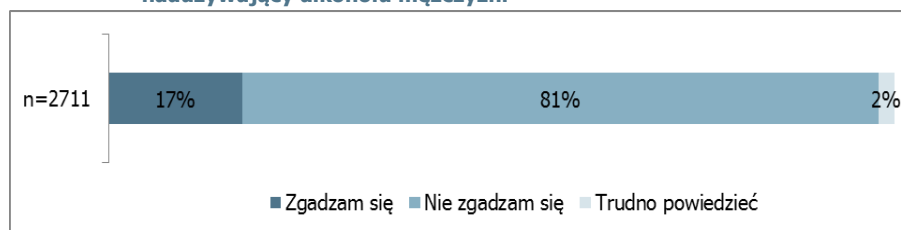
Wykres 1. Stwierdzenie: Przemoc może wystąpić w każdej rodzinie, bez względu na jej sytuację materialną czy wykształcenie członków rodziny

Źródło: Wyniki badań

Przekonanie, że przemoc może wystąpić w każdej rodzinie, bez względu na jej sytuację materialną czy wykształcenie jej członków, podzieliło 88% badanych profesjonalistów zajmujących się problemem przemocy w rodzinie. Co zaskakujące, aż 11% badanych było zdania, że przemoc dotyczy wyłącznie określonych typów rodzin, tj. patologicznych, dysfunkcyjnych, w gorszej sytuacji materialnej, o niższym statusie społecznym czy też słabiej wykształconych. Wydaje się, że co dziesiąty profesjonalista, ulega temu stereotypowi uważając, że przemoc nie może wystąpić w rodzinach o wysokim statusie materialnym, których członkowie mają wyższe wykształcenie.

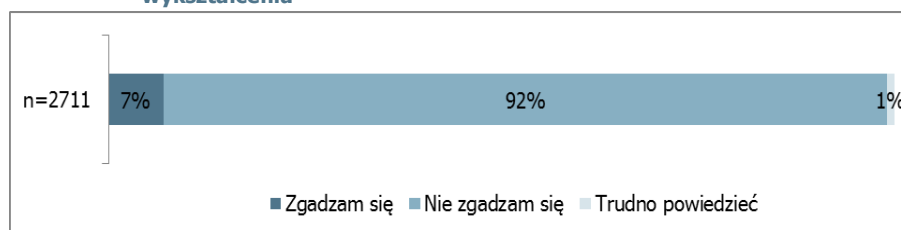
Wykres 2. Stwierdzenie: Osoby stosujące przemoc to zwykle bezrobotni i nadużywający alkoholu mężczyźni

Źródło: Wyniki badań

Zdecydowana większość (80%) profesjonalistów nie zgodziła się z przekonaniem, że osoby stosujące przemoc to zwykle bezrobotni i nadużywający alkoholu mężczyźni, co wskazuje to na, że stereotyp „bezrobotnego alkoholika, bijącego żonę” nie jest zbyt silny wśród osób zawodowo zajmujących się rozwiązywaniem problemu przemocy. Warto jednak zwrócić uwagę, że blisko co piąty badany wskazał, iż zgadza się z powyższym stwierdzeniem, tzn. fakt stosowania przemocy łączy z płcią, bezrobociem i nadużywaniem alkoholu.

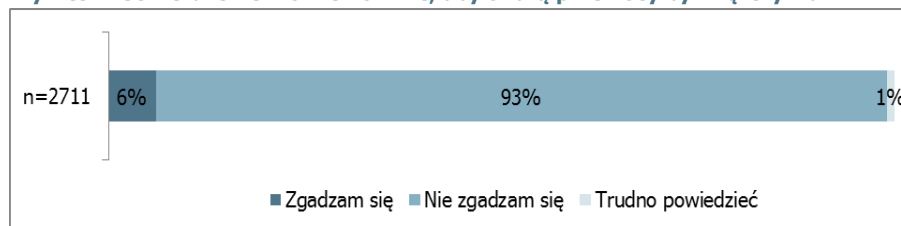
Wykres 3. Stwierdzenie: Stosowanie przemocy jest ściśle powiązane z brakiem wykształcenia

Źródło: Wyniki badań

Badani rzadko zgadzali się ze stwierdzeniem, że stosowanie przemocy jest ściśle powiązane z brakiem wykształcenia. Ponad 90% profesjonalistów nie łączy przemocy w rodzinie z brakiem wykształcenia. Stereotyp dotyczący powiązania stosowania przemocy w rodzinie z niskim wykształceniem był najrzadziej akceptowany przez badanych ze wszystkich przekonań dotyczących cech społeczno-demograficznych rodzin doświadczających przemocy. Jedynie 7% osób biorących udział w badaniu jest przekonana, że przemoc w rodzinie wiąże się z niskim poziomem wykształcenia.

Wykres 4. Stwierdzenie: To niemożliwe, aby ofiarą przemocy był mężczyzna

Źródło: Wyniki badań

Większość badanych (93%) podziela przekonanie, że mężczyzna może być ofiarą przemocy. Badany był tu stereotyp dotyczący tego, że ofiarą przemocy w rodzinie mogą być tylko kobiety, wydaje się być dość słabo nasilony wśród osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Tylko 6% profesjonalistów potwierdziło, że w ich ocenie ofiarą przemocy zwykle jest kobieta.

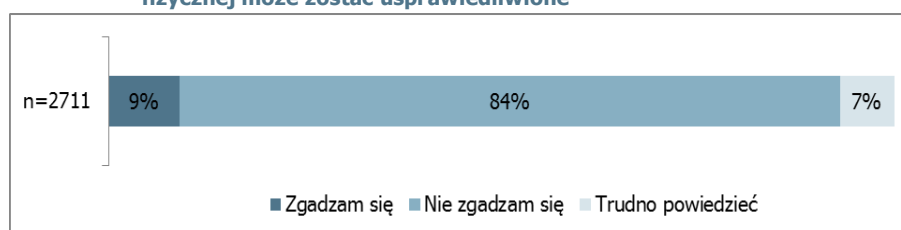
3.1.2. Przekonania profesjonalistów dotyczące bagatelizowania problemu przemocy w rodzinie

Wśród stereotypów dotyczących bagatelizowania problemu przemocy w rodzinie znalazły się 3 pozycje:

1. W pewnych sytuacjach jednorazowe użycie przemocy fizycznej może zostać usprawiedliwione;
2. W małżeństwie nie może dojść do gwałtu;
3. O przemocy można mówić tylko wtedy, gdy widoczne są ślady na ciele ofiary.

Poniżej szczegółowo omówiono ustosunkowanie się osób badanych do każdego z tych stwierdzeń.

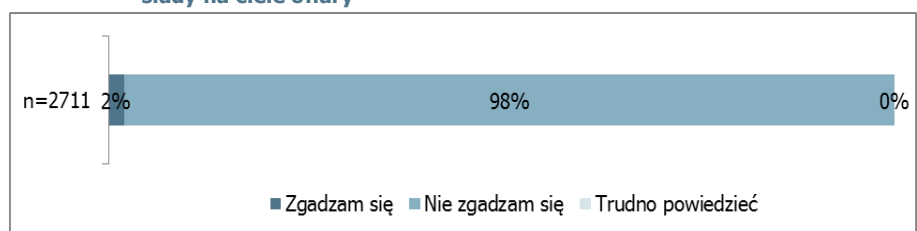
Wykres 5. Stwierdzenie: W pewnych sytuacjach jednorazowe użycie przemocy fizycznej może zostać usprawiedliwione

Źródło: Wyniki badań

Większość badanych (84%) zaprzeczyła stwierdzeniu, jakoby jednorazowe użycie przemocy fizycznej w pewnych okolicznościach mogłoby zostać usprawiedliwione. Usprawiedliwienie dla jednorazowych aktów przemocy znajduje jednak 9% badanych, co oznacza, że prawie co dziesiąty profesjonalista podziela stereotyp, że są takie sytuacje, w których zastosowanie przemocy fizycznej jest uzasadnione. Wydaje się też, że ten stereotyp wzbudza pewne kontrowersje, o czym świadczy fakt, że kolejne 7% badanych nie potrafiło udzielić żadnej odpowiedzi.

Wykres 6. Stwierdzenie: O przemocy można mówić tylko wtedy, gdy widoczne są ślady na ciele ofiary

Źródło: Wyniki badań

Tylko 2% badanych zgodziło się ze stwierdzeniem, że o przemocy można mówić tylko wówczas, gdy widać jej ślady. Aż 98% było przeciwnego zdania, co wskazuje na to, że większość osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy ma świadomości, że przemoc fizyczna, która pozostawia ślady na ciele nie jest jedyną formą przemocy w rodzinie.

Wykres 7. Stwierdzenie: W małżeństwie nie może dojść do gwałtu

Źródło: Wyniki badań

Większość badanych (65%) zaprzeczyło stereotypowi, że w małżeństwie nie może dojść do gwałtu, ale aż 34% badanych zgadza się z tym stwierdzeniem. Wynik ten wskazuje, że w bardzo licznej grupie profesjonalistów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy stereotyp ten jest akceptowany. Uzyskany tu wynik może zaskakiwać biorąc pod uwagę fakt, że w badaniu zrealizowanym w 2010 roku¹⁵, zapytano profesjonalistów o stosunek do tego samego stereotypu (*"Coś takiego jak gwałt w małżeństwie polegający na zgwałceniu żony przez męża nie istnieje"*), dla którego akceptację wyraziło tylko 3% respondentów¹⁶.

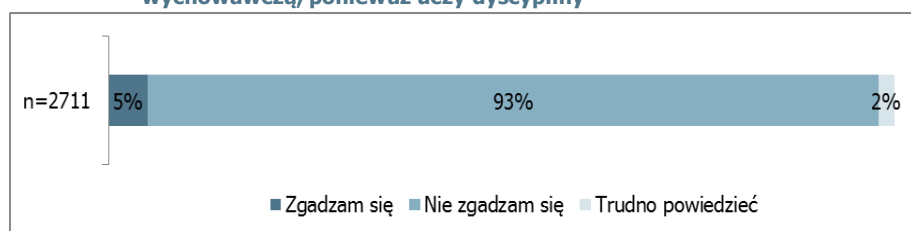
3.1.3. Przekonania profesjonalistów dotyczące bagatelizowania problemu przemocy w rodzinie wobec dzieci

Oddzielna grupa stereotypów, o którą zapytano w badaniu dotyczyła bagatelizowania przemocy wobec dzieci. Kwestionariusz zawierał 3 pozycje odnoszące się do tej grupy:

1. Stosowanie kar cielesnych wobec dzieci jest dobrą metodą wychowawczą, ponieważ uczy dyscypliny;
2. Przemoc wobec dzieci w rodzinie to wyolbrzymiony problem – rodzice mają prawo wychowywać dziecko tak jak chcą;
3. Pozbawienie posiłku dziecka nie jest formą zaniedbania.

Poniżej szczegółowo omówiono ustosunkowanie się osób badanych do każdego z tych stwierdzeń.

Wykres 8. Stwierdzenie: Stosowanie kar cielesnych wobec dzieci jest dobrą metodą wychowawczą, ponieważ uczy dyscypliny

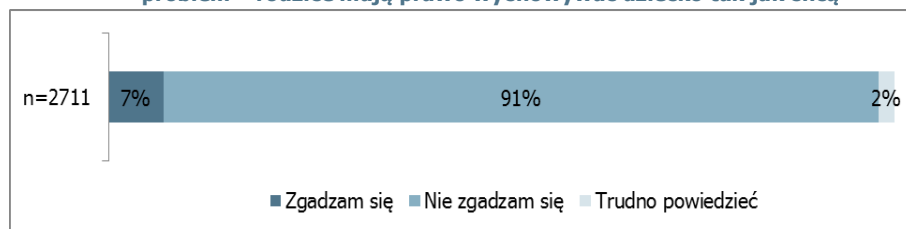
Źródło: Wyniki badań

¹⁵ Por.: *Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Polsce wobec kobiet i wobec mężczyzn. CZĘŚĆ II – Raport z badania profesjonalistów*. Warszawa: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej / TNS OBOP. Listopad - grudzień 2010 r.

¹⁶ Badanie zrealizowano na próbie 500 osób.

93% specjalistów zajmujących się problemem przemocy w rodzinie nie zgadza się ze stereotypem dotyczącym karania dzieci jako metody wychowawczej. Niewielka grupa (5%) potwierdza, że stosowanie kar jest równoprawną metodą wychowawczą, a 2% nie ma w tej kwestii zdania.

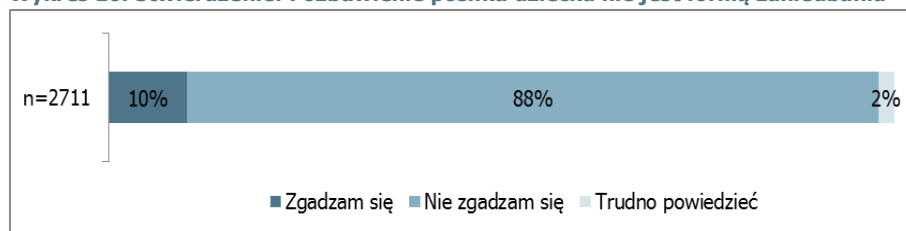
Wykres 9. Stwierdzenie: Przemoc wobec dzieci w rodzinie to wyolbrzymiony problem – rodzice mają prawo wychowywać dziecko tak jak chcą

Źródło: Wyniki badań

Zdecydowana większość (91%) profesjonalistów nie potwierdza przekonania, że przemoc wobec dzieci stanowi wyolbrzymiony problem. Niewielki, ale jednak zauważalny na tle wyników odnoszących się do innych stereotypów, odsetek (7%) badanych potwierdziło słuszność stereotypu.

Wykres 10. Stwierdzenie: Pozbawienie posiłku dziecka nie jest formą zaniedbania

Źródło: Wyniki badań

Ostatnie z przekonań w tej grupie dotyczyło zaniedbywania dziecka. Większość badanych (88%) uznało, że pozbawienie dziecka posiłku może być formą jego zaniedbywania. Należy jednak podkreślić fakt, że aż 10% badanych zgadza się z tym, że pozbawienie posiłku nie jest formą zaniedbania.

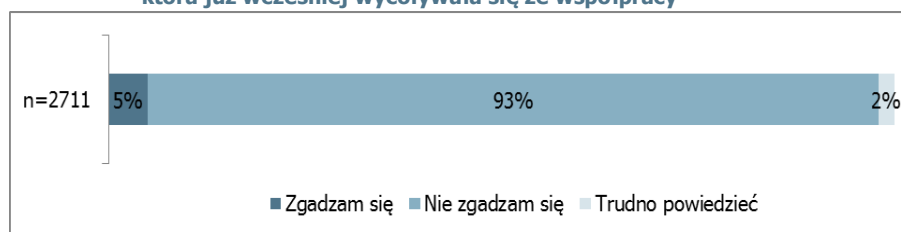
3.1.4. Przekonania profesjonalistów dotyczące roli ofiar w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Czwarta grupa przekonań dotyczyła ofiar przemocy w rodzinie. W tej kategorii przekonań/stereotypów znalazły się 3 stwierdzenia:

1. Nie ma sensu pomagać osobie doświadczającej przemocy, która już wcześniej wycofywała się ze współpracy;
2. Ofiary przemocy niekiedy są same sobie winne;
3. Ofiary przemocy usprawiedliwiają zachowanie sprawcy, biorąc na siebie odpowiedzialność za jego zachowanie.

Poniżej szczegółowo omówiono ustosunkowanie się osób badanych do każdego z tych stwierdzeń.

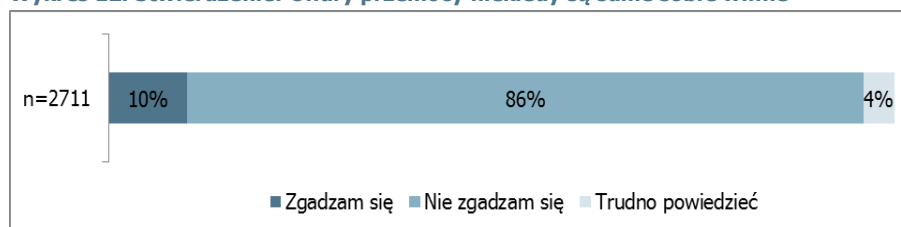
Wykres 11. Stwierdzenie: Nie ma sensu pomagać osobie doświadczającej przemocy, która już wcześniej wycofywała się ze współpracy

Źródło: Wyniki badań

Zdecydowana większość respondentów (93%) uważa, że mimo wcześniejszego wycofania się osoby doświadczającej przemocy ze współpracy, jest sens jej pomagać. Z kolei, 5% badanych uważa, że jeśli osoba wycofała się ze współpracy, to dalsza pomoc jej jest bezcelowa. 2% respondentów nie potrafiła odnieść się do tego stwierdzenia.

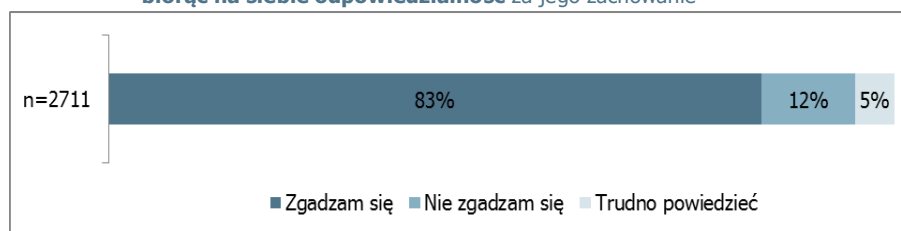
Wykres 12. Stwierdzenie: Ofiary przemocy niekiedy są same sobie winne

Źródło: Wyniki badań

Większość badanych (86%) było zdania, że nie można winić ofiary za to, że doświadczyła przemocy. Jednak, aż 10% badanych potwierdziła słuszność przekonania, że ofiary są same sobie winne, a kolejne 4% nie potrafiła tego ocenić.

Wykres 13. Stwierdzenie: Ofiary przemocy usprawiedliwiają zachowanie sprawcy, biorąc na siebie odpowiedzialność za jego zachowanie

Źródło: Wyniki badań

83% badanych zgodziło się ze stwierdzeniem, że ofiary przemocy usprawiedliwiają zachowanie sprawcy, biorąc na siebie odpowiedzialność za jego zachowanie. Z drugiej zaś strony, aż 12% specjalistów zadeklarowało pogląd, że usprawiedliwianie sprawcy oznacza przejęcie odpowiedzialności przez ofiarę, a 5% nie potrafiło udzielić odpowiedzi.

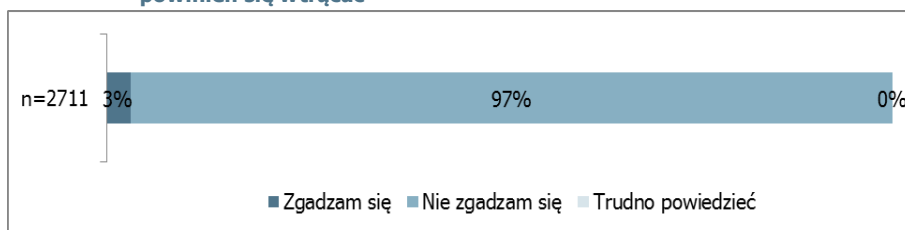
3.1.5. Przekonania profesjonalistów dotyczące roli instytucji w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Ostatnia grupa przekonań/stereotypów, o którą zostali zapytani respondenci dotyczyła wpływu instytucji przeciwdziałania przemocy w rodzinie na możliwość rozwiązania problemu, którym się zajmują. W kwestionariuszu znalazły się 4 stwierdzenia odnoszące się do tej kategorii przekonań/stereotypów:

1. Przemoc w rodzinie to sprawa prywatna – nikt nie powinien się wtrącać.
2. Zmiana sytuacji ofiary przemocy w dużym stopniu zależy od zaangażowania instytucji niosących pomoc.
3. Prawo w Polsce niedostatecznie chroni ofiary przemocy w rodzinie.
4. Podjęcie działań wobec sprawcy przemocy daje dużą szansę na zatrzymanie tego zjawiska.

Poniżej szczegółowo omówiono ustosunkowanie się osób badanych do każdego z tych stwierdzeń.

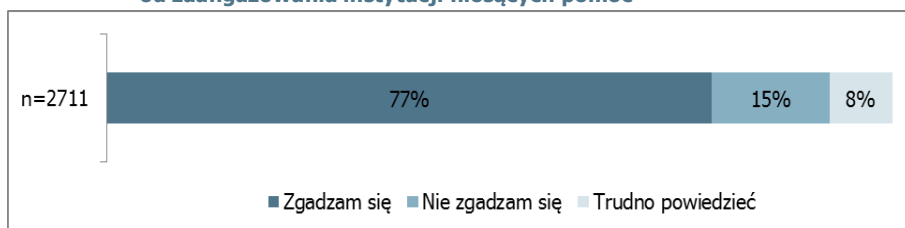
Wykres 14. Stwierdzenie: Przemoc w rodzinie to sprawa prywatna – nikt nie powinien się wtrącać

Źródło: Wyniki badań

Prawie wszyscy badani (97%) nie zgodzili się ze stwierdzeniem, że przemoc w rodzinie jest kwestią prywatną. Nieliczni profesjonalści (3%) są zdania, że nie należy „wtrącać się” w sprawy prywatne, nawet jeśli jest to przemoc.

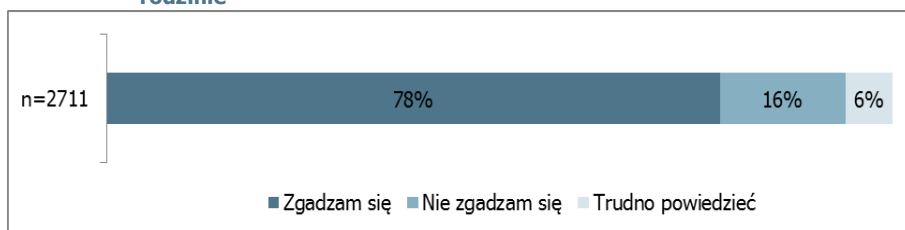
Wykres 15. Stwierdzenie: Zmiana sytuacji ofiary przemocy w dużym stopniu zależy od zaangażowania instytucji niosących pomoc

Źródło: Wyniki badań

Odpowiedzi na stwierdzenie dotyczące wpływu zaangażowania instytucji pomocowych na zmianę sytuacji ofiary przemocy w rodzinie, wskazują na duże zróżnicowanie postaw respondentów. Z jednej strony, większość badanych (77%) potwierdza, że zaangażowanie instytucji może mieć wpływ na sytuację ofiary przemocy; ale aż 15% jest przeciwnego zdania i aż 8% nie udzieliło odpowiedzi.

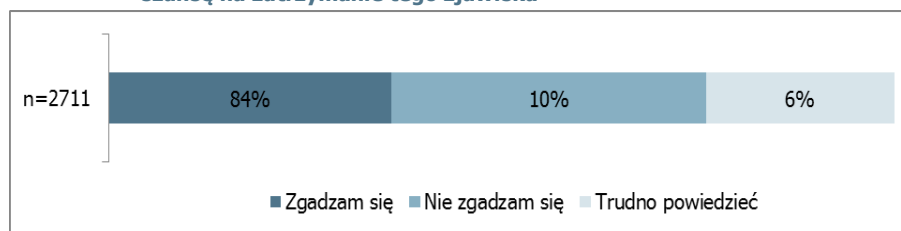
Wykres 16. Stwierdzenie: Prawo w Polsce niedostatecznie chroni ofiary przemocy w rodzinie

Źródło: Wyniki badań

78% ankietowanych profesjonalistów zgodziło się ze stwierdzeniem, że polskie prawo nie daje wystarczającej ochrony ofiarom przemocy w rodzinie. Większość profesjonalistów w zapisach prawnych widzi przeszkodę w skutecznym pomaganiu ofiarom przemocy. Jednocześnie aż 16% badanych uważa, że prawo jest wystarczające, a 6% nie wyraziło w tej kwestii swojej opinii.

Wykres 17. Stwierdzenie: Podjęcie działań wobec sprawcy przemocy daje dużą szansę na zatrzymanie tego zjawiska

Źródło: Wyniki badań

Ostatnie przekonanie w tej kategorii, o które zapytano, dotyczyło szansy na zatrzymanie zjawiska przemocy poprzez podjęcie działań wobec sprawcy. Ze stwierdzeniem tym zgodziło się 84% badanych. Większość profesjonalistów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy zgadza się, że podjęcie działań wobec sprawcy może doprowadzić do tego, że przestanie on stosować przemoc. Tymczasem, co dziesiąty badany był przeciwnego zdania, a 6% respondentów nie wyraziło swojej opinii.

W kolejnym kroku, analizie poddano ustosunkowanie się badanych profesjonalistów wobec przekonań/stereotypów na temat przemocy w rodzinie w zależności o reprezentowanej przez nich instytucji systemu przeciwdziałania przemocy.

W tabelach 2 i 3 przedstawiono szczegółowe dane na temat odsetków profesjonalistów zgadzających się / nie zgadzających się z poszczególnymi przekonaniami/stereotypami na temat zjawiska przemocy w rodzinie w zależności od rodzaju reprezentowanej przez nich instytucji.

Tabela 2. Odsetki profesjonalistów nie zgadzających się z poszczególnymi przekonaniami / stereotypami na temat zjawiska przemocy w rodzinie w zależności od typu instytucji

Stwierdzenie	OPS	Policja	Oświata	Ochrona zdrowia	Kuratorzy sądowi	NGO	GKRPA
W pewnych sytuacjach jednorazowe użycie przemocy fizycznej może zostać usprawiedliwione.	83% (+/-2)	83% (+/-7%)	90% (+/-4%)	86% (+/-9%)	86% (+/-5%)	81% (+/-15%)	83% (+/-3%)
Przemoc w rodzinie to sprawa prywatna – nikt nie powinien się wtrącać.	97% (+/-1)	94% (+/-4%)	99% (+/-1%)	95% (+/-6%)	98% (+/-2%)	100% (+/-0%)	96% (+/-2%)
W małżeństwie nie może dojść do gwałtu.	65% (+/-2)	66% (+/-9%)	58% (+/-6%)	62% (+/-12%)	67% (+/-7%)	70% (+/-17%)	62% (+/-4%)
O przemocy można mówić tylko wtedy, gdy widoczne są ślady na ciele ofiary.	97% (+/-1)	95% (+/-4%)	99% (+/-2%)	97% (+/-5%)	98% (+/-2%)	96% (+/-7%)	97% (+/-1%)
Nie ma sensu pomagać osobie doświadczającej przemocy, która już wcześniej wycofywała się ze współpracy.	93% (+/-1)	92% (+/-5%)	96% (+/-3%)	95% (+/-6%)	94% (+/-4%)	85% (+/-13%)	92% (+/-2%)
Przemoc może wystąpić w każdej rodzinie, bez względu na jej sytuację materialną czy wykształcenie członków rodziny.	11% (+/-1)	10% (+/-6%)	11% (+/-4%)	17% (+/-10%)	9% (+/-4%)	22% (+/-16%)	11% (+/-2%)
Stosowanie kar cielesnych wobec dzieci jest dobrą metodą wychowawczą, ponieważ uczy dyscypliny.	94% (+/-1)	89% (+/-6%)	96% (+/-2%)	98% (+/-3%)	98% (+/-2%)	96% (+/-7%)	94% (+/-2%)
Osoby stosujące przemoc to zwykle bezrobotni i nadużywający alkoholu mężczyźni.	80% (+/-2)	72% (+/-8%)	86% (+/-5%)	81% (+/-10%)	78% (+/-6%)	89% (+/-12%)	80% (+/-3%)

Stosowanie przemocy jest ściśle powiązane z brakiem wykształcenia.	92% (+/-1)	83% (+/-7%)	92% (+/-3%)	91% (+/-7%)	87% (+/-5%)	93% (+/-10%)	92% (+/-2%)
Ofiary przemocy niekiedy są same sobie winne.	80% (+/-7%)	87% (+/-4%)	78% (+/-9%)	91% (+/-4%)	78% (+/-14%)	85% (+/-3%)	80% (+/-7%)
Zmiana sytuacji ofiary przemocy w dużym stopniu zależy od zaangażowania instytucji niosących pomoc.	15% (+/-3%)	10% (+/-1%)	16% (+/-4%)	11% (+/-2%)	0% (+/-0%)	13% (+/-1%)	15% (+/-3%)
Prawo w Polsce niedostatecznie chroni ofiary przemocy w rodzinie.	19% (+/-3%)	10% (+/-1%)	19% (+/-4%)	24% (+/-3%)	19% (+/-6%)	17% (+/-1%)	19% (+/-3%)
Przemoc wobec dzieci w rodzinie to wyolbrzymiony problem – rodzice mają prawo wychowywać dziecko tak jak chcą.	89% (+/-6%)	96% (+/-3%)	95% (+/-6%)	95% (+/-3%)	85% (+/-12%)	89% (+/-2%)	89% (+/-6%)
Pozbawienie posiłku dziecka nie jest formą zaniedbania.	88% (+/-6%)	89% (+/-4%)	84% (+/-9%)	91% (+/-4%)	89% (+/-11%)	86% (+/-2%)	88% (+/-6%)
To niemożliwe, aby ofiarą przemocy był mężczyzna.	95% (+/-4%)	96% (+/-2%)	91% (+/-7%)	96% (+/-3%)	93% (+/-10%)	91% (+/-2%)	95% (+/-4%)
Ofiary przemocy usprawiedliwiają zachowanie sprawcy, biorąc na siebie odpowiedzialność za jego zachowanie.	12% (+/-2%)	7% (+/-1%)	17% (+/-4%)	8% (+/-1%)	7% (+/-3%)	14% (+/-1%)	12% (+/-2%)
Podjęcie działań wobec sprawcy przemocy daje dużą szansę na zatrzymanie tego zjawiska.	14% (+/-2%)	4% (+/-1%)	17% (+/-4%)	8% (+/-1%)	4% (+/-1%)	10% (+/-1%)	14% (+/-2%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Tabela 3. Odsetki profesjonalistów zgadzających się z poszczególnymi przekonaniami / stereotypami na temat zjawiska przemocy w rodzinie w zależności od typu instytucji

Stwierdzenie	OPS	Policja	Oświata	Ochrona zdrowia	Kuratorzy sądowi	NGO	GKRPA
W pewnych sytuacjach jednorazowe użycie przemocy fizycznej może zostać usprawiedliwione.	9% (+/-1)	12% (+/-6)	6% (+/-3)	9% (+/-7)	8% (+/-4)	11% (+/-12)	10% (+/-2)
Przemoc w rodzinie to sprawa prywatna – nikt nie powinien się wtrącać.	3% (+/-1)	6% (+/-4)	0% (+/-1)	5% (+/-6)	2% (+/-2)	0% (+/-0)	3% (+/-1)
W małżeństwie nie może dojść do gwałtu.	34% (+/-2)	33% (+/-9)	42% (+/-6)	38% (+/-12)	33% (+/-7)	30% (+/-17)	37% (+/-4)
O przemocy można mówić tylko wtedy, gdy widoczne są ślady na ciele ofiary.	2% (+/-1)	5% (+/-4)	1% (+/-2)	3% (+/-5)	2% (+/-2)	4% (+/-7)	2% (+/-1)
Nie ma sensu pomagać osobie doświadczającej przemocy, która już wcześniej wycofywała się ze współpracy.	5% (+/-1)	7% (+/-5)	3% (+/-2)	5% (+/-6)	5% (+/-3)	7% (+/-10)	6% (+/-2)
Przemoc może wystąpić w każdej rodzinie, bez względu na jej sytuację materialną czy wykształcenie członków rodziny.	87% (+/-1)	90% (+/-6)	88% (+/-4)	81% (+/-10)	91% (+/-4)	74% (+/-17)	87% (+/-3)
Stosowanie kar cielesnych wobec dzieci jest dobrą metodą wychowawczą, ponieważ uczy dyscypliny.	4% (+/-1)	9% (+/-5)	3% (+/-2)	2% (+/-3)	1% (+/-2)	4% (+/-7)	4% (+/-2)
Osoby stosujące przemoc to zwykle bezrobotni i nadużywający alkoholu mężczyźni.	18% (+/-2)	27% (+/-8)	14% (+/-5)	14% (+/-9)	20% (+/-6)	11% (+/-12)	17% (+/-3)
Stosowanie przemocy jest ściśle powiązane z brakiem wykształcenia.	7% (+/-1)	16% (+/-7)	7% (+/-3)	5% (+/-6)	12% (+/-5)	7% (+/-10)	7% (+/-2)
Ofiary przemocy niekiedy są same sobie winne.	9% (+/-1)	19% (+/-7)	9% (+/-4)	17% (+/-10)	8% (+/-4)	19% (+/-15)	11% (+/-2)

Zmiana sytuacji ofiary przemocy w dużym stopniu zależy od zaangażowania instytucji niosących pomoc.	75% (+/-2)	81% (+/-7)	83% (+/-5)	81% (+/-10)	83% (+/-6)	93% (+/-10)	80% (+/-3)
Prawo w Polsce niedostatecznie chroni ofiary przemocy w rodzinie.	80% (+/-2)	77% (+/-8)	82% (+/-5)	76% (+/-11)	71% (+/-7)	70% (+/-17)	79% (+/-3)
Przemoc wobec dzieci w rodzinie to wyolbrzymiony problem – rodzice mają prawo wychowywać dziecko tak jak chcą.	7% (+/-1)	10% (+/-6)	4% (+/-3)	5% (+/-6)	4% (+/-3)	15% (+/-13)	8% (+/-2)
Pozbawienie posiłku dziecka nie jest formą zaniechania.	11% (+/-1)	11% (+/-6)	9% (+/-4)	14% (+/-9)	9% (+/-4)	11% (+/-12)	11% (+/-2)
To niemożliwe, aby ofiarą przemocy był mężczyzna.	7% (+/-1)	5% (+/-4)	4% (+/-2)	9% (+/-7)	4% (+/-3)	7% (+/-10)	8% (+/-2)
Ofiary przemocy usprawiedliwiają zachowanie sprawcy, biorąc na siebie odpowiedzialność za jego zachowanie.	83% (+/-2)	84% (+/-7)	87% (+/-4)	76% (+/-11)	88% (+/-5)	81% (+/-15)	80% (+/-3)
Podjęcie działań wobec sprawcy przemocy daje dużą szansę na zatrzymanie tego zjawiska.	83% (+/-2)	84% (+/-7)	89% (+/-4)	74% (+/-11)	90% (+/-5)	93% (+/-10)	84% (+/-3)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Przekonania dotyczące cech społeczno-demograficznych rodzin dotkniętych przemocą

Ze stwierdzeniem, że „Przemoc może wystąpić w każdej rodzinie, bez względu na jej sytuację materialną czy wykształcenie członków rodziny” zgodziło się 87% spośród wszystkich badanych profesjonalistów zajmujących się problemem przemocy w rodzinie. 11% było przeciwnego zdania. Z powyższym przekonaniem zgadzali się najczęściej kuratorzy sądowi (91%), nieznacznie rzadziej policjanci (90%), pracownicy oświaty (88%), gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (87%) oraz pracownicy ośrodków pomocy społecznej (87%).

Z przekonaniem, że „Osoby stosujące przemoc to zwykle bezrobotni i nadużywający alkoholu mężczyźni” zgodziło się 17% badanych profesjonalistów. Przeciwnego zdania było 80% spośród nich. Najczęściej nie zgadzali się z nim przedstawiciele organizacji pozarządowych (89%) oraz pracownicy oświaty (86%). W drugiej grupie byli pracownicy ochrony zdrowia (81%), ośrodków pomocy społecznej oraz gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (po 80%), a także kuratorów sądowych (78%). Najrzadziej byli to policjanci (72%).

Badani rzadko zgadzali się również ze stwierdzeniem, że „Stosowanie przemocy jest ściśle powiązane z brakiem wykształcenia”. Zgodziło się z nim jedynie 7% osób biorących udział w badaniu. Zdecydowana większość (91%) się z nim nie zgodziła. Różnice w odpowiedziach przedstawicieli różnych instytucji nie były duże – najczęściej nie zgadzali się z tym przekonaniem przedstawiciele organizacji pozarządowych (93%), ośrodków pomocy społecznej, oświaty i gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (po 92%) oraz ochrony zdrowia (91%). Rzadziej kuratorzy sądowi (87%) oraz policjanci (83%).

Ostatnim badaniem przekonaniem, dotyczącym cech społeczno-demograficznych rodzin dotkniętych problemem przemocy, było stwierdzenie: „To niemożliwe, aby ofiarą przemocy był mężczyzna”. Zgodziło się z nim 6% badanych osób, a 93% było przeciwnego zdania. Badany był tu stereotyp dotyczący tego, że ofiarą przemocy w rodzinie mogą być tylko kobiety, wydaje się być dość słabo nasilony wśród osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Najczęściej nie zgadzali się z nim przedstawiciele oświaty i kuratorzy (po 96%) oraz policjanci (95%). Nieznacznie rzadziej pracownicy pozostałych instytucji: organizacji pozarządowych (93%), ośrodków pomocy

społecznej (92%), ochrony zdrowia i gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (po 91%).

Przekonania dotyczące bagatelizowania problemu przemocy w rodzinie

Ze stwierdzeniem, iż „*W pewnych sytuacjach jednorazowe użycie przemocy fizycznej może zostać usprawiedliwione*” zgodziło się jedynie 9% badanych, podczas gdy przeciwnego zdania było 84%. Najczęściej z tym stwierdzeniem nie zgadzali się przedstawiciele oświaty (90%), rzadziej pracownicy ochrony zdrowia i kuratorzy (po 86%) oraz ośrodków pomocy społecznej, policji i gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (po 83%), a najrzadziej przedstawiciele organizacji pozarządowych (81%).

Również z drugim stereotypem dotyczącym bagatelizowania przemocy zgodziło się bardzo niewiele profesjonalistów. Tylko 2% badanych zgodziło się ze stwierdzeniem, że „*O przemoc można mówić tylko wtedy, gdy widoczne są ślady na ciele ofiary*”. Aż 97% było przeciwnego zdania. Wskazuje to, że bardzo większość osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy uświadamia sobie, że przemoc fizyczna nie jest jedyną formą przemocy w rodzinie. Z opisanym stereotypem nie zgadzali się najczęściej pracownicy oświaty (99%), kuratorzy sądowi (98%) oraz pracownicy ośrodków pomocy społecznej, ochrony zdrowia i gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (po 97%). Nieznacznie rzadziej nie zgadzali się z tym przekonaniem przedstawiciele organizacji pozarządowych (96%) i policji (95%).

Ze stereotypem, że „*W małżeństwie nie może dojść do gwałtu*” nie zgodziło się aż 65% badanych, ale też 34% było przeciwnego zdania, tzn. uznało, że w małżeństwie nie może być mowy o gwałcie. Najczęściej z tym stereotypem nie zgadzali się przedstawiciele organizacji pozarządowych (70%), rzadziej kuratorzy sądowi (67%), policjanci (66%), pracownicy ośrodków pomocy społecznej (65%) oraz ochrony zdrowia i gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (po 62%). Najrzadziej przedstawiciele oświaty (58%).

Przekonania dotyczące bagatelizowania problemu przemocy w rodzinie wobec dzieci

Ze stwierdzeniem „*Stosowanie kar cielesnych wobec dzieci jest dobrą metodą wychowawczą, ponieważ uczy dyscypliny*” zgodziło się 5% badanych, przeciwnego zdania było 95% osób. Ze stereotypem tym zgadza się bardzo niewiele specjalistów zajmujących się problemem przemocy w rodzinie. Najczęściej nie zgadzali się z nim pracownicy ochrony zdrowia i kuratorzy (po 98%) oraz oświaty i organizacji pozarządowych (po 96%). Nieco rzadziej nie akceptowali tego przekonania pracownicy ośrodków pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (94%) i policji (89%).

Jedynie 7% respondentów zgodziło się ze stwierdzeniem, że „*Przemoc wobec dzieci w rodzinie to wyolbrzymiony problem – rodzice mają prawo wychowywać dziecko tak jak chcą*”. Przeciwnego zdania było 90% badanych. Odsetki osób zgadzających się z tym i poprzednim stereotypem wskazują, że przedstawiciele instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w zdecydowanej większości nie akceptują stosowania wobec dzieci przemocy jako metody wychowawczej. Z przekonaniem takim najczęściej nie zgadzali się pracownicy oświaty (96%) oraz ochrony zdrowia i kuratorzy sądowi (po 95%). Rzadziej nie zgadzali się z tym stereotypem pracownicy ośrodków pomocy społecznej (90%), a także gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych i policji (po 89%). Najrzadziej z taką opinią nie zgadzali się przedstawiciele organizacji pozarządowych (85%).

Ostatnie z przekonań w tej grupie dotyczyło zaniedbywania dziecka. Respondenci zostali zapytani, czy zgadzają się ze stwierdzeniem, że „*Pozbawienie posiłku dziecka nie jest formą zaniedbania*”. Z taką opinią zgodziło się 10% badanych, nie zgodziło się z nią 88%. Taki wynik pokazuje, że osoby zajmujące się przemocą w rodzinie są wyczuwane również na punkcie zaniedbania dzieci, choć w tym przypadku odsetek osób zgadzających się z tym stereotypem był wyższy niż w przypadku przekonań związanych ze stosowaniem przemocy fizycznej wobec dziecka.

Ze stwierdzeniem, że „*Pozbawienie posiłku dziecka nie jest formą zaniedbania*” nie zgadzali się najczęściej kuratorzy sądowi (91%). Rzadziej pracownicy oświaty i organizacji pozarządowych (po 89%) oraz ośrodków pomocy społecznej i policji (po 88%). Najrzadziej nie zgadzali się z nim pracownicy gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (86%) oraz ochrony zdrowia (84%).

Przekonania dotyczące roli ofiar w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Czwarta grupa przekonań dotyczy ofiar przemocy w rodzinie. Pierwszą opinią, o którą pytano w ramach tej grupy przekonań było stwierdzenie: „*Nie ma sensu pomagać osobie doświadczającej przemocy, która już wcześniej wycofywała się ze współpracy*”. Zgodziło się z nim 5% badanych, 93% było przeciwnego zdania. Zdecydowana większość badanych uważa, że mimo trudności – nawet spowodowanych zachowaniem ofiary przemocy – należy starać się pomóc takiej osobie. Jest to ważne, gdyż wychodzenie z problemu dla osób dotkniętych przemocą bywa skomplikowane.

Z przekonaniem, że „*Nie ma sensu pomagać osobie doświadczającej przemocy, która już wcześniej wycofywała się ze współpracy*” nie zgadzali się najczęściej pracownicy oświaty (96%) i ochrony zdrowia (95%). Trochę rzadziej kuratorzy sądowi (94%), pracownicy ośrodków pomocy społecznej (93%) oraz gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych i policji (po 92%). Najrzadziej przedstawiciele organizacji pozarządowych (85%).

Kolejny stereotyp z tej grupy dotyczy tego, że część winy za występowanie przemocy w rodzinie ponosi również ofiara. Ankietowani zostali zapytani, czy zgadzają się ze stwierdzeniem „*Ofiary przemocy niekiedy są same sobie winne*”. Zgodziło się z nim 10% badanych, 86% było przeciwnego zdania. Najczęściej nie zgadzali się z nim kuratorzy sądowi (91%). Rzadziej pracownicy oświaty (87%), ośrodków pomocy społecznej (86%) i gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (85%). Najrzadziej policji (80%) oraz ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych (po 78%).

Ostatnie przekonanie z tej grupy, o które zostali zapytani profesjonalści zajmujący się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie brzmiało: „*Ofiary przemocy usprawiedliwiają zachowanie sprawcy, biorąc na siebie odpowiedzialność za jego zachowanie*”. 84% badanych się z nim zgodziło, a jedynie 12% powiedziało, że się z nim nie zgadza. Należy jednak podkreślić, że w tym przypadku badane przekonanie miało charakter opisowy, a nie jak poprzednie oceniający – profesjonalści zajmujący się przeciwdziałaniem przemocy opisywali, czy osoby poszkodowane biorą na siebie odpowiedzialność, a nie oceniali czy w ich opinii rzeczywiście wina leży po stronie ofiar. Najczęściej z tym stwierdzeniem zgadzali się z nim kuratorzy (88%), pracownicy oświaty (87%), policji (84%) oraz ośrodków pomocy społecznej (83%). Najrzadziej pracownicy organizacji pozarządowych (81%), gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (80%) i ochrony zdrowia (76%).

Ostatnia grupa przekonań, o którą zostali zapytani respondenci dotyczyła wpływu instytucji przeciwdziałania przemocy w rodzinie na możliwość rozwiązania problemu, którym się zajmują. Pierwsze stwierdzenie brzmiało: „*Przemoc w rodzinie to sprawa prywatna – nikt nie powinien się wtrącać*”. Zgodziło się z nim 3% ankietowanych, 97% się z nim nie zgodziło. Wskazuje to, że uznawanie przemocy za sprawę prywatną jest bardzo rzadko spotykaną opinią wśród pracowników instytucji przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Najczęściej z tym stereotypem nie zgadzali się przedstawiciele organizacji pozarządowych – żaden z nich nie zgodził się z takim stwierdzeniem. Nieznacznie rzadziej zgadzali się z tym stwierdzeniem pracownicy oświaty (99%), kuratorzy sądowi (98%), pracownicy ośrodków pomocy społecznej (97%) oraz gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (96%). Najrzadziej nie zgadzali się z nim przedstawiciele ochrony zdrowia (95%) i policji (94%).

Kolejnym przekonaniem o zgodę z którym zostali zapytani respondenci było stwierdzenie: „*Zmiana sytuacji ofiary przemocy w dużym stopniu zależy od zaangażowania instytucji niosących pomoc*”. Zgodziło się z nim 77% badanych, 15% było przeciwnego zdania. Taki rozkład odpowiedzi wskazuje, że choć niemal wszyscy profesjonalści zgadzają się, że przeciwdziałanie przemocy nie jest sprawą prywatną, to jednak jedynie około połowa z nich wskazuje, że od zaangażowanie instytucji niosących pomoc w znacznym stopniu zależy zmiana sytuacji ofiary. Może to świadczyć o problemie w skutecznym przeciwdziałaniu pomocy przez powołane do tego instytucje. Z tym, że „*Zmiana sytuacji ofiary przemocy w dużym stopniu zależy od zaangażowania instytucji niosących pomoc*” zgadzali się najczęściej pracownicy organizacji pozarządowych (93%). Rzadziej przedstawiciele, oświaty (83%), kuratorów sądowych (83%), ochrony zdrowia (81%) i policji (81%). Najrzadziej z taką opinią zgadzali się przedstawiciele gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (80%), i ośrodków pomocy społecznej (75%). Różnice w przypadku tego stwierdzenia są znaczne w zależności od reprezentowanej instytucji.

W tej grupie pytań znalazło się również przekonanie dotyczące jakości prawa mającego chronić ofiary przemocy w rodzinie. 16% badanych nie zgodziło się ze stwierdzeniem, że: „*Prawo w Polsce niedostatecznie chroni ofiary przemocy w rodzinie*”. 78% ankietowanych profesjonalistów zgodziło się z takim stwierdzeniem. Wskazuje to, że większość z nich w zapisach prawnych widzi przeszkodę w skutecznym pomaganiu ofiarom przemocy. Z badanym przekonaniem nie zgadzali się najczęściej kuratorzy sądowi (24%). Rzadziej pracownicy policji, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych (po 19%). Najrzadziej gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (17%), ośrodków pomocy społecznej (15%) i oświaty (10%).

Ostatnie przekonanie o które zapytano, dotyczyło szansy na zatrzymanie zjawiska przemocy przez podjęcie działań wobec sprawcy. Ze stwierdzenie: „*Podjęcie działań wobec sprawcy przemocy daje dużą szansę na zatrzymanie tego zjawiska*” zgodziło się 84% badanych, przeciwnego zdania było 10% z nich. Większość profesjonalistów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy zgada się, że podjęcie działań wobec sprawcy może doprowadzić do tego, że przestanie on stosować przemoc. Najczęściej z taką opinią zgadzali się pracownicy organizacji pozarządowych (93%) oraz kuratorzy sądowi (90%), w dalszej kolejności przedstawiciele oświaty (89%). Rzadziej gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (84%) i policji (84%). Najrzadziej ośrodków pomocy społecznej (83%) i ochrony zdrowia (74%).

3.1.6. Stosunek profesjonalistów wobec badanych przekonań i stereotypów na temat zjawiska przemocy w rodzinie w zależności od wielkości miejscowości, w której działa dana instytucja

Poniżej przedstawiono wyniki analizy wyników ustosunkowania się badanych profesjonalistów wobec przekonań/stereotypów na temat przemocy w rodzinie w zależności od wielkości miejscowości, w której działa reprezentowana przez nich instytucja.

Tabela 4. Odsetki profesjonalistów nie zgadzających się z poszczególnymi przekonaniem / stereotypami na temat zjawiska przemocy w rodzinie w zależności od typu gminy

Stwierdzenie	gmina wiejska	gmina miejsko-wiejska	gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
W pewnych sytuacjach jednorazowe użycie przemocy fizycznej może zostać usprawiedliwione.	80% (+/-2%)	85% (+/-3%)	88% (+/-3%)	89% (+/-3%)
Przemoc w rodzinie to sprawa prywatna – nikt nie powinien się wtrącać.	96% (+/-1%)	98% (+/-1%)	96% (+/-2%)	98% (+/-1%)
W małżeństwie nie może dojść do gwałtu.	61% (+/-3%)	65% (+/-4%)	68% (+/-4%)	69% (+/-4%)
O przemocy można mówić tylko wtedy, gdy widoczne są ślady na ciele ofiary.	97% (+/-1%)	97% (+/-1%)	98% (+/-1%)	98% (+/-1%)
Nie ma sensu pomagać osobie doświadczającej przemocy, która już wcześniej wycofywała się ze współpracy.	92% (+/-2%)	92% (+/-2%)	93% (+/-2%)	95% (+/-2%)
Przemoc może wystąpić w każdej rodzinie, bez względu na jej sytuację materialną czy wykształcenie członków rodziny.	10% (+/-2%)	13% (+/-3%)	12% (+/-3%)	11% (+/-3%)
Stosowanie kar cielesnych wobec dzieci jest dobrą metodą wychowawczą, ponieważ uczy dyscypliny.	93% (+/-1%)	95% (+/-2%)	95% (+/-2%)	96% (+/-2%)
Osoby stosujące przemoc to zwykle bezrobotni i nadużywający alkoholu mężczyźni.	78% (+/-2%)	80% (+/-3%)	81% (+/-4%)	83% (+/-3%)
Stosowanie przemocy jest ściśle powiązane z brakiem wykształcenia.	90% (+/-2%)	91% (+/-2%)	91% (+/-3%)	94% (+/-2%)
Ofiary przemocy niekiedy są same sobie winne.	84% (+/-2%)	86% (+/-3%)	89% (+/-3%)	90% (+/-3%)
Zmiana sytuacji ofiary przemocy w dużym stopniu zależy od zaangażowania instytucji niosących pomoc.	15% (+/-2%)	15% (+/-3%)	15% (+/-3%)	12% (+/-3%)
Prawo w Polsce niedostatecznie chroni ofiary przemocy w rodzinie.	14% (+/-2%)	16% (+/-3%)	15% (+/-3%)	18% (+/-3%)
Przemoc wobec dzieci w rodzinie to wyolbrzymiony problem – rodzice mają prawo wychowywać dziecko tak jak chcą.	89% (+/-2%)	91% (+/-2%)	92% (+/-3%)	93% (+/-2%)
Pozbawienie posiłku dziecka nie jest formą zanedbania.	88% (+/-2%)	87% (+/-3%)	86% (+/-3%)	89% (+/-3%)
To niemożliwe, aby ofiarą przemocy był mężczyzna.	90% (+/-2%)	95% (+/-2%)	94% (+/-2%)	95% (+/-2%)

Ofiary przemocy usprawiedliwiają zachowanie sprawcy, biorąc na siebie odpowiedzialność za jego zachowanie.	13% (+/-2%)	11% (+/-3%)	12% (+/-3%)	10% (+/-3%)
Podjęcie działań wobec sprawcy przemocy daje dużą szansę na zatrzymanie tego zjawiska.	10% (+/-2%)	10% (+/-2%)	10% (+/-3%)	8% (+/-2%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Tabela 5. Odsetki profesjonalistów zgadzających się z poszczególnymi przekonaniem / stereotypami na temat zjawiska przemocy w rodzinie w zależności od typu gminy

Stwierdzenie	gmina wiejska	gmina miejsko-wiejska	gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
W pewnych sytuacjach jednorazowe użycie przemocy fizycznej może zostać usprawiedliwione.	11% (+/-2%)	9% (+/-2%)	7% (+/-2%)	7% (+/-2%)
Przemoc w rodzinie to sprawa prywatna – nikt nie powinien się wtrącać.	4% (+/-1%)	2% (+/-1%)	3% (+/-2%)	2% (+/-1%)
W małżeństwie nie może dojść do gwałtu.	37% (+/-3%)	34% (+/-4%)	32% (+/-4%)	31% (+/-4%)
O przemocy można mówić tylko wtedy, gdy widoczne są ślady na ciele ofiary.	2% (+/-1%)	3% (+/-1%)	2% (+/-1%)	2% (+/-1%)
Nie ma sensu pomagać osobie doświadczającej przemocy, która już wcześniej wycofywała się ze współpracy.	5% (+/-1%)	7% (+/-2%)	6% (+/-2%)	4% (+/-2%)
Przemoc może wystąpić w każdej rodzinie, bez względu na jej sytuację materialną czy wykształcenie członków rodziny.	89% (+/-2%)	86% (+/-3%)	86% (+/-3%)	86% (+/-3%)
Stosowanie kar cielesnych wobec dzieci jest dobrą metodą wychowawczą, ponieważ uczy dyscypliny.	5% (+/-1%)	4% (+/-2%)	3% (+/-2%)	3% (+/-1%)
Osoby stosujące przemoc to zwykle bezrobotni i nadużywający alkoholu mężczyźni.	19% (+/-2%)	18% (+/-3%)	17% (+/-4%)	15% (+/-3%)
Stosowanie przemocy jest ściśle powiązane z brakiem wykształcenia.	8% (+/-2%)	8% (+/-2%)	8% (+/-3%)	5% (+/-2%)
Ofiary przemocy niekiedy są same sobie winne.	11% (+/-2%)	11% (+/-3%)	9% (+/-3%)	7% (+/-2%)
Zmiana sytuacji ofiary przemocy w dużym stopniu zależy od zaangażowania instytucji niosących pomoc.	75% (+/-2%)	78% (+/-3%)	80% (+/-4%)	82% (+/-3%)
Prawo w Polsce niedostatecznie chroni ofiary przemocy w rodzinie.	80% (+/-2%)	78% (+/-3%)	79% (+/-4%)	77% (+/-4%)
Przemoc wobec dzieci w rodzinie to wyolbrzymiony problem – rodzice mają prawo wychowywać dziecko tak jak chcą.	8% (+/-2%)	8% (+/-2%)	6% (+/-2%)	6% (+/-2%)
Pozbawienie posiłku dziecka nie jest formą zaniedbania.	10% (+/-2%)	11% (+/-3%)	12% (+/-3%)	9% (+/-3%)
To niemożliwe, aby ofiarą przemocy był mężczyzna.	9% (+/-2%)	5% (+/-2%)	6% (+/-2%)	4% (+/-2%)
Ofiary przemocy usprawiedliwiają zachowanie sprawcy, biorąc na siebie odpowiedzialność za jego zachowanie.	81% (+/-2%)	86% (+/-3%)	84% (+/-3%)	85% (+/-3%)

Podjęcie działań wobec sprawcy przemocy daje dużą szansę na zatrzymanie tego zjawiska.	83% (+/-2%)	85% (+/-3%)	85% (+/-3%)	85% (+/-3%)
--	----------------	----------------	----------------	----------------

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Przekonania dotyczące cech społeczno-demograficznych rodzin dotkniętych przemocą

Ze stwierdzeniem, że „Przemoc może wystąpić w każdej rodzinie, bez względu na jej sytuację materialną czy wykształcenie członków rodziny” zgodziło się 87% spośród wszystkich badanych profesjonalistów zajmujących się problemem przemocy w rodzinie. 11% było przeciwnego zdania. Ze względu na typ gminy, w której pracują ankietowani, z przekonaniem, że przemoc może wystąpić w każdej rodzinie, zgadzały się najczęściej osoby pracujące w gminach wiejskich (89%), w pozostałych typach gmin z przekonaniem takim zgodziło się po 86% osób.

Z przekonaniem, że „Osoby stosujące przemoc to zwykle bezrobotni i nadużywający alkoholu mężczyźni” zgodziło się 17% badanych profesjonalistów. Przeciwnego zdania było 80% spośród nich. Z powyższym stwierdzeniem częściej nie zgadzały się osoby pracujące w gminach miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców (83%) i miejskich do 50 tys. mieszkańców (81%); rzadziej profesjonalisci z gmin miejsko-wiejskich (80%) i wiejskich (78%).

Badani rzadko zgadzali się również ze stwierdzeniem, że „Stosowanie przemocy jest ściśle powiązane z brakiem wykształcenia”. Zgodziło się z nim jedynie 7% osób biorących udział w badaniu, podczas gdy zdecydowana większość (91%) się z nim nie zgodziła. Podobnie jak w przypadku poprzedniego stereotypu, tak i w tym przypadku najczęściej nie zgadzali się z tym przekonaniem przedstawiciele instytucji działających w gminach miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców (94%); rzadziej osoby pracujące w gminach miejskich do 50 tys. mieszkańców i gminach wiejsko-miejskich (91%), najrzadziej w gminach wiejskich (90%). Należy jednak podkreślić, że różnice te nie są duże.

Ostatnim badaniem przekonaniem, dotyczącym cech społeczno-demograficznych rodzin dotkniętych problemem przemocy, było stwierdzenie: „To niemożliwe, aby ofiarą przemocy był mężczyzna”. Zgodziło się z nim 6% badanych osób, a 93% było przeciwnego zdania. Najczęściej ze stereotypem tym zgadzały się osoby pracujące w gminach miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców oraz miejsko-wiejskich (po 95%), nieznacznie rzadziej w gminach miejskich do 50 tys. mieszkańców, a najrzadziej – gminach wiejskich (90%).

Przekonania dotyczące bagatelizowania problemu przemocy w rodzinie

Ze stwierdzeniem, że „W pewnych sytuacjach jednorazowe użycie przemocy fizycznej może zostać usprawiedliwione” zgodziło się jedynie 9% badanych, podczas gdy przeciwnego zdania było 84%. Ze względu na typ gminy, stereotyp ten jest najmniej rozpowszechniony wśród osób pracujących w gminach miejskich do 50 tys. mieszkańców (nie zgodziło się z nim 89% profesjonalistów pracujących w takich gminach), nieco bardziej w gminach miejskich do 50 tys. mieszkańców (88%). Rzadziej z brakiem usprawiedliwiania dla jednorazowego użycia przemocy nie zgadzali się profesjonalisci pracujący w gminach miejsko-wiejskich (85%) i wiejskich (81%).

Również z drugim stereotypem dotyczącym bagatelizowania problemu przemocy zgodziło się bardzo niewielu profesjonalistów. Tylko 2% badanych zgodziło się ze stwierdzeniem, że „O przemocy można mówić tylko wtedy, gdy widoczne są ślady na ciele ofiary”. Aż 97% było przeciwnego zdania. Ze względu na typ gminy, nieznacznie częściej z powyższą opinią nie zgadzali się pracownicy gmin miejskich (niezależnie od ich wielkości – po 98%) niż gmin miejsko-wiejskich i wiejskich (po 97%).

Ze stereotypem „*W małżeństwie nie może dojść do gwałtu*” zgodziło się aż 34% badanych, a 65% było przeciwnego zdania. Ze względu na typ gminy, najczęściej ze stereotypem „*W małżeństwie nie może dojść do gwałtu*” nie zgadzali się pracownicy gmin miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców (69%), nieco rzadziej mniejszych gmin miejskich (68%). W gminach miejsko-wiejskich z takim stwierdzeniem nie zgodziło się 65% profesjonalistów zajmujących się przemocą, a w gminach wiejskich - 61%.

Przekonania dotyczące bagatelizowania problemu przemocy w rodzinie wobec dzieci

Ze stwierdzeniem, że „*Stosowanie kar cielesnych wobec dzieci jest dobrą metodą wychowawczą, ponieważ uczy dyscypliny*” zgodziło się 5% badanych, a przeciwnego zdania było 95% osób. Ze względu na typ gminy, z przekonaniem, że stosowanie kar fizycznych wobec dzieci jest dobrą metodą wychowawczą, najczęściej nie zgadzały się osoby zajmujące się zwalczaniem przemocy w rodzinie z gmin miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców (96%); nieco rzadziej – z gmin miejskich do 50 tys. mieszkańców i miejsko-wiejskich (po 95%). Najrzadziej nie zgadzali się z nią badani pracujący w gminach wiejskich.

Ze stwierdzeniem, że „*Przemoc wobec dzieci w rodzinie to wyolbrzymiony problem – rodzice mają prawo wychowywać dziecko tak jak chcą*” nie zgodziło się 90% badanych. W podziale na typ gminy, najczęściej z takim stwierdzeniem nie zgadzali się przedstawiciele gmin miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców (93%), gmin miejskich do 50 tys. mieszkańców (92%). Rzadziej gmin miejsko-wiejskich (91%) i wiejskich (89%).

Ze stwierdzeniem, że „*Pozbawienie posiłku dziecka nie jest formą zaniedbania*” zgodziło się 10%, a nie zgodziło się z nim 88% badanych. Ze względu na typ gminy najrzadziej nie zgadzali się z tym stwierdzeniem pracownicy gmin miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców (89%) i gmin wiejskich (88%), a rzadziej miejsko-wiejskich (87%) i miejskich do 50 tys. mieszkańców (86%). Należy jednak podkreślić, że różnice w opiniach są bardzo małe.

Przekonania dotyczące roli ofiar w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Z przekonaniem, że „*Nie ma sensu pomagać osobie doświadczającej przemocy, która już wcześniej wycofywała się ze współpracy*” zgodziło się 5% badanych, a 93% było przeciwnego zdania. Ze względu na typ gminy, najczęściej z takim przekonaniem nie zgadzali się pracownicy gmin miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców (95%), rzadziej z mniejszych gmin miejskich (93%) i gmin miejsko-wiejskich i wiejskich (po 92%).

Ze stwierdzeniem „*Ofiary przemocy niekiedy są same sobie winne*” zgodziło się 10%, a 86% badanych było przeciwnego zdania. W podziale na typ gminy, z powyższym stereotypem najrzadziej zgadzali się pracownicy gmin miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców (90%) i gmin miejskich do 50 tys. mieszkańców (89%), z rzadziej – z gmin miejsko-wiejskich (86%) i gmin wiejskich (84%).

Z przekonaniem, że „*Ofiary przemocy usprawiedliwiają zachowanie sprawcy, biorąc na siebie odpowiedzialność za jego zachowanie*” zgodziło się 84%, a jedynie 12% powiedziało, że się z nim nie zgadza. Ze względu na typ gminy, najczęściej zgadzali się z tym przekonaniem pracownicy gmin miejsko-wiejskich (86%), miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców (85%) i mniejszych gmin miejskich (84%), rzadziej - przedstawiciele instytucji zlokalizowanych w gminach wiejskich (81%).

Przekonania dotyczące roli instytucji w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Ze stwierdzeniem, że „*Przemoc w rodzinie to sprawa prywatna – nikt nie powinien się wtrącać*” zgodziło się 3%, a nie zgodziło 97% ankietowanych. W podziale na wielkość gminy, najczęściej nie zgadzali się z tym stereotypem przedstawiciele instytucji z gmin miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców i gmin miejsko-wiejskich (po 98%), rzadziej - przedstawiciele gmin miejskich poniżej 50 tys. mieszkańców oraz gmin wiejskich (po 96%).

Ze stwierdzeniem, że „*Zmiana sytuacji ofiary przemocy w dużym stopniu zależy od zaangażowania instytucji niosących pomoc*” zgodziło się 77% badanych, a 15% było przeciwnego zdania. Z badanym przekonaniem zgadzali się częściej pracownicy gmin miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców (82%) i miejskich poniżej 50 tys. mieszkańców (80%), rzadziej - pracownicy gmin miejsko-wiejskich (78%) i wiejskich (75%).

16% badanych nie zgodziło się ze stwierdzeniem, że „*Prawo w Polsce niedostatecznie chroni ofiary przemocy w rodzinie*”, a 78% ankietowanych profesjonalistów zgodziło się z takim stwierdzeniem. Ze względu na typ gminy, najczęściej z powyższym przekonaniem nie zgadzali się przedstawiciele gmin miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców (18%). Rzadziej sprzeciwiali się temu stereotypowi profesjonalści z gmin miejsko-wiejskich (16%), miejskich do 50 tys. mieszkańców (15%) oraz wiejskich (14%).

Ze stwierdzeniem, że „*Podjęcie działań wobec sprawcy przemocy daje dużą szansę na zatrzymanie tego zjawiska*” zgodziło się 84% badanych, a przeciwnego zdania było 10% z nich. Ze względu na typ gminy z badanym przekonaniem zgadzali się równie często pracownicy gmin miejsko-wiejskich, miejskich do 50 tys. mieszkańców, jak i osoby z gmin miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców (po 85%). Najrzadziej z tym przekonaniem zgadzali się pracownicy gmin wiejskich (83%).

3.1.7. Czynniki wpływające na stereotypowe postrzeganie zjawiska przemocy w rodzinie

W celu określenia, jakie czynniki wpływają na stereotypowe postrzeganie zjawiska przemocy w rodzinie przez profesjonalistów zajmujących się tą problematyką, posłużono się analizą czynnikową metodą głównych składowych, a następnie przeprowadzono regresję liniową.

Analiza głównych składowych miała na celu utworzenie ze wszystkich 17 stwierdzeń dotyczących przekonań/stereotypów, jednej skali wskazującej na większą lub mniejszą skłonność do stereotypowego postrzegania zjawiska przemocy. W wyniku analiz, do skali ostatecznie włączonych zostało 11 stwierdzeń. Wykluczono z analizy 6 stwierdzeń, które wskazywały na ich słabe powiązania z innymi stereotypami/przekonaniami. Wśród wykluczonych przekonań/stereotypów znalazły się: „*Zmiana sytuacji ofiary przemocy w dużym stopniu zależy od zaangażowania instytucji niosących pomoc*”, „*Prawo w Polsce niedostatecznie chroni ofiary przemocy w rodzinie*”, „*Podjęcie działań wobec sprawcy przemocy daje dużą szansę na zatrzymanie tego zjawiska*”, „*W małżeństwie nie może dojść do gwałtu*”, „*Przemoc może wystąpić w każdej rodzinie, bez względu na jej sytuację materialną czy wykształcenie członków rodziny*” oraz „*Ofiary przemocy usprawiedliwiają zachowanie sprawcy, biorąc na siebie odpowiedzialność za jego zachowanie*”. Po przeprowadzeniu analizy, z uzupełnianiem średnią braków danych dla poszczególnych wskaźników, korelacja każdego wykorzystanego do analizy stwierdzenia z pierwszą główną składową wyniosła ponad 0,4.

Opracowana skala skłonności do stereotypowego postrzegania przemocy została następnie wykorzystana do zbadania, czy istnieją zależności między płcią osób badanych, stażem pracy,

wykształceniem, wielkością miejscowości i reprezentowaną instytucją a nasileniem stereotypowych przekonań na temat przemocy w rodzinie. W celu ustalenia czy występują zależności przeprowadzono regresję, w której zmienną zależną (badaną) była skłonność do stereotypowego postrzegania przemocy (im wyższy wynik na skali, tym większa skłonność). Zmiennymi niezależnymi były: udział danej osoby w szkoleniach dotyczących przemocy (zmienna dwuwartościowa, gdzie „1” – brała, „2” – nie brała) oraz liczba czynników utrudniających pracę badanego, które wskazał w kwestionariuszu podczas badania (zmienna 10-stopniowa). Do kontroli wpływu tych zmiennych zastosowano dodatkowo 7 zmiennych:

1. płeć,
2. wiek,
3. staż pracy,
4. wykształcenie (podzielone na 5 zmiennych zero-jedynkowych, kategorią referencyjną są osoby z wykształceniem zawodowym lub średnim zawodowym),
5. wielkość gminy, w której pracuje badany (podzielona na 4 zmienne zero-jedynkowe, kategorią referencyjną są gminy wiejskie),
6. instytucja, którą reprezentuje badany (podzielona na 7 zmiennych zero-jedynkowych, kategorią referencyjną są pracownicy ośrodków pomocy społecznej),
7. praca w gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (1 – pracuje w gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, 2 – nie pracuje w gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych).

Wyniki regresji przedstawiono w tabeli 6.

Tabela 6. Współczynniki regresji liniowej dla wpływu wybranych zmiennych na skłonność do stereotypowego postrzegania zjawiska przemocy

Zmienne niezależne	B (SD)	β
Płeć	-0,323 (0,065*)	-0,104
Wiek	0,005 (0,002*)	0,054
Staż pracy	0,005 (0,003)	0,044
Wykształcenie - średnie zawodowe	-0,017 (0,122)	-0,003
Wykształcenie - licencjackie	-0,075 (0,076)	-0,023
Wykształcenie - wyższe magisterskie	-0,092 (0,062)	-0,046
Wykształcenie - studia podyplomowe	-0,196 (0,065*)	-0,088
Gmina - miejsko-wiejska	-0,118 (0,051*)	-0,048
Gmina - miejska do 50 tys. mieszkańców	-0,171 (0,057*)	-0,063
Gmina - miejska powyżej 50 tys. mieszkańców	-0,255 (0,056*)	-0,100
Instytucja - policja	0,068 (0,108)	0,013
Instytucja - oświata	-0,142 (0,074)	-0,039
Instytucja - ochrona zdrowia	0 (0,132)	0,000
Instytucja - kuratorzy sądowi	-0,078 (0,083)	-0,019
Instytucja - organizacje pozarządowe	0,133 (0,193)	0,013
Instytucja - inne	0,093 (0,092)	0,020
GKRPA	0,051 (0,048)	0,022
Uczestnictwo w szkoleniach	0,224 (0,08*)	0,054
Utrudnienia w pracy	-0,01 (0,009)	-0,021

* zmienne istotnie statystycznie ($p < 0,05$)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Zmiennymi, które mają wpływ na skłonność do stereotypowego postrzegania przemocy okazały się:

- płeć,
- wiek,
- posiadanie wykształcenia podyplomowego,
- praca w gminie (każdego typu i każdej wielkości),
- uczestnictwo w szkoleniach dotyczących problematyki przemocy.

Płeć a skłonność do stereotypowego postrzegania problemu przemocy w rodzinie

Współczynnik regresji równy $-0,323$ wskazuje, że kobiety na skali stereotypowego postrzegania przemocy (przy zachowaniu innych zmiennych na takim samym poziomie) osiągały na niej wyniki niższe niż mężczyźni, co oznacza, że kobiety mają mniejszą skłonność do stereotypowego postrzegania przemocy.

Wiek a skłonność do stereotypowego postrzegania problemu przemocy w rodzinie

Współczynniki regresji wskazują również, że wraz z wiekiem badani w coraz bardziej stereotypowy sposób postrzegają tematykę przemocy. Wzrost wieku o jeden rok (przy zachowaniu innych zmiennych na tym samym poziomie) powoduje wzrost wyników osiąganych na skali stereotypowego postrzegania przemocy średnio o $0,005$.

Wykształcenie a skłonność do stereotypowego postrzegania problemu przemocy w rodzinie

Osoby posiadające wykształcenie podyplomowe, zgodnie z wynikami regresji, osiągają średnio niższe wyniki na skali stereotypowego postrzegania przemocy od profesjonalistów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy, którzy mają wykształcenie zawodowe lub średnie zawodowe. Współczynnik regresji wskazuje, że osoby zawodowo zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy z wykształceniem podyplomowym osiągają na skali stereotypowego postrzegania przemocy wyniki niższe średnio o $0,196$ od osób z wykształceniem zawodowym lub średnim zawodowym (przy zachowaniu wartości innych zmiennych na tym samym poziomie). Biorąc pod uwagę współczynniki przy innych poziomach wykształcenia, to z ostrożnością wynikającą z braku istotności statystycznej dla tych parametrów, można stwierdzić, że wzrost poziomu wykształcenia jest powiązany z mniej stereotypowym postrzeganiem zjawiska przemocy.

Uczestnictwo w szkoleniach na temat przemocy a skłonność do stereotypowego postrzegania problemu przemocy w rodzinie

Udział w szkoleniach dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie był powiązany z osiągnięciem niższego wyniku na skali stereotypowego postrzegania przemocy. Współczynnik $0,224$ wskazuje, że osoby, które brały udział w szkoleniach uzyskują niższe wyniki na tej skali (przy zachowaniu pozostałych zmiennych na tym samym poziomie) od osób nie biorących udziału w szkoleniach. Oznacza to, że osoby biorące udział w szkoleniach na temat zjawiska przemocy postrzegają je w sposób mniej stereotypowy.

Typ gminy a skłonność do stereotypowego postrzegania problemu przemocy w rodzinie

Istotnie statystycznie okazały się również zmienne dotyczące typu gminy, w której pracują badani specjaliści zajmujący się przemocą w rodzinie. Na podstawie współczynników regresji przy tych zmiennych można stwierdzić, że osoby pracujące w gminach miejsko-wiejskich, miejskich do 50 tys.

mieszkańców i miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców (przy zachowaniu innych zmiennych na tym samym poziomie) osiągają na skali stereotypowego postrzegania przemocy niższe wartości od profesjonalistów pracujących w gminach wiejskich - pracownicy gmin miejsko-wiejskich niższe średnio o 0,118, miejskich do 50 tys. mieszkańców niższe o 0,171, a miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców niższe o 0,255 (przy zachowaniu wartości innych zmiennych na tym samym poziomie). Można w związku z tym stwierdzić, że osoby pracujące w gminach miejsko-wiejskich, miejskich do 50 tys. mieszkańców i większych gminach miejskich w sposób mniej stereotypowy postrzegają tematykę przemocy od osób pracujących w gminach wiejskich, przy czym różnica ta jest największa dla gmin miejskich mających powyżej 50 tys. mieszkańców, a najmniejsza dla gmin miejsko-wiejskich.

Zmienne nie mające wpływu na skłonność do stereotypowego postrzegania przemocy w rodzinie

Współczynniki regresji okazały się nieistotne statystycznie dla pozostałych zmiennych włączonych do modelu. Nie udało się zaobserwować zależności między liczbą czynników utrudniających pracę respondentów, a nasileniem stereotypowych przekonań na temat przemocy. Warto wspomnieć jeszcze o dwóch zmiennych, dla których współczynniki były bliskie osiągnięcia istotności statystycznej – były to: staż pracy badanego ($p=0,076$) oraz fakt bycia pracownikiem oświaty ($p=0,055$). Pierwsza z tych zmiennych mogła okazać się nieistotna statystycznie ze względu na jej silne powiązanie z wiekiem respondenta (silna korelacja zmiennych może wpłynąć na obniżenie istotności statystycznej jednej z nich). Podobnie jak w przypadku wieku, wzrost stażu pracy o rok, powodowałby średnio bardziej stereotypowe postrzeganie zjawiska przemocy. W przypadku drugiej zmiennej, bycie pracownikiem oświaty wiązałoby się z osiąganiem średnio niższych wyników na skali stereotypowego postrzegania przemocy (czyli mniej stereotypowego postrzegania przemocy) niż w przypadku pracowników ośrodków pomocy społecznej, którzy byli kategorią odniesienia dla tej grupy zmiennych.

3.2. Częstotliwość stykania się profesjonalistów z przypadkami przemocy w rodzinie

Drugi obszar badawczy dotyczył częstotliwości stykania się profesjonalistów z osobami doświadczającymi przemocy. W kwestionariuszu zadano pięć pytań dotyczących tego tematu. Pierwsze, dotyczyło częstotliwości stykania się z przypadkami przemocy niezależnie od tego, kim była osoba doświadczająca przemocy. Kolejne trzy pytania dotyczyły częstotliwości stykania się z przypadkami przemocy wobec dzieci, osób niepełnosprawnych oraz osób starszych. Ostatnie pytanie z tego bloku dotyczyło częstotliwości stykania się z przypadkami przemocy wobec osób dorosłych, które zwróciły się o pomoc bezpośrednio do danego respondenta.

W pierwszym kroku, zapytano osoby badane o to, ile razy w ciągu ostatniego miesiąca, w trakcie pełnienia swoich obowiązków zawodowych, zetknęły się z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie. Uzyskane odpowiedzi zestawiono w tabeli 7.

Tabela 7. Częstotliwość spotykania się profesjonalistów z przypadkami przemocy w rodzinie

Liczba kontaktów z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie w ciągu ostatniego miesiąca	Ogółem
ani razu	8% (+/-1%)
1 – 3 razy (rzadko)	61% (+/-2%)
4 – 10 razy (umiarkowanie)	17% (+/-1%)

kilkanaście razy (często)	6% (+/-1%)
powyżej 20 razy (bardzo często)	5% (+/-1%)
nie wiem	4% (+/-1%)

Źródło: Wyniki badań (N = 1711)

Blisko 90% respondentów wskazało na to, że w miesiącu poprzedzającym badanie zetknęło się w przypadkami przemocy w rodzinie. 8% badanych zaznaczyło, że w ciągu ostatniego miesiąca nie mieli kontaktu z takimi osobami, a 4% nie potrafiło określić ile takich osób było.

Największa grupa specjalistów (61%) zadeklarowała, że w ostatnim miesiącu spotkała się z od 1 do 3 przypadków przemocy w rodzinie, a więc relatywnie rzadko. Blisko co piąty profesjonalista (17%) zetknął się z przypadkami przemocy umiarkowanie często (od 4 do 10 razy w ciągu miesiąca). Po kilka procent wszystkich ankietowanych stanowiły osoby, które często (więcej niż 10 razy) lub bardzo często (powyżej 20 razy) zetknęły się w ostatnim miesiącu z przypadkami przemocy (odpowiednio: 6% i 5%).

3.2.1. Częstotliwość stykania się profesjonalistów z przypadkami przemocy w rodzinie w zależności od rodzaju instytucji

Biorąc pod uwagę fakt, że respondenci reprezentowali różne rodzaje instytucji należących do lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, spodziewano się, że liczba kontaktów profesjonalistów z osobami doświadczającymi przemocy może różnić się w zależności od rodzaju instytucji.

Tabela 8. Częstotliwość spotykania się profesjonalistów z przypadkami przemocy w zależności od typu instytucji

Liczba kontaktów z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie w ciągu ostatniego miesiąca	Ogółem	z czego						
		OPS	Policja	Oświata	Ochrona zdrowia	Kuratorzy sądowi	NGO	GKRPA
ani razu	8% (+/-1%)	6% (+/-1%)	4% (+/-4%)	21% (+/-5%)	29% (+/-12%)	5% (+/-3%)	0% (+/-0%)	5% (+/-2%)
1 – 3 razy	61% (+/-2%)	62% (+/-2%)	54% (+/-9%)	61% (+/-6%)	47% (+/-13%)	60% (+/-7%)	33% (+/-18%)	65% (+/-4%)
4 – 10 razy	17% (+/-1%)	17% (+/-2%)	27% (+/-8%)	6% (+/-3%)	5% (+/-6%)	24% (+/-6%)	30% (+/-17%)	18% (+/-3%)
kilkanaście razy	6% (+/-1%)	6% (+/-1%)	8% (+/-5%)	1% (+/-1%)	10% (+/-8%)	8% (+/-4%)	11% (+/-12%)	8% (+/-2%)
powyżej 20 razy	5% (+/-1%)	5% (+/-1%)	5% (+/-4%)	0% (+/-0%)	2% (+/-3%)	2% (+/-2%)	15% (+/-13%)	3% (+/-1%)
nie wiem	4% (+/-1%)	3% (+/-1%)	3% (+/-3%)	11% (+/-4%)	7% (+/-7%)	1% (+/-1%)	11% (+/-12%)	2% (+/-1%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Profesjonaliści z poszczególnych typów instytucji tworzących lokalny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie mieli zróżnicowaną liczbę kontaktów z osobami doświadczającymi przemocy. Najwięcej takich kontaktów mieli przedstawiciele policji (94%), gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (94%) oraz kuratorzy sądowi (94%), a następnie pomocy społecznej (90%) i organizacji pozarządowych (89%). Istotnie mniej kontaktów z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie mieli pracownicy oświaty (68%) i ochrony zdrowia (64%).

Stosunkowo rzadko z przemocą w rodzinie spotykali się przedstawiciele gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, którzy w 65% potwierdzili, że są to nie więcej niż 3 przypadki w miesiącu. Podobne odsetki zanotowano wśród pracowników pomocy społecznej, oświaty i kuratorów sądowych (odpowiednio: 62%, 61% i 60%).

Umiarkowanie często (od 4 do 10 razy w miesiącu), często (kilkanaście razy w miesiącu) lub bardzo często (powyżej 20 razy) z przypadkami przemocy w rodzinie najczęściej spotykali się przedstawiciele organizacji pozarządowych (odpowiednio: 30%, 11% i 15%).

Pracownicy ośrodków pomocy społecznej

Częstotliwość stykania się z osobami doświadczającymi przemocy przez pracowników ośrodków pomocy społecznej jest zbliżona do ogółu badanych. Większość z nich (62%) zetknęła się z przypadkami przemocy w ostatnim miesiącu od 1 do 3 razy. 17% badanych z tej grupy spotkało się z osobami doświadczającymi przemocy w miesiącu poprzedzającym badanie od 4 do 10 razy. Po kilka procent respondentów zadeklarowało, że pełniąc swoje obowiązki służbowe zetknęli się z kilkunastoma (6%) i ponad dwudziestoma (5%) osobami doświadczającymi przemocy. O dwa punkty procentowe mniej pracowników ośrodków pomocy społecznej w porównaniu do wszystkich pracowników systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie nie zetknęło się w ostatnim miesiącu z żadną ofiarą przemocy (6%).

Policjanci

Z badania wynika, że policjanci zajmujący się przemocą w rodzinie, częściej od innych pracowników systemu przeciwdziałania przemocy, spotykali się z osobami doświadczającymi przemocy. Jedynie 4% policjantów stwierdziło, że w ciągu ostatniego miesiąca nie zetknęli się z żadną osobą doświadczającą przemocy. Policjanci rzadziej niż ogół badanych spotykali się z przypadkami przemocy od 1 do 3 razy (54%), natomiast znacznie częściej od ogółu badanych deklarowali, że z osobami doświadczającymi przemocy spotkali się w ciągu miesiąca poprzedzającego badanie od 4 do 10 razy (27%). Również odpowiedź „kilkanaście razy” była nieznacznie częściej wskazywana przez policjantów (8%) niż przez ogół ankietowanych (6%). Równie często jak reszta badanych, policjanci deklarowali, że w ostatnim miesiącu zetknęli się z ponad 20 osobami doświadczającymi przemocy (5%). Jedynie 3% z nich miało problem z określeniem liczby przypadków przemocy, z którymi się zetknęli.

Pracownicy oświaty

Przedstawiciele oświaty rzadziej niż ogół badanych deklarowali kontakt z osobami doświadczającymi przemocy. Aż 21% z nich stwierdziło, że w ciągu ostatniego miesiąca ani razu nie zetknęli się z osobą doświadczającą przemocy w rodzinie. Jest to o 13 punktów procentowych wyższy wynik niż w przypadku deklaracji ogółu respondentów. Taki sam odsetek pracowników oświaty wskazał natomiast, że w ciągu ostatniego miesiąca zetknął się z 1 do 3 przypadków przemocy w rodzinie (61%). Znacznie mniejszy był jednak odsetek osób wśród pracowników oświaty (6%) niż ogółu pracowników systemu

przeciwdziałania przemocy w rodzinie (17%), którzy zetknęli się z 4 do 10 osobami doświadczającymi przemocy. Pojedynczy przedstawiciele oświaty zadeklarowali, że w ciągu ostatniego miesiąca zetknęli się z więcej niż 10 przypadkami przemocy (1%). To znacznie niższy wynik niż w przypadku ogółu badanych (11%). Znaczny odsetek pracowników oświaty miał problem z określeniem jak często w ciągu ostatniego miesiąca zetknął się z osobami doświadczającymi przemocy.

Pracownicy ochrony zdrowia

Odpowiedzi przedstawicieli ochrony zdrowia na pytania dotyczące częstotliwości kontaktów z osobami doświadczającymi przemocy były dość zróżnicowane. Więcej przedstawicieli tej służby w stosunku do ogółu badanych wskazało, że w ostatnim miesiącu nie miało kontaktu z żadną osobą doświadczającą przemocy w rodzinie (29%). Jednocześnie jej przedstawiciele wskazywali też częściej niż ogół respondentów, że z przypadkami przemocy w rodzinie spotkali się kilkanaście razy w ciągu ostatniego miesiąca (10%). Może to wskazywać na różną częstość kontaktu poszczególnych grup pracowników ochrony zdrowia z osobami doświadczającymi przemocy. 7% pracowników ochrony zdrowia nie wiedziało jak często spotykali się w ostatnim miesiącu z osobami doświadczającymi przemocy.

Kuratorzy sądowi

Częstotliwość stykania się z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie wśród kuratorów sądowych jest zbliżona do wyników uzyskanych dla ogółu badanych. Spotykali się oni z przypadkami przemocy jednak nieznacznie częściej. 5% kuratorów zadeklarowało, że nie spotkało się w ostatnim miesiącu z żadną osobą doświadczającą przemocy. Jest to wynik o 3 punkty procentowe niższy niż w przypadku ogółu badanych profesjonalistów. Częściej od ogółu deklarowali oni natomiast, że z przypadkami przemocy zetknęli się od 4 do 10 razy – jest to wyższy wynik w stosunku do ogółu o 7 punktów procentowych. Częściej również wskazywali na kilkunastokrotne kontakty z osobami doświadczającymi przemocy w ostatnim miesiącu (8%), natomiast jedynie 2% kuratorów wskazało, że zetknęło się z ponad 20 osobami doświadczającymi przemocy.

Przedstawiciele organizacji pozarządowych

Ze względu na niską liczebność przedstawicieli organizacji pozarządowych w próbie (27 osób), trudno dokładnie określić jak często osoby z tej grupy spotykają się z przypadkami przemocy w ciągu miesiąca. Na podstawie deklaracji ankietowanych można stwierdzić, że są to kontakty częstsze, niż w przypadku ogółu badanych. Żaden z respondentów nie zaznaczył, że ani razu nie spotkał się w ciągu ostatniego miesiąca z osobą doświadczającą przemocy. Jedynie 33% badanych zaznaczyło, że spotkało się z co najwyżej 3 takimi osobami. Są to wyniki znacznie wyższe niż w przypadku ogółu badanych. Znacznie częściej wskazywane były również najczęstsze kategorie kontaktu – kilkanaście razy (11%) i ponad 20 razy (15%). 11% badanych miało problem z określeniem jak często stykali się z osobami doświadczającymi przemocy.

Przedstawiciele gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych

Rozkład odpowiedzi przedstawicieli gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych był zbliżony do rozkładu odpowiedzi ogółu badanych. Nieznacznie rzadziej wskazywali oni na odpowiedzi skrajne – 5% z nich wskazało, że nie zetknęli się z żadnym przypadkiem przemocy w ostatnim miesiącu (podczas gdy takiej odpowiedzi udzieliło 8% ogółu badanych). W tej grupie, mniej było też wskazań na bardzo częste kontakty (powyżej 20) - na tę odpowiedź wskazało tylko 3% przedstawicieli gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (wśród ogółu badanych wskazało ją o 2

punkty procentowe więcej osób). Rozkłady pozostałych odpowiedzi przedstawicieli gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych były podobne do tych udzielonych przez ogół badanych.

3.2.2. Częstotliwość stykania się z przypadkami przemocy w zależności od wielkości miejscowości, w której działa dana instytucja

Analizie poddano także częstotliwość zetknięcia się z przypadkami przemocy w rodzinie w zależności od wielkości miejscowości, w której działa instytucja reprezentowana przez profesjonalistów. Uzyskane odpowiedzi prezentuje tabela 9.

Tabela 9. Częstotliwość spotykania się profesjonalistów z przypadkami przemocy w zależności od typu gminy

Liczba kontaktów z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie w ciągu ostatniego miesiąca	Ogółem	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
ani razu	8% (+/-1%)	8% (+/-1%)	5% (+/-4%)	10% (+/-4%)	7% (+/-7%)
1 – 3 razy	61% (+/-2%)	68% (+/-2%)	63% (+/-9%)	53% (+/-7%)	48% (+/-13%)
4 – 10 razy	17% (+/-1%)	14% (+/-2%)	20% (+/-7%)	19% (+/-5%)	17% (+/-10%)
kilkanaście razy	6% (+/-1%)	4% (+/-1%)	6% (+/-5%)	8% (+/-4%)	11% (+/-8%)
powyżej 20 razy	5% (+/-1%)	2% (+/-1%)	3% (+/-3%)	5% (+/-3%)	13% (+/-9%)
nie wiem	4% (+/-1%)	4% (+/-1%)	3% (+/-3%)	5% (+/-3%)	4% (+/-5%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Analizując uzyskane dane, pracownicy - niezależnie od wielkości gminy – najczęściej z przypadkami przemocy w rodzinie mają kontakt nie więcej niż 3 razy w miesiącu. Gdyby jednak przyjrzeć się intensywności takich kontaktów, to okazuje się, że wzrasta ona wraz ze wzrostem gminy. Najczęściej dużo (kilkanaście w miesiącu) lub bardzo dużo (powyżej 20 w miesiącu) przypadków przemocy w rodzinie odnotowano w gminach miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców (odpowiednio: 11% i 13%), podczas gdy w mniejszych gminach wartości te są znacznie niższe.

Gminy wiejskie

Profesjoniści z gmin wiejskich najczęściej (68%) potwierdzali, że w miesiącu poprzedzającym badanie spotkali się z od 1 do 3 osób doświadczających przemocy. Jest to o 7% wyższy wynik niż w przypadku ogółu badanych. Rzadziej też osoby pracujące w gminach wiejskich deklarowały, że w ostatnim miesiącu z problemem przemocy spotkali się kilkanaście razy (4%) i ponad 20 razy (2%).

Gminy wiejsko – miejskie

Nieco częściej od pracowników gmin wiejskich deklarowali kontakt z ofiarami przemocy profesjoniści działający w gminach miejsko-wiejskich. Najrzadziej ze wszystkich kategorii zaznaczali oni, że nie mieli kontaktu z ani jednym przypadkiem przemocy w ostatnim miesiącu (5%). W porównaniu do przedstawicieli gmin wiejskich, częściej deklarowali, że mieli kontakt z kilkunastoma przypadkami

przemocy (6%) i ponad 20 (3%). 63% z nich wskazało, że w ostatnim miesiącu zetknęło się z od 1 do 3 osób doświadczających przemocy, natomiast 20% zadeklarowało, że takich osób było od 4 do 10.

Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców

Przedstawiciele gmin miejskich do 50 tys. mieszkańców częściej stykali się z problemem przemocy od dwóch wcześniej opisanych kategorii. Choć wśród osób z tej grupy największy odsetek nie miał kontaktu w ciągu miesiąca z żadną osobą doświadczającą przemocy (10%), to jednak znacznie mniej osób z tej grupy (53%) w porównaniu do dwóch poprzednich zaznaczyło, że miało kontakt z 1 do 3 osób doświadczających przemocy. Więcej natomiast zaznaczyło, że w ciągu miesiąca zetknęło się z osobami doświadczającymi przemocy kilkanaście (8%) i ponad 20 razy (5%) .

Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców

Najczęściej z ofiarami przemocy w ciągu ostatniego miesiąca kontaktowali się przedstawiciele gmin miejskich liczących powyżej 50 tys. mieszkańców. Wśród nich jedynie 48% badanych potwierdziło od 1 do 3 kontaktów z osobami doświadczającymi przemocy. Jest to wynik o 13 punktów procentowych niższy od ogółu badanych. Przedstawiciele największych gmin deklarowali natomiast znacznie częściej od pozostałych, że stykali się z ofiarami przemocy kilkanaście razy (11%) i ponad 20 razy (13%).

3.2.3. Częstotliwość stykania się z przypadkami przemocy wobec dzieci

W kolejnym kroku, poproszono specjalistów o udzielenie informacji, ile z przypadków przemocy w rodzinie, zgłoszonych do nich w miesiącu poprzedzającym badanie, dotyczyło przemocy wobec dzieci. Odpowiedzi przedstawiono w tabeli 10.

Tabela 10. Częstotliwość spotykania się profesjonalistów z przypadkami przemocy wobec dzieci

Liczba przypadków przemocy wobec dzieci w ostatnim miesiącu	Ogółem
ani razu	46% (+/-2%)
1 – 5 razy (rzadko)	41% (+/-2%)
6 – 10 razy (umiarkowanie często)	3% (+/-1%)
kilkanaście razy (często)	1% (+/-0%)
powyżej 20 razy (bardzo często)	4% (+/-1%)
nie wiem	4% (+/-1%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Kontakt z dziećmi doświadczającymi przemocy w rodzinie w ostatnim miesiącu zadeklarowała blisko połowa respondentów (49%), podczas gdy 46% osób zajmujących się zawodowo tą problematyką wskazało, że ani razu w ciągu ostatniego miesiąca nie zetknęli się z przypadkami przemocy w rodzinie wobec dzieci. 4% ogółu badanych nie potrafiło określić ile razy spotkało się z takimi przypadkami.

Profesjoniści, którzy mieli kontakt z przemocą wobec dzieci, deklaruowali najczęściej (41%), że w ciągu ostatniego miesiąca spotkali się z takimi przypadkami od 1 do 5 razy. Jedynie 8% respondentów wskazało, że z przemocą wobec dzieci zetknęli się ponad 6 lub więcej razy. Warto zwrócić uwagę, że 4% badanych zadeklarowało kontakt z przypadkami przemocy wobec dzieci ponad 20 razy w miesiącu.

Tabela 11. Częstotliwość spotykania się profesjonalistów z przypadkami przemocy wobec dzieci w zależności od typu instytucji

Liczba przypadków przemocy wobec dzieci w ostatnim miesiącu	Ogółem	OPS	Policja	Oświata	Ochrona zdrowia	Kuratorzy sądowi	NGO	GKRPA
ani razu	46% (+/-2%)	50% (+/-2%)	49% (+/-9%)	30% (+/-6%)	40% (+/-13%)	33% (+/-7%)	4% (+/-7%)	49% (+/-4%)
1 – 5 razy	41% (+/-2%)	39% (+/-2%)	44% (+/-9%)	53% (+/-7%)	41% (+/-13%)	50% (+/-8%)	67% (+/-18%)	41% (+/-4%)
6 – 10 razy	3% (+/-1%)	3% (+/-1%)	2% (+/-3%)	1% (+/-2%)	0% (+/-0%)	8% (+/-4%)	7% (+/-10%)	3% (+/-1%)
kilkanaście razy	1% (+/-0%)	1% (+/-0%)	0% (+/-0%)	0% (+/-1%)	5% (+/-6%)	2% (+/-2%)	7% (+/-10%)	1% (+/-1%)
powyżej 20 razy	4% (+/-1%)	3% (+/-1%)	4% (+/-4%)	11% (+/-4%)	7% (+/-7%)	1% (+/-1%)	11% (+/-12%)	3% (+/-1%)
nie wiem	4% (+/-1%)	4% (+/-1%)	2% (+/-3%)	4% (+/-2%)	7% (+/-7%)	7% (+/-4%)	4% (+/-7%)	4% (+/-2%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Respondenci ze wszystkich grup najczęściej wskazywali, że częstotliwość ich kontaktów z przypadkami przemocy wobec dzieci nie jest bardzo intensywna. O ile takie przypadki się zdarzają, to nie częściej niż 3 razy w miesiącu. To, na co jednak warto zwrócić tu uwagę, to fakt, że najbardziej intensywny kontakt z przypadkami przemocy (powyżej 20 razy w ciągu ostatniego miesiąca) zadeklarowali specjaliści z dwóch typów instytucji, tj. przedstawiciele oświaty oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych (po 11%).

Pracownicy ośrodków pomocy społecznej

Wyniki dla pracowników ośrodków pomocy społecznej są zbliżone do odpowiedzi ogółu badanych. 46% z nich zadeklarowało, że w swojej pracy w ciągu ostatniego miesiąca zetknęli się z przypadkami przemocy wobec dzieci. 39% pracowników ośrodka pomocy społecznej wskazało, że do takiego kontaktu doszło od 1 do 5 razy. Na częstsze kontakty (od 5 do 10 razy) wskazało 4% respondentów, 3% wskazało, że taki kontakt miał miejsce powyżej 20 razy. 4% nie potrafiło wskazać ile razy do takiego kontaktu doszło. Połowa pracowników ośrodków pomocy społecznej (50%) wskazała, że nie zetknęła się w pracy w ciągu ostatniego miesiąca z dziećmi doświadczającymi przemocy w rodzinie.

Policjanci

Rozkład częstotliwości kontaktów policjantów z dziećmi doświadczającymi przemocy jest zbliżony do rozkładu odpowiedzi ogółu badanych. Niemal połowa (49%) policjantów zadeklarowała, że ani razu w ciągu ostatniego miesiąca nie zetknęła się w pracy z przypadkami przemocy wobec dzieci. 44% zadeklarowało, że zetknęli się z dziećmi doświadczającymi przemocy od 1 do 5 razy. 2% policjantów

zadeklarowało, że do takiego kontaktu doszło od 6 do 10 razy. Żaden z badanych policjantów nie wskazał, że miał kontakt z dziećmi doświadczającymi przemocy kilkanaście razy, natomiast 4% wskazało, że taki kontakt miał miejsce powyżej 20 razy.

Pracownicy oświaty

Pracownicy oświaty częściej od ogółu badanych deklarowali w ostatnim miesiącu kontakt z dziećmi doświadczającymi przemocy w rodzinie. Na brak kontaktu wskazało jedynie 30% badanych pracowników oświaty, co jest o 16 punktów procentowych niższym wynikiem niż wynik dla ogółu profesjonalistów. 53% nauczycieli i pedagogów wskazało, że z takimi przypadkami miało kontakt od 1 do 5 razy. 11% badanych zadeklarowało, że miało kontakt z ponad 20 dziećmi doświadczającymi przemocy w rodzinie. Pracownicy oświaty sporadycznie wskazywali na środkowe odpowiedzi.

Pracownicy ochrony zdrowia

Rozkład częstotliwości stykania się w ostatnim miesiącu przez pracowników ochrony zdrowia z przypadkami przemocy wobec dzieci jest zbliżony do rozkładu odpowiedzi udzielanych przez nauczycieli i pedagogów. Pracownicy ochrony zdrowia rzadziej o 6 punktów procentowych od ogółu badanych deklarowali, że ani razu nie zetknęli się z przypadkami przemocy wobec dzieci (40%). Lekarze i pielęgniarki równie często jak ogół badanych wskazywali, że z przypadkami przemocy wobec nieletnich w ciągu ostatniego miesiąca zetknęli się 1 do 5 razy (41%). Natomiast częściej od ogółu badanych wskazywali, że taki kontakt miał miejsce ponad 10 razy (12%). 7% badanych pracowników ochrony zdrowia stwierdziło, że nie wiedzą ile razy mieli w pracy w ciągu ostatniego miesiąca kontakt z dziećmi doświadczającymi przemocy w rodzinie.

Kuratorzy sądowi

Kuratorzy sądowi zdecydowanie rzadziej od ogółu badanych wskazywali, że nie mieli w ciągu ostatniego miesiąca kontaktu z dziećmi doświadczającymi przemocy w rodzinie. Jedynie 33% kuratorów zadeklarowało, że nie zetknęło się z dziećmi będącymi ofiarami przemocy, podczas gdy wśród ogółu respondentów odsetek ten był wyższy o 13 punktów procentowych. Częściej od ogółu badanych deklarowali oni, że kontakt taki nastąpił od 1 do 5 razy. 8% kuratorów wskazało, że miał miejsce od 6 do 10 razy, a na stykanie się z dziećmi doświadczającymi przemocy powyżej 20 razy wskazało 3% badanych.

Przedstawiciele gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych

49% przedstawicieli gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych zadeklarowało, że pełniąc swoje obowiązki służbowe nie mieli w ciągu ostatniego miesiąca kontaktu z dziećmi doświadczającymi przemocy w rodzinie. 41% zadeklarowało, że zetknęli się z dziećmi będącymi ofiarami przemocy od 1 do 5 razy. Na częstsze kontakty wskazało 7% badanych. Wśród pracowników gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych 4% nie wiedziało jak często w ciągu ostatniego miesiąca spotkali się z dziećmi doświadczającymi przemocy.

Tabela 12. Częstotliwość spotkania się profesjonalistów z przypadkami przemocy wobec dzieci w zależności od typu gminy

Liczba przypadków przemocy wobec dzieci w ostatnim miesiącu	Ogółem	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
ani razu	46% (+/-2%)	55% (+/-2%)	45% (+/-9%)	45% (+/-7%)	29% (+/-12%)
1 – 5 razy	41% (+/-2%)	35% (+/-2%)	43% (+/-9%)	42% (+/-6%)	55% (+/-13%)
6 – 10 razy	3% (+/-1%)	2% (+/-1%)	3% (+/-3%)	3% (+/-2%)	6% (+/-6%)
kilkanaście razy	1% (+/-0%)	0% (+/-0%)	1% (+/-2%)	1% (+/-1%)	2% (+/-4%)
powyżej 20 razy	4% (+/-1%)	4% (+/-1%)	4% (+/-4%)	5% (+/-3%)	4% (+/-5%)
nie wiem	4% (+/-1%)	5% (+/-1%)	5% (+/-4%)	4% (+/-3%)	4% (+/-5%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

W odniesieniu do przemocy wobec dzieci, zauważono taką samą prawidłowość, jak w przypadku przemocy w ogóle, tzn. największa częstotliwość kontaktów z przypadkami przemocy w rodzinie stosowanej wobec dzieci odnotowano w dużych gminach miejskich. Tu też – podobnie jak w przypadku częstotliwości ogólnej – o ile zgłaszane są przypadki przemocy wobec dzieci, to są one stosunkowo rzadkie. Respondenci wskazują najczęściej, że o ile się pojawiają, to stanowią one nie więcej niż 5 takich sytuacji w miesiącu. Wyjątek od ogólnej prawidłowości stanowi wynik dotyczący przypadków przekraczających 20 kontaktów w miesiącu zanotowany dla gmin miejskich do 50 tys. mieszkańców. Biorąc jednak pod uwagę różnicę tylko 1 punktu procentowego, nie wydaje się, aby świadczył on jednak o jakiejś stałej charakterystyce tych gmin.

Gminy wiejskie

Ze względu na typ gminy, można stwierdzić, że z przypadkami przemocy wobec dzieci najrzadziej stykali się pracownicy systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie z gmin wiejskich. Większość z nich (55%) w ciągu ostatniego miesiąca nie zetknęło się z żadnym dzieckiem będącym ofiarą przemocy. Jest to o 9 punktów procentowych wyższy wynik niż dla ogółu badanych. Rzadziej niż pracownicy innych typów gmin mieli również kontakt z 1 do 5 dzieci doświadczających przemocy (35%). Jedynie 6% pracowników gmin wiejskich zadeklarowało, że w ciągu ostatniego miesiąca mieli kontakt z ponad pięciorgiem dzieci doświadczających przemocy. Warto jednak podkreślić, że w przypadku aż 4% respondentów z tej grupy miało kontakt z ponad 20 dziećmi w miesiącu. W tej najwyższej kategorii jest to wynik zbliżony do odsetka specjalistów z innych typów gminy, co wskazuje, że w każdej z nich jest około 4-5% pracowników bardzo często stykających się z dziećmi doświadczającymi przemocy w rodzinie.

Gminy wiejsko-miejskie

W gminach miejsko-wiejskich pracownicy systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie częściej stykali się z dziećmi doświadczającymi przemocy. 45% z nich wskazało, że nie miało w ciągu

ostatniego miesiąca kontaktu z takimi przypadkami. Jest to o 10 punktów procentowych mniej niż w przypadku pracowników gmin wiejskich. 43% pracowników gmin miejsko-wiejskich zetknęło się w ostatnim miesiącu z od 1 do 5 przypadków przemocy wobec dzieci. Zdecydowanie rzadziej wskazywali na częstsze kontakty – na przedział od 6 do 10 razy wskazało 3% z nich, a kilkunastokrotnie tylko 1%. 4% pracowników systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie działających na terenie gmin miejsko-wiejskich wskazało, że takie kontakty w ostatnim miesiącu nastąpiły ponad 20 razy.

Gminy miejskie do 50 tys. mieszkańców

Rozkład odpowiedzi pracowników gmin miejskich do 50 tys. mieszkańców jest bardzo zbliżony do odpowiedzi osób działających w gminach miejsko-wiejskich. Tak jak w przypadku tego rodzaju gmin, 45% profesjonalistów z gmin miejskich do 50 tys. mieszkańców, zadeklarowało, że w ciągu ostatniego miesiąca wykonując swoje obowiązki zawodowe nie miało kontaktu z dziećmi doświadczającymi przemocy. 42% zadeklarowało, że miały one miejsce od 1 do 5 razy. Znacznie rzadsze były deklaracje częstszego kontaktu – 3% pracowników gmin miejskich do 50 tys. mieszkańców zadeklarowało, że zetknęło się z dziećmi doświadczającymi przemocy od 6 do 10 razy. 1% wskazał, że miały one miejsce kilkanaście razy. Na kontakt powyżej 20 razy wskazało 5% pracowników gmin miejskich do 50 tys. mieszkańców.

Gminy miejskie powyżej 50 tys. mieszkańców

Najczęstsze kontakty z dziećmi doświadczającymi przemocy w rodzinie deklarowali pracownicy gmin miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców. Warto przypomnieć, że również pracownicy tego typu gmin mieli najczęstsze kontakty z ogółem osób doświadczających przemocy. Jedynie 29% respondentów z gmin miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców wskazało, że ani razu nie mieli kontaktu z dziećmi doświadczającymi przemocy. To o 17 punktów procentowych mniej niż w przypadku ogółu respondentów. O 10 punktów procentowych częściej od ogółu badanych deklarowali, że taki kontakt miał miejsce od 1 do 5 razy w ciągu ostatniego miesiąca (55%). Częściej były przez nich zaznaczane również kategorie wskazujące na kontakt z większą liczbą dzieci będących ofiarami przemocy. Na zetknięcie się z 6 do 10 dziećmi doświadczających przemocy wskazało 6% pracowników gmin miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców, a na kontakt z kilkunastoma dziećmi wskazało 2% ankietowanych z tego typu gmin. Na zetknięcie się z ponad 20 dziećmi doświadczającymi przemocy, podobnie jak w innych typach gmin, wskazało 4% badanych.

3.2.4. Częstotliwość stykania się z przypadkami przemocy wobec osób niepełnosprawnych

Kolejnym pytaniem, które zadano profesjonalistom zajmującym się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, było pytanie o częstotliwość przypadków przemocy w rodzinie wobec osób niepełnosprawnych. W tabeli 13 zestawiono uzyskane odpowiedzi.

Tabela 13. Częstotliwość spotykania się profesjonalistów z przypadkami przemocy wobec osób niepełnosprawnych

Liczba przypadków przemocy wobec osób niepełnosprawnych w ostatnim miesiącu	Ogółem
ani razu	68% (+/-2%)
1 – 5 razy (rzadko)	20% (+/-2%)

6 – 10 razy (umiarkowanie często)	0% (+/-0%)
kilkanaście razy (często)	0% (+/-0%)
powyżej 20 razy (bardzo często)	4% (+/-1%)
nie wiem	8% (+/-1%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Spośród wszystkich badanych pracowników zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, 68% w ciągu ostatniego miesiąca nie zetknęło się z żadną osobą niepełnosprawną doświadczającą przemocy w rodzinie. 20% pracowników wskazało, że miało kontakt z od 1 do 3 takich osób. Zetknięcie się z takimi osobami powyżej 20 razy zadeklarowało 4% ogółu badanych. 8% nie potrafiło określić jak często mieli kontakt.

Tabela 14. Częstotliwość spotykania się profesjonalistów z przypadkami przemocy wobec osób niepełnosprawnych w zależności od typu instytucji

Liczba przypadków przemocy wobec osób niepełnosprawnych w ostatnim miesiącu	Ogółem	OPS	Policja	Oświata	Ochrona zdrowia	Kuratorzy sądowi	GKRPA	NGO
ani razu	68% (+/-2%)	66% (+/-2%)	83% (+/-7%)	66% (+/-6%)	66% (+/-12%)	72% (+/-7%)	70% (+/-3%)	48% (+/-19%)
1 – 5 razy	20% (+/-2%)	23% (+/-2%)	10% (+/-6%)	10% (+/-4%)	12% (+/-8%)	17% (+/-6%)	19% (+/-3%)	22% (+/-16%)
6 – 10 razy	0% (+/-0%)	1% (+/-0%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	1% (+/-1%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)
kilkanaście razy	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	2% (+/-3%)	1% (+/-1%)	1% (+/-1%)	7% (+/-10%)
powyżej 20 razy	4% (+/-1%)	3% (+/-1%)	4% (+/-4%)	11% (+/-4%)	7% (+/-7%)	1% (+/-1%)	2% (+/-1%)	15% (+/-13%)
nie wiem	8% (+/-1%)	7% (+/-1%)	4% (+/-4%)	13% (+/-4%)	14% (+/-9%)	10% (+/-5%)	8% (+/-2%)	7% (+/-10%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

W odniesieniu do typów instytucji, które reprezentują respondenci, to często lub bardzo często z przypadkami przemocy wobec osób niepełnosprawnych spotykają się przedstawiciele organizacji pozarządowych (odpowiednio: 7% i 15%). To także oni najczęściej mają kontakt z niepełnosprawnymi ofiarami przemocy domowej (44% złożyło taką deklarację), podczas gdy – dla porównania – tylko 27% pracowników ośrodków pomocy społecznej wskazało na takie doświadczenia (choć głównie, jako rzadkie przypadki).

Pracownicy ośrodków pomocy społecznej

Rozkład częstości stykania się pracowników ośrodków społecznych z osobami niepełnosprawnymi doświadczającymi przemocy w rodzinie jest zbliżony do odpowiedzi ogółu badanych. 66% z nich nie miało w ciągu ostatniego miesiąca ani jednego kontaktu z osobą doświadczającą przemocy, a 23%

zadeklarowało, że spotkali się z takimi osobami od 1 do 5 razy. Częstsze kontakty zadeklarowało jedynie 4% badanych pracowników ośrodków pomocy społecznej. Należy jednak zaznaczyć, że 3% dotyczyło kontaktów z ponad 20 osobami niepełnosprawnymi będącymi ofiarami przemocy.

Policjanci

Policjanci najczęściej ze wszystkich grup zawodowych zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie deklaruwali, że ani razu w ciągu ostatniego miesiąca nie zetknęli się z przypadkiem przemocy wobec osoby niepełnosprawnej (83%). 10% policjantów zadeklarowało, że miało taki kontakt z 1 do 5 osób. Częstsze kontakty zadeklarowało 4% policjantów – wszyscy oni wskazali, że do zetknięcia się z osobami niepełnosprawnymi doświadczającymi przemocy doszło ponad 20 razy w ciągu ostatniego miesiąca. 4% badanych nie potrafiło określić ile razy zetknęli się z przypadkami przemocy wobec osób niepełnosprawnych. Pozostałe kategorie nie zostały zaznaczone przez żadnego policjanta.

Pracownicy oświaty

Pracownicy oświaty częściej od innych grup zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy wskazywali, że mieli kontakt w ciągu ostatniego miesiąca z ponad 20 osobami niepełnosprawnymi, będącymi ofiarami przemocy (11%). Podobnie jak w przypadku ogółu respondentów, 66% ankietowanych nauczycieli i pedagogów nie zetknęło się z problemem przemocy wobec żadnej osoby niepełnosprawnej w ciągu ostatniego miesiąca. 10% z nich zadeklarowało, że do takiego kontaktu doszło od 1 do 5 razy. Żaden z pracowników oświaty nie wskazał na kategorie „6-10 razy” oraz „kilkanaście razy”. Natomiast aż 13% nie potrafiło wskazać jak często stykało się w pracy z osobami niepełnosprawnymi doświadczającymi przemocy.

Pracownicy ochrony zdrowia

Odpowiedzi udzielone przez pracowników ochrony zdrowia są zbliżone do odpowiedzi nauczycieli i pedagogów. 66% lekarzy i pielęgniarek zadeklarowało, że ani razu w ciągu ostatniego miesiąca nie spotkali się z osobami niepełnosprawnymi doświadczającymi przemocy w rodzinie. 12% zadeklarowało, że do takiego kontaktu doszło od 1 do 5 razy. Żaden z pracowników ochrony zdrowia nie wskazał, że zetknął się z przypadkami przemocy od 6 do 10 razy, natomiast 2% zadeklarowało, że spotkało się z osobami niepełnosprawnymi doświadczającymi przemocy kilkanaście razy, a 7% stwierdziło, że ponad 20 razy. 14% pracowników ochrony zdrowia nie potrafiło określić jak często stykali się w pracy z osobami niepełnosprawnymi doświadczającymi przemocy w rodzinie.

Kuratorzy sądowi

Kuratorzy sądowi rzadziej od ogółu badanych stykali się w ciągu miesiąca poprzedzającego badanie z osobami niepełnosprawnymi doświadczającymi przemocy. Wśród tej grupy, 72% zadeklarowało, że nie miało kontaktu z takimi osobami. 17% kuratorów wskazało, że do takiego kontaktu doszło od 1 do 5 razy. Po 1% wskazało, że do zetknięcia się z osobami niepełnosprawnymi doświadczającymi przemocy od 6 do 10 razy, kilkanaście razy i ponad 20 razy. Wśród kuratorów 10% nie potrafiło wskazać jak często w ostatnim miesiącu spotkało się z takimi osobami.

Przedstawiciele gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych

Odpowiedzi pracowników gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych były zbliżone do odpowiedzi ogółu badanych. 70% z nich nie miało kontaktu z osobami niepełnosprawnymi doświadczającymi przemocy w czasie pracy w ciągu ostatniego miesiąca przed badaniem. 19% z nich

miało taki kontakt z od 1 do 5 osób. Kategoria „6-10 razy” nie została wskazana przez żadnego z pracowników tych komisji. Odpowiedzi wskazujące na kilkunastokrotny kontakt zaznaczył 1% członków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, natomiast 2% zadeklarowało, że zetknęli się z osobami niepełnosprawnymi doświadczającymi przemocy w miesiącu poprzedzającym badanie ponad 20 razy.

Tabela 15. Częstotliwość spotykania się profesjonalistów z przypadkami przemocy wobec osób niepełnosprawnych w zależności od typu gminy

Liczba przypadków przemocy wobec osób niepełnosprawnych w ostatnim miesiącu	Ogółem	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
ani razu	68% (+/-2%)	71% (+/-2%)	68% (+/-9%)	68% (+/-6%)	57% (+/-13%)
1 – 5 razy	20% (+/-2%)	17% (+/-2%)	20% (+/-8%)	21% (+/-5%)	27% (+/-11%)
6 – 10 razy	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	1% (+/-1%)	0% (+/-1%)	1% (+/-3%)
kilkanaście razy	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	0% (+/-1%)	0% (+/-1%)	0% (+/-2%)
powyżej 20 razy	4% (+/-1%)	4% (+/-1%)	3% (+/-3%)	5% (+/-3%)	4% (+/-5%)
nie wiem	8% (+/-1%)	7% (+/-1%)	7% (+/-5%)	6% (+/-3%)	11% (+/-8%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Podobnie, jak w przypadku przemocy wobec dzieci, także w odniesieniu do przemocy wobec osób niepełnosprawnych, największą częstotliwość kontaktów odnotowano w dużych gminach miejskich. 32% pracowników z instytucji zlokalizowanych w gminach miejskich powyższej miało kontakt z przypadkami przemocy wobec osób niepełnosprawnych (w innych typach gmin było to odpowiednio: 22%, 25%, 26%). Tu też – podobnie jak w przypadku częstotliwości ogólnej – o ile zgłaszane są przypadki przemocy wobec osób niepełnosprawnych, to są one stosunkowo rzadkie (stanowią one nie więcej niż 5 takich sytuacji w miesiącu). Wyjątek od ogólnej prawidłowości stanowi wynik dotyczący przypadków przekraczających kilkanaście kontaktów w miesiącu zanotowany dla gmin wiejskich. Biorąc jednak pod uwagę, że odsetek ten wynosi zaledwie 0,25%, nie wydaje się, aby świadczył on o jakiejś stałej charakterystyce tych gmin.

Gminy wiejskie

Ze względu na typ gminy, najrzadziej z przypadkami przemocy wobec osób niepełnosprawnych stykali się pracownicy gmin wiejskich. 71% z nich wskazało, że ani razu nie mieli kontaktu z osobami niepełnosprawnymi doświadczającymi przemocy. Na kontakt od 1 do 5 razy wskazało 17% ankietowanych, a powyżej 20 razy - 4%. Częstotliwości kontaktu nie potrafiło określić 7% respondentów z gmin wiejskich. Pozostałe kategorie były sporadycznie wybierane przez osoby badane.

Gminy wiejsko-miejskie

Częstość kontaktów profesjonalistów z gmin wiejsko-miejskich była zbliżona do deklaracji ogółu badanych. 69% z nich stwierdziło, że w ciągu ostatniego miesiąca ani razu nie zetknęli się z osobami

niepełnosprawnymi doświadczającymi przemocy w rodzinie. Co piąty z pracowników gmin miejsko-wiejskich (20%), zadeklarował, że miał kontakt z takimi osobami od 1 do 5 razy. Tylko 4% badanych wskazało, że zetknęli się z takimi osobami więcej niż 5 razy – 1% wskazało na kategorię od 6 do 10 razy, a 3% - powyżej 20 razy. 7% badanych z tego typu gminy nie wiedziało jak często w ciągu miesiąca poprzedzającego badanie mieli kontakt z osobami niepełnosprawnymi doświadczającymi przemocy w rodzinie.

Gminy miejskie do 50 tys. mieszkańców

Rozkład odpowiedzi pracowników gmin miejskich do 50 tys. mieszkańców jest zbliżony do odpowiedzi przedstawicieli gmin miejsko-wiejskich oraz ogółu respondentów. Wśród profesjonalistów zajmujących się przemocą w gminach miejskich do 50 tys. mieszkańców, 68% zadeklarowało, że nie miało w ostatnim miesiącu ani jednego kontaktu z osobą niepełnosprawną doświadczającą przemocy w rodzinie. 21% badanych z tego typu gmin wskazało, że do takiego kontaktu doszło od 1 do 5 razy. Kategorie „6-10 razy” i „kilkanaście raz” wskazały tylko po jednej osobie. 5% respondentów z gmin miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców zadeklarowało, że zetknęli się z osobami niepełnosprawnymi doświadczającymi przemocy powyżej 20 razy. Nie potrafiło określić częstotliwości spotkań 6% ankietowanych z tego typu gmin.

Gminy miejskie powyżej 50 tys. mieszkańców

W gminach miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców, osoby zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie najczęściej deklarowały kontakt z osobami niepełnosprawnymi doświadczającymi przemocy. Jedynie 57% ankietowanych z tego typu gmin zadeklarowało, że nie miało kontaktu z tego typu przypadkami. Jest to o 11 punktów procentowych niższy wynik niż w przypadku ogółu badanych. 27% z nich wskazało, że miało taki kontakt od 1 do 5 razy, 1% respondentów wskazał na kontakt od 6 do 10 razy. 4% ankietowanych z gmin miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców wskazało, że do kontaktu z osobami niepełnosprawnymi będącymi ofiarami przemocy doszło ponad 20 razy w ciągu miesiąca poprzedzającego badanie. Aż 11% badanych z gminy tego typu nie potrafiło określić jak często stykali się z osobami niepełnosprawnymi doświadczającymi przemocy.

3.2.5. Częstotliwość stykania się z przypadkami przemocy wobec osób starszych

W tabeli 16 zestawiono informacje na temat częstotliwości zetknięcia się profesjonalistów z przypadkami przemocy w rodzinie wobec osób starszych.

Tabela 16. Częstotliwość spotykania się profesjonalistów z przypadkami przemocy wobec osób starszych

Liczba przypadków przemocy wobec osób starszych w ostatnim miesiącu	Ogółem	GKRPA
ani razu	49% (+/-2%)	44% (+/-4%)
1 – 5 razy (rzadko)	39% (+/-2%)	44% (+/-4%)
6 – 10 razy (umiarkowanie często)	2% (+/-0%)	2% (+/-1%)
kilkanaście razy (często)	0% (+/-0%)	1% (+/-1%)
powyżej 20 razy (bardzo często)	4%	2%

	(+/-1%)	(+/-1%)
nie wiem	6% (+/-1%)	7% (+/-2%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Niespełna połowa ankietowanych (49%) zadeklarowała, że w miesiącu poprzedzającym moment badania nie zetknęło się z ani jedną osobą starszą doświadczającą przemocy w rodzinie. 39% badanych zajmujących się zawodowo przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie wskazało, że spotkali się z takimi osobami od 1 do 5 razy. Niewielu badanych wskazywało, że kontakty takie były częstsze (6%), a tylko 2% ogółu ankietowanych wskazało, że taka sytuacja miała miejsce od 6 do 10 razy, a 4% zadeklarowało, że ponad 20 razy. 6% respondentów nie potrafiło określić z iloma takimi osobami mieli kontakt w ostatnim miesiącu.

Tabela 17. Częstotliwość spotykania się profesjonalistów z przypadkami przemocy wobec osób starszych w zależności od rodzaju instytucji

Liczba przypadków przemocy wobec osób starszych w ostatnim miesiącu	Ogółem	OPS	Policja	Oświata	Ochrona zdrowia	Kuratorzy sądowi	GKRPA	NGO
ani razu	49% (+/-2%)	48% (+/-2%)	51% (+/-9%)	53% (+/-7%)	53% (+/-13%)	47% (+/-8%)	44% (+/-4%)	41% (+/-19%)
1 – 5 razy	39% (+/-2%)	41% (+/-2%)	39% (+/-9%)	25% (+/-6%)	29% (+/-12%)	41% (+/-7%)	44% (+/-4%)	22% (+/-16%)
6 – 10 razy	2% (+/-0%)	2% (+/-1%)	3% (+/-3%)	0% (+/-0%)	2% (+/-3%)	1% (+/-2%)	2% (+/-1%)	7% (+/-10%)
kilkanaście razy	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	2% (+/-3%)	1% (+/-1%)	1% (+/-1%)	7% (+/-10%)
powyżej 20 razy	4% (+/-1%)	3% (+/-1%)	4% (+/-4%)	11% (+/-4%)	7% (+/-7%)	1% (+/-1%)	2% (+/-1%)	15% (+/-13%)
nie wiem	6% (+/-1%)	6% (+/-1%)	4% (+/-4%)	11% (+/-4%)	7% (+/-7%)	9% (+/-4%)	7% (+/-2%)	7% (+/-10%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Najrzadziej z przypadkami przemocy wobec osób starszych mieli pracownicy oświaty i ochrony zdrowia (po 53% respondentów z tej grupy potwierdziło brak takiego kontaktu). Najczęściej i najbardziej intensywnie kontakt z osobą starszą dotkniętą przemocą w rodzinie mieli przedstawiciele organizacji pozarządowych (51% osób potwierdziło kontakt) oraz członkowie *gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych* (49%).

Pracownicy ośrodków pomocy społecznej

Wyniki dla pracowników ośrodków pomocy społecznej są bardzo podobne do odpowiedzi ogółu respondentów. 48% ankietowanych pracowników ośrodków pomocy społecznej zadeklarowało, że nie zetknęło się w ostatnim miesiącu z osobami starszymi doświadczającymi przemocy w rodzinie. 41% badanych wskazało, że taka sytuacja miała miejsce od 1 do 5 razy. Jedynie 2% badanych wskazało, że mieli kontakt z osobami starszymi będącymi ofiarami przemocy w rodzinie od 6 do 10 razy. Tylko jedna osoba wskazała, że miała taki kontakt kilkanaście razy. 4% ankietowanych wskazało, że miało kontakt z ponad 20 osobami starszymi doświadczającymi przemocy w ciągu ostatniego miesiąca.

Policjanci

Zbliżone wyniki uzyskano również w przypadku policjantów. Nieznacznie ponad połowa z nich (51%) zadeklarowała, że nie spotkała się w ostatnim miesiącu z żadną osobą starszą doświadczającą przemocy w rodzinie. 39% zadeklarowało, że zetknęło się w swojej pracy z od 1 do 5 takich osób, a 3% wskazało na 6 do 10 takich kontaktów. Żaden z policjantów nie wskazał, że zetknął się z takimi przypadkami kilkanaście razy, natomiast 4% z nich zadeklarowało, że spotkało się z nimi ponad 20 razy w ciągu ostatniego miesiąca. 4% badanych nie potrafiło określić jak często mieli kontakt z osobami starszymi będącymi ofiarami przemocy.

Pracownicy oświaty

Pracownicy oświaty w większości wskazywali, że nie zetknęli się w ostatnim miesiącu z osobami starszymi doświadczającymi przemocy w rodzinie. Co czwarty z przedstawicieli oświaty (25%) zadeklarował, że miał kontakt z od 1 do 5 takich osób. Na kontakty od 6 do 10 razy nie wskazał żaden z nauczycieli i pedagogów. Znaczny odsetek (11%) wskazał natomiast, że zetknęli się w swojej pracy z ponad 20 takimi przypadkami. 11% nie potrafiło wskazać ile takich osób było.

Pracownicy ochrony zdrowia

Wśród lekarzy i pielęgniarek 53% ankietowanych zadeklarowało, że nie miało kontaktu z osobami starszymi będącymi ofiarami przemocy w rodzinie. 29% wskazało, że w czasie pracy zetknęło się w ciągu miesiąca poprzedzającego badanie z od 1 do 5 takich osób. 11% badanych wskazało, że kontakty takie zdarzyły się więcej razy: 2% badanych wskazało, że od 6 do 10 razy; 2% zadeklarowało kilkanaście razy, a 7% ponad 20 razy. 7% pracowników ochrony zdrowia nie potrafiło określić z iloma osobami starszymi będącymi ofiarami przemocy miało kontakt.

Kuratorzy sądowi

Kuratorzy sądowi również najczęściej deklarowali, że nie zetknęli się z żadnym przypadkiem przemocy w rodzinie wobec osób starszych (47%). Zbliżony odsetek deklarował (41%), że taki kontakt miał miejsce w ostatnim miesiącu od 1 do 5 razy. Po 1% kuratorów zadeklarowało, że stykało się z takimi osobami od 6 do 10 razy, kilkanaście razy i ponad 20 razy. 9% kuratorów nie potrafiło określić z iloma takimi osobami mieli kontakt.

Przedstawiciele gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych

Najrzadziej brak kontaktu z osobami starszymi doświadczającymi przemocy w rodzinie deklarowali pracownicy gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (44%). Taki sam odsetek (44%) wskazywał, że zetknęli się z takimi osobami od 1 do 5 razy. Częstsze kontakty w ciągu miesiąca poprzedzającego badanie zadeklarowało 5% badanych; 2% wskazało, że miały one miejsce od 6 do 10 razy- 1% - kilkanaście razy, a 2% powyżej 20 razy. 7% przedstawicieli gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych nie potrafiło określić z iloma osobami starszymi doświadczającymi przemocy zetknęli się w czasie pracy w ostatnim miesiącu.

Tabela 18. Częstotliwość spotykania się profesjonalistów z przypadkami przemocy wobec osób starszych w zależności od typu gminy

Liczba przypadków przemocy wobec osób starszych w ostatnim miesiącu	Ogółem	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
ani razu	49% (+/-2%)	50% (+/-2%)	48% (+/-9%)	52% (+/-7%)	41% (+/-13%)
1 – 5 razy	39% (+/-2%)	38% (+/-2%)	40% (+/-9%)	37% (+/-6%)	43% (+/-13%)
6 – 10 razy	2% (+/-0%)	2% (+/-1%)	2% (+/-2%)	1% (+/-1%)	2% (+/-4%)
kilkanaście razy	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	1% (+/-1%)	0% (+/-1%)	1% (+/-3%)
powyżej 20 razy	4% (+/-1%)	4% (+/-1%)	3% (+/-3%)	5% (+/-3%)	4% (+/-5%)
nie wiem	6% (+/-1%)	6% (+/-1%)	7% (+/-5%)	4% (+/-3%)	8% (+/-7%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

W odniesieniu do typu gminy, w przypadku przemocy wobec osób starszych również potwierdziła się prawidłowość, że najczęściej takich przypadków odnotowano w gminach miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców. Przypadki takiej przemocy zanotowało 59% respondentów z tych gmin, podczas gdy w pozostałych typach było to odpowiednio: 50%, 52% i 48%. Przypadki przemocy wobec osób starszych nie stanowią częstych sytuacji zgłaszanych profesjonalistom. O ile są one zgłaszane, to są one stosunkowo rzadkie (stanowią one nie więcej niż 5 takich sytuacji w miesiącu).

Gminy wiejskie

Połowa osób zawodowo przeciwdziałających przemocy w rodzinie z gmin wiejskich zadeklarowało, że nie miało w miesiącu poprzedzającym badanie kontaktu z osobami starszymi doświadczającymi przemocy w rodzinie. 38% osób pracujących w tego typu gminach zadeklarowało, że zetknęło się z takimi osobami od 1 do 5 razy. Wśród badanych pracujących w gminach wiejskich na kontakt od 6 do 10 razy z osobami starszymi w ciągu ostatniego miesiąca wskazało 2%, a ponad 20 razy - 4% ankietowanych. Tylko jedna osoba wskazała, że zetknęła się z takimi osobami kilkanaście razy. 6% ankietowanych pracowników gmin wiejskich nie potrafiło określić jak często spotkali się z osobami starszymi doświadczającymi przemocy w rodzinie.

Gminy wiejsko-miejskie

Zbliżone wyniki uzyskano również dla pracowników gmin miejsko-wiejskich. 48% z nich zadeklarowało, że nie zetknęli się w pracy w ciągu miesiąca poprzedzającego badanie z żadną osobą starszą doświadczającą przemocy w rodzinie. 40% ankietowanych z tego typu gmin wskazało, że do takiego kontaktu doszło od 1 do 5 razy. Wśród pracowników gmin miejsko-wiejskich 2% badanych wskazało, że zetknęło się z osobami starszymi doświadczającymi przemocy od 6 do 10 razy; 1% zadeklarował, że doszło do kilkunastu takich spotkań, a 3% badanych powiedziało, że zdarzyło się to ponad 20 razy. 7% badanych z tej grupy nie potrafiło określić jak często zetknęło się w ciągu ostatniego miesiąca z takimi osobami.

Gminy miejskie do 50 tys. mieszkańców

Ponad połowa (52%) pracowników systemu przeciwdziałania przemocy zadeklarowało z gmin miejskich do 50 tys. mieszkańców, że w ostatnim miesiącu nie zetknęli się w pracy z żadną osobą starszą doświadczającą przemocy w rodzinie. 37% wskazało, że zetknęło się z od 1 do 5 takich przypadków. Na częstszy kontakt z osobami doświadczającymi przemocy wskazało 6% badanych pracowników gmin miejskich do 50 tys. mieszkańców, przy czym aż 5% wskazało również, że kontakty te miały miejsce ponad 20 razy. 4% badanych nie wiedziało jak często spotykało się z takimi osobami.

Gminy miejskie powyżej 50 tys. mieszkańców

Najrzadziej brak kontaktów w pracy w ostatnim miesiącu z osobami starszymi będącymi ofiarami przemocy w rodzinie deklarowali pracownicy gmin miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców (41%). 43% ankietowanych wskazało, że zetknęli się z takimi osobami od jednego do pięciu razy. 2% wskazało na odpowiedź "6-10 razy"; 1% - "kilkanaście razy", a 4% - "powyżej 20 razy". Nie potrafiło wskazać częstotliwości kontaktów z osobami starszymi doświadczającymi przemocy 8% badanych pracowników gmin miejskich liczących powyżej 50 tys. mieszkańców.

3.2.6. Częstotliwość stykania się profesjonalistów z przypadkami przemocy wobec osób dorosłych, które zwróciły się o pomoc bezpośrednio do danego pracownika

Badani profesjonalści zostali zapytani o liczbę osób dorosłych doświadczających przemocy, które w ciągu ostatniego miesiąca zgłosiły się do nich bezpośrednio z prośbą o udzielenie pomocy.

Tabela 19. Częstotliwość spotykania się profesjonalistów z przypadkami przemocy wobec osób dorosłych, które zwróciły się o pomoc bezpośrednio do danego pracownika

Liczba osób dorosłych, które zwróciły się o pomoc w ostatnim miesiącu	Ogółem
ani razu	38% (+/-2%)
1 – 3 razy (rzadko)	50% (+/-2%)
4 – 10 razy (umiarkowanie)	5% (+/-1%)
kilkanaście razy (często)	1% (+/-0%)
powyżej 20 razy (bardzo często)	5% (+/-1%)
nie wiem	2% (+/-0%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Wśród ogółu respondentów 38% zadeklarowało, że w ciągu ostatniego miesiąca poprzedzającego badanie nie zgłosiła się bezpośrednio do nich ani jedna osoba z prośbą o pomoc, podczas gdy 61% badanych miała taki przypadek. Wyniki sugerują jednak, że sprawy tego typu nie są bardzo często. Połowa badanych wskazała, że z taką sytuacją spotkały się od 1 do 3 razy. 11% badanych zadeklarowało, że kontakty takie miały miejsce częściej. 5% wskazało, że zwrócono się bezpośrednio do nich od 4 do 10 razy, 1%, że sytuacja taka miała miejsce kilkanaście razy, a że miało to miejsce ponad 20 razy zadeklarowało 5% ogółu badanych. 2% nie potrafiło określić liczby takich osób.

W tabeli 20 przedstawiono informacje na temat częstotliwości stykania się profesjonalistów z przypadkami przemocy wobec osób dorosłych w zależności od instytucji, którą reprezentują.

Tabela 20. Częstotliwość spotykania się profesjonalistów z przypadkami przemocy wobec osób dorosłych, które zwróciły się o pomoc bezpośrednio do danego pracownika w zależności od typu instytucji

Liczba osób dorosłych, które zwróciły się o pomoc w ostatnim miesiącu	Ogółem	OPS	Policja	Oświata	Ochrona zdrowia	Kuratorzy sądowi	GKRPA	NGO
ani razu	38% (+/-2%)	34% (+/-2%)	45% (+/-9%)	59% (+/-6%)	50% (+/-13%)	41% (+/-7%)	33% (+/-4%)	19% (+/-15%)
1 – 3 razy	50% (+/-2%)	53% (+/-2%)	47% (+/-9%)	26% (+/-6%)	31% (+/-12%)	50% (+/-8%)	55% (+/-4%)	33% (+/-18%)
4 – 10 razy	5% (+/-1%)	6% (+/-1%)	3% (+/-3%)	0% (+/-1%)	5% (+/-6%)	5% (+/-3%)	7% (+/-2%)	15% (+/-13%)
kilkanaście razy	1% (+/-0%)	1% (+/-1%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	1% (+/-1%)	1% (+/-1%)	11% (+/-12%)
powyżej 20 razy	5% (+/-1%)	4% (+/-1%)	4% (+/-4%)	11% (+/-4%)	7% (+/-7%)	1% (+/-1%)	3% (+/-1%)	15% (+/-13%)
nie wiem	2% (+/-0%)	1% (+/-0%)	2% (+/-3%)	3% (+/-2%)	7% (+/-7%)	3% (+/-3%)	1% (+/-1%)	7% (+/-10%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Najwięcej zgłoszeń przyjęli pracownicy organizacji pozarządowych (74% respondentów z tej grupy potwierdziło kontakt z dorosłą ofiarą przemocy); a najmniej – co oczywiste – pracownicy oświaty (37%). Najbardziej intensywne kontakty mieli profesjonalści reprezentujący organizacje pozarządowe (częściej niż 4 razy w miesiącu i aż 15% badanych z tej grupy potwierdziło ich więcej niż 20 w miesiącu).

Pracownicy ośrodków pomocy społecznej

Wśród pracowników ośrodków pomocy społecznej takie kontakty były nieznacznie częstsze niż dla ogółu badanych. 63% badanych pracowników ośrodków pomocy społecznej wskazało, że w miesiącu poprzedzającym badanie zdarzyła się sytuacja, że dorosła osoba zwróciła się bezpośrednio do nich z prośbą o wsparcie. Takie sytuacje nie miały miejsca w przypadku 34% badanych. 53% badanych wskazało, że takie sytuacje miały miejsce od 1 do 3 razy, 6% deklarowało, że od 4 do 10 razy. 5% ankietowanych wskazało, że takie sytuacje miały miejsce powyżej 10 razy, przy czym aż 4% zadeklarowało, że również powyżej 20 razy.

Policjanci

Policjanci częściej od ogółu badanych wskazywali, że żaden dorosły nie zgłosił się w ciągu miesiąca poprzedzającego badanie bezpośrednio do nich z prośbą o wsparcie (45%). Nieznacznie więcej, wskazało, że takie sytuacje miały miejsce od 1 do 3 razy (47%). 3% badanych wskazało, że do takiego kontaktu doszło od 4 do 10 razy. Żaden z badanych policjantów nie powiedział, że sytuacje takie miały miejsce kilkanaście razy, natomiast 4% z nich zadeklarowało, że zdarzyły się one ponad 20 razy.

Pracownicy oświaty

Większość pracowników oświaty stwierdziło, że w ciągu miesiąca przed badaniem nie zgłosiła się do nich bezpośrednio żadna pełnoletnia osoba z prośbą o pomoc w związku z doświadczaniem przemocy w rodzinie (59%). Jest to wynik wyższy o 21 punktów procentowych od uzyskanego dla ogółu respondentów. 26% ankietowanych nauczycieli i pedagogów wskazało, że od 1 do 3 osób zwróciła się bezpośrednio do nich z prośbą o pomocy. Odpowiedzi od „4-10 razy” i „kilkanaście razy” nie zostały zaznaczone przez żadnego badanego pracownika oświaty. Znaczny odsetek z nich (11%) zaznaczył natomiast, że do takich spotkań doszło powyżej 20 razy.

Pracownicy ochrony zdrowia

Połowa pracowników ochrony zdrowia wskazała, że w miesiącu poprzedzającym badanie nie zgłosił się bezpośrednio do nich nikt będący ofiarą przemocy w rodzinie z prośbą o wsparcie. 31% badanych zadeklarowało natomiast, że sytuacja taka miała miejsce od 1 do 3 razy. 5% wskazało, że miała ona miejsce od 4 do 10 razy. 7% ankietowanych wskazało, że bezpośrednio do nich zwróciło się z prośbą o wsparcie ponad 20 dorosłych osób będących ofiarami przemocy w rodzinie. Również 7% lekarzy i pielęgniarek nie potrafiło określić ile osób zgłosiło się bezpośrednio do nich w ostatnim miesiącu z prośbą o wsparcie ze względu na doświadczanie przemocy w rodzinie.

Kuratorzy sądowi

Wśród kuratorów 41% zadeklarowało, że w ostatnim miesiącu nie zgłosiła się do nich bezpośrednio żadna dorosła osoba doświadczająca przemocy w rodzinie z prośbą o wsparcie. Połowa zadeklarowała, że w ich przypadku taka sytuacja miała miejsce od 1 do 3 razy. 5% kuratorów wskazało, że zgłoszono się do nich bezpośrednio od 4 do 10 razy. Na częstsze tego typu kontakty wskazało tylko 2% badanych.

Przedstawiciele gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych

Członkowie gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych najrzadziej deklarowali, że w miesiącu poprzedzającym badanie bezpośrednio do nich nie zgłosiła się żadna dorosła osoba z prośbą o wsparcie w związku z doświadczaniem przemocy w rodzinie (33%). Większość z nich (55%) wskazywała, że taka sytuacja miała miejsce od 1 do 3 razy. 7% ankietowanych z tej grupy wskazało, że zgłaszano się bezpośrednio do nich od 4 do 10 razy. W przypadku 1% kontakty takie miały miejsce kilkanaście razy, a w przypadku 3% powyżej 20 razy.

Tabela 21 prezentuje informacje na temat częstotliwości stykania się profesjonalistów z przypadkami przemocy wobec osób dorosłych w zależności od wielkości miejscowości, w której działają reprezentowane przez uczestników badania instytucje.

Tabela 21. Częstotliwość spotykania się profesjonalistów z przypadkami przemocy wobec osób dorosłych, które zwróciły się o pomoc bezpośrednio do danego pracownika w zależności od typu gminy

Liczba osób dorosłych, które zwróciły się o pomoc w ostatnim miesiącu	Ogółem	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
ani razu	38% (+/-2%)	40% (+/-2%)	36% (+/-9%)	40% (+/-6%)	33% (+/-12%)

1 – 3 razy	50% (+/-2%)	51% (+/-2%)	53% (+/-9%)	45% (+/-7%)	46% (+/-13%)
4 – 10 razy	5% (+/-1%)	3% (+/-1%)	6% (+/-4%)	6% (+/-3%)	8% (+/-7%)
kilkanaście razy	1% (+/-0%)	0% (+/-0%)	1% (+/-1%)	2% (+/-2%)	4% (+/-5%)
powyżej 20 razy	5% (+/-1%)	4% (+/-1%)	4% (+/-4%)	6% (+/-3%)	6% (+/-6%)
nie wiem	2% (+/-0%)	2% (+/-1%)	1% (+/-2%)	2% (+/-2%)	3% (+/-4%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Jeśli chodzi o przemoc wobec osób dorosłych, to wyniki rozkładają się inaczej niż w przypadku przemocy wobec dzieci, osób niepełnosprawnych i osób starszych, gdzie najczęściej zgłoszeń odnotowywali pracownicy instytucji z dużych gmin miejskich. Tu, oprócz gmin miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców, tyle samo zgłoszeń przyjęli pracownicy z gmin miejsko-wiejskich (po 64%). Różnica pomiędzy obydwoimi typami gmin polega wyłącznie na różnej intensywności tych zgłoszeń. W przypadku gmin wiejsko-miejskich był to do 3 razy w miesiącu, podczas gdy w dużych gminach miejskich było to nawet do ponad 20 razy w miesiącu. Należy tu też zauważyć, że wartości w punktach procentowych dla poszczególnych kategorii częstotliwości w zasadzie bardzo od siebie odbiegają, co świadczy o tym, że każdy typ gminy ma do czynienia z podobnym odsetkiem przypadków przemocy.

Gminy wiejskie

Spśród pracowników instytucji działających na terenie gmin wiejskich 40% zadeklarowało, że żadna osoba dorosła doświadczająca przemocy nie zgłosiła się bezpośrednio do nich z prośbą o pomoc. 51% wskazało, że taka sytuacja miała miejsce od 1 do 3 razy. Tylko 7% wskazało, że taka sytuacja miała miejsce ponad 3 razy. 3% zadeklarowało, że miała ona miejsce od 4 do 10 razy, a 4% że ponad 20 razy.

Gminy wiejsko-miejskie

Zgodnie z wynikami badania, do 36% ankietowanych pracowników gmin miejsko-wiejskich, nie zgłosiła się w miesiącu poprzedzającym badanie żadna pełnoletnia osoba doświadczająca przemocy w rodzinie z prośbą o wsparcie. 53% badanych wskazało, że taki kontakt miał miejsce od 1 do 3 razy, a 6% od 4 do 10 razy. Zaistnienie takich sytuacji powyżej 10 razy zadeklarowało 5% profesjonalistów działających na terenie gmin miejsko-wiejskich – 1% wskazał, że miały one miejsce kilkanaście razy, a 4% ponad 20 razy.

Gminy miejskie do 50 tys. mieszkańców

Do 40% osób zajmujących się zawodowo przeciwdziałaniem przemocy w gminach miejskich do 50 tys. mieszkańców nie zgłosiła się bezpośrednio żadna dorosła osoba z prośbą o wsparcie. 45% ankietowanych z tego typu gmin wskazało, że do takiego kontaktu doszło z od 1 do 3 osób. Po 6% badanych wskazało, że sytuacja taka miała miejsce od 4 do 10 razy i ponad 20 razy. Natomiast 2% wskazało, że bezpośrednio do nich zwróciło się kilkanaście osób.

Gminy miejskie powyżej 50 tys. mieszkańców

Pracownicy gmin miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców zajmujący się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, najrzadziej spośród pracowników innych typów gmin wskazywali, że żadna osoba pełnoletnia nie zwróciła się bezpośrednio do nich z prośbą o pomoc (33%). 46% wskazało, że w ich przypadku do takiego kontaktu doszło od 1 do 3 razy, natomiast 8% zadeklarowało, że zdarzyło się tak od 4 do 10 razy. 10% respondentów z tego typu gmin wskazało, że taka sytuacja miała miejsce ponad 10 razy – 4% wskazało, że kilkanaście razy, a 6% ponad 20 razy.

3.3. Działania podejmowane w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie w zależności od tego czy ofiarą jest dorosły czy dziecko

Badanych profesjonalistów zapytano o to, jakie działania podejmuje reprezentowana przez nich instytucja w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie. Respondenci wskazywali najczęściej podejmowane działania w zależności od tego, czy ofiarą przemocy jest osoba dorosła czy dziecko.

3.3.1. Działania podejmowane przez ośrodki pomocy społecznej w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie gdy ofiarą jest osoba dorosła

Odpowiedzi na temat działań podejmowanych przez ośrodki pomocy społecznej w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie wobec osoby dorosłej przedstawia tabela 22.

Tabela 22. Działania podejmowane przez ośrodki pomocy społecznej w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie wobec osoby dorosłej w zależności od typu gminy

Działania	Ogółem	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
wszczyzna procedurę „Niebieskie Karty”	94% (+/-1%)	93% (+/-2%)	96% (+/-2%)	93% (+/-3%)	95% (+/-3%)
diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie	97% (+/-1%)	97% (+/-1%)	96% (+/-2%)	96% (+/-2%)	98% (+/-2%)
udziela kompleksowej informacji o możliwościach uzyskania pomocy oraz wsparcia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie	97% (+/-1%)	97% (+/-1%)	96% (+/-2%)	98% (+/-2%)	97% (+/-2%)
udziela kompleksowej informacji o możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie	95% (+/-1%)	93% (+/-2%)	95% (+/-2%)	95% (+/-3%)	97% (+/-2%)
organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie	71% (+/-2%)	68% (+/-3%)	75% (+/-4%)	73% (+/-5%)	77% (+/-5%)
zapewnia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienia w całonocnej placówce świadczącej pomoc	68% (+/-2%)	60% (+/-3%)	72% (+/-4%)	71% (+/-5%)	89% (+/-4%)
prowadzi rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie	93% (+/-1%)	94% (+/-1%)	93% (+/-3%)	93% (+/-3%)	90% (+/-3%)
informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale	90%	89%	89%	92%	91%

w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	(+/-1%)	(+/-2%)	(+/-3%)	(+/-3%)	(+/-3%)
inne	10% (+/-1%)	7% (+/-2%)	13% (+/-3%)	14% (+/-4%)	13% (+/-4%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Do działań najczęściej podejmowanych przez ośrodki pomocy społecznej w momencie ujawnienia sytuacji przemocy wobec osób dorosłych należy diagnoza sytuacji i potrzeb osoby, co do której zachodzi podejrzenie, że jest dotknięta przemocą oraz udzielenie jej kompleksowej informacji o możliwościach uzyskania pomocy (każde po 97% wskazań). Nieznacznie rzadziej pracownicy pomocy społecznej wskazywali, że udzielają kompleksowej informacji o możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby dotkniętej przemocą w rodzinie (95%), wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” (94%), przeprowadzenia rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie (93%) oraz poinformowanie tych osób o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie (90%).

Zdecydowanie rzadziej pracownicy ośrodków pomocy społecznej wskazywali, że organizują niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie (71%) oraz zapewniają osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienia w całodobowej placówce świadczącej pomoc (68%). W przypadku tego ostatniego działania, warto podkreślić znaczne zróżnicowanie w częstotliwości jego podejmowania przez ośrodki pomocy społecznej z gmin różnego typu – najrzadziej było ono podejmowane przez instytucje zlokalizowane na terenie gmin wiejskich (60%), a najczęściej w gminach miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców (89%). Taki wynik może wskazywać na trudności w realizacji tego działania, ze względu na ograniczony dostęp na terenie gmin wiejskich do ośrodków tego typu. Choć niemal wszystkie działania podejmowane są częściej przez ośrodki pomocy z gmin miejskich liczących ponad 50 tys. mieszkańców, to różnice nie są tak duże, jak w przypadku działania dotyczącego zapewnienia schronienia w całodobowym ośrodku. Interesujące jest to, że jedyne działanie, przy którym zależność jest odwrotna, dotyczy rozmowy z domniemanymi sprawcami przemocy – różnice nie są duże, ale według deklaracji, częściej taka rozmowa jest przeprowadzana przez pracowników ośrodków pomocy społecznej zlokalizowanych w gminach wiejskich niż gminach miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców.

10% ankietowanych pracowników pomocy społecznej wskazało na podjęcie innych niż przewidziane w kafeferii odpowiedzi. Wśród tych działań pojawiły się: udzielenie pomocy finansowej i/lub rzeczowej; przeprowadzenie wywiadu środowiskowego; skierowanie do psychologa i/lub do terapeuty do spraw uzależnień; podjęcie interwencji kryzysowej; prowadzenie intensywnego monitoringu rodziny przez pracownika OPS; zapewnienie wsparcia specjalistycznego (psychologicznego, prawnego itd.); kierowanie informacji, zawiadomień lub wniosków do innych instytucji (prokuratura, sąd, kurator sądowy itd.); przekazanie sprawy do Zespołu Interdyscyplinarnego, który dalej prowadzi sprawę; podjęcie kontaktu i/lub współpracy z innymi instytucjami w celu ustalenia planu pomocy oraz realizacji działań w stosunku do rodziny dotkniętej przemocą; poinformowanie sądu rodzinnego o sytuacji dzieci w rodzinie dotkniętej przemocą; powiadomienie innych przedstawicieli innych instytucji (pielęgniarka środowiskowa, lekarz rodzinny, dzielnicowy); skierowanie do Ośrodka Interwencji Kryzysowej; powołanie grupy roboczej, która pracuje ze sprawcą i ofiarą przemocy czy skierowanie do poradni zdrowia psychicznego lub na spotkania AA.

3.3.2. Działania podejmowane przez policję w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie gdy ofiarą jest osoba dorosła

Odpowiedzi na temat działań podejmowanych przez policję w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie wobec osoby dorosłej przedstawia tabela 23.

Tabela 23. Działania podejmowane przez policję w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie wobec osoby dorosłej w zależności od typu gminy

Działania	Ogółem	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
wszczyna procedurę „Niebieskie Karty”	96% (+/-4%)	100% (+/-0%)	96% (+/-7%)	100% (+/-0%)	91% (+/-10%)
udziela osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy, w tym udziela pierwszej pomocy	83% (+/-7%)	94% (+/-11%)	71% (+/-17%)	86% (+/-13%)	85% (+/-12%)
organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie	87% (+/-6%)	89% (+/-15%)	86% (+/-13%)	97% (+/-7%)	79% (+/-14%)
podejmuje, w razie potrzeby inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,	91% (+/-5%)	94% (+/-11%)	79% (+/-15%)	100% (+/-0%)	91% (+/-10%)
stosuje środki przymusu bezpośredniego i zatrzymania w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie	92% (+/-5%)	89% (+/-15%)	86% (+/-13%)	100% (+/-0%)	91% (+/-10%)
przeprowadza, o ile jest to możliwe, z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, rozmowę o odpowiedzialności karnej	93% (+/-5%)	100% (+/-0%)	89% (+/-11%)	97% (+/-7%)	88% (+/-11%)
przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie	91% (+/-5%)	94% (+/-11%)	89% (+/-11%)	97% (+/-7%)	85% (+/-12%)
podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie	91% (+/-5%)	94% (+/-11%)	82% (+/-14%)	100% (+/-0%)	88% (+/-11%)
składa systematyczne wizyty w rodzinie gdzie mogło dojść do aktów przemocy w rodzinie	94% (+/-4%)	100% (+/-0%)	93% (+/-10%)	100% (+/-0%)	88% (+/-11%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

W sytuacji zidentyfikowania sytuacji przemocy w rodzinie wobec osób dorosłych, najczęściej podejmowanymi przez policję działaniami są: wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” (96%); składanie systematycznych wizyt w rodzinie, gdzie mogło dojść do aktów przemocy (94%); przeprowadzenie z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie rozmowy o odpowiedzialności karnej (93%); zastosowanie środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie (92%); podjęcie, w razie potrzeby innych niezbędnych czynności zapewniających ochronę życia, zdrowia i mienia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie (91%); przeprowadzenie na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie (91%) oraz podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie (91%). Nieznacznie rzadziej wskazywano na organizowanie niezwłocznie dostępu do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta

przemocą w rodzinie (87%) oraz udziela osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy, w tym udziela pierwszej pomocy (83%).

Wśród innych działań, które wymienili policjanci, znalazły się: udzielenie porady prawnej; skierowanie ofiary do punktów pomocy; zapewnienie bezpieczeństwa ofiarom (lokale, wyodrębnienie osobnego mieszkania dla ofiar, matek z dziećmi); skierowanie na programy edukacyjne dla sprawców; powiadamianie innych organów o sytuacji w rodzinie; udzielenie osobom dotkniętym przemocą informacji o instytucjach niosących pomoc; skierowanie wniosku o leczenie odwykowe; wszczęcie procedury karnej o przestępstwo z art. 209 KK; odizolowanie sprawcy od ofiary; powiadomienie komisji do spraw rozwiązywania problemów alkoholowych; udzielenie pomocy psychologicznej; skierowanie do poradni małżeńskiej; skierowanie wniosku do sądu rodzinnego; poinformowanie pracownika socjalnego o zatrzymaniu sprawcy i konieczności pomocy ofierze; odbycie konsultacji z ośrodkiem pomocy społecznej lub realizacja wizyt patronażowych.

3.3.3. Działania podejmowane przez placówki oświaty w sytuacji ujawnienia przemocy gdy ofiarą jest osoba dorosła

Odpowiedzi na temat działań podejmowanych przez placówki oświatowe w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie wobec osoby dorosłej przedstawia tabela 24.

Tabela 24. Działania podejmowane przez placówki oświatowe w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie wobec osoby dorosłej w zależności od typu gminy

Oświata	Ogółem	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
wszczyna procedurę „Niebieskie Karty”	71% (+/-6%)	68% (+/-10%)	73% (+/-16%)	80% (+/-11%)	68% (+/-11%)
udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy oraz wsparcia osobie co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,	89% (+/-4%)	91% (+/-6%)	93% (+/-9%)	88% (+/-9%)	86% (+/-8%)
udziela kompleksowych informacji o możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie	73% (+/-6%)	81% (+/-9%)	60% (+/-18%)	66% (+/-13%)	76% (+/-10%)
organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie	46% (+/-7%)	60% (+/-11%)	43% (+/-18%)	34% (+/-13%)	41% (+/-12%)
prowadzi rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,	59% (+/-6%)	65% (+/-11%)	63% (+/-17%)	66% (+/-13%)	45% (+/-12%)
inne	6% (+/-3%)	5% (+/-5%)	3% (+/-6%)	10% (+/-8%)	5% (+/-5%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Przedstawiciele placówek oświaty najczęściej wskazywali, że w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie w stosunku do osoby dorosłej, reprezentowana przez nich instytucja udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy oraz wsparcia osobie co do której istnieje podejrzenie,

że jest dotknięta przemocą w rodzinie (89%). Rzadziej wskazywano, że udziela kompleksowych informacji o możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie (73%), wszczyna procedurę „Niebieskie Karty” (71%). Najrzadziej prowadzi rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie (59%) oraz organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie (46%).

Inne działania podejmowane przez ankietowanych z tej grupy to: udzielenie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego; diagnoza sytuacji rodzinnej; współpraca z instytucjami pomocowymi; bezzwłoczne poinformowanie o zdarzeniu zespołu interdyscyplinarnego w celu powołania grupy roboczej; zgłoszenie sprawy na policję lub bezpośrednio do sądu rodzinnego; propozycja terapii dla osób poszkodowanych i sprawcy; rozmowa z ofiarami przemocy; oddzielenie sprawcy od ofiary; monitorowanie sytuacji w domu oraz wezwanie policji.

3.3.4. Działania podejmowane przez placówki ochrony zdrowia w sytuacji ujawnienia przemocy gdy ofiarą jest osoba dorosła

Odpowiedzi na temat działań podejmowanych przez placówki ochrony zdrowia w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie wobec osoby dorosłej przedstawia tabela 25.

Tabela 25. Działania podejmowane przez placówki służby zdrowia w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie wobec osoby dorosłej w zależności od typu gminy

Ochrona zdrowia	Ogółem	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
wszczyna procedurę „Niebieskie Karty”	62% (+/-12%)	50% (+/-25%)	40% (+/-30%)	79% (+/-18%)	69% (+/-25%)
udziela osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, informacji o możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia oraz	88% (+/-8%)	94% (+/-12%)	80% (+/-25%)	79% (+/-18%)	100% (+/-0%)
informuje o uprawnieniu do bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie	76% (+/-11%)	75% (+/-21%)	70% (+/-28%)	74% (+/-20%)	85% (+/-20%)
inne	19% (+/-10%)	13% (+/-16%)	40% (+/-30%)	16% (+/-16%)	15% (+/-20%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Badani przedstawiciele ochrony zdrowia (lekarze i pielęgniarki) wskazywali, że w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie, gdy ofiarą jest osoba dorosła, placówka ochrony zdrowia najczęściej udziela osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, informacji o możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia (88%); informuje o uprawnieniu do bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie (76%) oraz wszczyna procedurę „Niebieskie Karty” (62%).

Wśród innych działań wymieniono: udzielenie pomocy psychologicznej; skierowanie na psychoterapię; kontakt z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i ośrodkiem pomocy społecznej; przeprowadzenie rozmowy z ofiarą; kontakt z policją i zgłoszenie problemu do zespołu interdyscyplinarnego.

3.4. Działania podejmowane zazwyczaj w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie w sytuacji gdy ofiarą jest dziecko

Następnie, profesjonalistów zajmujących się problemem przemocy w rodzinie, zapytano o rodzaj działań, jakie podejmują reprezentowane przez nich instytucje w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie wobec dzieci.

3.4.1. Działania podejmowane przez ośrodki pomocy społecznej w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie gdy ofiarą jest dziecko

Odpowiedzi na temat działań podejmowanych przez ośrodki pomocy społecznej w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie wobec dzieci przedstawia tabela 26.

Tabela 26. Działania podejmowane przez ośrodki pomocy społecznej w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie wobec dziecka w zależności od typu gminy

Działania	Ogółem	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
wszczyła procedurę „Niebieskie Karty”	87% (+/-1%)	85% (+/-2%)	88% (+/-3%)	89% (+/-4%)	94% (+/-3%)
przeprowadza rozmowę z rodzicem niestosującym przemocy wobec dziecka, udzielając kompleksowej informacji o możliwościach wsparcia,	91% (+/-1%)	88% (+/-2%)	92% (+/-3%)	92% (+/-3%)	94% (+/-3%)
kieruje dziecko dotknięte przemocą w rodzinie do poradni pedagogiczno-psychologicznej,	70% (+/-2%)	68% (+/-3%)	71% (+/-4%)	71% (+/-5%)	74% (+/-5%)
kieruje dziecko dotknięte przemocą w rodzinie do świetlicy socjoterapeutycznej	32% (+/-2%)	21% (+/-3%)	36% (+/-5%)	44% (+/-6%)	54% (+/-6%)
kieruje dziecko dotknięte przemocą w rodzinie do świetlicy opiekuńczo-wychowawczej	25% (+/-2%)	18% (+/-2%)	28% (+/-4%)	30% (+/-5%)	43% (+/-6%)
kieruje rodziców /opiekunów prawnych dziecka dotkniętego przemocą w rodzinie do uczestnictwa w warsztatach umiejętności wychowawczych,	48% (+/-2%)	39% (+/-3%)	47% (+/-5%)	55% (+/-6%)	77% (+/-5%)
przeprowadza rozmowę z osobą podejrzaną o stosowanie przemocy wobec dziecka,	87% (+/-1%)	87% (+/-2%)	90% (+/-3%)	87% (+/-4%)	88% (+/-4%)
zawiadamia prokuraturę o możliwości popełnienia przestępstwa,	80% (+/-2%)	75% (+/-3%)	81% (+/-4%)	86% (+/-4%)	89% (+/-4%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Do najczęściej podejmowanych działań przez ośrodki pomocy społecznej w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie wobec dziecka należy przeprowadzenie rozmowy z rodzicem niestosującym przemocy wobec dziecka (91%); przeprowadzenie rozmowy z osobą podejrzaną o stosowanie przemocy wobec dziecka (88%) lub wszczęcie procedury „Niebieskie karty” (87%). Rządziej zawiadamiają prokuraturę o możliwości popełnienia przestępstwa (80%) oraz kierują dziecko dotknięte przemocą w rodzinie do poradni pedagogiczno-psychologicznej (70%). Zdecydowanie rzadziej kierują rodziców / opiekunów prawnych dziecka dotkniętego przemocą w rodzinie do uczestnictwa w warsztatach umiejętności wychowawczych (48%); kierują dziecko dotknięte przemocą w rodzinie do świetlicy socjoterapeutycznej (32%) lub kierują dziecko dotknięte przemocą w rodzinie do świetlicy opiekuńczo-wychowawczej (25%). Należy zwrócić uwagę na duże zróżnicowanie w częstości podejmowania niektórych działań ze względu na typ gminy, w której znajduje się ośrodek pomocy społecznej. Instytucje te ulokowane w gminach wiejskich zdecydowanie rzadziej od tych

ulokowanych w gminach wiejskich kierowały dziecko dotknięte przemocą w rodzinie do świetlicy socjoterapeutycznej (od 32% do 54%); kierowały dziecko dotknięte przemocą w rodzinie do świetlicy opiekuńczo-wychowawczej (od 25% do 43%) lub kierowały rodziców/opiekunów prawnych dziecka dotkniętego przemocą w rodzinie do uczestnictwa w warsztatach umiejętności wychowawczych (od 39% do 77%). Wyniki pośrednie uzyskano dla gmin miejsko-wiejskich i miejskich do 50 tys. mieszkańców. Zróżnicowanie to może wynikać z braku dostępu do świetlic oraz warsztatów umiejętności wychowawczych w gminach wiejskich. Takiego wytłumaczenia nie można natomiast znaleźć dla rzadszego w gminach wiejskich (75%) w porównaniu do gmin miejskich (86% i 89%) zawiadomienia prokuratury o możliwości popełnienia przestępstwa.

Ponadto, pracownicy ośrodków pomocy społecznej podejmują inne działania, w tym: kontakt z pedagogiem szkolnym, kuratorem sądu rodzinnego, kontakt z lekarzem rodzinnym, pielęgniarką, policją itp.; zapewnienie dostępu do pomocy psychologicznej; przydzielenie asystenta rodziny; zawiadomienie sądu rodzinnego bądź kontakt z kuratorem (jeżeli jest on przydzielony rodzinie); monitoring w środowisku rodzinnym; skierowanie sprawy do grupy roboczej, która podejmuje stosowne działania w odniesieniu do sytuacji dziecka, jego potrzeb, w tym bezpieczeństwa; skierowanie sprawcy do poradni psychologicznej; ścisła współpraca z pedagogiem szkolnym, wychowawcą; zawiadomienie policji; patrole w godzinach nocnych; kontakt z dzielnicowym; nawiązanie kontaktu z lekarzem; odebranie dziecka i umieszczenie go w rodzinie lub pieczy zastępczej; wizyta środowiskowa; skierowanie dziecka do placówki opiekuńczo-wychowawczej czy oddzielenie sprawcy od ofiary przemocy.

3.4.2. Działania podejmowane przez policję w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie gdy ofiarą jest dziecko

Odpowiedzi na temat działań podejmowanych przez policję w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie wobec dzieci przedstawia tabela 27.

Tabela 27. Działania podejmowane przez policję w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie wobec dziecka w zależności od typu gminy

Działania	Ogółem	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
wszczyła procedurę „Niebieskie Karty”	95% (+/-4%)	100% (+/-0%)	96% (+/-7%)	97% (+/-7%)	91% (+/-10%)
udziela dziecku niezbędnej pomocy, w tym udziela pierwszej pomocy	90% (+/-6%)	94% (+/-11%)	86% (+/-13%)	90% (+/-11%)	91% (+/-10%)
organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia dziecka	93% (+/-5%)	94% (+/-11%)	96% (+/-7%)	97% (+/-7%)	85% (+/-12%)
podejmuje, w razie potrzeby inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia dziecko dotkniętego przemocą w rodzinie,	97% (+/-3%)	100% (+/-0%)	93% (+/-10%)	100% (+/-0%)	97% (+/-6%)
podejmuje decyzję o odebraniu dziecka w trybie art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,	61% (+/-9%)	56% (+/-23%)	57% (+/-18%)	62% (+/-18%)	68% (+/-16%)
przeprowadza, o ile jest to możliwe, z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, rozmowę o odpowiedzialności karnej oraz wzywa go do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego	95% (+/-4%)	100% (+/-0%)	93% (+/-10%)	100% (+/-0%)	91% (+/-10%)
przeprowadza na miejscu zdarzenia, w	95%	100%	93%	97%	94%

przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie	(+/-4%)	(+/-0%)	(+/-10%)	(+/-7%)	(+/-8%)
podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie	94% (+/-5%)	100% (+/-0%)	86% (+/-13%)	97% (+/-7%)	94% (+/-8%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Policjanci najczęściej wskazywali, że ich instytucja w przypadku zidentyfikowania sytuacji przemocy wobec dziecka najczęściej podejmuje, w razie potrzeby niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia dziecko dotkniętego przemocą w rodzinie (97%); wszczyna procedurę „Niebieskie Karty” (95%); przeprowadza, o ile jest to możliwe, z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, rozmowę o odpowiedzialności karnej oraz wzywa go do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego (95%) lub przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie (95%). Bardzo często wskazywali również, że podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie (94%); organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia dziecka (93%) oraz udziela dziecku niezbędnej pomocy, w tym udziela pierwszej pomocy (90%). Zdecydowanie rzadziej wskazywano natomiast, że podejmuje decyzję o odebraniu dziecka w trybie art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (61%).

Wśród innych działań wymieniono: powiadomienie sądu; kontakt z ośrodkiem pomocy społecznej; zawiadomienie pedagoga; ustanowienie przedstawiciela; umieszczenie dziecka w placówce; wszczęcie procedury karnej z art 209 KK; skierowanie wniosku do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny; zatrzymanie sprawcy przemocy; niezwłoczne poinformowanie sądu rodzinnego z wnioskiem o wgląd w sytuację rodziny; poinformowanie szkoły z wnioskiem o objęcie opieką psychologa / pedagoga; izolacja sprawcy oraz odebranie dziecka, jeśli oboje rodziców jest sprawcami.

3.4.3. Działania podejmowane przez placówki oświaty w sytuacji ujawnienia przemocy gdy ofiarą jest dziecko

Odpowiedzi na temat działań podejmowanych przez placówki oświatowe w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie wobec dzieci przedstawia tabela 28.

Tabela 28. Działania podejmowane przez placówki oświaty w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie wobec dziecka w zależności od typu gminy

Działania	Ogółem	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
wszczyna procedurę „Niebieskie Karty”	82% (+/-5)	74% (+/-10)	90% (+/-11)	86% (+/-10)	83% (+/-9)
diagnozuje sytuację i potrzeby dziecka	91% (+/-4)	96% (+/-4)	87% (+/-12)	86% (+/-10)	92% (+/-6)
udziela kompleksowych informacji osobie najbliższej dziecku o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodziny,	94% (+/-3)	97% (+/-4)	87% (+/-12)	94% (+/-7)	94% (+/-6)
inne	12% (+/-4)	6% (+/-6)	10% (+/-11)	12% (+/-9)	18% (+/-9)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Najczęściej przedstawiciele placówek oświatowych deklarowali, że reprezentowana przez nich instytucja w sytuacji ujawnienia sytuacji przemocy wobec dziecka udziela kompleksowych informacji

osobie najbliższej dziecku o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodziny (94%) oraz diagnozuje sytuację i potrzeby dziecka (91%). Trochę rzadziej respondenci z tej grupy deklarowali, że instytucja wszczyna procedurę „Niebieskie Karty” (82%).

Inne podejmowane działania to: zawiadomienie policji, sądu lub prokuratury; objęcie dziecka opieką na terenie szkoły; pomoc psychologiczna; współpraca z instytucjami pomocowymi - wspólny plan pomocy; powiadomienie zespołu interdyscyplinarnego; powiadomienie ośrodka pomocy społecznej; monitoring sytuacji dziecka; skierowanie rodziny do psychologa, lekarza psychiatry lub innych specjalistów; zapewnienie dożywiania; współpraca z Caritas (pomoc rzeczowa, materialna, wyjazdy, kolonie, wycieczki) oraz wezwanie pogotowia ratunkowego i służby medycznej.

3.4.4. Działania podejmowane przez placówki ochrony zdrowia w sytuacji ujawnienia przemocy gdy ofiarą jest dziecko

Odpowiedzi na temat działań podejmowanych przez placówki ochrony zdrowia w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie wobec dzieci przedstawia tabela 29.

Tabela 29. Działania podejmowane przez placówki ochrony zdrowia w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie wobec dziecka w zależności od typu gminy

Działania	Ogółem	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
wszczyna procedurę „Niebieskie Karty”	71% (+/-12)	69% (+/-23)	60% (+/-30)	74% (+/-20)	77% (+/-23)
w przypadku zagrożenia życia i zdrowia dziecka wspólnie z przedstawicielem policji i pracownikiem socjalnym podejmuje decyzję o odebraniu dziecka w trybie art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,	48% (+/-13)	69% (+/-23)	40% (+/-30)	42% (+/-22)	38% (+/-26)
inne	22% (+/-11)	6% (+/-12)	50% (+/-31)	21% (+/-18)	23% (+/-23)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Lekarze i pielęgniarki najczęściej wskazywali, że instytucja w której pracują w sytuacji zidentyfikowania sytuacji przemocy wobec dziecka wszczyna procedurę „Niebieskie Karty” (71%). Zdecydowanie rzadziej wskazywano, że w przypadku zagrożenia życia i zdrowia dziecka wspólnie z przedstawicielem policji i pracownikiem socjalnym podejmuje decyzję o odebraniu dziecka w trybie art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (48%).

Wśród innych działań znalazły się: wsparcie rodzica również będącego również ofiarą przemocy; zgłoszenie do sądu rodzinnego, policji i/lub prokuratury; zgłoszenie problemu do ośrodka pomocy społecznej i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz działania podejmowane w ramach pracy grup roboczych.

3.4.5. Działania podejmowane przez kuratorów w sytuacji ujawnienia przemocy gdy ofiarą jest dziecko

Odpowiedzi na temat działań podejmowanych przez kuratorów sądowych w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie wobec dzieci przedstawia tabela 30.

Tabela 30. Działania podejmowane przez kuratorów sądowych w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie wobec dziecka w zależności od typu gminy

Działania	Ogółem	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
wszczyna procedurę „Niebieskie Karty”	14% (+/-5%)	14% (+/-26%)	10% (+/-7%)	17% (+/-11%)	18% (+/-10%)
udzielają członkom zespołu interdyscyplinarnego informacji o obowiązującym stanie prawnym w zakresie oddziaływania prawnego na sprawców przemocy	67% (+/-7%)	71% (+/-33%)	76% (+/-11%)	76% (+/-13%)	51% (+/-13%)
uzyskują diagnozę problemu przemocy w rodzinie na terenie właściwości sądu lub zespołu kuratorskiej służby sądowej	73% (+/-7%)	71% (+/-33%)	76% (+/-11%)	69% (+/-14%)	72% (+/-12%)
pozyskują informacje dotyczące wszystkich jednostek świadczących pomoc ofiarom przemocy w rodzinie na terenie właściwości sądu lub zespołu kuratorskiej służby sądowej	72% (+/-7%)	86% (+/-26%)	70% (+/-11%)	71% (+/-14%)	74% (+/-11%)
pozyskują informacje dotyczące placówek realizujących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie	64% (+/-7%)	71% (+/-33%)	59% (+/-12%)	69% (+/-14%)	67% (+/-12%)
ustalają z przedstawicielami pomocy społecznej lub organizacji pozarządowych zasady kierowania (umawiania) osób dotkniętych przemocą w rodzinie wymagających pomocy, z którymi kuratorzy współpracują w ramach prowadzonych dozorów, nadzorów lub innych czynności, do właściwych jednostek pomocowych w celu udzielenia im właściwej pomocy	78% (+/-6%)	86% (+/-26%)	79% (+/-10%)	81% (+/-12%)	72% (+/-12%)
inne	20% (+/-6%)	0% (+/-0%)	11% (+/-8%)	24% (+/-13%)	28% (+/-12%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Kuratorzy sądowi najczęściej wskazywali, że w sytuacji zaistnienia sytuacji przemocy w rodzinie w stosunku do dziecka, najczęściej ustalają z przedstawicielami pomocy społecznej lub organizacji pozarządowych zasady kierowania (umawiania) osób dotkniętych przemocą w rodzinie wymagających pomocy, z którymi kuratorzy współpracują w ramach prowadzonych dozorów, nadzorów lub innych czynności, do właściwych jednostek pomocowych w celu udzielenia im właściwej pomocy (78%); uzyskują diagnozę problemu przemocy w rodzinie na terenie właściwości sądu lub zespołu kuratorskiej służby sądowej (73%) oraz pozyskują informacje dotyczące wszystkich jednostek świadczących pomoc ofiarom przemocy w rodzinie na terenie właściwości sądu lub zespołu kuratorskiej służby sądowej (72%). Według deklaracji rzadziej udzielają członkom zespołu interdyscyplinarnego informacji o obowiązującym stanie prawnym w zakresie oddziaływania prawnego na sprawców przemocy (67%) oraz pozyskują informacje dotyczące placówek realizujących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie (64%). Jedynie 14% wskazało, że wszczyna procedurę „Niebieskie Karty”.

Kuratorzy zadeklarowali ponadto realizację innych działań: skierowanie pisma do powiatowego centrum pomocy rodzinie na temat panującej sytuacji w środowisku; poinformowanie o zaistniałej sytuacji pracownika socjalnego z danego środowiska oraz dzielnicowego z prośbą o wgląd w środowisko, a także przewodniczącego gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych; skierowanie sprawy do prokuratury lub do sądu o wgląd w sytuację rodziny; zawiadomienie policji; przeprowadzenie diagnozy sytuacji dziecka poprzez sporządzenie wywiadu środowiskowego; podjęcie

ściślej współpracy ze szkołą/przedszkolem, gdzie uczęszcza dziecko; wprowadzenie asystenta rodziny i nadzór nad rodziną przez pracownika socjalnego oraz policji – dzielnicowego; przeprowadzenie rozmowy z najbliższą osobą dziecka, która nie stosuje przemocy i/lub ze sprawcą przemocy; kontakt z ośrodkiem pomocy społecznej; ustalenie „najbliższej osoby” w celu reprezentowania dziecka w dalszych działaniach; objęcie dziecka pomocą psychologiczną; kontakt z osobami znaczącymi dla dziecka (rodzicami niestosującymi przemocy lub innymi opiekunami dorosłymi); zorganizowanie pomocy zgodnej z potrzebami danej sytuacji; odebranie dziecka; zastosowanie programu korekcyjnego; wszczęcie postępowania karnego lub przeprowadzenie diagnozy sytuacji w szkole i w środowisku.

3.4.6. Działania podejmowane przez gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych w sytuacji ujawnienia przemocy gdy ofiarą jest dziecko

Odpowiedzi na temat działań podejmowanych przez gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie wobec dzieci przedstawia tabela 31.

Tabela 31. Działania podejmowane przez GKRPA w sytuacji ujawnienia przemocy w rodzinie wobec dziecka w zależności od typu gminy

Działania	Ogółem	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
wszczyła procedurę „Niebieskie Karty”	83% (+/-3%)	85% (+/-4%)	80% (+/-7%)	84% (+/-8%)	81% (+/-11%)
udziela kompleksowej informacji o możliwościach uzyskania pomocy oraz wsparcia	90% (+/-2%)	88% (+/-3%)	95% (+/-4%)	96% (+/-4%)	85% (+/-10%)
udziela kompleksowej informacji o formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc,	87% (+/-3%)	86% (+/-3%)	87% (+/-5%)	94% (+/-5%)	85% (+/-10%)
inne	12% (+/-2%)	9% (+/-3%)	14% (+/-6%)	20% (+/-9%)	13% (+/-9%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Przedstawiciele gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych najczęściej deklarowali, że w sytuacji ujawnienia sytuacji przemocy w rodzinie w stosunku do dziecka, ich instytucja udziela kompleksowej informacji o możliwościach uzyskania pomocy oraz wsparcia (90%); udziela kompleksowej informacji o formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc (87%) oraz wszczyła procedurę „Niebieskie Karty” (83%).

Wśród innych działań podejmowanych przez gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych znalazły się: poinformowanie szkoły dziecka o konieczności wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”; skierowanie rodzica dziecka do szkoły; skierowanie zawiadomienia do sądu rodzinnego z wnioskiem o ustalenie sytuacji małoletniego i wszczęcie postępowania o ograniczenie władzy rodzicielskiej sprawy przemocy lub pozbawienie władzy; powiadomienie prokuratury, sądu lub policji; powiadomienie kuratora; zabezpieczenie elementarnego bezpieczeństwa dziecka; kontakt z ośrodkiem pomocy społecznej; wniosek o odebranie dziecka i umieszczenia w pieczy zastępczej; współpraca z pedagogami szkół i asystentami rodziny.

3.5. Ocena jakości współpracy z poszczególnymi podmiotami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Badani pracownicy systemu przeciwdziałania przemocy poproszeni zostali o dokonanie oceny jakości współpracy pomiędzy poszczególnymi podmiotami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie (tj. pomocą społeczną, policją, kuratorami sądowymi, gminnymi komisjami rozwiązywania problemów alkoholowych, oświatą, ochroną zdrowia, organizacjami pozarządowymi oraz specjalistycznymi placówkami udzielającymi pomocy ofiarom przemocy).

W pierwszej kolejności, respondenci oceniali jakość współpracy z przedstawicielami poszczególnych służb i instytucji lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, posługując się 5-stopniową skalą, gdzie 1 oznaczało „bardzo źle”, a 5 oznaczało „bardzo dobrze”.

Tabela 32. Ogólna ocena jakości współpracy z przedstawicielami poszczególnych służb i instytucji lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Instytucje	1 Bardzo źle	2	3	4	5 Bardzo dobrze	Trudno powiedzieć
pomoc społeczna	1% (+/-1%)	1% (+/-1%)	9% (+/-2%)	25% (+/-3%)	64% (+/-4%)	0% (+/-0%)
policja	1% (+/-0%)	4% (+/-1%)	13% (+/-1%)	33% (+/-2%)	48% (+/-2%)	1% (+/-0%)
oświata	3% (+/-1%)	11% (+/-1%)	24% (+/-2%)	34% (+/-2%)	25% (+/-2%)	3% (+/-1%)
gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych	4% (+/-1%)	9% (+/-1%)	19% (+/-2%)	30% (+/-2%)	31% (+/-2%)	6% (+/-1%)
ochrona zdrowia	15% (+/-1%)	21% (+/-2%)	21% (+/-2%)	20% (+/-2%)	16% (+/-1%)	7% (+/-1%)
kuratorzy sądowi	3% (+/-1%)	9% (+/-1%)	19% (+/-2%)	34% (+/-2%)	31% (+/-2%)	4% (+/-1%)
NGO	8% (+/-1%)	12% (+/-1%)	15% (+/-1%)	16% (+/-1%)	10% (+/-1%)	39% (+/-2%)
specjalistyczne placówki udzielające pomocy ofiarom przemocy w rodzinie	3% (+/-1%)	6% (+/-1%)	15% (+/-1%)	29% (+/-2%)	22% (+/-2%)	25% (+/-2%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Najlepiej ocenianą instytucją ze względu na jakość współpracy przez ogół badanych były ośrodki pomocy społecznej. Uzyskały one 89% pozytywnych ocen. Drugie miejsce pod względem jakości współpracy zajęła policja, uzyskując 81% dobrych lub bardzo dobrych ocen. Na trzecim miejscu znaleźli się kuratorzy sądowi uzyskując 65% pozytywnych ocen, nieznacznie wyprzedzając gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych (61% pozytywnych ocen) i pracowników oświaty (59%). Słabiej była oceniana jakość współpracy ze specjalistycznymi placówkami udzielającymi pomocy ofiarom przemocy w rodzinie (51% pozytywnych ocen), przedstawicielami ochrony zdrowia (36%) i organizacji pozarządowych (26%). W przypadku tych ostatnich należy jednak zwrócić uwagę, że niemal 40% badanych stwierdziło, że trudno powiedzieć jak oceniają jakość współpracy z organizacjami pozarządowymi.

3.5.1. Oceny jakości współpracy w podziale na typ instytucji

Zestawienie pozytywnych ocen poszczególnych służb i instytucji lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zależności od instytucji, którą reprezentowali respondenci przedstawiono w tabeli 33.

Tabela 33. Odsetek pozytywnych ocen jakości współpracy z przedstawicielami poszczególnych służb i instytucji lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zależności od typu instytucji

Instytucje	OPS	Policja	Oświata	GKRPA	Ochrona zdrowia	Kuratorzy	NGO
pomoc społeczna	-	92% (+/- 5%)	88% (+/-4%)	94% (+/-2%)	90% (+/-8%)	85% (+/-5%)	81% (+/-15%)
policja	82% (+/-2%)	-	79% (+/-5%)	85% (+/- 3%)	81% (+/-10%)	70% (+/-7%)	74% (+/-17%)
oświata	60% (+/-2%)	56% (+/-9%)	-	66% (+/-4%)	71% (+/- 12%)	43% (+/-7%)	56% (+/-19%)
gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych	65% (+/- 2%)	57% (+/-9%)	55% (+/-7%)	-	65% (+/- 12%)	36% (+/-7%)	54% (+/-19%)
ochrona zdrowia	37% (+/-2%)	35% (+/-9%)	41% (+/- 6%)	41% (+/- 4%)	-	16% (+/-6%)	33% (+/-18%)
kuratorzy sądowi	64% (+/-2%)	66% (+/-9%)	71% (+/-6%)	69% (+/-4%)	72% (+/- 12%)	-	56% (+/-19%)
NGO	26% (+/-2%)	28% (+/-8%)	28% (+/-6%)	28% (+/-3%)	45% (+/- 13%)	24% (+/-6%)	-
specjalistyczne placówki udzielające pomocy ofiarom przemocy w rodzinie	49% (+/-2%)	49% (+/-9%)	49% (+/-7%)	52% (+/-4%)	69% (+/-12%)	58% (+/-7%)	74% (+/-17%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Oceny pracowników ośrodków pomocy społecznej

Pracownicy ośrodków pomocy społecznej najlepiej oceniali współpracę z policją – uzyskała ona najwięcej pozytywnych opinii (82%). Gorzej oceniana była współpraca z gminnymi komisjami rozwiązywania problemów alkoholowych (65% pozytywnych ocen), kuratorami sądowymi (64%) oraz pracownikami oświaty (60%). Najmniej pozytywnych ocen od pracowników ośrodków pomocy społecznej otrzymały specjalistyczne placówki udzielające pomocy ofiarom przemocy w rodzinie (49%), placówki ochrony zdrowia (37%) oraz organizacje pozarządowe (26%).

Oceny policjantów

Policjanci najlepiej oceniali współpracę z ośrodkami pomocy społecznej (92% pozytywnych opinii). Słabiej była przez nich oceniana współpraca z kuratorami sądowymi (66%), gminnymi komisjami rozwiązywania problemów alkoholowych (57%) i placówkami oświatowymi (56%). Najślabiej ocenianymi instytucjami przez pracowników policji były specjalistyczne placówki udzielające pomocy ofiarom przemocy w rodzinie (49%), placówki ochrony zdrowia (35%) oraz organizacje pozarządowe (28%).

Oceny pracowników oświaty

Przedstawiciele oświaty najlepiej oceniali współpracę z ośrodkami pomocy społecznej (88% pozytywnych ocen), policji (79%) i kuratorów sądowych (71%). Słabiej oceniono gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych (55%), specjalistyczne placówki udzielające pomocy ofiarom przemocy w rodzinie (49%) oraz placówki ochrony zdrowia (41%). Najgorzej współpraca układała się z organizacjami pozarządowymi (28%).

Oceny przedstawicieli gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych

Członkowie gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych najlepiej oceniali współpracę z ośrodkami pomocy społecznej (94% pozytywnych ocen) oraz policją (85%). Gorzej ocenieni zostali kuratorzy sądowi (69%) oraz placówki oświatowe (66%). Najmniej pozytywnych opinii w ocenie przedstawicieli gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych zdobyli przedstawiciele specjalistycznych placówek udzielających pomocy ofiarom przemocy w rodzinie (52%), ochrony zdrowia (41%) oraz organizacji pozarządowych (28%).

Oceny pracowników ochrony zdrowia

Lekarze i pielęgniarki najlepiej oceniali współpracę z ośrodkami pomocy społecznej – uzyskały one pozytywne opinie od 90% pracowników ochrony zdrowia. Dobrze oceniana przez większość badanych była również współpraca z policją (81%), kuratorami sądowymi (72%), oświatą (71%), specjalistycznymi placówkami udzielającymi pomocy ofiarom przemocy w rodzinie (69%) oraz gminnymi komisjami rozwiązywania problemów alkoholowych (65%). Najrzadziej pozytywnie oceniane były organizacje pozarządowe (45%). Przedstawiciele ochrony zdrowia znacznie lepiej oceniają współpracę z innymi instytucjami, niż same zostały przez nie ocenione.

Oceny kuratorów sądowych

Kuratorzy sądowi najwięcej pozytywnych opinii przedstawili na temat współpracy z ośrodkami pomocy społecznej (85%). Drugie miejsce zajęła policja z 70% pozytywnych opinii. Dalsze miejsca zajęły specjalistyczne placówki udzielające pomocy ofiarom przemocy w rodzinie (58%), placówki oświatowe (43%) i gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych (36%). Najślabiej oceniona została przez kuratorów współpraca z organizacjami pozarządowymi (24%) oraz placówkami ochrony zdrowia (16%). Kuratorzy w swoich ocenach byli bardziej krytyczni niż przedstawiciele innych instytucji publicznych.

Oceny przedstawicieli organizacji pozarządowych

Przedstawiciele organizacji pozarządowych najlepiej oceniali współpracę z ośrodkami pomocy społecznej (81%), policją (74%) oraz specjalistycznymi ośrodkami udzielającymi pomocy ofiarom przemocy w rodzinie (74%). Słabiej była przez nich oceniana współpraca z kuratorami (56%) pracownikami oświaty (56%) oraz gminnymi komisjami rozwiązywania problemów alkoholowych (54%). Najmniej pozytywnych ocen otrzymały placówki ochrony zdrowia (33%). Należy jednak podkreślić, że ze względu na niską liczebność pracowników organizacji pozarządowych w próbie, porównywalność wystawionych przez nich ocen jest ograniczona.

W tabeli 34 przedstawiono zestawienie negatywnych ocen poszczególnych służb i instytucji lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zależności od instytucji.

Tabela 34. Odsetek negatywnych ocen jakości współpracy z przedstawicielami poszczególnych służb i instytucji lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zależności typu instytucji

Instytucje	OPS	Policja	Oświata	GKRPA	Ochrona zdrowia	Kuratorzy	NGO
pomoc społeczna	-	0% (+/-0%)	0% (+/-1%)	3% (+/-1%)	2% (+/-3%)	2% (+/-2%)	4% (+/-7%)
policja	5% (+/-1%)	-	3% (+/-2%)	3% (+/-1%)	5% (+/-6%)	14% (+/-5%)	4% (+/-7%)
oświata	14% (+/-2%)	12% (+/-6%)	-	14% (+/-3%)	10% (+/-8%)	20% (+/-6%)	19% (+/-15%)
gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych	13% (+/-2%)	16% (+/-7%)	5% (+/-3%)	-	11% (+/-8%)	24% (+/-6%)	25% (+/-16%)
ochrona zdrowia	36% (+/-2%)	44% (+/-9%)	22% (+/-5%)	32% (+/-4%)	-	41% (+/-7%)	33% (+/-18%)
kuratorzy sądowi	13% (+/-1%)	8% (+/-5%)	10% (+/-4%)	10% (+/-2%)	14% (+/-9%)	-	11% (+/-12%)
NGO	22% (+/-2%)	23% (+/-8%)	10% (+/-4%)	21% (+/-3%)	10% (+/-8%)	22% (+/-6%)	-
specjalistyczne placówki udzielające pomocy ofiarom przemocy w rodzinie	9% (+/-1%)	17% (+/-7%)	9% (+/-4%)	8% (+/-2%)	3% (+/-5%)	6% (+/-4%)	7% (+/-10%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Oceny pracowników ośrodków pomocy społecznej

Pracownicy ośrodków pomocy społecznej ocenili, że najgorzej współpracuje im się z ochroną zdrowia (36%), a następnie z organizacjami pozarządowymi (22%). Porównywalny odsetek badanych wskazał na negatywną współpracę z oświatą (14%), gminnymi komisjami rozwiązywania problemów alkoholowych (13%) oraz kuratorami sądowymi (13%). Najmniejszy odsetek negatywnych ocen dotyczył policji (5%).

Oceny policjantów

Policjanci najczęściej źle oceniali współpracę ze służbą zdrowia (aż 44% negatywnych ocen). O blisko połowę mniej negatywnych ocen otrzymały organizacje pozarządowe (23%), a następnie placówki specjalistyczne (17%), gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych (16%) i oświata (12%). Najmniej negatywnych ocen przyznano kuratorom sądowym (tylko 8%). Warto podkreślić, że ośrodki pomocy społecznej nie uzyskały ani jednej złej oceny (0%).

Oceny pracowników oświaty

Przedstawiciele oświaty najwięcej negatywnych ocen przyznali ochronie zdrowia (22%). Mniej więcej taki sam odsetek respondentów źle ocenił współpracę z kuratorami sądowymi (10%), organizacjami pozarządowymi (10%) i placówkami specjalistycznymi (9%). Najmniej złych ocen uzyskały gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych (5%) i policja (3%). Podobnie jak policjanci, także pracownicy oświaty nie przyznali żadnej złej oceny ośrodkom pomocy społecznej.

Oceny przedstawicieli gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych

Członkowie gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych najczęściej źle oceniali współpracę ze służbą zdrowia (32% negatywnych ocen) oraz organizacjami pozarządowymi (21%). Mniej negatywnie oceniono współpracę z oświatą (14%), kuratorami sądowymi (10%) i placówkami specjalistycznymi (9%). Najmniej negatywnych ocen przyznano w tej grupie pomocy społecznej oraz policji (po 3%).

Oceny pracowników ochrony zdrowia

Lekarze i pielęgniarki najczęściej źle oceniali współpracę z kuratorami sądowymi (14%), gminnymi komisjami rozwiązywania problemów alkoholowych (11%) oraz oświatą i organizacjami pozarządowymi (po 10%). Najmniej negatywnych ocen uzyskały policja (5%), placówki specjalistyczne (3%) oraz pomoc społeczna (2%).

Oceny kuratorów sądowych

Kuratorzy sądowi najczęściej źle oceniali współpracę ze służbą zdrowia (aż 41% negatywnych ocen). 24% ankietowanych źle oceniło współpracę z gminną komisją rozwiązywania problemów alkoholowych, a blisko połowę mniej negatywnych ocen otrzymały organizacje pozarządowe (22%) i oświata (20%). Najmniej negatywnych oceniano policję (14%), placówki specjalistyczne (6%) oraz pomoc społeczną (2%).

Oceny przedstawicieli organizacji pozarządowych

Przedstawiciele organizacji pozarządowych najczęściej źle oceniali współpracę ze służbą zdrowia (33%) oraz gminnymi komisjami rozwiązywania problemów alkoholowych (25%). Mniej negatywnych odpowiedzi otrzymała oświata (19%) i placówki specjalistyczne (7%). Najmniej złych ocen współpracy otrzymały pomoc społeczna i policja (po 4%).

3.5.2. Oceny jakości współpracy w zależności od wielkości miejscowości, w której dana instytucja działa

Zestawienie pozytywnych ocen poszczególnych służb i instytucji lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zależności od typu gminy przedstawiono w tabeli 35.

Tabela 35. Odsetek pozytywnych ocen jakości współpracy z przedstawicielami poszczególnych służb i instytucji lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zależności od typu gminy

Instytucje	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
pomoc społeczna	93% (+/-1%)	86% (+/-3%)	88% (+/-3%)	87% (+/-3%)
policja	84% (+/-2%)	82% (+/-3%)	76% (+/-4%)	76% (+/-4%)
oświata	63% (+/-3%)	62% (+/-4%)	60% (+/-5%)	43% (+/-4%)
gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych	69% (+/-3%)	63% (+/-4%)	63% (+/-4%)	46% (+/-4%)

ochrona zdrowia	48% (+/-3%)	34% (+/-4%)	29% (+/-4%)	16% (+/-3%)
kuratorzy sądowi	67% (+/-3%)	69% (+/-4%)	64% (+/-4%)	55% (+/-4%)
NGO	24% (+/-2%)	28% (+/-4%)	28% (+/-4%)	30% (+/-4%)
specjalistyczne placówki udzielające pomocy ofiarom przemocy w rodzinie	44% (+/-3%)	52% (+/-4%)	54% (+/-5%)	59% (+/-4%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Oceny pracowników instytucji z gmin wiejskich

Pracownicy instytucji przeciwdziałania przemocy w rodzinie z gmin wiejskich najlepiej oceniali współpracę z przedstawicielami ośrodków pomocy społecznej (93% pozytywnych ocen) oraz policji (84%). Mniej pozytywnych ocen dostali pracownicy gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (69%), kuratorzy sądowi (67%) oraz nauczyciele i pedagodzy (63%). Najślabiej została oceniona współpraca z pracownikami ochrony zdrowia (48%), specjalistycznymi placówkami udzielającymi pomocy ofiarom przemocy w rodzinie (44%) oraz organizacje pozarządowe (24%).

Oceny pracowników instytucji z gmin wiejsko-miejskich

Osoby zajmujące się zawodowo przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie na terenie gmin miejsko-wiejskich również najlepiej oceniały współpracę z ośrodkami pomocy społecznej (86% pozytywnych ocen). Na drugim miejscu znaleźli się policjanci z 82% pozytywnych ocen. Słabiej współpraca układała się w gminach miejsko wiejskich z kuratorami sądowymi (69%), członkami gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (63%) oraz przedstawicielami oświaty (62%). Najmniej pozytywnych ocen otrzymali pracownicy specjalistycznych placówek udzielających pomocy ofiarom przemocy w rodzinie (52%), ochrony zdrowia (34%) oraz organizacji pozarządowych (28%).

Oceny pracowników instytucji z gmin miejskich do 50 tys. mieszkańców

Oceny pracowników instytucji z gmin miejskich do 50 tys. mieszkańców

Podobnie jak poprzednie dwie grupy, również pracownicy instytucji przeciwdziałania przemocy zlokalizowanych w gminach miejskich do 50 tys. mieszkańców najczęściej pozytywnie oceniali współpracę z ośrodkami pomocy społecznej (88%), na drugim miejscu znalazła się policja z 76% pozytywnych wskazań. Słabiej oceniana była współpraca z kuratorami sądowymi (64%), członkami gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (63%) oraz przedstawicielami oświaty (60%). Najślabiej była oceniana współpraca ze specjalistycznymi placówkami udzielającymi pomocy ofiarom przemocy w rodzinie (54%), placówkami ochrony zdrowia (29%) i organizacjami pozarządowymi (28%).

Oceny pracowników instytucji z gmin miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców

Wśród profesjonalistów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w gminach miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców również najlepiej była oceniana współpraca z ośrodkami pomocy społecznej (87% pozytywnych wskazań). Na dalszych miejscach znaleźli się przedstawiciele policji (76%), specjalistycznych placówek udzielających pomocy ofiarom przemocy w rodzinie (59%) oraz kuratorzy sądowi (55%). Gorzej oceniana była współpraca z gminnymi komisjami rozwiązywania

probleatów alkoholowych (46%), placówkami oświaty (43%). Najgorzej oceniono współpracę z przedstawicielami organizacji pozarządowych (30%) oraz ochrony zdrowia (16%).

Ogólnie należy wskazać, że współpraca między większością instytucji jest oceniana gorzej w gminach miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców niż w gminach wiejskich. Na średnim poziomie oceniana jest współpraca w gminach miejsko-wiejskich i miejskich do 50 tys. mieszkańców. Tylko w przypadku dwóch instytucji kierunek tej zależności jest odwrotny – organizacje pozarządowe i specjalistycznej placówki udzielające pomocy ofiarom przemocy w rodzinie – były lepiej oceniane w gminach miejskich. Może to wynikać z lepszej dostępności specjalistycznych placówek udzielających pomocy ofiarom przemocy w rodzinie w tego typu gminach. Również organizacje pozarządowe zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie są lepiej rozwinięte w gminach miejskich (szczególnie dużych). Mała liczba pozytywnych ocen współpracy ze specjalistycznymi placówkami udzielającymi pomocy ofiarom przemocy w rodzinie oraz organizacjami pozarządowymi może być efektem ich braku kontaktu (dostępności) z oceniającymi instytucjami – na takie wyjaśnienie wskazuje wysoki odsetek odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

Zestawienie negatywnych ocen poszczególnych służb i instytucji lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zależności od typu gminy przedstawiono w tabeli 36.

Tabela 36. Odsetek negatywnych ocen jakości współpracy z przedstawicielami poszczególnych służb i instytucji lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zależności od typu gminy

Instytucje	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
pomoc społeczna	2% (+/-1%)	2% (+/-1%)	2% (+/-1%)	1% (+/-1%)
policja	4% (+/-1%)	5% (+/-2%)	7% (+/-2%)	8% (+/-2%)
oświata	14% (+/-2%)	12% (+/-3%)	12% (+/-3%)	18% (+/-3%)
gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych	10% (+/-2%)	12% (+/-3%)	15% (+/-3%)	19% (+/-3%)
ochrona zdrowia	28% (+/-3%)	36% (+/-4%)	40% (+/-5%)	49% (+/-4%)
kuratorzy sądowi	11% (+/-2%)	12% (+/-3%)	11% (+/-3%)	18% (+/-3%)
NGO	19% (+/-2%)	23% (+/-3%)	21% (+/-4%)	21% (+/-4%)
specjalistyczne placówki udzielające pomocy ofiarom przemocy w rodzinie	9% (+/-2%)	10% (+/-3%)	7% (+/-2%)	8% (+/-2%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Oceny pracowników instytucji z gmin wiejskich

Pracownicy instytucji przeciwdziałania przemocy w rodzinie z gmin wiejskich najwięcej złych ocen przyznali współpracy ze służbą zdrowia (28%). Następnie źle oceniono organizacje pozarządowe (19%), oświatę (14%) i kuratorów sądowych (11%). Najmniejsze odsetki negatywnych ocen otrzymały placówki specjalistyczna (9%), policja (4%) oraz pomoc społeczna (2%).

Oceny pracowników instytucji z gmin wiejsko-miejskich

Rozkład negatywnych odpowiedzi wśród osób zajmujących się zawodowo przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie na terenie gmin miejsko-wiejskich wyglądał analogicznie do ocen pracowników gmin wiejskich, z tym, że różnił się intensywnością. Najwięcej złych ocen przyznali współpracy ze służbą zdrowia (36%). Następnie źle oceniono organizacje pozarządowe (23%), oświatę (12%) i kuratorów sądowych (12%). Najmniejsze odsetki negatywnych ocen otrzymały placówki specjalistyczna (10%), policja (5%) oraz pomoc społeczna (2%).

Oceny pracowników instytucji z gmin miejskich do 50 tys. mieszkańców

Wśród pracowników instytucji przeciwdziałania przemocy zlokalizowanych w gminach miejskich do 50 tys. mieszkańców najczęściej rozkład negatywnych odpowiedzi wyglądał nieco inaczej niż rozkład ocen pracowników gmin wiejskich i wiejsko-miejskich. Najwięcej złych ocen przyznali współpracy ze służbą zdrowia (40%). Następnie źle oceniono organizacje pozarządowe (21%), gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych (15%), oświatę (12%) i kuratorów sądowych (11%). Najmniejsze odsetki negatywnych ocen otrzymały placówki specjalistyczna (7%), policja (7%) oraz pomoc społeczna (2%).

Oceny pracowników instytucji z gmin miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców

Wśród profesjonalistów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w gminach miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców najwięcej negatywnych ocen uzyskała współpraca ze służbą zdrowia (49%). Podobny odsetek źle ocenił współpracę z organizacjami pozarządowymi (21%), GKRZ (9%), kuratorami sądowymi i oświatą (po 18%). Policja i placówki specjalistyczne otrzymały po 8% negatywnych ocen, a pomoc społeczna tylko 1%.

3.6. Ocena skuteczności działań podejmowanych przez instytucje powołane do interwencji w przypadku przemocy w rodzinie

Respondenci proszeni byli o dokonanie oceny skuteczności działań podejmowanych przez instytucje powołane do interwencji w przypadku przemocy w rodzinie (tj. pomoc społeczna, policja, kuratorzy sądowi, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, oświata, ochrona zdrowia, organizacje pozarządowe oraz specjalistyczne placówki udzielające pomocy ofiarom przemocy).

Badani pracownicy systemu przeciwdziałania przemocy poproszeni zostali o dokonanie oceny skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie poszczególnych służb i instytucji. Respondenci oceniali skuteczność posługując się 5-stopniową skalą, gdzie 1 oznaczała „bardzo źle”, a 5 oznaczało „bardzo dobrze”.

Tabela 37. Ogólna ocena skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie poszczególnych służb i instytucji

Ogółem	1 Bardzo źle	2	3	4	5 Bardzo dobrze	Trudno powiedzieć
pomoc społeczna	0% (+/-0%)	2% (+/-1%)	16% (+/-1%)	42% (+/-2%)	37% (+/-2%)	3% (+/-1%)
policja	1% (+/-0%)	6% (+/-1%)	22% (+/-2%)	42% (+/-2%)	26% (+/-2%)	3% (+/-1%)
oświata	7% (+/-1%)	22% (+/-2%)	29% (+/-2%)	23% (+/-2%)	11% (+/-1%)	7% (+/-1%)

gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych	5% (+/-1%)	17% (+/-1%)	27% (+/-2%)	28% (+/-2%)	17% (+/-1%)	7% (+/-1%)
ochrona zdrowia	20% (+/-2%)	25% (+/-2%)	22% (+/-2%)	16% (+/-1%)	8% (+/-1%)	9% (+/-1%)
kuratorzy sądowi	3% (+/-1%)	11% (+/-1%)	24% (+/-2%)	35% (+/-2%)	19% (+/-1%)	7% (+/-1%)
organizacja pozarządowych	11% (+/-1%)	15% (+/-1%)	17% (+/-1%)	12% (+/-1%)	5% (+/-1%)	40% (+/-2%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Najlepiej oceniona przez ogół respondentów była skuteczność działań podejmowanych w związku z przemocą w rodzinie przez ośrodki pomocy społecznej (79% pozytywnych ocen), rzadziej policji (68%), kuratorzy sądowi (54%). W dalszej kolejności przedstawiciele gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (44%), oświaty (35%). Najmniej pozytywnych ocen otrzymały placówki ochrony zdrowia (23%) oraz organizacji pozarządowych (16%). Przy tych ostatnich należy jednak zwrócić uwagę na kilkukrotnie wyższy odsetek odpowiedzi „trudno powiedzieć”, wskazujący na problem znacznej części respondentów z oceną skuteczności działań organizacji pozarządowych.

3.6.1. Oceny skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie poszczególnych służb i instytucji w podziale na typ instytucji

Zestawienie pozytywnych ocen skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie poszczególnych służb i instytucji w zależności od instytucji, którą reprezentowali respondenci przedstawiono w tabeli 38.

Tabela 38. Odsetek pozytywnych ocen skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie poszczególnych służb i instytucji w zależności od typu instytucji

Instytucje	OPS	Policja	Oświata	GKRPA	Ochrona zdrowia	Kuratorzy	NGO
pomoc społeczna	81% (+/-2%)	71% (+/-9%)	74% (+/-6%)	84% (+/-3%)	72% (+/-12%)	62% (+/-7%)	67% (+/-18%)
policja	69% (+/-2%)	86% (+/-6%)	64% (+/-6%)	72% (+/-3%)	71% (+/-12%)	52% (+/-8%)	63% (+/-18%)
oświata	31% (+/-2%)	27% (+/-8%)	75% (+/-6%)	38% (+/-4%)	48% (+/-13%)	22% (+/-6%)	33% (+/-18%)
gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych	44% (+/-2%)	40% (+/-9%)	53% (+/-7%)	60% (+/-4%)	45% (+/-13%)	26% (+/-7%)	33% (+/-18%)
ochrona zdrowia	22% (+/-2%)	21% (+/-8%)	32% (+/-6%)	27% (+/-3%)	59% (+/-13%)	14% (+/-5%)	15% (+/-13%)
kuratorzy sądowi	51% (+/-2%)	48% (+/-9%)	59% (+/-6%)	54% (+/-4%)	62% (+/-12%)	76% (+/-6%)	48% (+/-19%)
organizacja pozarządowych	14% (+/-2%)	17% (+/-7%)	19% (+/-5%)	16% (+/-3%)	40% (+/-13%)	18% (+/-6%)	63% (+/-18%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Oceny pracowników ośrodków pomocy społecznej

Pracownicy ośrodków pomocy społecznej najlepiej oceniali skuteczność przeciwdziałania przemocy przez reprezentowaną przez siebie instytucję (81% pozytywnych ocen). Na drugim miejscu wskazali policję (69%), na trzecim kuratorów sądowych (51%). Rzadziej dobrze oceniali skuteczność gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (44%) oraz oświaty (31%). Najslabiej oceniono przedstawicieli ochrony zdrowia (22%) oraz organizacji pozarządowych (14%).

Oceny policjantów

Również policjanci najczęściej dobrze oceniali skuteczność własnych działań w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (86%). Również bardzo pozytywnie ocenili skuteczność ośrodków pomocy społecznej (71%). Zdecydowanie rzadziej kuratorów (48%), gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych (40%). Najrzadziej oświaty (27%), ochrony zdrowia (21%) oraz organizacji pozarządowych (17%).

Oceny pracowników oświaty

Pracownicy oświaty niemal równie często pozytywnie oceniali skuteczność własnych działań w zwalczaniu przemocy w rodzinie (75% dobrych ocen), jak działań ośrodków pomocy społecznej (74%). Rzadziej wskazywali na dobre oceny policji (64%) oraz kuratorów sądowych (59%). Najrzadziej wskazywali na przedstawicieli ochrony zdrowia (32%) oraz organizacji pozarządowych (19%).

Oceny przedstawicieli gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych

Członkowie gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych najczęściej wskazywali na pozytywne oceny skuteczności działań ośrodków pomocy społecznej (84%) oraz policji (72%). Dopiero na trzecim miejscu pod względem skuteczności działań ocenili działania własnej instytucji (60%). Na dalszych miejsca, z mniejszym odsetkiem pozytywnych wskazań, znaleźli się kuratorzy sądowi (54%), nauczyciele i pedagodzy (38%), przedstawiciele ochrony zdrowia (27%) oraz organizacji pozarządowych (16%).

Oceny pracowników ochrony zdrowia

Lekarze i pielęgniarki najczęściej dobrze oceniali skuteczność przeciwdziałania przemocy w rodzinie ośrodków pomocy społecznej (72% dobrych ocen) oraz policji (71%). Rzadziej pozytywnie oceniali działania kuratorów sądowych (62%) oraz placówek ochrony zdrowia (59%). Najmniej dobrych ocen dostały placówki oświaty (48%), gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych (45%) oraz organizacje pozarządowe (40%).

Oceny kuratorów sądowych

Kuratorzy sądowi najczęściej pozytywnie oceniali skuteczność własnej pracy (76%); rzadziej ośrodków pomocy społecznej (62%) oraz policji (52%). Kuratorzy bardzo rzadko dobrze oceniali skuteczność przeciwdziałania przemocy w rodzinie przez pozostałe instytucje – gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych (26%), placówki oświaty (22%), organizacje pozarządowe (18%) oraz placówki ochrony zdrowia (14%).

Oceny przedstawicieli organizacji pozarządowych

Przedstawiciele organizacji pozarządowych najczęściej dobrze oceniali skuteczność przeciwdziałania przemocy przez ośrodki pomocy społecznej (67%), policji (63%) oraz samych organizacji pozarządowych (63%). Słabiej oceniani byli kuratorzy sądowi (48%), pracownicy oświaty (33%), członkowie gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (33%) oraz przedstawiciele ochrony zdrowia (15%).

Podsumowując, najwyższą średnią ocenę skuteczności działań przyznano pomocy społecznej (średnia 73%). Wysoką ocenę skuteczności otrzymała także policja (średnio 68% pozytywnych ocen), a następnie kuratorzy sądowi (średnio 57%) oraz gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych – średnio 43%. Pozytywnie oceniło działania oświaty średnio 39% respondentów. Najmniej pozytywnych ocen przyznano ochronie zdrowia oraz organizacjom pozarządowym (średnio po 27%).

Przyglądając się zaś samoocenie w zakresie negatywnej oceny własnej skuteczności, to najlepiej skuteczność swoich działań ocenili pracownicy policji (średnio 86% pozytywnych samoocen) oraz pracownicy pomocy społecznej (średnio 81% pozytywnych samoocen). Kuratorzy przyznali sobie średnio 76% dobrych ocen skuteczności. Podobnie ocenili się pracownicy oświaty (75%). Najbardziej krytycznie ocenili się przedstawiciele organizacji pozarządowych (średnio 63% pozytywnych samoocen), gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (średnio 60% pozytywnych samoocen) oraz ochrony zdrowia (59% pozytywnych samoocen).

Zestawienie negatywnych ocen skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie poszczególnych służb i instytucji w zależności od instytucji, którą reprezentowali respondenci przedstawiono w tabeli 39.

Tabela 39. Odsetek negatywnych ocen skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie poszczególnych służb i instytucji w zależności od typu instytucji

Instytucja	OPS	Policja	Oświata	GKRPA	Ochrona zdrowia	Kuratorzy	NGO
pomoc społeczna	1% (+/-1%)	5% (+/-4%)	3% (+/-2%)	1% (+/-1%)	3% (+/-5%)	9% (+/-4%)	0% (+/-0%)
policja	7% (+/-1%)	1% (+/-2%)	4% (+/-3%)	6% (+/-2%)	5% (+/-6%)	18% (+/-6%)	4% (+/-7%)
oświata	31% (+/-2%)	39% (+/-9%)	4% (+/-3%)	26% (+/-3%)	22% (+/-11%)	41% (+/-7%)	37% (+/-18%)
gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych	23% (+/-2%)	23% (+/-8%)	8% (+/-3%)	11% (+/-2%)	22% (+/-11%)	34% (+/-7%)	30% (+/-17%)
ochrona zdrowia	47% (+/-2%)	56% (+/-9%)	24% (+/-6%)	44% (+/-4%)	16% (+/-9%)	53% (+/-8%)	59% (+/-19%)
kuratorzy sądowi	16% (+/-2%)	19% (+/-7%)	11% (+/-4%)	14% (+/-3%)	12% (+/-8%)	3% (+/-3%)	19% (+/-15%)
organizacja pozarządowych	28% (+/-2%)	39% (+/-9%)	13% (+/-4%)	27% (+/-3%)	10% (+/-8%)	24% (+/-6%)	7% (+/-10%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Oceny pracowników ośrodków pomocy społecznej

Pracownicy pomocy społecznej najczęściej negatywnie oceniali skuteczność działań ochrony zdrowia (46%). Następnie źle oceniono skuteczność oświaty (31%), organizacji pozarządowych (28%) oraz gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (23%). Skuteczność działań kuratorów sądowych źle oceniło 16% respondentów z tej grupy. Policja uzyskała negatywną ocenę od 7% badanych, a pomoc społeczna od 1%.

Oceny policjantów

Wśród policjantów, najwięcej negatywnych ocen skuteczności działań uzyskała służba zdrowia (56%), a następnie oświata i organizacje pozarządowe (po 19%). Negatywnie skuteczność działań gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych oceniło 23% badanych, a działania kuratorów - 19%. Z najmniejszą liczbą negatywnych ocen skuteczności spotkała się pomoc społeczna (5%).

Oceny pracowników oświaty

Pracownicy oświaty przyznali najwięcej negatywnych ocen skuteczności działania służbie zdrowia, która otrzymała 24% takich ocen. Podobnie oceniono skuteczność organizacji pozarządowych i kuratorów sądowych (odpowiednio: 13% i 11%). Najmniej negatywnych ocen otrzymały gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych (8%), policja (4%) i pomoc społeczna (3%).

Oceny przedstawicieli gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych

Najwięcej złych ocen skuteczności działania przedstawiciele gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych przyznali – podobnie jak pozostali badani - ochronie zdrowie (44% negatywnych ocen). Podobny odsetek ankietowanych z tej grupy źle ocenił skuteczność organizacji pozarządowych (27%) i oświaty (26%). Skuteczność kuratorów sądowych źle oceniło 14% badanych. Najmniej złych ocen otrzymały policja (6%) i pomoc społeczna (1%).

Oceny pracowników ochrony zdrowia

Pracownicy służby zdrowia najczęściej źle oceniali skuteczność działań oświaty i gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (po 22% negatywnych ocen), a następnie kuratorów (12%) i organizacji pozarządowych (10%). Najmniej złych ocen otrzymały policja (5%) i pomoc społeczna (3%).

Oceny kuratorów sądowych

Kuratorzy – zgodnie z ujawnioną już prawidłowością – najgorzej ocenili skuteczność służby zdrowia (53% negatywnych odpowiedzi) i oświaty (41%). Gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych źle oceniło 34%, a organizacje pozarządowe – 24% kuratorów. Najmniej niekorzystnych ocen otrzymały policja (18%) i pomoc społeczna (9%).

Oceny przedstawicieli organizacji pozarządowych

Blisko 60% przedstawicieli organizacji pozarządowych najgorzej oceniło skuteczność działań ochrony zdrowia. Następnie 37% badanych z tej grupy wskazało na negatywną ocenę skuteczności oświaty i gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (30%). Kuratorzy uzyskali 19% negatywnych ocen skuteczności, policjanci - 4%, a pomoc społeczna nie uzyskała żadnej złej oceny.

Podsumowując, najniższą ocenę skuteczności działania uzyskała służba zdrowia, której negatywne oceny średnio przyznano aż 43% badanych, a następnie oświata, która złe oceny otrzymała od średnio 29% respondentów. Najmniej negatywnych ocen skuteczności otrzymała pomoc społeczna, której takie oceny średnio przyznało zaledwie 3% badanych. Bardzo dobrze wypadła także ocena skuteczności działań policji, która uzyskała negatywne oceny od średnio 6% badanych. Tymczasem, oświata została negatywnie oceniona przez średnio 29% badanych, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych – średnio 22%, organizacje pozarządowe – średnio 21%.

Warto też przyrzeć się temu, jak wyglądała samoocena w zakresie negatywnej oceny własnej skuteczności. O ile respondenci byli bardzo surowi względem innych instytucji, o tyle mniej chętnie oceniali negatywnie skuteczność reprezentowanych przez siebie instytucji. Pracownicy pomocy społecznej i policji przyznali sobie po 1% negatywnych ocen, kuratorzy – 3%, pracownicy oświaty – 4%, przedstawiciele organizacji pozarządowych – 7%. Najbardziej samokrytyczni okazali się przedstawiciele gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, którzy przyznali sobie 11% oraz pracownicy służby zdrowia – 16%. Warto zauważyć, że negatywne samooceny wypadły dość łagodnie, to są one jednak zgodne z rozkładem negatywnych ocen przyznanych przez ogół badanych.

3.6.2. Oceny skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie poszczególnych służb i instytucji w zależności od wielkości miejscowości, w której dana instytucja działa

Zestawienie pozytywnych ocen skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie poszczególnych służb i instytucji w zależności od wielkości gminy przedstawiono w tabeli 40.

Tabela 40. Odsetek pozytywnych ocen skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie poszczególnych służb i instytucji w zależności od typu gminy

Instytucja	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
pomoc społeczna	81% (+/-2%)	77% (+/-3%)	78% (+/-4%)	76% (+/-4%)
policja	72% (+/-3%)	69% (+/-4%)	63% (+/-4%)	61% (+/-4%)
oświata	35% (+/-3%)	37% (+/-4%)	42% (+/-5%)	25% (+/-4%)
gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych	49% (+/-3%)	48% (+/-4%)	45% (+/-5%)	29% (+/-4%)
ochrona zdrowia	29% (+/-3%)	23% (+/-3%)	20% (+/-4%)	12% (+/-3%)
kuratorzy sądowi	54% (+/-3%)	62% (+/-4%)	52% (+/-5%)	45% (+/-4%)
organizacja pozarządowych	12% (+/-2%)	17% (+/-3%)	17% (+/-3%)	25% (+/-4%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Analizując odsetki dobrych ocen wystawionych poszczególnym instytucjom przez ankietowanych pracujących w gminach różnej wielkości, można stwierdzić, że pracownicy gmin wiejskich lepiej oceniają skuteczność przeciwdziałania wszystkich instytucji publicznych od pracowników gmin

miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców. Sytuacja jest odwrotna jedynie w przypadku ocen wystawionych organizacjom pozarządowym – ich skuteczność była najlepiej oceniana przez pracowników gmin miejskich powyżej 50 tys. (25%), a najgorzej przez pracowników gmin wiejskich (12%).

Zestawienie negatywnych ocen skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie poszczególnych służb i instytucji w zależności od typu gminy przedstawiono w tabeli 41.

Tabela 41. Odsetek negatywnych ocen skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie poszczególnych służb i instytucji w zależności od typu gminy

Instytucje	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
pomoc społeczna	2% (+/-1%)	4% (+/-2%)	3% (+/-2%)	2% (+/-1%)
policja	6% (+/-1%)	7% (+/-2%)	8% (+/-2%)	10% (+/-3%)
oświata	29% (+/-3%)	28% (+/-4%)	24% (+/-4%)	38% (+/-4%)
gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych	19% (+/-2%)	24% (+/-3%)	19% (+/-4%)	30% (+/-4%)
ochrona zdrowia	38% (+/-3%)	48% (+/-4%)	48% (+/-5%)	57% (+/-4%)
kuratorzy sądowi	13% (+/-2%)	15% (+/-3%)	14% (+/-3%)	20% (+/-3%)
organizacja pozarządowych	25% (+/-2%)	31% (+/-4%)	27% (+/-4%)	24% (+/-4%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Oceny pracowników instytucji z gmin wiejskich

Pracownicy gmin wiejskich najwięcej negatywnych ocen skuteczności działania przyznali służbie zdrowia (38%), a następnie oświacie (29%) i organizacjom pozarządowym (25%). Sporo negatywnych ocen przyznano też gminnym komisjom rozwiązywania problemów alkoholowych (19%) i kuratorom sądowym (13%). Najmniej negatywnie została oceniona działalność policji (6%) i pomocy społecznej (2%).

Oceny pracowników instytucji z gmin wiejsko-miejskich

Odpowiedzi wśród pracowników gmin wiejsko-miejskich, że najgorzej oceniono skuteczność działania i ochrony zdrowia, która otrzymała negatywne oceny od 48% respondentów z tej grupy, a następnie organizacji pozarządowych (31%) i służby zdrowia. Sporo negatywnych ocen przyznano też gminnym komisjom rozwiązywania problemów alkoholowych (24%) i kuratorom sądowym (15%). Najmniej negatywnie została oceniona działalność policji (6%) i pomocy społecznej (2%).

Oceny pracowników instytucji z gmin miejskich do 50 tys. mieszkańców

Pracownicy z instytucji zlokalizowanych w gminach miejskich najwięcej złych ocen skuteczności przyznali ochronie zdrowia (48%), a następnie organizacjom pozarządowym (27%) i oświacie (24%). Gminnym komisjom rozwiązywania problemów alkoholowych przyznano 19% złych ocen, a kuratorom

sądowym - 14%. Najmniej negatywnie została oceniona działalność policji (8%) i pomocy społecznej (3%).

Oceny pracowników instytucji z gmin miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców

Oceny pracowników z tej grupy rozkładały się podobnie, jak w pozostałych kategoriach. Najgorzej oceniono ochronę zdrowia (27% negatywnych ocen), oświatę (38%) i gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych (30%). Źle oceniono także skuteczność organizacji pozarządowych, które negatywną oceną otrzymały od 20% respondentów. Tradycyjnie, najmniej negatywnych ocen otrzymała policja (10%) oraz pomoc społeczna (2%).

Jeśli chodzi o rozkład negatywnych ocen skuteczności działania różnych instytucji, to zauważalne są dwie prawidłowości. Po pierwsze, niezależnie od wielkości gminy źle oceniona jest działalność ochrony zdrowia, oświaty, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych oraz organizacji pozarządowych, a mniej niekorzystnie postrzegane są działania policji, pomocy społecznej i kuratorów sądowych. Po drugie, wraz z wielkością gminy, wzrasta intensywność negatywnych ocen.

3.7. Ocena poszczególnych elementów funkcjonowania lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Profesjonaliści uczestniczący w badaniu wypowiedzieli się na temat tego, jak oceniają dostępność i jakość funkcjonowania poszczególnych elementów lokalnego (gminnego/miejskiego) systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Elementami oceny były:

- współpraca między służbami i instytucjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy,
- pomoc psychologiczna dla ofiar przemocy,
- pomoc prawna dla ofiar przemocy,
- pomoc psychologiczna/socjoterapeutyczna dla dzieci doświadczających przemocy,
- pomoc socjalna (w tym materialna) dla ofiar przemocy,
- pomoc dla osób stosujących przemoc w formie oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych lub innych form pomocy psychologicznej,
- pomoc dla osób starszych doświadczających przemocy w rodzinie,
- pomoc dla osób niepełnosprawnych doświadczających przemocy w rodzinie.

3.7.1. Oceny dostępności poszczególnych form pomocy

W pierwszym kroku, profesjonalistów poproszono o ocenę dostępności różnych form pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie. Udzielając odpowiedzi, badani posługiwali się 5-stopniową skalą, gdzie 1 oznaczała „bardzo źle”, a 5 oznaczała „bardzo dobrze”.

Tabela 42. Ogólna ocena dostępności poszczególnych form pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

Formy pomocy	1 Bardzo źle	2	3	4	5 Bardzo dobrze	Trudno powiedzieć
Pomoc psychologiczna dla osób doświadczających przemocy	6% (+/-1%)	10% (+/-1%)	20% (+/-2%)	31% (+/-2%)	30% (+/-2%)	3% (+/-1%)
Pomoc prawna dla osób dorosłych	7% (+/-1%)	14% (+/-1%)	23% (+/-2%)	30% (+/-2%)	23% (+/-2%)	3% (+/-1%)
Pomoc psychologiczna dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie	9% (+/-1%)	15% (+/-1%)	22% (+/-2%)	30% (+/-2%)	20% (+/-2%)	5% (+/-1%)

Pomoc socjalna /w tym materialna/ dla ofiar przemocy w rodzinie	2% (+/-1%)	5% (+/-1%)	14% (+/-1%)	39% (+/-2%)	37% (+/-2%)	3% (+/-1%)
Pomoc w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc	17% (+/-1%)	17% (+/-1%)	21% (+/-2%)	22% (+/-2%)	13% (+/-1%)	10% (+/-1%)
Dla osób starszych	6% (+/-1%)	12% (+/-1%)	27% (+/-2%)	32% (+/-2%)	13% (+/-1%)	11% (+/-1%)
Dla osób niepełnosprawnych	7% (+/-1%)	13% (+/-1%)	26% (+/-2%)	29% (+/-2%)	11% (+/-1%)	14% (+/-1%)
Pomoc oferowana przez Punkty Informacyjno-Konsultacyjne	4% (+/-1%)	5% (+/-1%)	18% (+/-1%)	30% (+/-2%)	18% (+/-1%)	25% (+/-2%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Pracownicy instytucji przeciwdziałania przemocy najlepiej oceniali dostępność pomocy socjalnej dla ofiar przemocy w rodzinie – jej dostępność została pozytywnie oceniona przez 76% ankietowanych. Na drugim miejscu znalazła się pomoc psychologiczna dla osób doznających przemocy z 61% dobrych ocen. Gorzej oceniana była dostępność pomocy prawnej dla osób dorosłych (61%), pomocy psychologicznej dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie (49%), pomoc oferowana przez Punkty Informacyjno-Konsultacyjne (48%), pomoc dla osób starszych (44%) i osób niepełnosprawnych (40%). Najslabiej została oceniona pomoc w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (35%).

3.7.1.1. Oceny dostępności poszczególnych form pomocy w zależności od typu instytucji

Zestawienie pozytywnych ocen skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie poszczególnych służb i instytucji w zależności od instytucji, którą reprezentowali respondenci przedstawiono w tabeli 43.

Tabela 43. Odsetki pozytywnych ocen dostępności poszczególnych form pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w zależności od typu instytucji

Formy pomocy	OPS	Policja	Oświata	GKRPA	Ochrona zdrowia	Kuratorzy	NGO
Pomoc psychologiczna dla osób doznających przemocy	61% (+/-2%)	53% (+/-9%)	64% (+/-6%)	62% (+/-4%)	62% (+/-12%)	50% (+/-8%)	63% (+/-18%)
Pomoc prawna dla osób dorosłych	53% (+/-2%)	62% (+/-9%)	46% (+/-7%)	51% (+/-4%)	55% (+/-13%)	50% (+/-8%)	70% (+/-17%)
Pomoc psychologiczna dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie	47% (+/-2%)	47% (+/-9%)	72% (+/-6%)	49% (+/-4%)	64% (+/-12%)	40% (+/-7%)	52% (+/-19%)
Pomoc socjalna /w tym materialna/ dla ofiar przemocy w rodzinie	85% (+/-2%)	50% (+/-9%)	54% (+/-7%)	81% (+/-3%)	53% (+/-13%)	45% (+/-8%)	52% (+/-19%)
Pomoc w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc	35% (+/-2%)	39% (+/-9%)	31% (+/-6%)	32% (+/-4%)	47% (+/-13%)	32% (+/-7%)	48% (+/-19%)
Dla osób starszych	47% (+/-2%)	49% (+/-9%)	32% (+/-6%)	47% (+/-4%)	43% (+/-13%)	25% (+/-7%)	44% (+/-19%)
Dla osób niepełnosprawnych	43% (+/-2%)	40% (+/-9%)	30% (+/-6%)	41% (+/-4%)	48% (+/-13%)	19% (+/-6%)	19% (+/-15%)

Pomoc oferowana przez Punkty Informacyjno-Konsultacyjne	46% (+/-2%)	48% (+/-9%)	47% (+/-7%)	52% (+/-4%)	69% (+/-12%)	42% (+/-7%)	63% (+/-18%)
---	----------------	----------------	----------------	----------------	-----------------	----------------	-----------------

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Oceny pracowników ośrodków pomocy społecznej

Ankietowani pracownicy ośrodków pomocy społecznej najczęściej pozytywnie oceniali dostępność pomocy socjalnej dla ofiar przemocy w rodzinie (85% pozytywnych wskazań). Słabiej została oceniona dostępność pomocy psychologicznej dla osób doznających przemocy (61%) oraz pomocy prawnej dla osób dorosłych (53%). Na dalszym miejscu ze względu na odsetek pozytywnych ocen znalazła się pomoc psychologiczna dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie (47%), pomoc dla osób starszych (47%), pomoc oferowana przez Punkty Informacyjno-Konsultacyjne (46%) oraz pomoc dla osób niepełnosprawnych (43%). Najślabiej oceniono dostępność pomocy w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (35%).

Oceny policjantów

Policjanci najlepiej oceniali dostępność pomocy prawnej dla osób dorosłych (62% pozytywnych wskazań). Gorzej oceniali możliwość skorzystania przez osoby doświadczające przemocy z pomocy psychologicznej (53%), pomocy socjalnej (50%), pomocy dla osób starszych (49%), pomocy oferowanej przez Punkty Informacyjno-Konsultacyjne (48%), pomocy psychologicznej dla dzieci doświadczających przemocy (47%). Najrzadziej wskazywali na dobrą dostępność pomocy dla osób niepełnosprawnych (40%) oraz pomocy w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (39%).

Oceny pracowników oświaty

Pracownicy oświaty najlepiej ocenili dostępność pomocy psychologicznej dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie (72% pozytywnych opinii). Drugie miejsce pod względem liczby pozytywnych opinii zajęła pomoc psychologiczna dla osób doświadczających przemocy (64%). Słabiej oceniono pomoc socjalną (54%), pomoc oferowaną przez Punkty Informacyjno-Konsultacyjne (47%) oraz pomoc prawną (46%). Najślabiej została oceniona dostępność pomocy w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy (31%) oraz pomocy dla osób starszych (32%) i niepełnosprawnych (30%).

Oceny przedstawicieli gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych

Wśród pracowników gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych zdecydowanie najlepiej oceniono dostępność pomocy socjalnej (81%). Gorzej oceniono dostępność pomocy psychologicznej dla osób doświadczających przemocy (62%). Kolejne miejsca ze względu na dostępność zajęła pomoc oferowana przez Punkty Informacyjno-Konsultacyjne (52%), pomoc prawna (51%), pomoc psychologiczna dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie (49%) i pomoc dla osób starszych (47%). Najślabiej oceniono dostępność pomocy dla osób niepełnosprawnych (41%) oraz pomoc w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy (32%).

Oceny pracowników ochrony zdrowia

Pracownicy ochrony zdrowia najczęściej wskazywali na dostępność pomocy oferowanej przez Punkty Informacyjno-Konsultacyjne (69% pozytywnych wskazań), pomoc psychologiczną dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie (64%) oraz pomoc psychologiczną dla osób doświadczających

przemocy w rodzinie (62%). 55% lekarzy i pielęgniarek dobrze oceniło dostępność pomocy prawnej, a 53% pomocy socjalnej. Rządziej wskazywali oni na odpowiednią dostępność pomocy dla osób niepełnosprawnych (48%), pomocy w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (47%) oraz pomocy dla osób starszych (43%).

Oceny kuratorów sądowych

Kuratorzy sądowi najlepiej oceniali dostępność pomocy psychologicznej (50% pozytywnych wskazań) i prawnej (50%) dla ofiar przemocy w rodzinie. Słabiej oceniana była pomoc socjalna (45%), pomoc oferowana przez Punkty konsultacyjno-Informacyjne (42%) i pomoc psychologiczna (40%). Najrządziej wypowiadali się oni pozytywnie o dostępie do pomocy w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy (32%) oraz pomocy dla osób starszych (25%) i niepełnosprawnych (19%).

Oceny przedstawicieli organizacji pozarządowych

Pracownicy organizacji pozarządowych najczęściej pozytywnie oceniali dostępność pomocy prawnej dla ofiar przemocy w rodzinie (70%) oraz pomoc oferowaną przez Punkty Informacyjno-Konsultacyjne (63%) i pomoc psychologiczną dla ofiar przemocy w rodzinie (63%). Gorzej oceniana była dostępność pomocy psychologicznej dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie (52%), pomocy socjalnej (52%), pomocy w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych (48%) oraz pomocy dla osób starszych (44%). Najgorzej została oceniona dostępność pomocy dla osób niepełnosprawnych (19%).

Zestawienie negatywnych ocen dostępności poszczególnych typów pomocy w zależności od instytucji, którą reprezentowali respondenci przedstawiono w tabeli 44.

Tabela 44. Odsetki negatywnych ocen dostępności poszczególnych form pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w zależności od typu instytucji

Formy pomocy	OPS	Policja	Oświata	GKRPA	Ochrona zdrowia	Kuratorzy	NGO
Pomoc psychologiczna dla osób doświadczających przemocy	17% (+/-2%)	20% (+/-8%)	11% (+/-4%)	17% (+/-3%)	7% (+/-7%)	28% (+/-7%)	15% (+/-13%)
Pomoc prawna dla osób dorosłych	21% (+/-2%)	16% (+/-7%)	17% (+/-5%)	23% (+/-3%)	14% (+/-9%)	24% (+/-6%)	15% (+/-13%)
Pomoc psychologiczna dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie	25% (+/-2%)	21% (+/-8%)	11% (+/-4%)	25% (+/-3%)	14% (+/-9%)	34% (+/-7%)	26% (+/-17%)
Pomoc socjalna /w tym materialna/ dla ofiar przemocy w rodzinie	4% (+/-1%)	11% (+/-6%)	13% (+/-4%)	4% (+/-1%)	10% (+/-8%)	28% (+/-7%)	19% (+/-15%)
Pomoc w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc	36% (+/-2%)	25% (+/-8%)	26% (+/-6%)	38% (+/-4%)	21% (+/-10%)	38% (+/-7%)	30% (+/-17%)
Dla osób starszych	17% (+/-2%)	17% (+/-7%)	21% (+/-5%)	15% (+/-3%)	19% (+/-10%)	37% (+/-7%)	33% (+/-18%)
Dla osób niepełnosprawnych	18% (+/-2%)	21% (+/-8%)	20% (+/-5%)	18% (+/-3%)	17% (+/-10%)	38% (+/-7%)	44% (+/-19%)
Pomoc oferowana przez Punkty Informacyjno-Konsultacyjne	10% (+/-1%)	13% (+/-6%)	6% (+/-3%)	10% (+/-2%)	5% (+/-6%)	10% (+/-5%)	7% (+/-10%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Oceny pracowników ośrodków pomocy społecznej

W ocenie pracowników pomocy społecznej najmniej dostępne są oddziaływania korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc (36%) oraz pomoc psychologiczna dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie (25%). Na podobnym poziomie negatywnie ocenili oni dostępność pomocy psychologicznej dla osób doznających przemocy w rodzinie, pomocy dla osób starszych i pomocy dla osób niepełnosprawnych (odpowiednio: 17%, 17% i 18% odpowiedzi). Najmniej negatywnych ocen otrzymały pomoc oferowana przez Punkty Informacyjno-Konsultacyjne (10%) i pomoc socjalna dla ofiar przemocy w rodzinie (4%).

Oceny policjantów

Najwięcej negatywnych ocen za dostępność, policjanci przyznali w stosunku do oddziaływań korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc (25%) oraz pomocy psychologicznej dzieci doświadczających przemocy w rodzinie i pomocy dla osób niepełnosprawnych (po 21%) oraz pomocy psychologicznej dla osób doznających przemocy w rodzinie (20%). Na podobnym poziomie negatywnie ocenili oni dostępność pomocy dla osób starszych i pomocy prawnej dla osób dorosłych (odpowiednio: 17% i 16%). Najmniej negatywnych ocen otrzymały pomoc oferowana przez Punkty Informacyjno-Konsultacyjne (13%) i pomoc socjalna dla ofiar przemocy w rodzinie (11%).

Oceny pracowników oświaty

Pracownicy oświaty najczęściej negatywnie oceniali dostępność do oddziaływań korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc (26%) oraz pomocy dla osób starszych (21%) i pomocy dla osób niepełnosprawnych (20%). Negatywnie został oceniony dostęp do pomocy psychologicznej dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie i pomocy dla osób niepełnosprawnych (11%) pomocy prawnej dla osób dorosłych (17%) oraz pomoc socjalna dla ofiar przemocy w rodzinie (13%). Najmniej negatywnych ocen otrzymały pomoc oferowana przez Punkty Informacyjno-Konsultacyjne (6%).

Oceny przedstawicieli gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych

Przedstawiciele gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych uznali, że najtrudniej dostępna jest pomoc w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (38%), pomoc psychologiczna dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie (25%) oraz pomoc prawna dla osób dorosłych (23%). Następnie negatywne oceny pod względem dostępności otrzymały działania dla osób niepełnosprawnych (18%), pomoc psychologiczna dla osób doznających przemocy (17%) i pomoc dla osób starszych (15%). Najmniej negatywnych ocen dostępności otrzymały pomoc oferowana przez Punkty Informacyjno-Konsultacyjne (10%) i pomoc socjalna dla ofiar przemocy w rodzinie (4%).

Oceny pracowników ochrony zdrowia

W grupie przedstawicieli służby zdrowia jako najmniej dostępne formy pomocy wymieniono: oddziaływania korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc (21%), pomoc dla osób starszych (19%), pomoc dla osób niepełnosprawnych (17%) oraz pomoc psychologiczną dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie i pomoc prawną dla osób dorosłych (po 14%). Najmniej negatywnych ocen otrzymały pomoc oferowana przez Punkty Informacyjno-Konsultacyjne (7%) i pomoc socjalna dla ofiar przemocy w rodzinie (5%).

Oceny kuratorów sądowych

W grupie kuratorów sądowych jako najmniej dostępne formy pomocy wymieniono: oddziaływania korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc i pomoc dla osób niepełnosprawnych (po 38%), pomoc dla osób starszych (37%) oraz pomoc psychologiczną dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie i pomoc prawną dla osób dorosłych (34%). Nieco lepiej, ale wciąż spory odsetek negatywnych wskazań dotyczył także pozostałych form: pomoc socjalna dla ofiar przemocy w rodzinie (zdecydowanie najgorzej oceniona przez respondentów z tej grupy) i pomoc psychologiczną dla osób doznających przemocy (po 28%). Najmniej negatywnych ocen otrzymała dostępność pomocy oferowanej przez Punkty Informacyjno-Konsultacyjne (10%).

Oceny przedstawicieli organizacji pozarządowych

Przedstawiciele organizacji pozarządowych najbardziej negatywnie ocenili dostępność pomocy dla osób niepełnosprawnych (44%), pomocy dla osób starszych (33%), oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (30%) oraz pomocy psychologicznej dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie i pomoc prawną dla osób dorosłych (26%). Mniejszy odsetek negatywnych wskazań dotyczył pomocy socjalnej dla ofiar przemocy w rodzinie (19%), pomocy psychologiczną dla osób doznających przemocy i pomocy prawnej dla osób dorosłych (po 15%). Najmniej negatywnych ocen w tej grupie otrzymała dostępność pomocy oferowanej przez Punkty Informacyjno-Konsultacyjne (10%).

3.7.1.2. Oceny dostępności poszczególnych typów pomocy w zależności od wielkości miejscowości, w której dana instytucja działa

Poniżej zaprezentowano zestawienie pozytywnych ocen dostępności poszczególnych typów pomocy w zależności od wielkości miejscowości, w której działa instytucja reprezentowana przez badanych profesjonalistów.

Tabela 45. Odsetki pozytywnych ocen dostępności poszczególnych form pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w zależności od typu gminy

Formy pomocy	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
Pomoc psychologiczna dla osób doznających przemocy	53% (+/-3%)	62% (+/-4%)	65% (+/-4%)	75% (+/-4%)
Pomoc prawna dla osób dorosłych	45% (+/-3%)	53% (+/-4%)	58% (+/-5%)	68% (+/-4%)
Pomoc psychologiczna dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie	44% (+/-3%)	49% (+/-4%)	55% (+/-5%)	57% (+/-4%)
Pomoc socjalna /w tym materialna/ dla ofiar przemocy w rodzinie	83% (+/-2%)	74% (+/-4%)	71% (+/-4%)	67% (+/-4%)
Pomoc w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc	29% (+/-3%)	33% (+/-4%)	38% (+/-5%)	50% (+/-4%)
Dla osób starszych	43% (+/-3%)	44% (+/-4%)	47% (+/-5%)	46% (+/-4%)
Dla osób niepełnosprawnych	39% (+/-3%)	42% (+/-4%)	42% (+/-5%)	39% (+/-4%)

Pomoc oferowana przez Punkty Informacyjno-Konsultacyjne	44% (+/-3%)	51% (+/-4%)	52% (+/-5%)	47% (+/-4%)
---	----------------	----------------	----------------	----------------

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Oceny pracowników instytucji z gmin wiejskich

Wśród profesjonalistów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy na terenie gmin wiejskich najlepiej oceniana była dostępność do pomocy socjalnej – 83% ankietowanych oceniło ją pozytywnie. Pozostałe typy pomocy były znacznie słabiej oceniane. Dostępność do pomocy psychologicznej dla ofiar przemocy pozytywnie oceniło 53% ankietowanych, gorzej oceniana była pomoc prawna (45%), pomoc psychologiczna dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie (44%), pomoc oferowana przez Punkty Informacyjno-Konsultacyjne (44%) oraz pomoc dla osób starszych (43%). Najgorzej oceniano dostępność pomocy dla osób niepełnosprawnych (39%) oraz pomoc w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (29%).

Oceny pracowników instytucji z gmin wiejsko-miejskich

W gminach miejsko-wiejskich również najwięcej badanych pozytywnie oceniło dostępność pomocy socjalnej (74%). Druga ze względu na odsetek dobrych ocen dostępności była pomoc psychologiczna dla osób doznających przemocy (62%). Na dalszych miejscach znalazła się pomoc prawna (53%), pomoc oferowana przez Punkty Informacyjno-Konsultacyjne (51%) oraz pomoc psychologiczna dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie (49%). Najrzadziej wskazywano na dobrą dostępność pomocy dla osób starszych (44%), niepełnosprawnych (42%) oraz pomocy w formie oddziaływania korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie (33%).

Oceny pracowników instytucji z gmin miejskich do 50 tys. mieszkańców

Także w przypadku gmin miejskich do 50 tys. mieszkańców, pracownicy instytucji przeciwdziałania przemocy w rodzinie za najlepiej dostępną uważali pomoc socjalną (71% pozytywnych ocen). Nieznacznie słabiej oceniana była dostępność do pomocy psychologicznej dla osób doświadczających przemocy w rodzinie (65%). Na kolejnym miejscu znalazła się pomoc prawna (58%), pomoc psychologiczna dla dzieci doświadczających przemocy (55%) oraz pomoc oferowana przez Punkty Informacyjno-Konsultacyjne (52%). Najsłabiej oceniano dostęp do pomocy dla osób starszych (47%), niepełnosprawnych (42%) oraz pomocy w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy (38%).

Oceny pracowników instytucji z gmin miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców

W przypadku osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w gminach miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców najczęściej pozytywnie oceniano dostępność pomocy psychicznej dla ofiar przemocy w rodzinie (75%), na drugim miejscu znalazła się pomoc prawna (68%), a na trzecim pomoc socjalna (67%). 57% ankietowanych dobrze oceniło dostępność pomocy psychologicznej dla dzieci. Słabiej oceniana była dostępność pomocy w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (50%), pomoc oferowana przez Punkty Informacyjno-Konsultacyjne (47%) oraz pomoc dla osób starszych (46%). Najmniej specjalistów pozytywnie oceniło dostępność pomocy dla osób niepełnosprawnych (39%).

Ogólnie można stwierdzić, że pracownicy systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie pracujący w gminach wiejskich gorzej oceniają dostępność większości form pomocy od specjalistów działających w gminach miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców. Wyjątkiem jest ocena dostępności do pomocy

socjalnej, która jest lepiej oceniana w gminach wiejskich. Wyniki są też zbliżone dla wszystkich gmin ze względu na dostępność pomocy dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz pomocy oferowanej przez Punkty Informacyjno-Konsultacyjne, choć największy odsetek pozytywnych ocen dotyczących tego typu pomocy odnotowano w gminach miejskich do 50 tys. mieszkańców.

W tabeli 46 przedstawiono zestawienie negatywnych ocen dostępności poszczególnych typów pomocy w zależności od wielkości miejscowości, w której działa instytucja reprezentowana przez badanych profesjonalistów.

Tabela 46. Odsetki negatywnych ocen dostępności poszczególnych form pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w zależności od typu gminy

Formy pomocy	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
Pomoc psychologiczna dla osób doznających przemocy	20% (+/-2%)	17% (+/-3%)	16% (+/-3%)	7% (+/-2%)
Pomoc prawna dla osób dorosłych	27% (+/-3%)	20% (+/-3%)	17% (+/-4%)	9% (+/-2%)
Pomoc psychologiczna dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie	27% (+/-3%)	24% (+/-3%)	23% (+/-4%)	15% (+/-3%)
Pomoc socjalna /w tym materialna/ dla ofiar przemocy w rodzinie	4% (+/-1%)	8% (+/-2%)	10% (+/-3%)	10% (+/-3%)
Pomoc w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc	40% (+/-3%)	36% (+/-4%)	30% (+/-4%)	22% (+/-4%)
Dla osób starszych	19% (+/-2%)	20% (+/-3%)	17% (+/-3%)	18% (+/-3%)
Dla osób niepełnosprawnych	19% (+/-2%)	20% (+/-3%)	18% (+/-4%)	20% (+/-4%)
Pomoc oferowana przez Punkty Informacyjno-Konsultacyjne	11% (+/-2%)	8% (+/-2%)	9% (+/-3%)	7% (+/-2%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Oceny pracowników instytucji z gmin wiejskich

Pracownicy z gmin wiejskich wskazywali najczęściej na niedostępność pomocy w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (aż 40%), a następnie na niedostępność pomocy psychologicznej dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie i pomocy prawnej dla osób dorosłych (27%). Potem, kolejno przyznawali negatywne oceny dostępności do pomocy psychologicznej dla osób doznających przemocy (20%) oraz pomocy dla osób niepełnosprawnych i starszych (po 19%). Nieco mniej negatywnych ocen otrzymały: pomoc socjalna dla ofiar przemocy w rodzinie (10%), a najmniej negatywnych ocen otrzymała dostępność pomocy oferowanej przez Punkty Informacyjno-Konsultacyjne (4%).

Oceny pracowników instytucji z gmin wiejsko-miejskich

Podobnie jak pracownicy z gmin wiejskich, respondenci z gmin wiejsko-miejskich najczęściej wskazywali na niedostępność pomocy w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (36%), a następnie na niedostępność pomocy psychologicznej dla dzieci

doświadczających przemocy w rodzinie (24%). Potem, kolejno przyznawali negatywne oceny dostępności do pomocy dla osób niepełnosprawnych, pomocy dla osób starszych, pomocy prawnej dla osób dorosłych (po 20%) oraz pomocy psychologicznej dla osób doznających przemocy (17%). Najmniej mniej negatywnych ocen otrzymała dostępność do pomocy socjalnej dla ofiar przemocy w rodzinie i pomocy oferowanej przez Punkty Informacyjno-Konsultacyjne (po 8%).

Oceny pracowników instytucji z gmin miejskich do 50 tys. mieszkańców

Pracownicy z gmin miejskich do 50 tys. mieszkańców wskazywali najczęściej na niedostępność pomocy w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (30%), a następnie na niedostępność pomocy psychologicznej dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie i pomocy prawnej dla osób dorosłych (23%). Potem, kolejno przyznawali negatywne oceny dostępności do pomocy dla osób niepełnosprawnych (18%) oraz pomocy dla osób starszych i pomocy prawnej dla osób dorosłych (po 17%), a także pomocy psychologicznej dla osób doznających przemocy (16%). Najmniej mniej negatywnych ocen otrzymała dostępność do pomocy socjalnej dla ofiar przemocy w rodzinie (10%) i pomocy oferowanej przez Punkty Informacyjno-Konsultacyjne (9%).

Oceny pracowników instytucji z gmin miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców

Pracownicy z dużych gmin miejskich, najczęściej wskazywali na niedostępność pomocy w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (22%), a następnie pomocy dla osób niepełnosprawnych (20%), pomocy dla osób starszych (18%) oraz pomocy psychologicznej dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie (15%). Potem, kolejno przyznawali negatywne oceny dostępności do pomocy socjalnej dla ofiar przemocy w rodzinie (10%), pomocy prawnej dla osób dorosłych (po 17%) oraz pomocy psychologicznej dla osób doznających przemocy i pomocy oferowanej przez Punkty Informacyjno-Konsultacyjne (po 7%).

3.7.2. Oceny jakości wybranych form pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

Po ocenie dostępności, profesjonalistów poproszono o ocenę jakości różnych form pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie. Udzielając odpowiedzi, badani posługiwali się 5-stopniową skalą, gdzie 1 oznaczała „bardzo źle”, a 5 oznaczała „bardzo dobrze”.

Tabela 47. Ocena jakości wybranych form pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

Formy pomocy	1 Bardzo źle	2	3	4	5 Bardzo dobrze	Trudno powiedzieć
Pomoc psychologiczna dla osób doznających przemocy	4% (+/-1%)	8% (+/-1%)	19% (+/-1%)	37% (+/-2%)	25% (+/-2%)	7% (+/-1%)
Pomoc prawna dla osób dorosłych	5% (+/-1%)	10% (+/-1%)	23% (+/-2%)	34% (+/-2%)	21% (+/-2%)	8% (+/-1%)
Pomoc psychologiczna dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie	5% (+/-1%)	11% (+/-1%)	23% (+/-2%)	31% (+/-2%)	19% (+/-1%)	10% (+/-1%)
Pomoc socjalna /w tym materialna/ dla ofiar przemocy w rodzinie	1% (+/-0%)	5% (+/-1%)	17% (+/-1%)	39% (+/-2%)	32% (+/-2%)	6% (+/-1%)
Pomoc w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc	13% (+/-1%)	15% (+/-1%)	21% (+/-2%)	23% (+/-2%)	11% (+/-1%)	17% (+/-1%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Badani profesjonaliści zajmujący się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, najlepiej oceniali jakość pomocy socjalnej (71% dobrych ocen). Rzadziej dobrze oceniali jakość pomocy psychologicznej dla osób doznających przemocy (62%), pomocy prawnej dla osób dorosłych (55%) oraz pomocy psychologicznej dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie (51%). Najgorzej oceniano jakość pomocy w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (34%).

3.7.2.1. Oceny jakości wybranych typów pomocy w zależności od rodzaju instytucji

W poniższej tabeli przedstawiono odsetki pozytywnych ocen jakości wybranych form pomocy w zależności od reprezentowanej przez respondentów instytucji.

Tabela 48. Odsetki pozytywnych ocen jakości wybranych form pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w zależności od typu instytucji

Formy pomocy	OPS	Policja	Oświata	GKRPA	Ochrona zdrowia	Kuratorzy	NGO
Pomoc psychologiczna dla osób doznających przemocy	63% (+/-2%)	50% (+/-9%)	63% (+/-6%)	63% (+/-4%)	59% (+/-13%)	51% (+/-8%)	78% (+/-16%)
Pomoc prawna dla osób dorosłych	55% (+/-2%)	55% (+/-9%)	47% (+/-7%)	54% (+/-4%)	48% (+/-13%)	50% (+/-8%)	67% (+/-18%)
Pomoc psychologiczna dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie	49% (+/-2%)	44% (+/-9%)	67% (+/-6%)	51% (+/-4%)	59% (+/-13%)	43% (+/-7%)	67% (+/-18%)
Pomoc socjalna /w tym materialna/ dla ofiar przemocy w rodzinie	79% (+/-2%)	45% (+/-9%)	43% (+/-7%)	76% (+/-3%)	55% (+/-13%)	44% (+/-7%)	48% (+/-19%)
Pomoc w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc	34% (+/-2%)	34% (+/-9%)	30% (+/-6%)	33% (+/-4%)	47% (+/-13%)	31% (+/-7%)	44% (+/-19%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Oceny pracowników ośrodków pomocy społecznej

Przedstawiciele ośrodków pomocy społecznej najlepiej oceniali jakość pomocy socjalnej dla ofiar przemocy w rodzinie (79% dobrych ocen). Słabiej oceniali jakość pomocy psychologicznej dla osób doznających przemocy (63%), pomocy prawnej dla osób dorosłych (55%) oraz pomoc psychologiczną dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie (49%). Najrzadziej dobrze oceniano jakość pomocy w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (34%).

Oceny policjantów

Policjanci najlepiej oceniali jakość pomocy prawnej (55% dobrych ocen). W dalszej kolejności pomoc psychologiczną dla osób doznających przemocy (50%), pomoc socjalną (45%) oraz pomoc psychologiczną dla dzieci doświadczających przemocy (44%). Najślabiej oceniano jakość pomocy w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (34%).

Oceny pracowników oświaty

Pracownicy oświaty najlepiej oceniali jakość pomocy psychologicznej dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie (67% dobrych ocen), nieznacznie gorzej oceniali oni jakość pomocy psychologicznej dla osób doznających przemocy (63%). Rzadziej pozytywnie oceniano pomoc prawną dla osób dorosłych (47%), pomoc socjalną (43%) oraz pomoc w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (30%).

Oceny przedstawicieli gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych

Członkowie gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych najczęściej dobrych ocen wystawili jakości pomocy socjalnej (76%). Mniej: pomocy psychologicznej dla osób doznających przemocy (63%), pomocy prawnej (54%) oraz pomocy psychologicznej dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie (51%). Najrzadziej dobrze oceniano jakość pomocy w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (33%).

Oceny pracowników ochrony zdrowia

Pracownicy ochrony zdrowia najlepiej oceniali jakość pomocy psychologicznej zarówno dla dorosłych jak i dla dzieci (po 59%). Nieznacznie słabiej oceniali pomoc socjalną (55%), pomoc prawną (48%) oraz pomocy w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (47%).

Oceny kuratorów sądowych

Najlepsze oceny jakości pomocy psychologicznej dla osób doświadczających przemocy wystawili kuratorzy sądowi (51% dobrych ocen). Nieznacznie gorzej oceniali oni pomoc prawną dla osób doświadczających przemocy w rodzinie (50%). Słabsze oceny jakości zostały wystawione pomocy socjalnej (44%), pomocy psychologicznej dla dzieci (43%) oraz pomoc w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (31%).

Oceny przedstawicieli organizacji pozarządowych

Pracownicy organizacji pozarządowych najwyższe oceny wystawili jakości pomocy psychologicznej dla ofiar przemocy (78% dobrych ocen). Gorzej oceniali oni pomoc prawną (67%) oraz pomoc psychologiczną dla dzieci (67%). Najsłabiej oceniali pomoc w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (44%).

W poniższej tabeli przedstawiono odsetki negatywnych ocen jakości wybranych form pomocy w zależności od reprezentowanej przez respondentów instytucji.

Tabela 49. Odsetki negatywnych ocen jakości wybranych form pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w zależności od typu instytucji

Forma pomocy	OPS	Policja	Oświata	GKRPA	Ochrona zdrowia	Kuratorzy	NGO
Pomoc psychologiczna dla osób doznających przemocy	11% (+/-1%)	13% (+/-6%)	8% (+/-4%)	12% (+/-2%)	9% (+/-7%)	21% (+/-6%)	7% (+/-10%)
Pomoc prawna dla osób dorosłych	15% (+/-2%)	14% (+/-6%)	13% (+/-4%)	18% (+/-3%)	9% (+/-7%)	16% (+/-6%)	7% (+/-10%)
Pomoc psychologiczna dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie	17% (+/-2%)	14% (+/-6%)	7% (+/-3%)	17% (+/-3%)	10% (+/-8%)	23% (+/-6%)	15% (+/-13%)
Pomoc socjalna /w tym materialna/ dla ofiar przemocy w rodzinie	4% (+/-1%)	11% (+/-6%)	10% (+/-4%)	4% (+/-2%)	7% (+/-7%)	25% (+/-7%)	7% (+/-10%)
Pomoc w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc	29% (+/-2%)	26% (+/-8%)	20% (+/-5%)	29% (+/-3%)	17% (+/-10%)	28% (+/-7%)	19% (+/-15%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Oceny pracowników ośrodków pomocy społecznej

Pracownicy pomocy społecznej najczęściej negatywnie ocenili jakość pomocy w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (29%). Następnie, negatywne oceny jakości przyznali pomocy psychologicznej dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie (17%), pomocy prawnej dla osób dorosłych (15%) oraz pomocy psychologicznej dla osób doznających przemocy w rodzinie (11%). Najmniej negatywnych ocen przyznali pomocy socjalnej dla ofiar przemocy w rodzinie (4%).

Oceny policjantów

Pracownicy policji dokonali ocen form pomocy w taki sam sposób jak ich koledzy z pomocy społecznej. Różnili się tylko większą intensywnością negatywnych ocen. Najczęściej negatywnie ocenili jakość pomocy w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (29%). Następnie, negatywne oceny jakości przyznali pomocy psychologicznej dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie (14%), pomocy prawnej dla osób dorosłych (14%) oraz pomocy psychologicznej dla osób doznających przemocy w rodzinie (13%). Najmniej negatywnych ocen przyznali pomocy socjalnej dla ofiar przemocy w rodzinie (11%).

Oceny pracowników oświaty

Negatywne oceny jakości form pomocy przyznawali także pracownicy oświaty. Najczęściej negatywnie ocenili jakość pomocy w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (20%). Następnie, negatywne oceny jakości przyznali pomocy socjalnej dla ofiar przemocy w rodzinie (10%), pomocy prawnej dla osób dorosłych (13%) oraz pomocy psychologicznej dla osób doznających przemocy w rodzinie (8%). Najmniej negatywnych ocen jakości przyznali pomocy psychologicznej dla osób doznających przemocy w rodzinie (8%).

Oceny przedstawicieli gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych

Przedstawiciele *gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych* najczęściej negatywnie oceniali jakość pomocy w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (29%). Następnie, negatywne oceny jakości przyznali pomocy prawnej dla osób dorosłych (18%), pomocy psychologicznej dla osób doznających przemocy w rodzinie (17%) oraz pomocy psychologicznej dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie (12%). Najmniej negatywnych ocen przyznali pomocy socjalnej dla ofiar przemocy w rodzinie (4%).

Oceny pracowników ochrony zdrowia

Pracownicy ochrony zdrowia – podobnie jak inne grupy respondentów - najczęściej negatywnie ocenili jakość pomocy w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (17%). Następnie, negatywne oceny jakości przyznali pomocy psychologicznej dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie (10%), pomocy prawnej dla osób dorosłych i pomocy psychologicznej dla osób doznających przemocy w rodzinie (po 9%). Najmniej negatywnych ocen przyznali pomocy socjalnej dla ofiar przemocy w rodzinie (7%).

Oceny kuratorów sądowych

Kuratorzy także najczęściej negatywnie ocenili jakość pomocy w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (28%). Następnie, negatywne oceny jakości przyznali

pomocy socjalnej dla ofiar przemocy w rodzinie (25%), pomocy psychologicznej dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie (23%) i pomocy psychologicznej dla osób doznających przemocy w rodzinie (21%). Najmniej negatywnych ocen przyznali pomocy prawnej dla osób dorosłych (16%).

Oceny przedstawicieli organizacji pozarządowych

Przedstawiciele organizacji pozarządowych – jak wszystkie pozostałe grupy respondentów - najczęściej negatywnie ocenili jakość pomocy w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (19%). Następnie, negatywne oceny jakości przyznali pomocy psychologicznej dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie (15%). Najmniej negatywnych ocen przyznali pomocy prawnej dla osób dorosłych, pomocy socjalnej dla ofiar przemocy w rodzinie i pomocy psychologicznej dla osób doznających przemocy w rodzinie (po 7%).

3.7.2.1. Oceny jakości wybranych form pomocy w zależności od wielkości miejscowości, w której działa instytucja

W poniższej tabeli przedstawiono odsetki pozytywnych ocen jakości wybranych form pomocy w zależności od wielkości gminy.

Tabela 50. Odsetki pozytywnych ocen jakości poszczególnych form pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w zależności od typu gminy

Forma pomocy	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
Pomoc psychologiczna dla osób doznających przemocy	56% (+/-3%)	65% (+/-4%)	63% (+/-4%)	74% (+/-4%)
Pomoc prawna dla osób dorosłych	49% (+/-3%)	55% (+/-4%)	57% (+/-5%)	65% (+/-4%)
Pomoc psychologiczna dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie	46% (+/-3%)	52% (+/-4%)	55% (+/-5%)	58% (+/-4%)
Pomoc socjalna /w tym materialna/ dla ofiar przemocy w rodzinie	77% (+/-2%)	71% (+/-4%)	66% (+/-4%)	61% (+/-4%)
Pomoc w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc	29% (+/-3%)	32% (+/-4%)	37% (+/-4%)	48% (+/-4%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Oceny pracowników instytucji z gmin wiejskich

Pracownicy z gmin wiejskich najczęściej pozytywnie oceniali jakość pomocy socjalnej dla ofiar przemocy (77%), a następnie pomocy psychologicznej dla osób doznających przemocy (56%) oraz pomoc psychologiczną dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie (46%) i pomoc prawną dla dorosłych (49%). Najmniej pozytywnych ocen przyznali pomocy w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (29%).

Oceny pracowników instytucji z gmin wiejsko-miejskich

Pracownicy z gmin wiejsko-miejskich dokonali takiej samej oceny jakości różnych form pomocy jak pracownicy z gmin wiejskich. Różnili się tylko intensywnością ocen. Najczęściej pozytywnie oceniali jakość pomocy socjalnej dla ofiar przemocy (71%), a następnie pomocą psychologiczną dla osób

doznających przemocy (65%) oraz pomoc psychologiczną dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie (52%) i pomoc prawną dla dorosłych (55%). Najmniej pozytywnych ocen przyznali pomocy w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (32%).

Oceny pracowników instytucji z gmin miejskich do 50 tys. mieszkańców

Pracownicy z gmin miejskich do 50 tys. mieszkańców dokonali takiej samej oceny jakości różnych form pomocy jak pracownicy z poprzednich grup, ale także różnili się tylko intensywnością ocen. Najczęściej pozytywnie oceniali jakość pomocy socjalnej dla ofiar przemocy (66%), a następnie pomocą psychologiczną dla osób doznających przemocy (63%) oraz pomoc psychologiczną dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie (55%) i pomoc prawną dla dorosłych (57%). Najmniej pozytywnych ocen przyznali pomocy w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (37%).

Oceny pracowników instytucji z gmin miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców

Oceny w tej grupie różniły nieco od 3 poprzednich grup. Pracownicy z gmin miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców najczęściej pozytywnie oceniali jakość pomoc psychologiczną, a następnie pomoc prawną dla osób dorosłych (65%), pomoc socjalną dla ofiar przemocy w rodzinie (61%) oraz pomoc psychologiczną dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie (58%). Najmniej pozytywnych ocen – tak, jak poprzednie grupy respondentów - przyznali pomocy w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (48%).

W tabeli 51 przedstawiono odsetki negatywnych ocen jakości wybranych form pomocy w zależności od wielkości gminy.

Tabela 51. Odsetki negatywnych ocen jakości poszczególnych form pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w zależności od typu gminy

Formy pomocy	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
Pomoc psychologiczna dla osób doznających przemocy	14% (+/-2%)	11% (+/-3%)	11% (+/-3%)	6% (+/-2%)
Pomoc prawna dla osób dorosłych	19% (+/-2%)	13% (+/-3%)	14% (+/-3%)	7% (+/-2%)
Pomoc psychologiczna dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie	18% (+/-2%)	18% (+/-3%)	15% (+/-3%)	9% (+/-2%)
Pomoc socjalna /w tym materialna/ dla ofiar przemocy w rodzinie	4% (+/-1%)	8% (+/-2%)	9% (+/-3%)	10% (+/-3%)
Pomoc w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc	30% (+/-3%)	32% (+/-4%)	27% (+/-4%)	18% (+/-3%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Oceny pracowników instytucji z gmin wiejskich

W gminach wiejskich najwięcej negatywnych ocen jakości przyznano pomocy w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (30%), a następnie pomocy prawnej dla osób dorosłych (19%), pomocy psychologicznej dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie (18%) i

pomocy psychologicznej dla osób doznających przemocy (14%). Najmniej negatywnych ocen przyznano pomocy socjalnej ofiarom przemocy (4%).

Oceny pracowników instytucji z gmin wiejsko-miejskich

W gminach wiejsko-miejskich najczęściej negatywnych ocen jakości przyznano pomocy w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (32%), a następnie pomocy psychologicznej dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie (18%), pomocy prawnej dla osób dorosłych (19%) i pomocy psychologicznej dla osób doznających przemocy (13%). Najmniej negatywnych ocen przyznano pomocy socjalnej ofiarom przemocy (8%).

Oceny pracowników instytucji z gmin miejskich do 50 tys. mieszkańców

W gminach miejskich do 50 tys. mieszkańców najczęściej negatywnych ocen jakości przyznano pomocy w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (27%), a następnie pomocy psychologicznej dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie (15%), pomocy prawnej dla osób dorosłych (14%) i pomocy psychologicznej dla osób doznających przemocy (11%). Najmniej negatywnych ocen przyznano pomocy socjalnej ofiarom przemocy (9%).

Oceny pracowników instytucji z gmin miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców

W gminach miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców najczęściej negatywnych ocen jakości przyznano pomocy w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc (18%), a następnie pomocy socjalnej dla ofiar przemocy (10%), pomocy psychologicznej dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie (9%) i pomocy prawnej dla osób dorosłych (7%). Najmniej negatywnych ocen przyznano pomocy psychologicznej dla osób doznających przemocy (6%).

3.8. Identyfikacja czynników zarówno zewnętrznych i osobistych utrudniających pracę w obszarze przeciwdziałania przemocy

Kolejnym badanym elementem była identyfikacja zewnętrznych i osobistych czynników, które w ocenie badanych profesjonalistów utrudniają pracę w obszarze przeciwdziałania przemocy.

Tabela 52. Czynniki, które utrudniają skuteczne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w zależności od typu instytucji

Czynniki	Ogółem	OPS	Policja	Oświata	GKRPA	Ochrona zdrowia	Kuratorzy	NGO
brak motywacji osób doświadczających przemocy do podejmowania działań	81% (+/-1%)	81% (+/-2%)	81% (+/-7%)	87% (+/-4%)	79% (+/-3%)	83% (+/-10%)	83% (+/-6%)	59% (+/-19%)
niejasne procedury prawne	51% (+/-2%)	53% (+/-2%)	41% (+/-9%)	44% (+/-7%)	53% (+/-4%)	52% (+/-13%)	37% (+/-7%)	59% (+/-19%)
rozbudowana biurokracja	74% (+/-2%)	76% (+/-2%)	73% (+/-8%)	66% (+/-6%)	75% (+/-3%)	55% (+/-13%)	68% (+/-7%)	74% (+/-17%)
niedostateczna liczba szkoleń	32% (+/-2%)	32% (+/-)	43% (+/-9%)	24% (+/-6%)	28% (+/-3%)	47% (+/-13%)	34% (+/-7%)	33% (+/-18%)

	2%)							
brak zaangażowania lub nierówne zaangażowanie przedstawicieli służb w działania	65% (+/-2%)	69% (+/-2%)	50% (+/-9%)	45% (+/-7%)	64% (+/-4%)	52% (+/-13%)	61% (+/-7%)	56% (+/-19%)
niewystarczająca wiedza i kompetencje przedstawicieli poszczególnych służb	44% (+/-2%)	46% (+/-2%)	35% (+/-9%)	32% (+/-6%)	42% (+/-4%)	43% (+/-13%)	48% (+/-8%)	56% (+/-19%)
za duże obciążenie emocjonalne/psychiczne	42% (+/-2%)	45% (+/-2%)	22% (+/-8%)	39% (+/-6%)	43% (+/-4%)	38% (+/-12%)	36% (+/-7%)	26% (+/-17%)
nadmierna liczba zadań	69% (+/-2%)	75% (+/-2%)	62% (+/-9%)	31% (+/-6%)	72% (+/-3%)	40% (+/-13%)	78% (+/-6%)	44% (+/-19%)
wypalenie zawodowe	36% (+/-2%)	38% (+/-2%)	38% (+/-9%)	16% (+/-5%)	36% (+/-4%)	31% (+/-12%)	39% (+/-7%)	30% (+/-17%)
inne	9% (+/-1%)	8% (+/-1%)	18% (+/-7%)	7% (+/-3%)	9% (+/-2%)	7% (+/-7%)	9% (+/-4%)	11% (+/-12%)
nie ma żadnych utrudnień	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	1% (+/-1%)	0% (+/-1%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Wśród czynników najczęściej wskazywanych przez profesjonalistów jako utrudniające skuteczne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie znalazły się: brak motywacji osób doświadczających przemocy do podejmowania działań (81%), rozbudowana biurokracja (74%), nadmierna liczba zadań (69%) oraz brak zaangażowania lub nierówne zaangażowanie przedstawicieli służb w działania (65%). Rzadziej wskazywano na niejasne procedury prawne (51%), niewystarczającą wiedzę i kompetencje przedstawicieli poszczególnych służb (44%), za duże obciążenie emocjonalne/psychiczne (42%), wypalenie zawodowe (36%) oraz niedostateczną liczbę szkoleń (32%).

Inne wymienione czynniki to: brak środków finansowych na działania; zbyt mała liczba osób wyznaczonych do stałej pracy w grupach roboczych; brak wykwalifikowanych, stałych grup roboczych/zespołów; brak przymusu leczenia osób uzależnionych - zdecydowanych i krótkich procedur; brak specjalistycznych instytucji na terenie powiatu zajmujących się wsparciem dla rodzin doświadczających przemocy; opieszałość sądów oraz niskie kary w sprawach karnych (sprawy przemocy czują się bezkarni); brak dostępu do pomocy specjalistycznej; niewystarczające środki na szkolenia i zatrudnienie specjalistów (prawnik, psychoterapeuta); złe warunki lokalowe; zbyt długi okres trwania eksmisji sprawcy przemocy z domu; brak środków na tworzenie punktów udzielania pomocy psychologicznej i prawnej w małych gminach; zrzucanie wszystkich zadań na pomoc społeczną bez przyznania dodatkowych funduszy; przewlekłość postępowań sądowych; brak zdecydowanej reakcji sądów i niewykorzystywanie przez sąd wszystkich dostępnych instrumentów np. eksmisja sprawcy, zakaz zbliżania, nakaz opuszczenia lokalu, nakaz terapii dla sprawców itp.; brak jakichkolwiek środków zmuszenia sprawców przemocy do podjęcia terapii odwykowej czy terapii dla sprawców przemocy; brak punktów terapii edukacyjno-korekcyjnych dla sprawców przemocy; brak wiary ofiar przemocy w skuteczność sądu czy prokuratury; brak wystarczających narzędzi do pomocy, bezpiecznych miejsc schronienia; brak wsparcia psychologicznego dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy; brak wystarczających możliwości finansowych na wsparcie ofiar przemocy w formie

świadczenia pieniężnego oraz lokalu; brak wynagrodzenia dla członków zespołów/ grup roboczych; przepisy prawne chroniące sprawcę; niedostateczna jakość szkoleń; stereotypy; zależność finansowa od osoby dokonującej aktów przemocy; słabe egzekwowanie odstępnych przepisów prawnych; brak kompleksowego szkolenia sędziów i prokuratorów, którzy mają małą wiedzę na temat przemocy przez co są mało wrażliwi i nie wykorzystują możliwości prawnych w pełnym zakresie aby chronić osoby doznające przemocy; brak terapii ze sprawcą; utrudnione dotarcie, brak środków na dojazd, autobusów; zła współpraca z instytucjami, ochroną zdrowia, policją; duża liczba podopiecznych; strach osoby doświadczającej przemocy przed podjęciem działań; brak wsparcia ze strony samorządów, powiatów; brak spójności procedur; niezdecydowanie osób zainteresowanych – ofiar; brak umiejętności pracy z ofiarami i sprawcami przemocy; mało rozwinięte kampanie społeczne i działania prospołeczne typu „jak widzę przemoc – to reaguję”.

Opinie pracowników ośrodków pomocy społecznej

Pracownicy ośrodków pomocy społecznej, podobnie jak ogół badanych, wskazywali najczęściej jako na utrudnienia w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na brak motywacji osób doświadczających przemocy do podejmowania działań (81%), rozbudowaną biurokracją (76%), nadmierną liczbę zadań (75%), a także brak zaangażowania lub nierówne zaangażowanie przedstawicieli służb w działania (69%). W dalszej kolejności wskazywano na niejasne procedury prawne (53%), niewystarczającą wiedzę i kompetencje przedstawicieli poszczególnych służb (46%), za duże obciążenie emocjonalne/psychiczne (45%). Najrzadziej wskazywano na wypalenie zawodowe (38%) oraz niedostateczną liczbę szkoleń (32%).

Opinie policjantów

Również wśród policjantów, najczęściej wskazywanym problemem w skutecznym przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie był brak motywacji ofiar przemocy do podejmowania działań (81%). Drugim z kolei najczęściej wskazywanym utrudnieniem była rozbudowana biurokracja (73%). Wśród kolejnych czynników wymieniali oni nadmierną liczbę zadań (62%), brak zaangażowania lub nierówne zaangażowanie przedstawicieli służb w działania (50%), niedostateczną liczbę szkoleń (43%), a także niejasne procedury prawne (41%). Najrzadziej pracownicy policji wskazywali na wypalenie zawodowe (38%), niewystarczającą wiedzę i kompetencje przedstawicieli poszczególnych służb (35%) oraz za duże obciążenie emocjonalne/psychiczne (22%).

Opinie pracowników oświaty

Najczęściej wskazywanym utrudnieniem również przez pracowników oświaty był brak motywacji osób doświadczających przemocy do podejmowania działań (87%). Wskazywali oni często również na rozbudowaną biurokracją (66%). Kolejne problemy były rzadziej wskazywane - brak zaangażowania lub nierówne zaangażowanie przedstawicieli służb w działania (45%), niejasne procedury prawne (44%), a także za duże obciążenie emocjonalne (39%). Najrzadziej wskazywano na utrudnienia związane z niewystarczającą wiedzą i kompetencjami przedstawicieli poszczególnych służb (31%), nadmierną liczbą zadań (31%), niewystarczającą liczbą szkoleń (24%) oraz wypaleniem zawodowym (16%).

Opinie przedstawicieli gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych

Członkowie gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych tak jak przedstawiciele pozostałych instytucji publicznych najczęściej wskazywali na problem z brakiem motywacji osób doświadczających przemocy do podejmowania działań (79%), na drugim miejscu znalazł się problem z rozbudowaną biurokracją (75%) oraz nadmierną liczbą zadań (72%). Rzadziej wskazywano na utrudnienia związane z brakiem zaangażowania lub nierównym zaangażowaniem przedstawicieli służb

w działania (64%), niejasne procedury prawne (53%), za duże obciążenie psychiczne/emocjonalne (43%) oraz niewystarczającą wiedzą i kompetencjami przedstawicieli poszczególnych służb (42%). Najbardziej wskazywano na problemy związane z wypaleniem zawodowym (36%) oraz niedostateczną liczbą szkoleń (28%).

Opinie pracowników ochrony zdrowia

Również lekarze i pielęgniarki najczęściej wskazywali na problem z brakiem motywacji osób doświadczających przemocy do podejmowania działań (83%). Rzadziej wskazywali oni, że utrudnieniem jest rozbudowana biurokracja (55%), niejasne procedury prawne (52%), brak zaangażowania przedstawicieli służb w działania (52%) oraz niedostateczna liczba szkoleń (47%). Najbardziej pracownicy ochrony zdrowia wskazywali na trudności związane z niewystarczającą wiedzą i kompetencjami przedstawicieli poszczególnych służb (43%), nadmierną liczbą zadań (40%), za duże obciążenie emocjonalne/psychiczne (38%) i wypalenie zawodowe (31%).

Opinie kuratorów sądowych

Kuratorzy sądowi najczęściej jako czynniki utrudniające przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wskazywali brak motywacji osób doświadczających przemocy do podejmowania działań (83%), nadmierną liczbą zadań (78%), rozbudowaną biurokrację (68%) oraz brak zaangażowania przedstawicieli służb w działania (61%). Wśród mniej istotnych czynników wymieniali oni niewystarczającą wiedzą i kompetencjami przedstawicieli poszczególnych służb (48%), wypalenie zawodowe (39%), niejasne procedury prawne (37%), za duże obciążenie emocjonalne (36%), a także niedostateczną liczbę szkoleń (34%).

Opinie przedstawicieli organizacji pozarządowych

Pracownicy organizacji pozarządowych najczęściej jako utrudnienie w skutecznym przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wskazywali na rozbudowaną biurokrację (74%). Rzadziej wskazywali na brak motywacji osób doświadczających przemocy do podejmowania działań (59%), niejasne procedury prawne (59%), brak zaangażowania przedstawicieli służb w działania (56%) oraz niewystarczającą wiedzą i kompetencjami przedstawicieli poszczególnych służb (56%). Najbardziej wskazywali oni na problemy związane z nadmierną liczbą zadań (44%), niedostateczną liczbą szkoleń (33%), wypaleniem zawodowym (30%) oraz za dużym obciążeniem emocjonalnym/psychicznym.

Tabela 53. Czynniki, które utrudniają skuteczne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w zależności od typu gminy

Czynniki	Ogółem	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
brak motywacji osób doświadczających przemocy do podejmowania działań	81% (+/-1%)	82% (+/-2%)	81% (+/-3%)	80% (+/-4%)	82% (+/-3%)
niejasne procedury prawne	51% (+/-2%)	54% (+/-3%)	53% (+/-4%)	45% (+/-5%)	45% (+/-4%)
rozbudowana biurokracja	74% (+/-2%)	77% (+/-2%)	73% (+/-4%)	72% (+/-4%)	69% (+/-4%)
niedostateczna liczba szkoleń	32% (+/-2%)	29% (+/-3%)	33% (+/-4%)	37% (+/-4%)	36% (+/-4%)
brak zaangażowania lub nierówne zaangażowanie przedstawicieli służb w działania	65% (+/-2%)	64% (+/-3%)	66% (+/-4%)	60% (+/-5%)	68% (+/-4%)

niewystarczająca wiedza i kompetencje przedstawicieli poszczególnych służb	44% (+/-2%)	42% (+/-3%)	42% (+/-4%)	47% (+/-5%)	50% (+/-4%)
za duże obciążenie emocjonalne/psychiczne	42% (+/-2%)	46% (+/-3%)	37% (+/-4%)	41% (+/-5%)	40% (+/-4%)
nadmierna liczba zadań	69% (+/-2%)	72% (+/-3%)	70% (+/-4%)	67% (+/-4%)	63% (+/-4%)
wypalenie zawodowe	36% (+/-2%)	33% (+/-3%)	38% (+/-4%)	39% (+/-5%)	37% (+/-4%)
inne	9% (+/-1%)	7% (+/-1%)	10% (+/-2%)	11% (+/-3%)	9% (+/-2%)
nie ma żadnych utrudnień	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Oceny pracowników instytucji z gmin wiejskich

Profesjonaliści zajmujący się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie z instytucji zlokalizowanych w gminach wiejskich najczęściej wskazywali na problem ze zwalczaniem przemocy związany z brakiem motywacji ofiar przemocy do podejmowania działań (82%), rozbudowaną biurokracją (77%) oraz nadmierną liczbą zadań (72%). Rzadziej wskazywali oni na utrudnienia związane z brakiem zaangażowania lub nierównym zaangażowaniem przedstawicieli służb w działania (64%) oraz niejasnymi procedurami prawnymi (54%). Wśród najrzadziej wskazywanych czynników znalazło się za duże obciążenie emocjonalne/psychiczne (46%), niewystarczająca wiedza i kompetencje przedstawicieli poszczególnych służb (42%), a także wypalenie zawodowe (33%) oraz niedostateczna liczba szkoleń (29%).

Oceny pracowników instytucji z gmin wiejsko-miejskich

Przedstawiciele instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w gminach miejsko-wiejskich wskazywali najczęściej na utrudnienia związane z brakiem motywacji ofiar przemocy do podejmowania działań (81%), rozbudowaną biurokracją (73%), nadmierną liczbą zadań (70%) oraz brakiem zaangażowania lub nierównym zaangażowaniem przedstawicieli służb w działania (66%). Większość badanych wskazała także na problem związany z niejasnymi procedurami prawnymi (53%). Rzadziej wskazywano na problemy związane z niewystarczającą wiedzą i kompetencjami przedstawicieli poszczególnych służb (42%), wypaleniem zawodowym (38%), za dużym obciążeniem emocjonalnym (37%) oraz niedostateczną liczbą szkoleń (33%).

Oceny pracowników instytucji z gmin miejskich do 50 tys. mieszkańców

Najczęściej wskazywanym utrudnieniem wśród pracowników gmin miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców był brak motywacji osób doświadczających przemocy do działań (80%), rozbudowana biurokracja (72%) oraz nadmierna liczba zadań (67%). Ponad połowa badanych wskazała również na problem z brakiem zaangażowania lub nierównym zaangażowaniem przedstawicieli służb w działania (60%). Rzadziej wskazywano na problemy w przeciwdziałaniu przemocy ze względu na niewystarczającą wiedzę i kompetencjami przedstawicieli poszczególnych służb (47%), niejasne procedury prawne (45%) oraz za duże obciążenie emocjonalne/psychiczne (41%). Najrzadziej wskazywano na wypalenie zawodowe (39%) oraz niedostateczną liczbę szkoleń (37%).

Również osoby zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie z gmin miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców najczęściej wskazywali na utrudnienie w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie związane z brakiem motywacji osób dotkniętych przemocą do podejmowania działań (82%). Często wskazywane były również problemy dotyczące rozbudowanej biurokracji (69%), braku zaangażowania lub nierównego zaangażowania różnych służb (68%) oraz nadmiernym obciążeniem zadaniami (63%). Rzadziej wskazywano na trudności związane z niewystarczającą wiedzą i kompetencjami przedstawicieli poszczególnych służb (50%), niejasnymi procedurami prawnymi (45%), za dużym obciążeniem psychicznym (40%) oraz niedostateczną liczbą szkoleń (36%).

3.9. Ocena aktualnych wybranych rozwiązań prawnych oraz postulowane zmiany w prawie

Jeden z badanych obszarów dotyczył oceny wybranych rozwiązań prawnych związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, w tym w szczególności:

- procedury „Niebieskie Karty”,
- ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- kodeksu karnego / postępowania karnego w zakresie odnoszącym się do przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Badani jednocześnie zostali poproszeni o wskazanie postulowanych zmian w prawie.

3.9.1. Ocena procedury „Niebieskie Karty”

W pierwszej kolejności poproszono profesjonalistów o ocenę skuteczności procedury „Niebieskie Karty”. W poniższej tabeli zestawiono uzyskane odpowiedzi w zależności od typu instytucji.

Tabela 54. Ocena procedury "Niebieskie Karty" w zależności od typu instytucji

Ocena skuteczności	Ogółem	OPS	Policja	Oświata	GKRPA	Ochrona zdrowia	Kuratorzy	NGO
bardzo dobrze	4% (+/-1%)	2% (+/-1%)	5% (+/-4%)	12% (+/-4%)	3% (+/-1%)	16% (+/-9%)	4% (+/-3%)	4% (+/-7%)
raczej dobrze	56% (+/-2%)	52% (+/-2%)	70% (+/-9%)	64% (+/-6%)	55% (+/-4%)	72% (+/-12%)	63% (+/-7%)	59% (+/-19%)
raczej źle	22% (+/-2%)	25% (+/-2%)	22% (+/-8%)	10% (+/-4%)	26% (+/-3%)	5% (+/-6%)	16% (+/-6%)	15% (+/-13%)
bardzo źle	3% (+/-1%)	3% (+/-1%)	2% (+/-3%)	0% (+/-1%)	2% (+/-1%)	0% (+/-0%)	6% (+/-4%)	0% (+/-0%)
trudno powiedzieć	15% (+/-1%)	17% (+/-2%)	2% (+/-3%)	14% (+/-5%)	14% (+/-3%)	7% (+/-7%)	11% (+/-5%)	22% (+/-16%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Większość badanych profesjonalistów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie dobrze ocenia skuteczność procedury "Niebieskie karty" (60%). Źle ocenił ją co czwarty ankietowany (25%). Najlepiej procedura ta jest oceniana przez pracowników policji (75% dobrych ocen), najgorzej przez pracowników ośrodków pomocy społecznej (56%). Poza policjantami wysoko procedurę ocenili również kuratorzy (70%) nauczyciele i pedagodzy (70%) oraz pracownicy oświaty (69%). Mniej od

ogółu pozytywnych ocen wystawili poza pracownikami ośrodków pomocy społecznej jeszcze członkowie gminnych komisji przeciwdziałania problemom alkoholowym (58%).

Tabela 55. Ocena procedury "Niebieskie Karty" w zależności od typu gminy

Ocena skuteczności	Ogółem	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
bardzo dobrze	4% (+/-1%)	2% (+/-1%)	4% (+/-2%)	5% (+/-2%)	5% (+/-2%)
raczej dobrze	56% (+/-2%)	52% (+/-3%)	59% (+/-4%)	57% (+/-5%)	62% (+/-4%)
raczej źle	22% (+/-2%)	25% (+/-2%)	22% (+/-3%)	20% (+/-4%)	18% (+/-3%)
bardzo źle	3% (+/-1%)	3% (+/-1%)	3% (+/-1%)	4% (+/-2%)	2% (+/-1%)
trudno powiedzieć	15% (+/-1%)	18% (+/-2%)	13% (+/-3%)	15% (+/-3%)	13% (+/-3%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Jeśli chodzi o ocenę procedury „Niebieskie Karty” przez pracowników zatrudnionych w różnej wielkości gminach, to jest ona lepiej oceniana przez osoby zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w gminach miejskich – szczególnie tych powyżej 50 tys. mieszkańców (67% dobrych ocen). Najślabiej jest ona oceniana w gminach wiejskich (56%). Wyniki dla gmin miejsko-wiejskich i miejskich do 50 tys. mieszkańców są zbliżone do siebie oraz do wyników dla ogółu badanych.

Następnie, zapytano profesjonalistów, czy w ich ocenie, obecnie obowiązujące rozporządzenie w sprawie procedury „Niebieskie Karty” powinno zostać zmienione.

Tabela 56. Ocena potrzeby zmian w rozporządzeniu w sprawie procedury „Niebieskie Karty” w zależności od typu instytucji

Potrzeba zmian	Ogółem	OPS	Policja	Oświata	GKRPA	Ochrona zdrowia	Kuratorzy	NGO
tak	45% (+/-2%)	49% (+/-2%)	53% (+/-9%)	22% (+/-5%)	50% (+/-4%)	21% (+/-10%)	30% (+/-7%)	44% (+/-19%)
nie	18% (+/-1%)	15% (+/-2%)	26% (+/-8%)	23% (+/-6%)	17% (+/-3%)	36% (+/-12%)	29% (+/-7%)	15% (+/-13%)
trudno powiedzieć	37% (+/-2%)	36% (+/-2%)	21% (+/-8%)	54% (+/-7%)	33% (+/-4%)	43% (+/-13%)	41% (+/-7%)	41% (+/-19%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Badani częściej opowiadali się za zmianą obecnie obowiązującego rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” (45%) niż przeciw wprowadzeniu zmian (18%). Należy jednak podkreślić, że wielu specjalistów miało problem z określeniem własnego stanowiska w tej sprawie – aż 37% z nich wskazało odpowiedź „trudno powiedzieć”. Najwięcej zwolenników zmiany rozporządzenia jest wśród pracowników organizacji pozarządowych (52%), gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (49%), ośrodków pomocy społecznej (47%).

Tabela 57. Ocena potrzeby zmian w rozporządzeniu w sprawie procedury „Niebieskie Karty” w zależności od typu gminy

Potrzeba zmian	Ogółem	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
tak	45% (+/-2%)	45% (+/-3%)	45% (+/-4%)	45% (+/-5%)	45% (+/-4%)
nie	18% (+/-1%)	16% (+/-2%)	18% (+/-3%)	21% (+/-4%)	20% (+/-4%)
trudno powiedzieć	37% (+/-2%)	39% (+/-3%)	37% (+/-4%)	34% (+/-4%)	35% (+/-4%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Różnice w opiniach na temat tego czy rozporządzenie dotyczące procedury „Niebieskie Karty” powinno zostać zmienione nie były duże ze względu na typ gminy, w której znajdowała się instytucja, której pracownikiem był ankietowany. Można zauważyć jednak mniejszą skłonność pracowników gmin miejskich do opowiadania się za zmianą procedury „Niebieskie Karty”. Jest to wynik zgodny z ocenami skuteczności tej procedury w podziale na typ gminy.

Respondentów, którzy wskazali na potrzebę zmian w rozporządzeniu w sprawie procedury „Niebieskie Karty”, zapytano o to, jakie miałyby one być. Poniżej przedstawiono uzyskane odpowiedzi.

Tabela 58. Propozycje zmian w rozporządzeniu w sprawie procedury „Niebieskie Karty” w zależności od typu instytucji

Proponowane zmiany	Ogółem	OPS	Policja	Oświata	GKRPA	Ochrona zdrowia	Kuratorzy	NGO
wydłużenie terminu dla przewodniczącego zespołu na przekazanie karty A zespołowi interdyscyplinarnemu lub grupie roboczej	16% (+/-1%)	19% (+/-2%)	13% (+/-6%)	6% (+/-3%)	22% (+/-3%)	5% (+/-6%)	5% (+/-3%)	26% (+/-17%)
doprecyzowanie w jaki sposób przewodniczący zespołu powinien przekazać formularz „Niebieskiej Karty – A” członkom zespołu interdyscyplinarnego / grupy roboczej	19% (+/-1%)	22% (+/-2%)	12% (+/-6%)	6% (+/-3%)	25% (+/-3%)	3% (+/-5%)	4% (+/-3%)	19% (+/-15%)
wprowadzenie uprawnienia dla przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego do powoływania grup roboczych	18% (+/-1%)	21% (+/-2%)	17% (+/-7%)	3% (+/-2%)	23% (+/-3%)	2% (+/-3%)	5% (+/-3%)	26% (+/-17%)
precyzyjne określenie kto, i w jakiej formie kończy procedurę „Niebieskie Karty”	30% (+/-2%)	34% (+/-2%)	32% (+/-9%)	15% (+/-5%)	36% (+/-4%)	7% (+/-7%)	19% (+/-6%)	30% (+/-17%)
wprowadzenie zapisu regulującego kwestię wglądu w dokumentację dotyczącą procedury „Niebieskie Karty” przez sprawcę i ofiarę przemocy	27% (+/-2%)	30% (+/-2%)	30% (+/-9%)	8% (+/-4%)	31% (+/-3%)	9% (+/-7%)	9% (+/-4%)	26% (+/-17%)
usunięcie konieczności podpisywania przez przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego formularzy „Niebieska Karta – C” i „Niebieska Karta – D”	18% (+/-1%)	21% (+/-2%)	16% (+/-7%)	4% (+/-3%)	21% (+/-3%)	2% (+/-3%)	8% (+/-4%)	15% (+/-13%)
dodanie w formularzu „Niebieskiej Karty – A” numeru PESEL lub daty urodzenia sprawcy przemocy w rodzinie	22% (+/-2%)	25% (+/-2%)	40% (+/-9%)	5% (+/-3%)	22% (+/-3%)	7% (+/-7%)	6% (+/-4%)	26% (+/-17%)
określenie konkretnych przesłanek/warunków do wszczęcia	35% (+/-)	39% (+/-)	38% (+/-)	17% (+/-)	39% (+/-)	10% (+/-)	20% (+/-)	26% (+/-)

procedury „Niebieskie Karty” dla poszczególnych służb.	2%)	(+/-2%)	(+/-9%)	(+/-5%)	(+/-4%)	(+/-8%)	(+/-6%)	17%)
inne	9%							15%
	(+/-1%)	9% (+/-1%)	20% (+/-8%)	4% (+/-3%)	9% (+/-2%)	7% (+/-7%)	9% (+/-4%)	(+/-13%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Wśród najczęściej wskazywanych zmian, jakie powinny nastąpić w procedurze „Niebieskie Karty” wskazywano: *określenie konkretnych przesłanek/warunków do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” dla poszczególnych służb (35%), precyzyjne określenie kto, i w jakiej formie kończy procedurę „Niebieskie Karty” (30%) oraz wprowadzenie zapisu regulującego kwestię wglądu w dokumentację dotyczącą procedury „Niebieskie Karty” przez sprawcę i ofiarę przemocy (27%)*. Rzadziej wskazywano na potrzebę *dodania w formularzu „Niebieskiej Karty – A” numeru PESEL lub daty urodzenia sprawcy przemocy w rodzinie (22%), doprecyzowanie w jaki sposób przewodniczący zespołu powinien przekazać formularz „Niebieskiej Karty – A” członkom zespołu interdyscyplinarnego / grupy roboczej (19%), po 18% ankietowanych wskazało na potrzebę wprowadzenia uprawnienia dla przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego do powoływania grup roboczych oraz usunięcia konieczności podpisywania przez przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego formularzy „Niebieska Karta – C” i „Niebieska Karta – D”*. Najrzadziej wskazywano na potrzebę *wydłużenia terminu dla przewodniczącego zespołu na przekazanie karty A zespołowi interdyscyplinarnemu lub grupie roboczej (9%)*.

Opinie pracowników ośrodków pomocy społecznej

Pracownicy ośrodków pomocy społecznej uważający, że powinny zostać wprowadzone zmiany w procedurze „Niebieskie Karty”, najczęściej wskazywali na oczekiwanie zmian związanych z *określeniem konkretnych przesłanek/warunków do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” dla poszczególnych służb (39%) oraz precyzyjnym określeniem kto, i w jakiej formie kończy procedurę „Niebieskie Karty” (34%) oraz wprowadzeniem zapisu regulującego kwestię wglądu w dokumentację dotyczącą procedury „Niebieskie Karty” przez sprawcę i ofiarę przemocy (30%)*. Rzadziej wskazywali na *dodanie w formularzu „Niebieskiej Karty – A” numeru PESEL lub daty urodzenia sprawcy przemocy w rodzinie (25%), doprecyzowanie w jaki sposób przewodniczący zespołu powinien przekazać formularz „Niebieskiej Karty – A” członkom zespołu interdyscyplinarnego / grupy roboczej (22%) oraz po 21% - usunięcie konieczności podpisywania przez przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego formularzy „Niebieska Karta – C” i „Niebieska Karta – D” i wprowadzenie uprawnienia dla przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego do powoływania grup roboczych*.

Opinie policjantów

Policjanci wskazujący na potrzebę reformy, najczęściej oczekiwali zmiany związanej z *dodaniem w formularzu „Niebieskiej Karty – A” numeru PESEL lub daty urodzenia sprawcy przemocy w rodzinie (40%), określeniem konkretnych przesłanek/warunków do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” dla poszczególnych służb (38%)*. Rzadziej wskazywali na *wprowadzenie uprawnienia dla przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego do powoływania grup roboczych (17%) oraz usunięcie konieczności podpisywania przez przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego formularzy „Niebieska Karta – C” i „Niebieska Karta – D” (16%)*. Najrzadziej na potrzebę *wydłużenia terminu dla przewodniczącego zespołu na przekazanie karty A zespołowi interdyscyplinarnemu lub grupie roboczej (13%) i doprecyzowanie w jaki sposób przewodniczący zespołu powinien przekazać formularz „Niebieskiej Karty – A” członkom zespołu interdyscyplinarnego / grupy roboczej (12%)*.

Opinie pracowników oświaty

Nauczyciele i pedagodzy najczęściej wskazywali na potrzebę *określenia konkretnych przesłanek/warunków do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” dla poszczególnych służb* (17%) oraz *precyzyjne określenie kto, i w jakiej formie kończy procedurę „Niebieskie Karty”* (15%). Jedynie po kilka procent pracowników oświaty wskazało na potrzebę wprowadzenia pozostałych możliwych zmian.

Opinie przedstawicieli gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych

Członkowie gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych najczęściej wskazywali na potrzebę *określenia konkretnych przesłanek/warunków do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” dla poszczególnych służb* (39%), *precyzyjne określenie kto, i w jakiej formie kończy procedurę „Niebieskie Karty”* (36%) oraz *wprowadzenie zapisu regulującego kwestię wglądu w dokumentację dotyczącą procedury „Niebieskie Karty” przez sprawcę i ofiarę przemocy* (31%). Na pozostałe zmiany wskazało między 21%, a 25% badanych.

Opinie pracowników ochrony zdrowia

Jedynie po kilka procent lekarzy i pielęgniarek wskazało, że należałoby wprowadzić zmiany z prezentowanej im listy. Najczęściej wskazywali na potrzebę *określenia konkretnych przesłanek/warunków do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” dla poszczególnych służb* (10%), a także *precyzyjne określenie kto, i w jakiej formie kończy procedurę „Niebieskie Karty”* (9%). Pozostałe odpowiedzi zaznaczyło po kilka procent pracowników ochrony zdrowia uważających, że powinny zostać wprowadzone zmiany w procedurze „Niebieskie Karty”.

Opinie kuratorów

Kuratorzy sądowi oczekujący zmian w procedurze „Niebieskie Karty” najczęściej wskazywali, że należałoby *określić konkretne przesłanki/warunki do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” dla poszczególnych służb* (20%), a także *precyzyjnie określić kto, i w jakiej formie kończy procedurę „Niebieskie Karty”* (19%). Żadna z pozostałych odpowiedzi nie została zaznaczona przez więcej niż 10% respondentów.

Opinie przedstawicieli organizacji pozarządowych

Członkowie organizacji pozarządowych wskazujący na potrzebę zmiany procedury „Niebieskie Karty”, wskazywali najczęściej na rozwiązanie związane z *precyzyjnym określeniem kto, i w jakiej formie kończy procedurę „Niebieskie Karty”* (30%). Po 26% wskazało na *wydłużenie terminu dla przewodniczącego zespołu na przekazanie karty A zespołowi interdyscyplinarnemu lub grupie roboczej, wprowadzenie uprawnienia dla przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego do powoływania grup roboczych, wprowadzenie zapisu regulującego kwestię wglądu w dokumentację dotyczącą procedury „Niebieskie Karty” przez sprawcę i ofiarę przemocy, dodanie w formularzu „Niebieskiej Karty – A” numeru PESEL lub daty urodzenia sprawcy przemocy w rodzinie oraz określenie konkretnych przesłanek/warunków do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” dla poszczególnych służb*. Rzadziej wskazywali na *usunięcie konieczności podpisywania przez przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego formularzy „Niebieska Karta – C” i „Niebieska Karta – D”* (15%).

Tabela 59. Propozycje zmian w rozporządzeniu w sprawie procedury „Niebieskie Karty” w zależności od typu gminy

Proponowane zmiany	Ogółem	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
wydłużenie terminu dla przewodniczącego zespołu na przekazanie karty A zespołowi interdyscyplinarnemu lub grupie roboczej	16% (+/-1%)	18% (+/-2%)	16% (+/-3%)	16% (+/-3%)	12% (+/-3%)
doprecyzowanie w jaki sposób przewodniczący zespołu powinien przekazać formularz „Niebieskiej Karty – A” członkom zespołu interdyscyplinarnego / grupy roboczej	19% (+/-1%)	22% (+/-2%)	20% (+/-3%)	16% (+/-3%)	14% (+/-3%)
wprowadzenie uprawnienia dla przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego do powoływania grup roboczych	18% (+/-1%)	20% (+/-2%)	18% (+/-3%)	18% (+/-4%)	12% (+/-3%)
precyzyjne określenie kto, i w jakiej formie kończy procedurę „Niebieskie Karty”	30% (+/-2%)	33% (+/-3%)	31% (+/-4%)	28% (+/-4%)	27% (+/-4%)
wprowadzenie zapisu regulującego kwestię wglądu w dokumentację dotyczącą procedury „Niebieskie Karty” przez sprawcę i ofiarę przemocy	27% (+/-2%)	26% (+/-3%)	29% (+/-4%)	25% (+/-4%)	25% (+/-4%)
usunięcie konieczności podpisywania przez przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego formularzy „Niebieska Karta – C” i „Niebieska Karta – D”	18% (+/-1%)	19% (+/-2%)	16% (+/-3%)	17% (+/-4%)	17% (+/-3%)
dodanie w formularzu „Niebieskiej Karty – A” numeru PESEL lub daty urodzenia sprawcy przemocy w rodzinie	22% (+/-2%)	18% (+/-2%)	24% (+/-3%)	24% (+/-4%)	28% (+/-4%)
określenie konkretnych przesłanek/warunków do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” dla poszczególnych służb.	35% (+/-2%)	37% (+/-3%)	35% (+/-4%)	33% (+/-4%)	32% (+/-4%)
inne	9% (+/-1%)	7% (+/-1%)	9% (+/-2%)	13% (+/-3%)	10% (+/-3%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Na potrzebę określenia: „konkretnych przesłanek/warunków do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” dla poszczególnych służb”, „kto, i w jakiej formie kończy procedurę „Niebieskie Karty””, „wprowadzenie uprawnienia dla przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego do powoływania grup roboczych”, „doprecyzowanie w jaki sposób przewodniczący zespołu powinien przekazać formularz „Niebieskiej Karty – A” członkom zespołu interdyscyplinarnego / grupy roboczej” oraz „wydłużenie terminu dla przewodniczącego zespołu na przekazanie karty A zespołowi interdyscyplinarnemu lub grupie roboczej” wskazywali najczęściej pracownicy gmin wiejskich, a najrzadziej pracownicy gmin miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców. Odwrotna zależność wystąpiła jedynie dla propozycji „dodania w formularzu „Niebieskiej Karty – A” numeru PESEL lub daty urodzenia sprawcy przemocy w rodzinie”.

3.9.2. Ocena ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

W drugiej kolejności zapytano profesjonalistów o potrzebę zmian w obecnie obowiązującej ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W tabeli 60 zaprezentowano uzyskane odpowiedzi respondentów w zależności od typu instytucji.

Tabela 60. Ocena potrzeby zmian w obecnie obowiązującej ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w zależności od typu instytucji

Potrzeba zmiany	Ogółem	OPS	Policja	Oświata	GKRPA	Ochrona zdrowia	Kuratorzy	NGO
tak	43% (+/-2%)	46% (+/-2%)	45% (+/-9%)	27% (+/-6%)	46% (+/-4%)	29% (+/-12%)	32% (+/-7%)	59% (+/-19%)
nie	21% (+/-2%)	18% (+/-2%)	36% (+/-9%)	21% (+/-5%)	21% (+/-3%)	34% (+/-12%)	35% (+/-7%)	22% (+/-16%)
trudno powiedzieć	36% (+/-2%)	36% (+/-2%)	19% (+/-7%)	52% (+/-7%)	33% (+/-4%)	36% (+/-12%)	33% (+/-7%)	19% (+/-15%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

43% badanych wskazało, że widzi potrzebę zmiany obecnie obowiązującej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Przeciwnego zdania było 21% ankietowanych pracowników instytucji przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Znaczny odsetek (36%) nie miało w tej sprawie zdania. Tylko pracownicy ochrony zdrowia oraz kuratorzy w części wskazywali, że nie ma potrzeby takiej zmiany, niż że jest ona potrzebna. Najczęściej na potrzebę zmiany wskazywali pracownicy organizacji pozarządowych, ośrodków pomocy społecznej oraz gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Tabela 61. Ocena potrzeby zmian w obecnie obowiązującej ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w zależności od typu gminy

Potrzeba zmiany	Ogółem	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
tak	43% (+/-2%)	45% (+/-3%)	41% (+/-4%)	41% (+/-5%)	44% (+/-4%)
nie	21% (+/-2%)	18% (+/-2%)	23% (+/-3%)	26% (+/-4%)	22% (+/-4%)
trudno powiedzieć	36% (+/-2%)	37% (+/-3%)	36% (+/-4%)	34% (+/-4%)	34% (+/-4%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Analiza odsetków odpowiedzi wskazuje, że nie zachodzą znaczne różnice w oczekiwaniu zmiany ustawy o przeciwdziałaniu przemocy ze względu na wielkość gminy w której pracują badani profesjonaliści.

Respondentów, którzy wskazali na potrzebę zmian, zapytano o to, jakich zmian oczekują.

Tabela 62. Propozycje zmian w obecnie obowiązującej ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w zależności od typu instytucji

Proponowane zmiany	Ogółem	OPS	Policja	Oświata	GKRPA	Ochrona zdrowia	Kuratorzy	NGO
należy rozszerzyć katalog osób uprawnionych do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”	11% (+/-2%)	12% (+/-2%)	4% (+/-6%)	8% (+/-7%)	12% (+/-4%)	6% (+/-11%)	9% (+/-8%)	13% (+/-16%)
należy rozszerzyć katalog osób, u których można umieścić dziecko, jeśli musi być odebrane z rodziny, o osoby zaprzyjaźnione, np. dalszych sąsiadów czy dalszą rodzinę	31% (+/-3%)	31% (+/-3%)	27% (+/-12%)	43% (+/-12%)	30% (+/-5%)	35% (+/-23%)	33% (+/-13%)	19% (+/-19%)
należy doprecyzować, iż organizacja	9%	9%	12%	5%	10%	12%	9%	25%

pozarządowa, wchodząca w skład zespołu interdyscyplinarnego, powinna w swoich statutowych zadaniach mieć uwzględnioną działalność na rzecz rodzin	(+/-2%)	(+/-2%)	(+/-9%)	(+/-5%)	(+/-3%)	(+/-15%)	(+/-8%)	(+/-21%)
należy doprecyzować, iż grupa robocza powinna być powoływana w składzie adekwatnym do problemów zdiagnozowanych w danej rodzinie	49% (+/-3%)	48% (+/-3%)	57% (+/-14%)	44% (+/-12%)	47% (+/-24%)	48% (+/-24%)	44% (+/-24%)	44% (+/-24%)

Źródło: Wyniki badań (N = 1169)

Spośród osób wskazujących na potrzebę zmiany ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie najczęściej wskazało, że „należy doprecyzować, iż grupa robocza powinna być powoływana w składzie adekwatnym do problemów zdiagnozowanych w danej rodzinie” (49%). Rzadziej wskazywano, że „należy rozszerzyć katalog osób, u których można umieścić dziecko, jeśli musi być odebrane z rodziny, o osoby zaprzyjaźnione, np. dalszych sąsiadów czy dalszą rodzinę” (31%). Po kilka procent badanych stwierdziło, że „należy rozszerzyć katalog osób uprawnionych do wszczynania procedury „Niebieskie Karty” (11%) oraz „doprecyzować, iż organizacja pozarządowa, wchodząca w skład zespołu interdyscyplinarnego, powinna w swoich statutowych zadaniach mieć uwzględnioną działalność na rzecz rodzin” (9%). Rozkłady odpowiedzi w podziale na instytucje są zbliżone do siebie, jedynie przedstawiciele organizacji pozarządowych częściej od innych zwracali uwagę, że „należy doprecyzować, iż organizacja pozarządowa, wchodząca w skład zespołu interdyscyplinarnego, powinna w swoich statutowych zadaniach mieć uwzględnioną działalność na rzecz rodzin” (25%).

Tabela 63. Propozycje zmian w obecnie obowiązującej ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w zależności od typu gminy

Proponowane zmiany	Ogółem	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
należy rozszerzyć katalog osób uprawnionych do wszczynania procedury „Niebieskie Karty”	11% (+/-2%)	11% (+/-3%)	8% (+/-4%)	9% (+/-4%)	16% (+/-5%)
należy rozszerzyć katalog osób, u których można umieścić dziecko, jeśli musi być odebrane z rodziny, o osoby zaprzyjaźnione, np. dalszych sąsiadów czy dalszą rodzinę	31% (+/-3%)	35% (+/-4%)	30% (+/-6%)	29% (+/-7%)	24% (+/-6%)
należy doprecyzować, iż organizacja pozarządowa, wchodząca w skład zespołu interdyscyplinarnego, powinna w swoich statutowych zadaniach mieć uwzględnioną działalność na rzecz rodzin	9% (+/-2%)	8% (+/-2%)	10% (+/-4%)	12% (+/-5%)	8% (+/-4%)
należy doprecyzować, iż grupa robocza powinna być powoływana w składzie adekwatnym do problemów zdiagnozowanych w danej rodzinie	49% (+/-3%)	46% (+/-4%)	52% (+/-6%)	50% (+/-7%)	52% (+/-7%)

Źródło: Wyniki badań (N = 1169)

Zróznicowanie częstości postulowanych zmian w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nie jest duże ze względu na typ gminy w której znajduje się instytucja reprezentowana przez respondentów. Jediną większą różnicę można zaobserwować w przypadku postulatu wskazującego na „rozszerzenie katalog osób, u których można umieścić dziecko, jeśli musi być odebrane z rodziny, o osoby zaprzyjaźnione, np. dalszych sąsiadów czy dalszą rodzinę”, który był częściej wskazywany przez specjalistów z gmin wiejskich, niż miejskich. Może mieć to związek z większą między sąsiedzką więzią w takich gminach.

Wśród innych postulowanych zmian ustawy znalazły się następujące propozycje: doprecyzowanie konkretnego zakresu działań przedstawicieli danych instytucji; zwiększenie wachlarza pomocy w małych gminach i dofinansowanie środków z budżetu państwa; wprowadzenie zapisów o konieczności

izolowania sprawcy przemocy; większa możliwość natychmiastowej i skutecznej izolacji sprawcy przemocy; określenie sankcji dla sprawców przemocy niezgłaszających się na posiedzenie grup roboczych; doprecyzowane procedury odnośnie do odbierania dziecka; ustalenie liczby prowadzonych procedur przypadających na pracownika; określenie spraw związanych z budżetem na prowadzenie działań w obszarze przemocy; zwiększenie bezpieczeństwa dla ofiary przemocy, przy zwiększeniu konsekwencji dla sprawców przemocy; zwiększenie katalogu narzędzi pomocowych dla osób doświadczających przemocy i dla osób stosujących przemoc; powołanie specjalistyczne jednostki do prowadzenia procedury „Niebieskie Karty”; rozszerzenie kręgu osób, u których można umieścić dziecko; doprecyzowani, jakie zadania powinny wykonywać poszczególne jednostki pomocowe, aby nie było możliwości (jak dotychczas) zrzucania zadań na jedną instytucję; uproszczenie formularzy „Niebieskich Kart”; zmniejszenie wymogów administracyjnych co do procedury jej wszczynania i prowadzenia; zmiana art. 12a - konkretnie wskazać, która z służb ma fizycznie i bezpośrednio jest odpowiedzialna za umieszczenie dziecka u innej osoby; wprowadzenie konieczności monitoringu rodzin w szczególnych przypadkach już po zakończeniu procedury "Niebieskie Karty"; zadania podejmowane przez grupy i zespół powinny być wynagradzane; doprowadzenie domnianego sprawcy przemocy na posiedzenie Zespołu interdyscyplinarnego; usunięcie zapisu art.12a oraz uregulowanie statusu zespołu interdyscyplinarnego.

Wobec oczekiwania respondentów co do rozszerzenia katalogu osób, u których można umieścić dziecko, jeśli musi być odebrane z rodziny, zapytano respondentów o jakie kategorie należałoby dołączyć ich zdaniem.

Tabela 64. Kategorie, o które należałoby rozszerzyć katalog osób, u których można umieścić dziecko, jeśli musi być odebrane z rodziny w zależności od typu instytucji

Kategorie	Ogółem	OPS	Policja	Oświata	GKRPA	Ochrona zdrowia	Kuratorzy	NGO
przedstawiciele jednostek wspierania rodziny	33% (+/-6%)	32% (+/-7%)	25% (+/-42%)	43% (+/-37%)	39% (+/-13%)	0% (+/-0%)	50% (+/-35%)	25% (+/-42%)
przedstawiciele systemu pieczy zastępczej	18% (+/-5%)	19% (+/-6%)	25% (+/-42%)	0% (+/-0%)	15% (+/-9%)	0% (+/-0%)	25% (+/-30%)	0% (+/-0%)
przedstawiciele specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	36% (+/-6%)	35% (+/-7%)	50% (+/-49%)	43% (+/-37%)	35% (+/-13%)	100% (+/-0%)	25% (+/-30%)	25% (+/-42%)
inne	14% (+/-5%)	14% (+/-5%)	0% (+/-0%)	14% (+/-26%)	11% (+/-8%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	50% (+/-49%)

Źródło: Wyniki badań (N = 214)

Tabela 65. Kategorie, o które należałoby rozszerzyć katalog osób, u których można umieścić dziecko, jeśli musi być odebrane z rodziny w zależności od typu gminy

Kategorie	Ogółem	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
przedstawiciele jednostek wspierania rodziny	33% (+/-6%)	35% (+/-10%)	37% (+/-15%)	29% (+/-17%)	27% (+/-12%)
przedstawiciele systemu pieczy zastępczej	18% (+/-5%)	21% (+/-8%)	16% (+/-12%)	25% (+/-16%)	10% (+/-8%)
przedstawiciele specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	36% (+/-6%)	38% (+/-10%)	34% (+/-15%)	32% (+/-17%)	37% (+/-13%)

inne	14% (+/-5%)	6% (+/-5%)	13% (+/-11%)	14% (+/-13%)	27% (+/-12%)
------	----------------	---------------	-----------------	-----------------	-----------------

Źródło: Wyniki badań (N = 214)

Respondenci wskazujący na potrzebę włączenia do wszczynania procedury „Niebieskie Karty” innych niż obecnie instytucji, najczęściej wskazywali na przedstawicieli specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie (36%) oraz jednostek wspierania rodziny (33%). Rzadziej przedstawicieli systemu pieczy zastępczej (18%). Dla porządku tabelę prezentują wyniki w rozbiciu na rodzaj reprezentowanej instytucji oraz typ gminy, ale niskie liczebności poszczególnych kategorii uniemożliwiają dokonanie porównań.

3.9.2.1. Czynniki wpływające na oczekiwanie zmiany ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

W celu określenia, jakie czynniki wpływają na stereotypowe postrzeganie zjawiska przemocy wśród profesjonalistów zajmujących się tą problematyką, posłużono się regresją logistyczną, która wykorzystywana jest do predykcji.

Zmienna zależna to „ocena potrzeby zmiany ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie” (zmienna dwuwartościowa, gdzie „0” – nie ma potrzeby, „1” – jest potrzeba).

Podstawowymi zmiennymi niezależnymi były natomiast:

1. skala skłonności do stereotypowego postrzegania przemocy (im wyższy wynik na skali, tym bardziej stereotypowe postrzeganie przemocy);
2. udział danej osoby w szkoleniach dotyczących przemocy (zmienna dwuwartościowa, gdzie „1” – brała, „2” – nie brała);
3. liczba czynników utrudniających pracę badanego, które wskazał w kwestionariuszu podczas badania (zmienna 10-stopniowa).

Do kontroli wpływu tych zmiennych zastosowano dodatkowo 7 zmiennych:

1. płeć (1 – mężczyzna, 2 – kobieta),
2. wiek,
3. staż pracy,
4. wykształcenie (podzielone na 5 zmiennych zero-jedynkowych, kategorią referencyjną są osoby z wykształceniem zawodowym lub średnim zawodowym),
5. wielkość gminy, w której pracuje badany (podzielona na 4 zmienne zero-jedynkowe, kategorią referencyjną są gminy wiejskie),
6. instytucja, którą reprezentuje badany (podzielona na 7 zmiennych zero-jedynkowych, kategorią referencyjną są pracownicy ośrodków pomocy społecznej)
7. praca w gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (1 – pracuje w gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, 2 – nie pracuje w gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych).

Wyniki regresji przedstawiono w tabeli 66.

Tabela 66. Czynniki wpływające na oczekiwanie zmiany ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Zmienne niezależne	B (Błąd standardowy)	Exp(B)
Płeć	-0,001 (0,14)	1,00
Wiek	0,001 (0,005)	1,00
Staż pracy	-0,003 (0,005)	1,00
Wykształcenie - średnie zawodowe	0,05 (0,258)	1,05
Wykształcenie - licencjackie	0,109 (0,162)	1,12
Wykształcenie - wyższe magisterskie	0,172 (0,132)	1,19
Wykształcenie - studia podyplomowe	0,376 (0,138*)	1,46
Gmina - miejsko-wiejska	-0,112 (0,109)	0,89
Gmina - miejska do 50 tys. mieszkańców	-0,095 (0,122)	0,91
Gmina - miejska powyżej 50 tys. mieszkańców	0,023 (0,119)	1,02
Instytucja - policja	0,18 (0,228)	1,20
Instytucja - oświata	-0,638 (0,169*)	0,53
Instytucja - ochrona zdrowia	-0,511 (0,304)	0,60
Instytucja - kuratorzy sądowi	-0,569 (0,182*)	0,57
Instytucja - organizacje pozarządowe	0,673 (0,409)	1,96
Instytucja - inne	-0,136 (0,195)	0,87
GKRPA	-0,103 (0,1)	0,90
Stereotypy	-0,023 (0,041)	0,98
Udział w szkoleniach	-0,398 (0,178*)	0,67
Utrudnienia w pracy	0,219 (0,02*)	1,24

* zmienne istotnie statystycznie ($p < 0,05$)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Cechami istotnie statystycznie wpływającymi na prawdopodobieństwo oczekiwania zmiany ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie okazały się: uczestnictwo w szkoleniach dotyczących problematyki przemocy; liczba trudnień w pracy; posiadanie wyższego wykształcenia; praca w placówkach oświatowych oraz bycie kuratorem sądowym. Skłonność do stereotypowego postrzegania przemocy nie wpływała istotnie statystycznie na prawdopodobieństwo oczekiwania zmiany ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Udział w szkoleniach a oczekiwanie zmiany ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Profesjonaliści biorący udział w szkoleniach dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie częściej postulowali zmianę ustawy. Szansa, że osoby biorące udział w szkoleniach popierają zmianę ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie była o 33 punkty procentowe większa (przy zachowaniu innych zmiennych na takim samym poziomie), niż w przypadku osób, które nie brały udziału w szkoleniach.

Liczba trudnień w pracy a oczekiwanie zmiany ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Osoby napotykające na więcej trudnień w pracy częściej postulowały zmianę ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Z każdym dodatkowym napotykanym utrudnieniem w pracy (przy zachowaniu innych zmiennych na takim samym poziomie), szansa postulowania zmiany ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jest o 24 punkty procentowe większa.

Poziom wykształcenia a oczekiwanie zmiany ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Profesjonaliści posiadający wykształcenie podyplomowe mają (przy kontroli innych zmiennych) o 46 punktów procentowych większą szansę na popierania zmiany ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w stosunku do specjalistów z wykształceniem zawodowym lub średnim zawodowym.

Szansa, że pracownik oświaty będzie popierał zmianę ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jest o 47 punktów procentowych mniejsza niż w przypadku pracownika ośrodka pomocy społecznej (przy zachowaniu innych zmiennych na takim samym poziomie). Analogicznie – szansa, że kurator sądowy będzie popierał zmianę ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jest przy zachowaniu wartości innych zmiennych o 43 punkty procentowe mniejsza niż w przypadku pracownika ośrodka pomocy społecznej (przy zachowaniu innych zmiennych na takim samym poziomie).

3.9.3. Ocena uregulowań w kodeksie karnym /kodeksie postępowania karnego dotyczących obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie

W ostatnim kroku zapytano badanych profesjonalistów o to, czy w ich ocenie jest potrzeba zmiany obecnie obowiązujących uregulowań w kodeksie karnym/kodeksie postępowania karnego dotyczących obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Tabela 67. Ocena potrzeby zmian uregulowań w kodeksie karnym/kodeksie postępowania karnego dotyczących obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zależności od typu instytucji

Potrzeba zmian	Ogółem	OPS	Policja	Oświata	GKRPA	Ochrona zdrowia	Kuratorzy	NGO
tak	33% (+/-2%)	33% (+/-2%)	38% (+/-9%)	32% (+/-6%)	35% (+/-4%)	24% (+/-11%)	31% (+/-7%)	52% (+/-19%)
nie	18% (+/-1%)	15% (+/-2%)	47% (+/-9%)	14% (+/-5%)	17% (+/-3%)	22% (+/-11%)	33% (+/-7%)	11% (+/-12%)
trudno powiedzieć	49% (+/-2%)	52% (+/-2%)	16% (+/-7%)	54% (+/-7%)	48% (+/-4%)	53% (+/-13%)	36% (+/-7%)	37% (+/-18%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

33% badanych wskazało, że powinna nastąpić zmiana lub doprecyzowanie obecnie obowiązujących uregulowań w kodeksie karnym/kodeksie postępowania karnego dotyczących obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Przeciwnego zdania było 18% badanych. Największy odsetek badanych miał jednak problem z opowiedzeniem się za lub przeciw zmianom – odpowiedź trudno powiedzieć wybrała niemal połowa badanych (49%). Najczęściej po którejsz ze stron opowiadali się policjanci, z których 47% wskazało, że obecne uregulowania nie wymagają zmiany/doprecyzowania, a 38% wskazało, że powinno dojść do ich zreformowania. Nieznaczną przewagę mają przeciwnicy zmian również wśród kuratorów sądowych – popiera je 31%, przeciwnych jest 33%. Pozostałe grupy zawodowe częściej opowiadały się za zmianą uregulowań w kodeksach dotyczących obszaru przeciwdziałania przemocy. Najczęściej za zmianą opowiadali się pracownicy organizacji pozarządowych, oświaty, ośrodków pomocy społecznej oraz gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Tabela 68. Ocena potrzeby zmian uregulowań w kodeksie karnym/kodeksie postępowania karnego dotyczących obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zależności od typu gminy

Potrzeba zmian	Ogółem	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
tak	33% (+/-2%)	31% (+/-3%)	34% (+/-4%)	33% (+/-4%)	38% (+/-4%)
nie	18% (+/-1%)	15% (+/-2%)	18% (+/-3%)	23% (+/-4%)	20% (+/-3%)
trudno powiedzieć	49% (+/-2%)	54% (+/-3%)	47% (+/-4%)	44% (+/-5%)	42% (+/-4%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Ze względu na typ gminy trudno zaobserwować znaczące różnice w odpowiedziach. Można zauważyć, że pracownicy gmin miejskich częściej opowiadali się po jednej ze stron, ale nie ma dużej różnicy w szansach popierania zmian w kodeksie karnym i kodeksie postępowania karnego w zależności od wielkości gminy.

Najczęściej postulowane zmiany Kodeksu karnego to: izolacja sprawca przemocy; wyższe kary dla sprawców przemocy w formie odrobienia prac społecznych na rzecz państwa; sprawca przemocy powinien ponosić większą karę; problemem są postępowania z art. 207, które są umarzane na poziomie policji, nie przekazywane do prokuratury, co powoduje, że zgłoszenia osób doświadczających przemocy są bezskuteczne; grupy robocze powinny być stroną w postępowaniu, mieć większe uprawnienia; egzekwować postanowienia sądu dot. przymusowego udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych; surowsze kary dla osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie oraz szybkie umieszczanie osób nadużywających alkoholu na oddziałach odwykowych (obecnie okres oczekiwania na miejsce na takim oddziale to ok.2 lata); wyższa skuteczność w egzekwowaniu kary dla sprawcy; przy sprawie karnej z art. 207 kk do czasu zakończenia sprawca powinien być odseparowany od rodziny; skuteczniejsza ochrona ofiar przemocy, większy wymiar kary dla sprawców; doprecyzowanie trybu odizolowania sprawcy od rodziny i zobowiązanie go do podjęcia stosownej terapii; nie zawieszać kar sprawcom; określenie maksymalnego czasu prowadzenia postępowania karnego; doprecyzowanie co należy zrobić ze sprawcą przemocy - po interwencji; przepisy powinny być prostsze i pozwalać na szybsze działanie.

3.10. Ocena rozwoju zawodowego badanych

Ostatnim badanym obszarem była ocena możliwości rozwoju zawodowego profesjonalistów zajmujących się problemem przemocy w rodzinie. Badani zostali poproszeni o cenę następujących elementów:

- dostępność ofert szkoleniowych związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- uczestnictwo w różnych typach szkoleń związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- przydatność szkoleń w pracy w obszarze przeciwdziałania przemocy,
- gotowość do udziału w szkoleniach,
- częstość uczestnictwa w konferencjach związanych z problematyką przemocy w rodzinie (bez podziału na konkretną tematykę konferencji).

W tej części, pierwsze pytanie dotyczyło oceny dostępności ofert szkoleniowych związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz oceny ich jakości. Do badania wykorzystano część narzędzia badawczego Polskiej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych użytego w badaniu pn. „Lokalny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie w percepcji osób pracujących w zespołach interdyscyplinarnych i grupach roboczych” (za zgodą MPiPS oraz PARPA).

Tabela 69. Ocena dostępności i jakości oferty szkoleniowej z zakresu tematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Ocena	Dostępność szkoleń	Jakość merytoryczna szkoleń
oferta szkoleniowa nie jest dostępna	8% (+/-1%)	4% (+/-1%)
1 – bardzo źle	6% (+/-1%)	4% (+/-1%)
2	10% (+/-1%)	9% (+/-1%)

3	24% (+/-2%)	26% (+/-2%)
4	27% (+/-2%)	31% (+/-2%)
5 – bardzo dobrze	18% (+/-1%)	13% (+/-1%)
trudno powiedzieć	7% (+/-1%)	12% (+/-1%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Badani pracownicy zajmujący się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie umiarkowanie dobrze oceniali dostępność szkoleń dotyczących tej tematyki. 46% badanych dobrze lub bardzo dobrze oceniło ich dostępność. Jednak 16% ankietowanych źle oceniło dostępność takich szkoleń, a 8% wskazało, że taka oferta szkoleniowa w ogóle nie jest dostępna.

Dość dobrze oceniano również jakość merytoryczną szkoleń. Pozytywnie oceniło je 44% ankietowanych, podczas gdy negatywnie 14%.

Tabela 70. Ocena dostępności i jakości oferty szkoleniowej z zakresu tematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zależności od typu instytucji

Instytucja	Dostępność szkoleń	Jakość merytoryczna szkoleń
OPS	52% (+/-2%)	58% (+/-2%)
Policja	48% (+/-9%)	58% (+/-9%)
Oświata	52% (+/-7%)	50% (+/-7%)
GKRPA	53% (+/-4%)	57% (+/-4%)
Ochrona zdrowia	53% (+/-13%)	48% (+/-13%)
Kuratorzy	44% (+/-7%)	53% (+/-8%)
NGO	26% (+/-17%)	37% (+/-18%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Różnice w ocenie dostępności szkoleń ze względu na reprezentowaną przez badanych instytucję nie są duże. Najlepiej dostępność szkoleń oceniali lekarze i pielęgniarki (53% dobrych ocen), członkowie gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (53%), nauczyciele i pedagodzy (52%) oraz pracownicy ośrodków pomocy społecznej (52%). Nieznacznie rzadziej policjanci (48%) oraz kuratorzy (44%). Najślabiej ich dostępność oceniali przedstawiciele organizacji pozarządowych (26%).

Jakość merytoryczną szkoleń najlepiej oceniali pracownicy ośrodków pomocy społecznej (58% pozytywnych ocen), policjanci (58%) oraz członkowie gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (57%). 53% kuratorów sądowych dobrze oceniło jakość takich szkoleń. Rzadziej pozytywne oceny jakości szkoleń wystawiali pracownicy oświaty (50%) oraz ochrony zdrowia (48%). Najrzadziej organizacji pozarządowych (37%).

Tabela 71. Ocena dostępności i jakości oferty szkoleniowej z zakresu tematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zależności od typu gminy

Gmina	Dostępność szkoleń	Jakość merytoryczna szkoleń
Gmina wiejska	51% (+/-3%)	58% (+/-3%)
Gmina miejsko-wiejska	50% (+/-4%)	58% (+/-4%)
Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	54% (+/-5%)	55% (+/-5%)
Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców	48% (+/-4%)	54% (+/-4%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Ze względu na typ gminy, w której działa instytucja reprezentowana przez ankietowanego, trudno zaobserwować różnice zarówno w ocenie dostępności, jak i jakości szkolenia.

Kolejne pytanie dotyczyło tego, czy badani profesjonalści uczestniczyli w szkoleniach związanych z obszarem przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Tabela 72. Odsetek profesjonalistów, którzy uczestniczyli w szkoleniach związanych z obszarem przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zależności od typu instytucji

Instytucja	Uczestnictwo	Brak uczestnictwa
Ogółem	94% (+/-1%)	6% (+/-1%)
OPS	94% (+/-1%)	6% (+/-1%)
Policja	95% (+/-1%)	5% (+/-1%)
Oświata	93% (+/-1%)	7% (+/-1%)
GKRPA	94% (+/-1%)	6% (+/-1%)
Ochrona zdrowia	83% (+/-1%)	17% (+/-1%)
Kuratorzy	94% (+/-1%)	6% (+/-1%)
NGO	93% (+/-1%)	7% (+/-1%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Zdecydowana większość ankietowanych pracowników instytucji przeciwdziałania przemocy w rodzinie brało udział w szkoleniach dotyczących tego obszaru (94%). Jedynie 6% badanych nie brało w nich udziału. Najczęściej w szkoleniach uczestniczyli przedstawiciele policji (95%), ale różnice w porównaniu do innych instytucji nie są duże. Jedynie lekarze i pielęgniarki rzadziej wskazywali, że brali udział w szkoleniach dotyczących obszaru przeciwdziałania przemocy (83%).

Tabela 73. Odsetek profesjonalistów, którzy uczestniczyli w szkoleniach związanych z obszarem przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zależności od typu gminy

Gmina	Uczestnictwo	Brak uczestnictwa
Ogółem	94% (+/-1%)	6% (+/-1%)
Gmina wiejska	95% (+/-1%)	5% (+/-1%)
Gmina miejsko-wiejska	94% (+/-1%)	6% (+/-1%)
Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	91% (+/-1%)	9% (+/-1%)
Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców	92% (+/-1%)	8% (+/-1%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Pracownicy gmin wiejskich (95%) nieznacznie częściej od pracowników gmin miejskich (91% i 92%) brali udział w szkoleniach dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Natomiast w gminach miejsko-wiejskich 94% profesjonalistów brało udział w szkoleniach dotyczących tej tematyki.

Uczestników badania, którzy uczestniczyli w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie poproszono o wskazanie tematów tych szkoleń.

Tabela 74. Tematy szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w których uczestniczyli profesjonalisci w zależności od typu instytucji

Tematy	Ogółem	OPS	Policja	Oświata	GKRPA	Ochrona zdrowia	Kuratorzy	NGO
Zjawisko przemocy w rodzinie (definicja, skala zjawiska, jak rozpoznawać przemoc w rodzinie, rodzaje przemocy)	95% (+/-1%)	95% (+/-1%)	95% (+/-4%)	91% (+/-4%)	97% (+/-1%)	96% (+/-6%)	97% (+/-3%)	96% (+/-8%)
Osobiste postawy wobec przemocy w rodzinie – stereotypy, uprzedzenia, przekonania	63% (+/-2%)	61% (+/-2%)	76% (+/-8%)	56% (+/-7%)	65% (+/-4%)	73% (+/-13%)	81% (+/-6%)	72% (+/-18%)
Sytuacja psychologiczna ofiar przemocy w rodzinie oraz mechanizmy zatrzymujące ofiarę w związku	57% (+/-2%)	54% (+/-2%)	67% (+/-9%)	56% (+/-7%)	57% (+/-4%)	73% (+/-13%)	71% (+/-7%)	72% (+/-18%)
Kontakt z ofiarami przemocy w rodzinie	66% (+/-2%)	67% (+/-2%)	75% (+/-8%)	46% (+/-7%)	69% (+/-4%)	73% (+/-13%)	75% (+/-7%)	80% (+/-16%)
Kontakt ze sprawcami przemocy w rodzinie	56% (+/-2%)	55% (+/-2%)	73% (+/-9%)	38% (+/-7%)	55% (+/-4%)	69% (+/-13%)	74% (+/-7%)	68% (+/-18%)
Sytuacja psychologiczna dziecka krzywdzonego oraz strategie pomocy	50% (+/-2%)	46% (+/-2%)	46% (+/-10%)	67% (+/-6%)	50% (+/-4%)	65% (+/-14%)	60% (+/-8%)	64% (+/-19%)
Prawne aspekty przeciwdziałania przemocy w rodzinie	77% (+/-2%)	77% (+/-2%)	85% (+/-7%)	65% (+/-6%)	80% (+/-3%)	79% (+/-11%)	89% (+/-5%)	88% (+/-13%)
Realizacja procedury "Niebieskie Karty"	91% (+/-1%)	92% (+/-1%)	93% (+/-5%)	93% (+/-3%)	94% (+/-2%)	94% (+/-7%)	80% (+/-6%)	80% (+/-16%)
Komunikacja i rozwiązywanie konfliktów grupowych	24% (+/-2%)	21% (+/-2%)	31% (+/-9%)	40% (+/-7%)	21% (+/-3%)	56% (+/-14%)	21% (+/-6%)	44% (+/-19%)
Problemy związane z uzależnieniem od alkoholu	62% (+/-2%)	60% (+/-2%)	60% (+/-9%)	54% (+/-7%)	81% (+/-3%)	83% (+/-11%)	85% (+/-6%)	68% (+/-18%)

Problemy związane z uzależnieniem od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych	42% (+/-2%)	36% (+/-2%)	45% (+/-10%)	56% (+/-7%)	52% (+/-4%)	65% (+/-14%)	77% (+/-7%)	44% (+/-19%)
Współpraca w zespołach interdyscyplinarnych/grupach roboczych	68% (+/-2%)	68% (+/-2%)	69% (+/-9%)	62% (+/-7%)	69% (+/-4%)	79% (+/-11%)	69% (+/-7%)	64% (+/-19%)
Przemoc wobec osób starszych	23% (+/-2%)	23% (+/-2%)	33% (+/-9%)	10% (+/-4%)	24% (+/-3%)	48% (+/-14%)	25% (+/-7%)	24% (+/-17%)
Radzenie sobie z emocjami i stresem	36% (+/-2%)	34% (+/-2%)	42% (+/-9%)	45% (+/-7%)	36% (+/-4%)	50% (+/-14%)	53% (+/-8%)	48% (+/-20%)
Radzenie sobie z wypaleniem zawodowym	38% (+/-2%)	39% (+/-2%)	31% (+/-9%)	28% (+/-6%)	37% (+/-4%)	46% (+/-14%)	56% (+/-8%)	36% (+/-19%)
Inne tematy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	10% (+/-1%)	9% (+/-1%)	13% (+/-6%)	12% (+/-4%)	10% (+/-2%)	19% (+/-11%)	9% (+/-5%)	28% (+/-18%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2544)

Szkolenia, w których brali udział ankietowani dotyczyły najczęściej (95% wskazań) zjawiska przemocy w rodzinie (jego definicji, skali zjawiska, sposobów rozpoznawania przemocy itp.) oraz realizacji procedury „Niebieskie Karty” (91%). Rzadziej ankietowani wskazywali, że brali udział w szkoleniach dotyczących prawnych aspektów przeciwdziałania przemocy w rodzinie (77%), współpracy w zespołach interdyscyplinarnych/grupach roboczych (68%), kontaktu z ofiarami przemocy w rodzinie (66%), osobistych postaw wobec przemocy w rodzinie – stereotypów, uprzedzeń, przekonań (63%) oraz problemów związanych z uzależnieniem od alkoholu (62%). W dalszej kolejności badani wskazywali na udział w szkoleniach dotyczących sytuacji psychologicznej ofiar przemocy w rodzinie oraz mechanizmów zatrzymujących ofiarę w związku (57%), kontaktów ze sprawcami przemocy w rodzinie oraz sytuacji psychologicznej dziecka krzywdzonego w rodzinie (50%). Najrzadziej badani wskazywali na udział w szkoleniach dotyczących problemów związanych z uzależnieniem od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych (42%), radzenia sobie z wypaleniem zawodowym (38%), radzenia sobie z emocjami i stresem (36%), komunikacji i rozwiązywania konfliktów grupowych (24%) oraz przemocy wobec osób starszych (23%).

Pracownicy ośrodków pomocy społecznej w sposób bardzo zbliżony do ogółu respondentów wskazywali tematykę szkoleń, w których brali udział. Policjanci częściej wskazywali na szkolenia dotyczące kontaktów ze sprawcami przemocy (73%), osobistych postaw wobec przemocy w rodzinie – stereotypów, uprzedzeń, przekonań (67%). Pracownicy oświaty częściej od ogółu badanych wskazywali na udział w szkoleniach dotyczących sytuacji psychologicznej dzieci doświadczających przemocy (67%), natomiast rzadziej przemocy wobec osób starszych (10%). Przedstawiciele gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, częściej od ogółu badanych deklarowali udział w szkoleniach związanych z problemem uzależnienia od alkoholu (81%). Przedstawiciele ochrony zdrowia częściej deklarowali udział w szkoleniach dotyczących każdej tematyki – w wielu przypadkach różnice wynosiły po kilkanaście punktów procentowych, a w przypadku niektórych nawet ponad dwudziestu punktów procentowych. Również kuratorzy częściej od ogółu badanych wskazywali na częstszy udział w szkoleniach dotyczących niemal każdej tematyki. Rzadziej od ogółu brali udział w szkoleniach dotyczących realizacji procedury „Niebieskie Karty” (80%) oraz nieznacznie rzadziej komunikacji i rozwiązywania problemów grupowych (21%).

Tabela 75. Tematy szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w których uczestniczyli profesjonalści w zależności od typu gminy

Tematy	Ogółem	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Gmina miejska do 0 tys. mieszkańców	Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
Zjawisko przemocy w rodzinie (definicja, skala zjawiska, jak rozpoznawać przemoc w rodzinie, rodzaje przemocy)	95% (+/-1%)	95% (+/-1%)	96% (+/-2%)	94% (+/-2%)	95% (+/-2%)
Osobiste postawy wobec przemocy w rodzinie – stereotypy, uprzedzenia, przekonania	63% (+/-2%)	57% (+/-3%)	65% (+/-4%)	67% (+/-5%)	72% (+/-4%)
Sytuacja psychologiczna ofiar przemocy w rodzinie oraz mechanizmy zatrzymujące ofiarę w związku	57% (+/-2%)	51% (+/-3%)	56% (+/-4%)	61% (+/-5%)	68% (+/-4%)
Kontakt z ofiarami przemocy w rodzinie	66% (+/-2%)	64% (+/-3%)	69% (+/-4%)	66% (+/-5%)	70% (+/-4%)
Kontakt ze sprawcami przemocy w rodzinie	56% (+/-2%)	53% (+/-3%)	60% (+/-4%)	56% (+/-5%)	61% (+/-4%)
Sytuacja psychologiczna dziecka krzywdzonego oraz strategie pomocy	50% (+/-2%)	43% (+/-3%)	51% (+/-4%)	54% (+/-5%)	63% (+/-4%)
Prawne aspekty przeciwdziałania przemocy w rodzinie	77% (+/-2%)	75% (+/-3%)	81% (+/-3%)	77% (+/-4%)	80% (+/-4%)
Realizacja procedury "Niebieskie Karty"	91% (+/-1%)	93% (+/-2%)	92% (+/-2%)	88% (+/-3%)	89% (+/-3%)
Komunikacja i rozwiązywanie konfliktów grupowych	24% (+/-2%)	19% (+/-2%)	21% (+/-3%)	27% (+/-4%)	36% (+/-4%)
Problemy związane z uzależnieniem od alkoholu	62% (+/-2%)	59% (+/-3%)	68% (+/-4%)	62% (+/-5%)	66% (+/-4%)
Problemy związane z uzależnieniem od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych	42% (+/-2%)	36% (+/-3%)	46% (+/-4%)	45% (+/-5%)	52% (+/-5%)
Współpraca w zespołach interdyscyplinarnych/grupach roboczych	68% (+/-2%)	67% (+/-3%)	70% (+/-4%)	68% (+/-5%)	66% (+/-4%)
Przemoc wobec osób starszych	23% (+/-2%)	22% (+/-2%)	25% (+/-4%)	21% (+/-4%)	27% (+/-4%)
Radzenie sobie z emocjami i stresem	36% (+/-2%)	28% (+/-3%)	38% (+/-4%)	44% (+/-5%)	48% (+/-5%)
Radzenie sobie z wypaleniem zawodowym	38% (+/-2%)	31% (+/-3%)	39% (+/-4%)	42% (+/-5%)	50% (+/-5%)
Inne tematy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	10% (+/-1%)	7% (+/-2%)	9% (+/-2%)	15% (+/-3%)	14% (+/-3%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2544)

Szkolenia, w których brali udział ankietowani z gmin miejskich, w porównaniu do badanych z gmin wiejskich, częściej dotyczyły osobistych postaw wobec przemocy w rodzinie – stereotypów, uprzedzeń i przekonań, sytuacji psychologicznej ofiar przemocy, kontaktu z ofiarami i sprawcami przemocy,

sytuacji psychologicznej dziecka krzywdzonego w rodzinie, komunikacji i rozwiązywania konfliktów grupowych, uzależnień, a także radzenia sobie z emocjami i stresem oraz wypaleniem zawodowym. Odwrotna sytuacja miała miejsce jedynie w przypadku szkoleń dotyczących realizacji procedury „Niebieskie Karty”.

Profesjonalistów zapytano także jak dawno od czasu badania brali udział w szkoleniu/-ach.

Tabela 76. Informacja na temat tego, w jakim okresie czasu brali udział w ostatnim szkoleniu/-ach

Tematy	w ciągu ostatnich 2 lat	2 – 5 lat temu	ponad 5 lat temu	Nie pamiętam
Zjawisko przemocy w rodzinie (definicja, skala zjawiska, jak rozpoznawać przemoc w rodzinie, rodzaje przemocy)	61% (+/-2%)	31% (+/-2%)	5% (+/-1%)	4% (+/-1%)
Osobiste postawy wobec przemocy w rodzinie – stereotypy, uprzedzenia, przekonania	54% (+/-2%)	33% (+/-2%)	6% (+/-1%)	7% (+/-1%)
Sytuacja psychologiczna ofiar przemocy w rodzinie oraz mechanizmy zatrzymujące ofiarę w związku	55% (+/-2%)	32% (+/-2%)	5% (+/-1%)	7% (+/-1%)
Kontakt z ofiarami przemocy w rodzinie	60% (+/-2%)	29% (+/-2%)	5% (+/-1%)	6% (+/-1%)
Kontakt ze sprawcami przemocy w rodzinie	62% (+/-2%)	28% (+/-2%)	4% (+/-1%)	5% (+/-1%)
Sytuacja psychologiczna dziecka krzywdzonego oraz strategie pomocy	53% (+/-2%)	32% (+/-2%)	6% (+/-1%)	8% (+/-1%)
Prawne aspekty przeciwdziałania przemocy w rodzinie	62% (+/-2%)	31% (+/-2%)	2% (+/-1%)	5% (+/-1%)
Realizacja procedury „Niebieskie Karty”	68% (+/-2%)	28% (+/-2%)	1% (+/-0%)	3% (+/-1%)
Komunikacja i rozwiązywanie konfliktów grupowych	49% (+/-2%)	35% (+/-2%)	10% (+/-1%)	7% (+/-1%)
Problemy związane z uzależnieniem od alkoholu	46% (+/-2%)	36% (+/-2%)	12% (+/-1%)	6% (+/-1%)
Problemy związane z uzależnieniem od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych	45% (+/-2%)	36% (+/-2%)	12% (+/-1%)	6% (+/-1%)
Współpraca w zespołach interdyscyplinarnych/grupach roboczych	66% (+/-2%)	28% (+/-2%)	1% (+/-0%)	4% (+/-1%)
Przemoc wobec osób starszych	54% (+/-2%)	33% (+/-2%)	5% (+/-1%)	7% (+/-1%)
Radzenie sobie z emocjami i stresem	40% (+/-2%)	39% (+/-2%)	12% (+/-1%)	9% (+/-1%)
Radzenie sobie z wypaleniem zawodowym	39% (+/-2%)	39% (+/-2%)	13% (+/-1%)	10% (+/-1%)
Inne tematy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	56% (+/-2%)	24% (+/-2%)	8% (+/-1%)	12% (+/-1%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2418)

W ostatnim czasie respondenci brali udział w szkoleniach dotyczących realizacji procedury „Niebieskie Karty” (68%) oraz współpracy w zespołach interdyscyplinarnych/grupach roboczych (66%). Rzadziej

prawnych aspektów przeciwdziałania przemocy (62%), kontaktów ze sprawcami (62%) i ofiarami przemocy w rodzinie (60%) oraz zjawiska przemocy w rodzinie (61%). Najbardziej w ciągu ostatnich lat szkolenia, w których brali udział badani dotyczyły radzenia sobie z emocjami (40%) i stresem oraz wypaleniem zawodowym (39%).

Zapytano także o ocenę szkoleń. Wyniki zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 77. Ocena szkoleń, w których uczestniczyli profesjonalści

Tematy	zdecydowanie dobrze	raczej dobrze	raczej źle	zdecydowanie źle	trudno powiedzieć
Zjawisko przemocy w rodzinie (definicja, skala zjawiska, jak rozpoznawać przemoc w rodzinie, rodzaje przemocy)	26% (+/-2%)	67% (+/-2%)	3% (+/-1%)	0% (+/-0%)	4% (+/-1%)
Osobiste postawy wobec przemocy w rodzinie – stereotypy, uprzedzenia, przekonania	26% (+/-2%)	65% (+/-2%)	3% (+/-1%)	0% (+/-0%)	5% (+/-1%)
Sytuacja psychologiczna ofiar przemocy w rodzinie oraz mechanizmy zatrzymujące ofiarę w związku	26% (+/-2%)	64% (+/-2%)	4% (+/-1%)	0% (+/-0%)	5% (+/-1%)
Kontakt z ofiarami przemocy w rodzinie	26% (+/-2%)	65% (+/-2%)	4% (+/-1%)	0% (+/-0%)	5% (+/-1%)
Kontakt ze sprawcami przemocy w rodzinie	27% (+/-2%)	62% (+/-2%)	6% (+/-1%)	1% (+/-0%)	4% (+/-1%)
Sytuacja psychologiczna dziecka krzywdzonego oraz strategie pomocy	32% (+/-2%)	58% (+/-2%)	4% (+/-1%)	0% (+/-0%)	6% (+/-1%)
Prawne aspekty przeciwdziałania przemocy w rodzinie	26% (+/-2%)	63% (+/-2%)	6% (+/-1%)	1% (+/-0%)	5% (+/-1%)
Realizacja procedury "Niebieskie Karty"	25% (+/-2%)	63% (+/-2%)	7% (+/-1%)	1% (+/-0%)	4% (+/-1%)
Komunikacja i rozwiązywanie konfliktów grupowych	33% (+/-2%)	57% (+/-2%)	3% (+/-1%)	0% (+/-0%)	7% (+/-1%)
Problemy związane z uzależnieniem od alkoholu	30% (+/-2%)	63% (+/-2%)	3% (+/-1%)	0% (+/-0%)	4% (+/-1%)
Problemy związane z uzależnieniem od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych	30% (+/-2%)	61% (+/-2%)	4% (+/-1%)	0% (+/-0%)	4% (+/-1%)
Współpraca w zespołach interdyscyplinarnych/grupach roboczych	28% (+/-2%)	62% (+/-2%)	5% (+/-1%)	1% (+/-0%)	4% (+/-1%)
Przemoc wobec osób starszych	28% (+/-2%)	59% (+/-2%)	6% (+/-1%)	0% (+/-0%)	7% (+/-1%)
Radzenie sobie z emocjami i stresem	30% (+/-2%)	60% (+/-2%)	4% (+/-1%)	0% (+/-0%)	5% (+/-1%)
Radzenie sobie z wypaleniem zawodowym	27% (+/-2%)	60% (+/-2%)	5% (+/-1%)	1% (+/-0%)	7% (+/-1%)
Inne tematy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	41% (+/-2%)	42% (+/-2%)	5% (+/-1%)	1% (+/-0%)	11% (+/-1%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2418)

Zdecydowana większość ankietowanych biorących udział w szkoleniach dobrze lub bardzo dobrze je oceniała. Najwięcej takich ocen dostały szkolenia dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie (93%) oraz

probleków związanych z uzależnieniem od alkoholu (93%). Pozostałe szkolenia były nieznacznie rzadziej pozytywnie oceniane. Najmniej dobrych ocen otrzymały szkolenia dotyczące radzenia sobie z wypaleniem zawodowym (87%) oraz przemocy wobec osób starszych (87%), ale należy podkreślić, że różnice w ocenach są bardzo małe.

Tych respondentów, którzy zadeklarowali, że nie brali udziału w szkoleniach w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zapytano o powody.

Tabela 78. Powody braku udziału w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zależności od typu instytucji

Powody	Ogółem	OPS	Policja	Oświata	GKRPA	Ochrona zdrowia	Kuratorzy	NGO
dostępne szkolenia są niskiej jakości	7% (+/-4%)	7% (+/-5%)	0% (+/-0%)	7% (+/-13%)	16% (+/-16%)	0% (+/-0%)	10% (+/-19%)	0% (+/-0%)
w dostępnej ofercie nie ma szkoleń specjalistycznych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	23% (+/-6%)	22% (+/-8%)	20% (+/-35%)	33% (+/-24%)	16% (+/-16%)	40% (+/-30%)	20% (+/-25%)	0% (+/-0%)
mam wystarczającą wiedzę na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie	4% (+/-3%)	3% (+/-3%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)
z powodów osobistych nie mogłem/am uczestniczyć w tego typu szkoleniach (np. opieka nad dzieckiem lub inną osobą zależną%)	10% (+/-5%)	13% (+/-6%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	11% (+/-14%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	50% (+/-69%)
mam tak dużo pracy, że nie starcza mi czasu na szkolenia	25% (+/-7%)	23% (+/-8%)	40% (+/-43%)	40% (+/-25%)	47% (+/-22%)	20% (+/-25%)	20% (+/-25%)	0% (+/-0%)
niechęć przełożonych do skierowania mnie na szkolenie	13% (+/-5%)	8% (+/-5%)	20% (+/-35%)	20% (+/-20%)	16% (+/-16%)	30% (+/-28%)	30% (+/-28%)	0% (+/-0%)
inne powody, jakie	35% (+/-7%)	38% (+/-9%)	60% (+/-43%)	20% (+/-20%)	26% (+/-20%)	20% (+/-25%)	50% (+/-31%)	50% (+/-69%)
trudno powiedzieć	4% (+/-3%)	5% (+/-4%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	5% (+/-10%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)

Źródło: Wyniki badań (N = 167)

Respondenci nie uczestniczący w szkoleniach, deklarowali najczęściej, że nie biorą w nich udziału ze względu na to, że mają dużo pracy i nie starcza im czasu na udział w szkoleniach (25%), a 23% stwierdziło, że w dostępnej ofercie nie ma szkoleń specjalistycznych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 13% wskazało na niechęć przełożonych do skierowania na szkolenie, 10% zadeklarowało, że nie wzięło udziału w szkoleniu ze względów osobistych. Na pozostałe przyczyny wskazało jedynie po kilka procent ankietowanych nie biorących udziału w szkoleniach. Dla porządku, tabela prezentuje dane w rozbiciu na różne rodzaje instytucji i typ gminy, jednak niskie liczebności nie pozwalają na dokonywanie statystycznych porównań.

Tabela 79. Powody braku udziału w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zależności od typu gminy

Powody	Ogółem	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
dostępne szkolenia są niskiej jakości	7% (+/-4%)	7% (+/-5%)	0% (+/-0%)	7% (+/-13%)	16% (+/-16%)

w dostępnej ofercie nie ma szkoleń specjalistycznych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	23% (+/-6%)	22% (+/-8%)	20% (+/-35%)	33% (+/-24%)	16% (+/-16%)
mam wystarczającą wiedzę na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie	4% (+/-3%)	3% (+/-3%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)
z powodów osobistych nie mogłem/am uczestniczyć w tego typu szkoleniach (np. opieka nad dzieckiem lub inną osobą zależną)	10% (+/-5%)	13% (+/-6%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	11% (+/-14%)
mam tak dużo pracy, że nie starczy mi czasu na szkolenia	25% (+/-7%)	23% (+/-8%)	40% (+/-43%)	40% (+/-25%)	47% (+/-22%)
niechęć przełożonych do skierowania mnie na szkolenie	13% (+/-5%)	8% (+/-5%)	20% (+/-35%)	20% (+/-20%)	16% (+/-16%)
inne powody, jakie	35% (+/-7%)	38% (+/-9%)	60% (+/-43%)	20% (+/-20%)	26% (+/-20%)
trudno powiedzieć	4% (+/-3%)	5% (+/-4%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	5% (+/-10%)

Źródło: Wyniki badań (N = 167)

Badanych profesjonalistów poproszono o udzielenie odpowiedzi czy zamierzają wziąć udział w szkoleniach w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w przyszłości.

Tabela 80. Odsetki profesjonalistów zainteresowanych udziałem w szkoleniach w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zależności od typu instytucji

Zainteresowanie	Ogółem	OPS	Policja	Oświata	GKRPA	Ochrona zdrowia	Kuratorzy	NGO
zdecydowanie tak	63% (+/-2%)	64% (+/-2%)	63% (+/-9%)	54% (+/-7%)	65% (+/-4%)	67% (+/-12%)	57% (+/-7%)	56% (+/-19%)
raczej tak	30% (+/-2%)	30% (+/-2%)	30% (+/-9%)	37% (+/-6%)	31% (+/-3%)	28% (+/-12%)	34% (+/-7%)	30% (+/-17%)
raczej nie	3% (+/-1%)	2% (+/-1%)	4% (+/-4%)	4% (+/-3%)	2% (+/-1%)	3% (+/-5%)	2% (+/-2%)	7% (+/-10%)
zdecydowanie nie	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	1% (+/-1%)	0% (+/-0%)
trudno powiedzieć	4% (+/-1%)	4% (+/-1%)	3% (+/-3%)	5% (+/-3%)	2% (+/-1%)	2% (+/-3%)	7% (+/-4%)	7% (+/-10%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

93% badanych zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, zamierza brać udział w szkoleniach w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Jedynie 3% respondentów stwierdziło, że nie zamierza brać w nich udziału. Dla każdej z instytucji publicznych odsetek osób zamierzających brać udział w szkoleniach przekracza 90%. Najwyższy był dla pracowników gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (96%). Najmniej osób deklarujących chęć udziału w szkoleniach dotyczących obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie było wśród pracowników organizacji pozarządowych (86%).

Tabela 81. Odsetki profesjonalistów zainteresowanych udziałem w szkoleniach w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zależności od typu gminy

Zainteresowanie	Ogółem	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
zdecydowanie tak	63% (+/-2%)	64% (+/-2%)	63% (+/-9%)	54% (+/-7%)	65% (+/-4%)
raczej tak	30% (+/-2%)	30% (+/-2%)	30% (+/-9%)	37% (+/-6%)	31% (+/-3%)
raczej nie	3% (+/-1%)	2% (+/-1%)	4% (+/-4%)	4% (+/-3%)	2% (+/-1%)
zdecydowanie nie	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)
trudno powiedzieć	4% (+/-1%)	4% (+/-1%)	3% (+/-3%)	5% (+/-3%)	2% (+/-1%)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Ze względu na typ gminy, w której znajduje się instytucja reprezentowana przez badanego, nie występują znaczne różnice w odsetku pracowników deklarujących zamiar udziału w szkoleniach dotyczących obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Profesjonalistów, którzy nie wyrazili zainteresowania udziałem w szkoleniach, poproszono o wskazanie powodów.

Tabela 82. Powody braku zainteresowania profesjonalistów udziałem w szkoleniach w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zależności od typu instytucji

Powody	Ogółem	OPS	Policja	Oświata	GKRPA	Ochrona zdrowia	Kuratorzy	NGO
dostępne szkolenia są niskiej jakości	20% (+/-8%)	21% (+/-9%)	0% (+/-0%)	9% (+/-17%)	33% (+/-24%)	0% (+/-0%)	42% (+/-28%)	0% (+/-0%)
w dostępnej ofercie nie ma szkoleń specjalistycznych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	17% (+/-7%)	15% (+/-8%)	33% (+/-53%)	18% (+/-23%)	20% (+/-20%)	0% (+/-0%)	25% (+/-25%)	50% (+/-69%)
mam wystarczającą wiedzę na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie	8% (+/-5%)	4% (+/-4%)	33% (+/-53%)	27% (+/-26%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	8% (+/-16%)	50% (+/-69%)
z powodów osobistych nie mogłem/am uczestniczyć w tego typu szkoleniach (np. opieka nad dzieckiem lub inną osobą zależną)	5% (+/-4%)	5% (+/-5%)	0% (+/-0%)	9% (+/-17%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)
mam tak dużo pracy, że nie starcza mi czasu na szkolenia	34% (+/-9%)	37% (+/-11%)	33% (+/-53%)	18% (+/-23%)	27% (+/-22%)	100% (+/-0%)	33% (+/-27%)	0% (+/-0%)
inne powody	16% (+/-7%)	17% (+/-9%)	0% (+/-0%)	0% (+/-0%)	33% (+/-24%)	0% (+/-0%)	25% (+/-25%)	0% (+/-0%)
trudno powiedzieć	30% (+/-9%)	32% (+/-11%)	33% (+/-53%)	27% (+/-26%)	27% (+/-22%)	0% (+/-0%)	17% (+/-21%)	0% (+/-0%)

Źródło: Wyniki badań (N = 108)

Respondenci deklarujący, że nie zamierzają brać udziału w szkoleniach w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, najczęściej wskazywali, że mają tak dużo pracy, że nie starcza im czasu na szkolenia (34%). Rzadziej wskazywali na niską jakość szkoleń (20%), brak w ofercie szkoleń

specjalistycznych (17%). Po kilka procent badanych wskazało, że mają wystarczającą wiedzę na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie (8%) oraz że nie zamierzają brać w nich udziału z powodów osobistych (5%). Ze względu na niskie liczebności, porównania w podziale na rodzaj reprezentowanej instytucji oraz typ gminy nie są opisywane, choć zostały przedstawione w tabelach.

Tabela 83. Powody braku zainteresowania profesjonalistów udziałem w szkoleniach w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zależności od typu gminy

Powody	Ogółem	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Gmina miejska do 50 tys. mieszkańców	Gmina miejska powyżej 50 tys. mieszkańców
dostępne szkolenia są niskiej jakości	20% (+/-8%)	25% (+/-12%)	16% (+/-16%)	15% (+/-20%)	16% (+/-14%)
w dostępnej ofercie nie ma szkoleń specjalistycznych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	17% (+/-7%)	18% (+/-10%)	5% (+/-10%)	15% (+/-20%)	24% (+/-17%)
mam wystarczającą wiedzę na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie	8% (+/-5%)	8% (+/-7%)	0% (+/-0%)	8% (+/-14%)	16% (+/-14%)
z powodów osobistych nie mogłem/am uczestniczyć w tego typu szkoleniach (np. opieka nad dzieckiem lub inną osobą zależną)	5% (+/-4%)	2% (+/-4%)	5% (+/-10%)	0% (+/-0%)	12% (+/-13%)
mam tak dużo pracy, że nie starcza mi czasu na szkolenia	34% (+/-9%)	35% (+/-13%)	21% (+/-18%)	38% (+/-26%)	40% (+/-19%)
inne powody	16% (+/-7%)	18% (+/-10%)	16% (+/-16%)	31% (+/-25%)	4% (+/-8%)
trudno powiedzieć	30% (+/-9%)	25% (+/-12%)	47% (+/-22%)	31% (+/-25%)	24% (+/-17%)

Źródło: Wyniki badań (N = 108)

3.10.1. Czynniki wpływające na udział respondentów w szkoleniach

W celu przeanalizowania czynników wpływających na fakt brania udziału przez profesjonalistów zajmujących się problematyką przemocy w szkoleniach poświęconych tej tematyce, posłużono się regresją logistyczną.

Zmienna zależna to „udział w szkoleniu dotyczącym przemocy w rodzinie” (zmienna dwuwartościowa, gdzie „0” – brak udziału, „1” – udział).

Podstawowymi zmiennymi niezależnymi były natomiast:

1. skala skłonności do stereotypowego postrzegania przemocy (im wyższy wynik na skali, tym bardziej stereotypowe postrzeganie przemocy);
2. ocena dostępności szkoleń (zmienna dwuwartościowa);
3. liczba czynników utrudniających pracę badanego, które wskazał w kwestionariuszu podczas badania (zmienna 10-stopniowa).

Do kontroli wpływu tych zmiennych zastosowano dodatkowo 7 zmiennych:

1. płeć (1 – mężczyzna, 2 – kobieta),
2. wiek,
3. staż pracy,

4. wykształcenie (podzielone na 5 zmiennych zero-jedynkowych, kategorią referencyjną są osoby z wykształceniem zawodowym lub średnim zawodowym),
5. wielkość gminy, w której pracuje badany (podzielona na 4 zmienne zero-jedynkowe, kategorią referencyjną są gminy wiejskie),
6. instytucja, którą reprezentuje badany (podzielona na 7 zmiennych zero-jedynkowych, kategorią referencyjną są pracownicy ośrodków pomocy społecznej)
7. praca w gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (1 – pracuje w gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, 2 – nie pracuje w gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych).

Wyniki regresji przedstawiono w tabeli 84.

Tabela 84. Współczynniki regresji liniowej dla wpływu wybranych zmiennych na udział profesjonalistów w szkoleniach

Zmienne niezależne	B (Błąd standardowy)	β
Płeć	-0,259 (0,286)	0,77
Wiek	0,015 (0,011)	1,02
Staż pracy	0,043 (0,012*)	1,04
Wykształcenie - średnie zawodowe	1,239 (0,765)	3,45
Wykształcenie - licencjackie	0,343 (0,319)	1,41
Wykształcenie - wyższe magisterskie	0,67 (0,269*)	1,95
Wykształcenie - studia podyplomowe	0,916 (0,295*)	2,50
Gmina - miejsko-wiejska	-0,154 (0,237)	0,86
Gmina - miejska do 50 tys. mieszkańców	-0,643 (0,233*)	0,53
Gmina - miejska powyżej 50 tys. mieszkańców	-0,378 (0,233)	0,69
Instytucja - policja	0,508 (0,518)	1,66
Instytucja - oświata	-0,407 (0,312)	0,67
Instytucja - ochrona zdrowia	-1,134 (0,39*)	0,32
Instytucja - kuratorzy sądowi	-0,011 (0,362)	0,99
Instytucja - organizacje pozarządowe	0,245 (0,775)	1,28
Instytucja - inne	-0,776 (0,342*)	0,46
GKRPA	-0,72 (0,269*)	0,49
Stereotypy	-0,222 (0,071*)	0,80
Utrudnienia w pracy	0,033 (0,04)	1,03
Ocena dostępność szkoleń	1,064 (0,18*)	2,90

* zmienne istotnie statystycznie ($p < 0,05$)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Cechami istotnie statystycznie wpływającymi na prawdopodobieństwo udziału w szkoleniach dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie okazały się: skłonność do stereotypowego postrzegania przemocy; ocena dostępności szkoleń; staż pracy; wykształcenie (magisterskie i podyplomowe); wielkość gminy (gmina wiejska do 50 tys. mieszkańców); bycie pracownikiem ochrony zdrowia oraz bycie pracownikiem innej instytucji. Liczba utrudnień napotykanym w pracy nie okazała się istotnie statystycznie wpływać na uczestnictwo w szkoleniach.

Stereotypowe postrzeganie zjawiska przemocy a udział w szkoleniach

Profesjonaliści osiągający wyższe wyniki na skali stereotypowego postrzegania przemocy rzadziej brali udział w szkoleniach. Z każdym dodatkowym punktem na skali (przy zachowaniu innych zmiennych na takim samym poziomie, szansa na udział w szkoleniach jest o 20 punktów procentowych mniejsza.

Ocena dostępności szkoleń a udział w szkoleniach

Szansa, że osoby dobrze oceniające dostępność szkoleń dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie brały udział w takich szkoleniach była o 190 punktów procentowych większa (przy zachowaniu innych zmiennych na takim samym poziomie, niż w przypadku osób, które źle oceniały dostępność takich szkoleń.

Staż pracy a udział w szkoleniach

Osoby zawodowo zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie o dłuższym stażu pracy, częściej brały udział w szkoleniach. Z każdym przepracowanym rokiem (przy zachowaniu innych zmiennych na takim samym poziomie, szansa na to, że ankietowany brał udział w szkoleniach jest o 4 punkty procentowe wyższa.

Wykształcenie a udział w szkoleniach

Szansa, że profesjonaliści posiadający wykształcenie wyższe magisterskie brali udział w szkoleniach jest o 95 punktów procentowych wyższa (przy kontroli innych zmiennych), niż w przypadku specjalistów z wykształceniem zawodowym lub średnim zawodowym. Podobnie szansa, że profesjonaliści posiadający wykształcenie wyższe podyplomowe brali udział w szkoleniach jest o 150 punktów procentowych wyższa (przy kontroli innych zmiennych), niż w przypadku specjalistów z wykształceniem zawodowym lub średnim zawodowym.

Institucja a udział w szkoleniach

Szansa, że pracownik ochrony zdrowia brał udział w szkoleniach z tematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest o 68 punktów procentowe niższa (przy zachowaniu innych zmiennych na takim samym poziomie), niż w przypadku przedstawicieli ośrodków pomocy społecznej. Analogicznie – szansa, że przedstawiciele innych niż wymienione w ankiecie instytucji brał udział w szkoleniach z tematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest o 54 punkty procentowe mniejsza (przy kontroli innych zmiennych), niż w przypadku przedstawicieli ośrodków pomocy społecznej.

Udział w gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych a udział w szkoleniach

Szansa osób nie należących do gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych na branie udziału w szkoleniach dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie była o 54 punkty procentowe niższa, niż w przypadku osób będących członkami tej komisji.

3.10.2. Czynniki wpływające na gotowość respondentów do udziału w szkoleniach

W celu przeanalizowania czynników wpływających na gotowość profesjonalistów zajmujących się problematyką przemocy do udziału w szkoleniach poświęconych tej tematyce, posłużono się regresją logistyczną.

Zmienna zależna to „gotowość udziału w szkoleniach dotyczących przemocy w rodzinie” (zmienna dwuwartościowa, gdzie „0” – brak gotowości, „1” – gotowość).

Podstawowymi zmiennymi niezależnymi były natomiast:

1. skala skłonności do stereotypowego postrzegania przemocy (im wyższy wynik na skali, tym bardziej stereotypowe postrzeganie przemocy);
2. liczba czynników utrudniających pracę badanego, które wskazał w kwestionariuszu podczas badania (zmienna 10-stopniowa).

Do kontroli wpływu tych zmiennych zastosowano dodatkowo 7 zmiennych:

1. płeć (1 – mężczyzna, 2 – kobieta),
2. wiek,
3. staż pracy,
4. wykształcenie (podzielone na 5 zmiennych zero-jedynkowych, kategorią referencyjną są osoby z wykształceniem zawodowym lub średnim zawodowym),
5. wielkość gminy, w której pracuje badany (podzielona na 4 zmienne zero-jedynkowe, kategorią referencyjną są gminy wiejskie),
6. instytucja, którą reprezentuje badany (podzielona na 7 zmiennych zero-jedynkowych, kategorią referencyjną są pracownicy ośrodków pomocy społecznej)
7. praca w gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (1 – pracuje w gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, 2 – nie pracuje w gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych).

Tabela 85. Współczynniki regresji liniowej dla wpływu wybranych zmiennych na gotowość respondentów do udziału w szkoleniach

Zmienne niezależne	B (Błąd standardowy)	β
Płeć	-0,086 (0,277)	0,92
Wiek	-0,012 (0,008)	0,99
Staż pracy	-0,009 (0,009)	0,99
Wykształcenie - średnie zawodowe	-0,033 (0,438)	0,97
Wykształcenie - licencjackie	0,348 (0,31)	1,42
Wykształcenie - wyższe magisterskie	0,377 (0,24)	1,46
Wykształcenie - studia podyplomowe	0,227 (0,252)	1,26
Gmina - miejsko-wiejska	0,04 (0,214)	1,04
Gmina - miejska do 50 tys. mieszkańców	0,351 (0,252)	1,42
Gmina - miejska powyżej 50 tys. mieszkańców	-0,044 (0,222)	0,96
Instytucja - policja	0,014 (0,464)	1,01
Instytucja - oświata	-0,231 (0,28)	0,79
Instytucja - ochrona zdrowia	0,452 (0,609)	1,57
Instytucja - kuratorzy sądowi	-0,41 (0,309)	0,66
Instytucja - organizacje pozarządowe	-0,709 (0,584)	0,49
Instytucja - inne	-0,32 (0,371)	0,73
GKRPA	-0,709 (0,223*)	0,49
Stereotypy	-0,242 (0,061*)	0,78
Utrudnienia w pracy	0,093 (0,039*)	1,10
Ocena jakości szkoleń	0,543 (0,157)	1,72

* zmienne istotnie statystycznie ($p < 0,05$)

Źródło: Wyniki badań (N = 2711)

Cechami istotnie statystycznie wpływającymi na gotowość respondentów do udziału w szkoleniach dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie okazały się: skłonność do stereotypowego postrzegania przemocy; liczba trudnień napotykanym w pracy oraz bycie członkiem gminnych

komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Pozostałe analizowane zmienne nie miały wpływu na gotowość do udziału w szkoleniach.

Stereotypowe postrzeganie zjawiska przemocy a gotowość do udziału w szkoleniach

Profesjoniści osiągający wyższe wyniki na skali stereotypowego postrzegania przemocy rzadziej deklarowali gotowość udziału w szkoleniach. Z każdym dodatkowym punktem na skali (przy zachowaniu innych zmiennych na takim samym poziomie, szansa na wyrażenie gotowości do udziału w szkoleniach jest o 22 punkty procentowe mniejsza.

Liczba utrudnień w pracy a gotowość do udziału w szkoleniach

Wyniki wskazują, że osoby deklaruje większą liczbę utrudnień w pracy, częściej wyrażają gotowość do udziału w szkoleniu. Szansa, że osoby zawodowo zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy wyrażą gotowość do wzięcia udziału w szkoleniach dotyczących tej tematyki zwiększa się o 10 punktów procentowych z każdym utrudnieniem wymienionym przez badanego (przy zachowaniu innych zmiennych na takim samym poziomie).

Udział w gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych a gotowość do udziału w szkoleniach

Szansa osób nie należących do gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych na wyrażenie gotowości do udziału w szkoleniach dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie była o 51 punktów procentowych niższa, niż w przypadku osób będących członkami tej komisji (przy kontrolowaniu poziomu innych zmiennych).

4. Informacja na temat marginesu błędu przy wnioskowaniu

Tabela 86. Szerokości przedziałów ufności przy założonym poziomie ufności 0,95

Liczebność próby:	Wielkość frakcji:										
	1%	5%	10%	15%	20%	25%	30%	35%	40%	45%	50%
30	3,6%	7,8%	10,7%	12,8%	14,3%	15,5%	16,4%	17,1%	17,5%	17,8%	17,9%
40	3,1%	6,8%	9,3%	11,1%	12,4%	13,4%	14,2%	14,8%	15,2%	15,4%	15,5%
50	2,8%	6,0%	8,3%	9,9%	11,1%	12,0%	12,7%	13,2%	13,6%	13,8%	13,9%
60	2,5%	5,5%	7,6%	9,0%	10,1%	11,0%	11,6%	12,1%	12,4%	12,6%	12,7%
70	2,3%	5,1%	7,0%	8,4%	9,4%	10,1%	10,7%	11,2%	11,5%	11,7%	11,7%
80	2,2%	4,8%	6,6%	7,8%	8,8%	9,5%	10,0%	10,5%	10,7%	10,9%	11,0%
90	2,1%	4,5%	6,2%	7,4%	8,3%	8,9%	9,5%	9,9%	10,1%	10,3%	10,3%
100	2,0%	4,3%	5,9%	7,0%	7,8%	8,5%	9,0%	9,3%	9,6%	9,8%	9,8%
120	1,8%	3,9%	5,4%	6,4%	7,2%	7,7%	8,2%	8,5%	8,8%	8,9%	8,9%
140	1,6%	3,6%	5,0%	5,9%	6,6%	7,2%	7,6%	7,9%	8,1%	8,2%	8,3%
160	1,5%	3,4%	4,6%	5,5%	6,2%	6,7%	7,1%	7,4%	7,6%	7,7%	7,7%
180	1,5%	3,2%	4,4%	5,2%	5,8%	6,3%	6,7%	7,0%	7,2%	7,3%	7,3%
200	1,4%	3,0%	4,2%	4,9%	5,5%	6,0%	6,4%	6,6%	6,8%	6,9%	6,9%
250	1,2%	2,7%	3,7%	4,4%	5,0%	5,4%	5,7%	5,9%	6,1%	6,2%	6,2%
300	1,1%	2,5%	3,4%	4,0%	4,5%	4,9%	5,2%	5,4%	5,5%	5,6%	5,7%
350	1,0%	2,3%	3,1%	3,7%	4,2%	4,5%	4,8%	5,0%	5,1%	5,2%	5,2%
400	1,0%	2,1%	2,9%	3,5%	3,9%	4,2%	4,5%	4,7%	4,8%	4,9%	4,9%
450	0,9%	2,0%	2,8%	3,3%	3,7%	4,0%	4,2%	4,4%	4,5%	4,6%	4,6%
500	0,9%	1,9%	2,6%	3,1%	3,5%	3,8%	4,0%	4,2%	4,3%	4,4%	4,4%
500	0,9%	1,9%	2,6%	3,1%	3,5%	3,8%	4,0%	4,2%	4,3%	4,4%	4,4%
600	0,8%	1,7%	2,4%	2,9%	3,2%	3,5%	3,7%	3,8%	3,9%	4,0%	4,0%
700	0,7%	1,6%	2,2%	2,6%	3,0%	3,2%	3,4%	3,5%	3,6%	3,7%	3,7%
800	0,7%	1,5%	2,1%	2,5%	2,8%	3,0%	3,2%	3,3%	3,4%	3,4%	3,5%
900	0,7%	1,4%	2,0%	2,3%	2,6%	2,8%	3,0%	3,1%	3,2%	3,3%	3,3%
1000	0,6%	1,4%	1,9%	2,2%	2,5%	2,7%	2,8%	3,0%	3,0%	3,1%	3,1%
1100	0,6%	1,3%	1,8%	2,1%	2,4%	2,6%	2,7%	2,8%	2,9%	2,9%	3,0%
1200	0,6%	1,2%	1,7%	2,0%	2,3%	2,5%	2,6%	2,7%	2,8%	2,8%	2,8%
1300	0,5%	1,2%	1,6%	1,9%	2,2%	2,4%	2,5%	2,6%	2,7%	2,7%	2,7%
1400	0,5%	1,1%	1,6%	1,9%	2,1%	2,3%	2,4%	2,5%	2,6%	2,6%	2,6%
1500	0,5%	1,1%	1,5%	1,8%	2,0%	2,2%	2,3%	2,4%	2,5%	2,5%	2,5%
1600	0,5%	1,1%	1,5%	1,7%	2,0%	2,1%	2,2%	2,3%	2,4%	2,4%	2,5%
1700	0,5%	1,0%	1,4%	1,7%	1,9%	2,1%	2,2%	2,3%	2,3%	2,4%	2,4%
1800	0,5%	1,0%	1,4%	1,6%	1,8%	2,0%	2,1%	2,2%	2,3%	2,3%	2,3%
1900	0,4%	1,0%	1,3%	1,6%	1,8%	1,9%	2,1%	2,1%	2,2%	2,2%	2,2%
2000	0,4%	1,0%	1,3%	1,6%	1,8%	1,9%	2,0%	2,1%	2,1%	2,2%	2,2%
2100	0,4%	0,9%	1,3%	1,5%	1,7%	1,9%	2,0%	2,0%	2,1%	2,1%	2,1%
2200	0,4%	0,9%	1,3%	1,5%	1,7%	1,8%	1,9%	2,0%	2,0%	2,1%	2,1%
2300	0,4%	0,9%	1,2%	1,5%	1,6%	1,8%	1,9%	1,9%	2,0%	2,0%	2,0%

Wielkość frakcji:											
Liczebność próby:	1%	5%	10%	15%	20%	25%	30%	35%	40%	45%	50%
2400	0,4%	0,9%	1,2%	1,4%	1,6%	1,7%	1,8%	1,9%	2,0%	2,0%	2,0%
2500	0,4%	0,9%	1,2%	1,4%	1,6%	1,7%	1,8%	1,9%	1,9%	2,0%	2,0%
2600	0,4%	0,8%	1,2%	1,4%	1,5%	1,7%	1,8%	1,8%	1,9%	1,9%	1,9%
2700	0,4%	0,8%	1,1%	1,3%	1,5%	1,6%	1,7%	1,8%	1,8%	1,9%	1,9%
2800	0,4%	0,8%	1,1%	1,3%	1,5%	1,6%	1,7%	1,8%	1,8%	1,8%	1,9%
2900	0,4%	0,8%	1,1%	1,3%	1,5%	1,6%	1,7%	1,7%	1,8%	1,8%	1,8%
3000	0,4%	0,8%	1,1%	1,3%	1,4%	1,5%	1,6%	1,7%	1,8%	1,8%	1,8%